

7096 AA 60090201
OSREDNJA KNJIŽNICA
S. VILHARJA
TRG REVOLUCIJE 1 P.P. 132
66001 KOPER

D N E V N I K

št. 127 (14.523) leto XLIX.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakit nad Cerinim, razmaten na ciklotli. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobredob" v Govcu pri Goranji Trebuti, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri Irtzi, do 8. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600

GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382

ČEČAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1200 LIR POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI SPED. IN ABB. POST. GR. 1/70

SOBOTA, 15. MAJA 1993

BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

BANCOMAT

Moja banka, v žepnem formatu.

TRST / V RAZPRAVI MED PREDSTAVNIKI SLOVENCEV

Skupen nastop pri rimski vladi

Enotno naj bi postavili temeljne probleme, s katerimi se ta čas spopada naša manjšina

TRST - Enotno predstavništvo Slovencev v Italiji namerava nastopiti pri osrednjih državnih oblasteh, da bi jim predstavilo temeljne probleme, s katerimi se posebno ta čas spopada naša narodnostna skupnost. V ta namen so se včeraj v Trstu sestali predstavniki vseh komponent Slovencev v Italiji in v daljši razpravi izluščili zahteve, ki bi jih po možnosti v doglednem času predstavili samemu predsedniku vlade Carlu Azegliu Ciampiju.

Sestanka so se udeležili Klavdij Palčić, Boris Perić in Pavel Slamić za SKGZ, Marija Ferletić, Damjan Paulin in Marij Maver za SSO, Jole Namor za slovenska društva v Beniciji, Miloš Bu-

din za DSL, Rudi Pavšič za PSI, Stojan Spetić in Sergij Lipovec za SKP in Ivo Jevnikar za SSK. Udeleženci so soglasali, kako je kljub predvolilnemu času potrebno, da manjšina skusa nastopiti kar se da enotno v zadevah skupnega interesa prav zdaj, ko se v Rimu snujejo pomembne odločitve tudi za bodočo usodo Slovencev v Italiji. V ospredju je predvsem volilna reforma za senat in poslansko zbornico. V skladu z izidi referenduma z dne 18. aprila letos bo reforma uvedla večinski sistem, kar postavlja posebne probleme manjšinam in se posebno slovenski. Prav zato namerava enotno predstavništvo Slovencev v Italiji zahtevati zajamčeno za-

RIM / CIAMPI OPOZARJA NA POTREBO OSTREJŠEGA BOJA

Pojav mafije šibi ugled Italije v svetu

Kriminal je treba izločiti iz gospodarske dejavnosti

RIM - Izločiti organizirani kriminal iz gospodarske dejavnosti je eden od glavnih izzivov, ki mu mora biti kos Italija, da si spet pridobi zaupanje mednarodne javnosti. Tako je poudaril premier Carlo Azeglio Ciampi v prispevku k razpravi o odnosu med kriminalom in gospodarstvom, ki ga je priredila parlamentarna protimafijska komisija.

Ciampi, ki se je v uvodu spomnil žrtve sodnikov Giovannija Falconeja in Paola Borsellina, je spopad s kriminalom nakazal kot enega temeljnih problemov Italije. In k temu morajo prispevati vsi: država s svojimi strukturami, podjetniki s spoštovanjem pravil tržišča, ker prodiranje kriminala krni prav temeljne vrednote podjetništva: svobodo izbire, svobodo trga in strokovnost. Alarm predsednika vlade, ki je opozoril, da se organiziran kriminal mimetizira in osvaja vse širše družbene plasti, je potrdil tudi notranji minister Nicola Mancino, ki je na svečanosti ob obletnici ustanovitve policije podčrtal, da je država dosegla pomembne rezultate, kljub temu pa kriminal ohranja »kulture in družbene korenine, sposobnost pronicanja, pomoč v strukturah kajevnih uprav, predvsem pa ima ogromno finančno razpoložljivost«. In podčrtal je, da gre za »resnično nevarnost, ki je ne smemo podcenjevati«.

Predvsem je treba izhajati iz ugotovitve, da ni »donosno dovoljevati prodiranje kriminalnega gospodarstva v legalno ekonomijo«, je dejal Ciampi. Bivši premier Giuliano Amato pa je opozoril na nevarnost nepotrebnih in neučinkovitih sredstev, kot so na primer »protimafijska

potrdila«. »Z desetimi milijardi, ki jih vsako leto trosimo za nepotrebna potrdila«, je poudaril Amato, »bi lahko okrepili organe javne varnosti.« Dodal je, da je potrebno strožje nadzorstvo javne uprave, omenil tako discipliniranje dražb, ki ne bi dovolilo narascanja cen in bi bilo destimula-

tivno za kriminal, obenem pa opomnil, da je treba »trg nadzorovati, vendar da nadzorstvo ne sme biti dušec«. V precejšnjem sozvočju z njim je bil predsednik protimafijske komisije Luciano Violante, ki je dodal, da se »ekonomsko marginalizacija mafije ne krepki samo legalne ekonomije pac pa se tudi unicejuje Coso nostro«.

BOSNA / »SRBSKI PARLAMENTI« PA PODPIRAJO MIR

Srbske sile izvedle ofenzivo na Brčko

BEOGRAD, SARAJEVO - V Beogradu so »združeni srbski parlamenti« soglasno podprli mirovni nact Vancea in Owna, vendar sele potem, ko so Seseljevi radikali protestno zapustili zasedanje. »Pravkar ste pokazali svojo politično nesposobnost,« je komentiral Seselj, ki so ga podprli tudi bosanski Srbi. Zasedanja so se sicer udeležili parlamentarci Srbije, Crne Gore in samozvane Jugoslavije, Srbi iz Bosne in Hrvaske pa so poslali samo opazoval-

ce. Medtem so iz Bosne poročali, da so Srbi začeli novo, doslej menda najhujšo ofenzivo na Brčko. Sarajevski radio je sporočil, da muslimanski borci verjetno ne bodo vzdržali srbskih napadov. Brčko povezuje vzhodni in zahodni del severne Bosne, zato je za Srbe stratesko izjemno pomemben.

Ameriški predsednik Clinton je na tiskovni konferenci, na kateri so pričakovali objavo novih ukrepov proti Srbiji, ponovil stara stališča.

Muslimanski begunci v gozdu v okolici Žepe (Fotokolor AP)

PARIZ / DRAMA V OTROŠKEM VRTCU SE NADALJUJE

Bo vlada klonila?

PARIZ - Oboroženi neznanec ima se vedno v svojih rokah vzgojiteljico in šest triletnih malčkov otroškega vrtca Commandant Charcot v pariškem satelitskem mestu Neuilly-sur-Seine. Po nekajurnem premoru so obnovili pogajanja, ne da bi ugrabitelja prepicali, naj izpusti talce. Prefekt pri notranjem ministrstvu Marcel Leclerc je izključil, da bodo uporabili silo, »pogajanja se bodo nadaljevala za vsako ceno«. Po vsemu sodec so že pripravili 100 milijonov frankov, ki jih je ugrabitelj zahteval za osvoboditev otrok. Sedaj naj bi pristali na ostale pogoje, ki naj bi mu omogočili beg, saj je policija prepričana, da bo prav tu storil zanj usodno napako. Malčki so noc prespali mirno, neki pediater jim je včeraj dopoldne dal pomirila, bolj kot zdravila pa je za otroke pomembno, da je ob njih strokovna in hrabra vzgojiteljica. Vec na 23. strani.

Soročniki, gasilci in policisti mučno čakajo na razplet drame pred otroškim vrtcem Commandant Charcot (AP)

POLK. GUTMAN NOV NAČELNIK

Predsednik Kučan pristal na zamenjavo generala Slaparja

LJUBLJANA - Novi načelnik Republiškega staba Teritorialne obrambe je polkovnik Albin Gutman, ki je z odlokom predsednika republike Milana Kučana zamenjal generalmajorja Janeza Slaparja. Kot poroča STA, je Kučan svojo odločitev sporočil včeraj, ko je sprejel obrambnega ministra Janeza Jansa ter Albina Gutmana in generala Slaparja. Med pogovorom je predsednik Kučan poudaril zasluge generala Slaparja in se mu zahvalil za uspešno delo, hkrati pa je izrazil željo, da bi se naprej ostal v TO.

O zamenjavi na celu TO se je sicer že nekaj časa govorilo, posebej se po nastopu nove vlade, ko general Slapar ni ponudil svoje ostavke, kot zahteva zakon o vladi za vse predstojnike organov v okviru ministrstev. Slapar se je takrat ravnal po zakonu o obrambi in zasciti, ki pa določa, da je načelnik

RSTO neposredno odgovoren vrhovnemu poveljniku, torej predsedniku države. Pravna nedorečenost je pripeljala do spora med predsednikom Kučanom in ministrom Janscem, ki je zapisal, da »predsednik dobiva nepooblašcene informacije z RSTO«. Spor, ki je dvignil veliko prahu, so pozneje umirili s sestankom na »najvišji ravni«, razsojanje pa prepuštili pravnim strokovnjakom, ki naj bi povedali, komu je pravzaprav Slapar odgovoren. Kot je predsednik Kučan povedal včeraj v Zrečah, se je za zamenjavo odločil na predlog ministra Jansa, ki je presodil, da je general Slaparja potrebno zamenjati, s tem pa se je strinjala tudi vlada. Kučan je dejal, da so takšne zamenjave normalna stvar, trenutno pa je najbolj pomembno, da se »zavarujeta integriteta in delo generala Slaparja, ministra Jansa in RSTO«.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Turello pisal Ciampiju

Predsednik deželnega odbora Turello je opozoril premiera Ciampija na nekatere nerešene probleme Furlanije - Julijske krajine. Poleg finančnih problemov in težav s tržaškim centrom off shore je izrecno navedel nujnost zakonske zaščite slovenske manjšine v deželi.

stran 2

Volitve: v Trstu tajnik SKP Garavini

Najprej novinarjem, nato pa še na shodu je Sergio Garavini v prvi vrsti utemeljeval odločitve stranke v tem burnem političnem obdobju. Doslednost in jasnost opredelitev terjata, je dejal Garavini, zavračanje programa Ciampije vlade in zato tudi povezovalna z vsemi silami, ki sodelujejo z vlado ali jo podpirajo. Na Trgu Goldoni je v slovensčini govorila Jelka Gerbec, ki kandidira za pokrajinski svet.

stran 3

Praznik policije ob 141-letnici ustanovitve

Včeraj so po vsej Italiji proslavili 141-letnico državne policije. V Furlaniji-Julijski krajini so slavili praznik policije v Trstu, Gorici, Vidmu in Pordenonu. Povsod so kvestorji podali obračun o delovanju policije in o uspehih v boju proti kriminalu, obenem pa so nagradili najbolj zaslužne agente.

stran 4

Kulturni dogodki med resno glasbo, jazzom, umetnostjo obrtjo in Trubarjem

Tržaška operna hiša, ki se kot vsa gledališča v Italiji spopada s finančnimi problemi, skuša z iznajdljivostjo premostiti te težave: tako je odrsko »predelala« Bachovo in Brahmsovo kantato, katerima je ob glasbeni dodala scensko življenje. Operacija je zanimiva, vsakdo pa se lahko na lastne oči prepriča o njeni uspešnosti. Ljubiteljem jazz-a se ponovno obeta izjemen koncert, tokrat v Vidmu. Letošnja dolinska Majenca je bila tudi priloznost za prikaz zadnjih izdelkov skupine umetnikov-obrtnikov, tudi v Trstu so predstavili zanimivo knjigo »Korenine slovenskih psalmov«.

stran 6

V Gorici predstavili liste SSK in SKP

S predstavivami list kandidatov za pokrajinske in deželne volitve prehaja volilna kampanja v živo. Predsinoči je Slovenska skupnost predstavila svoje kandidate in program v Gorici, kjer je glavni kandidat za pokrajinske volitve Damijan Terpin, nosilec liste za deželo pa Ivo Jevnikar. Včeraj je kandidate predstavila tudi Stranka komunistične prenove. Za pokrajinske volitve kandidirajo štiri Slovenci, eden pa je med kandidati za deželo.

stran 7

Ivanišević - Sampras

V polfinalu mednarodnega teniškega prvenstva Italije se bosta pomerila Hrvat Goran Ivanišević in Amerikan Pete Sampras. Ivanišević je včeraj izločil Urugvajca Filipinija, Sampras pa Argentince Pereza Roldana. Courier pa se bo v polfinalu srečal z zmagovalcem dvoboja med Changom in Cesnokovom.

stran 21

Reševalci ne upajo več, da je kdo preživel eksplozijo

Skoraj gotovo nihče od 53 rudarjev ni preživel eksplozije jamskega plina v rudniku Middeburg v Secundi 200 kilometrov južno od Johannesburga, ki se je pripetila v noči na petek. Reševalne ekipe so do sedaj na površje prinesle le 39 trupel.

stran 23

RIM / PRED DANAŠNJIM SREČANJEM MED DSL IN DEMOKRATIČNIM ZAVEZNIŠTVOM

Težavna plovba levice k bregu druge republike

Medtem pa se Ingrao pripravlja na izstop iz DSL

VOJMR TAVCAR

RIM - Kdo bo precolnaril italijansko levico in progresivne sile iz onesnaženega, a dobro poznane pristana prve, na morda prijaznejši, toda nepoznan in v meglo ovit breg druge republike? Medtem ko je trajekt Italija sicer prizgal motor in ga pocasi greje, vendar čaka v pristanu, da krmar Carlo Azeglio Ciampi zaukaze, naj se dvigne sidro, je ladja levice ze na morju s svojo zivopisano posadko. Valovi podkupninske afere, gospodarske in družbene krize premetavajo orehovo lupino, toda v iskanju prave smeri plovbe posadka ni slozna, pac pa se vsi pehajo, da bi prevzeli mesto krmarja.

Prvi postanki so predvideni ze za danes. Demokratična alternativa, h kateri je pred nedavnim pristopil tudi referendumski lider Mario Segni s svojimi katoliško usmerjenimi »ljudskimi reformisti« se odpravlja na »sidrišče« rimskega velesejja, kjer bo srečanje o odnosu med DSL in Demokratičnim zavezništvom. Srečanja se bo udeležil tajnik DSL Achille Occhetto, ki je sprejel vabilo pobudnikov, med katerimi je trzaski poslanec Willer Bordon, ob njem pa tudi drugi reformistični usmerjeni parlamentarci kot Augusto Barbera, nesojeni minister za odnose s parlamentom, in slovenski senator Darko Bratina. Kon-

cept Demokratičnega zavezništva ni se povsem zarisan (slika bo nekoliko jasnejša ob koncu meseca s programsko konferenco), glavni cilj pa je postavljen: oblikovati pol progresivnih sil, ki bo v demokratični izmeničnosti sposobni prevzeti krmilo državne barke v svoje roke. Zato, menijo pobudniki Demokratičnega zavezništva, ki posteno priznavajo, da so izvir oblasti sprejeli, točno smer plovbe pa morajo se zacrtati, mora imeti bodoci progresivni pol tudi del zmerne duše in »neumno bi bilo prepustiti nasprotnemu taboru človeka, kot je Mario Segni«. Pa tudi DSL ne sme biti več zamisljena kot »sonce, okoli katerega se vrtijo planeti levic«. Za zmago je potrebna sirsna osnova in Demokratično zavezništvo je »morje, v katerem lahko DSL bolje plava in ohranja svojo identiteto«.

K drugacnemu sidrišču vleče sredinska komponenta DSL. Nekateri oficirji te posadke, kot na primer Gavino Angius, so odrezavi. »Povabili so me na srečanje z DZ,« Achille Occhetto, ki je sprejel vabilo pobudnikov, med katerimi je trzaski poslanec Willer Bordon, ob njem pa tudi drugi reformistični usmerjeni parlamentarci kot Augusto Barbera, nesojeni minister za odnose s parlamentom, in slovenski senator Darko Bratina. Kon-

cept Demokratičnega zavezništva ni se povsem zarisan (slika bo nekoliko jasnejša ob koncu meseca s programsko konferenco), glavni cilj pa je postavljen: oblikovati pol progresivnih sil, ki bo v demokratični izmeničnosti sposobni prevzeti krmilo državne barke v svoje roke. Zato, menijo pobudniki Demokratičnega zavezništva, ki posteno priznavajo, da so izvir oblasti sprejeli, točno smer plovbe pa morajo se zacrtati, mora imeti bodoci progresivni pol tudi del zmerne duše in »neumno bi bilo prepustiti nasprotnemu taboru človeka, kot je Mario Segni«. Pa tudi DSL ne sme biti več zamisljena kot »sonce, okoli katerega se vrtijo planeti levic«. Za zmago je potrebna sirsna osnova in Demokratično zavezništvo je »morje, v katerem lahko DSL bolje plava in ohranja svojo identiteto«.

K drugacnemu sidrišču vleče sredinska komponenta DSL. Nekateri oficirji te posadke, kot na primer Gavino Angius, so odrezavi. »Povabili so me na srečanje z DZ,« Achille Occhetto, ki je sprejel vabilo pobudnikov, med katerimi je trzaski poslanec Willer Bordon, ob njem pa tudi drugi reformistični usmerjeni parlamentarci kot Augusto Barbera, nesojeni minister za odnose s parlamentom, in slovenski senator Darko Bratina. Kon-

cept Demokratičnega zavezništva ni se povsem zarisan (slika bo nekoliko jasnejša ob koncu meseca s programsko konferenco), glavni cilj pa je postavljen: oblikovati pol progresivnih sil, ki bo v demokratični izmeničnosti sposobni prevzeti krmilo državne barke v svoje roke. Zato, menijo pobudniki Demokratičnega zavezništva, ki posteno priznavajo, da so izvir oblasti sprejeli, točno smer plovbe pa morajo se zacrtati, mora imeti bodoci progresivni pol tudi del zmerne duše in »neumno bi bilo prepustiti nasprotnemu taboru človeka, kot je Mario Segni«. Pa tudi DSL ne sme biti več zamisljena kot »sonce, okoli katerega se vrtijo planeti levic«. Za zmago je potrebna sirsna osnova in Demokratično zavezništvo je »morje, v katerem lahko DSL bolje plava in ohranja svojo identiteto«.

cept Demokratičnega zavezništva ni se povsem zarisan (slika bo nekoliko jasnejša ob koncu meseca s programsko konferenco), glavni cilj pa je postavljen: oblikovati pol progresivnih sil, ki bo v demokratični izmeničnosti sposobni prevzeti krmilo državne barke v svoje roke. Zato, menijo pobudniki Demokratičnega zavezništva, ki posteno priznavajo, da so izvir oblasti sprejeli, točno smer plovbe pa morajo se zacrtati, mora imeti bodoci progresivni pol tudi del zmerne duše in »neumno bi bilo prepustiti nasprotnemu taboru človeka, kot je Mario Segni«. Pa tudi DSL ne sme biti več zamisljena kot »sonce, okoli katerega se vrtijo planeti levic«. Za zmago je potrebna sirsna osnova in Demokratično zavezništvo je »morje, v katerem lahko DSL bolje plava in ohranja svojo identiteto«.

cept Demokratičnega zavezništva ni se povsem zarisan (slika bo nekoliko jasnejša ob koncu meseca s programsko konferenco), glavni cilj pa je postavljen: oblikovati pol progresivnih sil, ki bo v demokratični izmeničnosti sposobni prevzeti krmilo državne barke v svoje roke. Zato, menijo pobudniki Demokratičnega zavezništva, ki posteno priznavajo, da so izvir oblasti sprejeli, točno smer plovbe pa morajo se zacrtati, mora imeti bodoci progresivni pol tudi del zmerne duše in »neumno bi bilo prepustiti nasprotnemu taboru človeka, kot je Mario Segni«. Pa tudi DSL ne sme biti več zamisljena kot »sonce, okoli katerega se vrtijo planeti levic«. Za zmago je potrebna sirsna osnova in Demokratično zavezništvo je »morje, v katerem lahko DSL bolje plava in ohranja svojo identiteto«.

cept Demokratičnega zavezništva ni se povsem zarisan (slika bo nekoliko jasnejša ob koncu meseca s programsko konferenco), glavni cilj pa je postavljen: oblikovati pol progresivnih sil, ki bo v demokratični izmeničnosti sposobni prevzeti krmilo državne barke v svoje roke. Zato, menijo pobudniki Demokratičnega zavezništva, ki posteno priznavajo, da so izvir oblasti sprejeli, točno smer plovbe pa morajo se zacrtati, mora imeti bodoci progresivni pol tudi del zmerne duše in »neumno bi bilo prepustiti nasprotnemu taboru človeka, kot je Mario Segni«. Pa tudi DSL ne sme biti več zamisljena kot »sonce, okoli katerega se vrtijo planeti levic«. Za zmago je potrebna sirsna osnova in Demokratično zavezništvo je »morje, v katerem lahko DSL bolje plava in ohranja svojo identiteto«.

RIM / PO ŠEŠLJEVIH GROŽNJAH

Vlada je pokazala mišice

RIM - Italija je, presejteljivo, pokazala mišice. Medtem ko je Rim v okviru zahodnega zavezništva med tistimi, ki si najbolj prizadevajo za iskanje mirne poti reševanja balkanskega konflikta, je na Sešljeve groznje, za raketno represalijo odgovorila z odločnimi protigrožnjami. »Italija bo odgovorila«, je v glavnem sloslu na prvi strani strnil misel zunanjega ministra Beniamina Andreatte L'Unità, medtem ko je turinska La Stampa dodala »Srbi, mera je polna!«, milanski Corriere della Sera pa je pojasnil, da gre za »Stoj Italije Srbom«.

Poudarek je nenavaden, tudi glede na dejstvo, da sta tako zunanji minister Andreatta kot njegov kolega v obrambi Fabio Fabbri v poročilih pristojnim komisijam senata in poslanske zbornice zagotavljala, da po italijanskih informacijah Vojslav Sešelji nima raketne oborožitve in vsekakor ne take, ki bi lahko ogrozila Italijo. In dodala tudi, da sta tako poveljniki srbske vojske kot vodja bosanskih Srbov izključila ofenzivne napade na Italijo.

Cemu torej naprežanje mišic? Razloga sta najbrž dva. Prvi je notranjepolitični. Andreatta in Fabbri sta divgnila glas, da bi razblinila vtis šibkosti in oklevanja, ki ga vladi očita

marsikdo. »Nasa država ni pripravljena tolerirati groženj.« je dejal Andreatta in dodal, da »se ne sme ponoviti primer Lampeduse, ko je Italija samo verbalno reagirala na Gadaffijevo raketo, ki na srečo ni povzročila skode. Tokrat bi bila reakcija drugačna. Italija noče torej biti »punching ball« je dejal Andreatta, vendar to najbrž povedal predvsem italijanskemu javnemu mnenju, kateremu je hotel dokazati, da so časi »previdnih korakov« Emilia Colomba mimo.

Drugi razlog je zunanje-politični. Edina resnična nevarnost, kot je priznal Andreatta, ki ji je izpostavljena Italija, so morebitne teroristične akcije srbskih komandosov. Če bi do teh prišlo, »bomo reagirali s tem, da bomo odgovornost nekemu naprtli. In nasa represalija bo najprej usmerjena tistim, ki so nam grozili in niso znali obvladati svojih morebitnih vročih glav«.

Sicer je zaenkrat vse samo pri besedah. Tudi v oporišči v Avianu pri Pordenonu, od koder vzletajo lovci-prestrezniki za nadzorstvo nad bosanskohercegovski nebotem je vzdušje mirno. Stanje pripravljeno je na drugi stopnji (od starih alarmnih predvidenih) in prav tako ni znakov, da bi bila drugod alarmiranost večja. (V.T.)

KAJ FJK PRIČAKUJE OD VLADE

Turello pisal Ciampiju

V pismu tudi odstavek o zaščiti etničnih manjšin

TRST - Predsednik deželne vlade Furlanije - Julijske krajdv. Viničcio Turello je pismeno opozoril ministrskega predsednika Carla Azeglia Ciampija na vrsto prioritarnih problemov, za katere Dezela pričakuje, da se jih bo vlada čim prej lotila in jih rešila. Na prvo mesto postavlja Turello vprašanje delnih financ ter se poteguje za potrditev oziroma za anticipiranje predvidene zvišanja državnih dajatev v dezelne blagajne (100 milijard lir več za leto 1994 in 200 za 1995). Poleg tega je Turello pozval vlado, naj se na pogajanjih z Evropsko skupnostjo poteguje za uresničitev centra off shore, ki ga predvideva državni zakon za obmejna območja in proti kateri obstajajo »politične«, ne pa tehnične zapreke.

»Kar zadeva zunanjo dejavnost vlade,« piše Turello v pismu Ciampiju, »smo mnenja, da bi se dalje morali namenjati posebno pozornost republikama Sloveniji in Hrvaski, s katerima dezela Furlanija Julijska krajina zaradi zemljepisne lege ze dalj časa uspešno sodeluje.«

»S tega vidika je treba tudi trezno in stvar-

no obravnavati probleme ponovnega pregleda sporazumov, ki so bili svoj čas sklenjeni z bivšo republiko Jugoslavijo, pri tem pa mislim zlasti na osimski sporazum. Upoštevati je treba spremembe mednarodni položaj in potrebo po primerem ovrednotenju področja vzdolž severnozahodne meje, ki naj postane strateško območje za okrepitev sodelovanja z evropskimi državami Podonavja, Balkana in Vzhoda. Dezela Furlanija Julijska krajina, ki je v dolgih letih izkustev in sodelovanja na mejnem področju razvila veliko zanimanje za te probleme, je vsestransko pripravljena sodelovati pri oblikovanju novih sporazumov.«

Zadnji odstavek Turellova pisma je povseden manjšinam: »V skladu z večjim zavzetjem, s katerim se zeli spodbuditi nove slovenske in hrvaske oblasti, naj čim pravičnejše ravnajo z italijansko etnično manjšino, prisotno v obeh republikah, se bo treba, končno, lotiti tudi problema izglasovanja zaščitnega zakona za etnično manjšino slovenskega jezika, prisotno v predelih Furlanije - Julijske krajine.«

NOVICE

TRST / KOMISIJA ZA GOSPODARSTVO SKGZ

Sodelovanje s Slovenijo prilagoditi novim razmeram

Meja naj postane stičišče dveh stvarnosti, ki se zblížujeta

TRST - Komisija za gospodarstvo SKGZ, ki ji naložuje dr. Branko Jazbec, je na zadnji seji namenila pozornost osnutku predlogov za gospodarsko sodelovanje med Italijo in Slovenijo, v perspektivi novih sporazumov med državama. Sporazum o gospodarskem in trgovinskem sodelovanju med Evropsko skupnostjo in Slovenijo, ki je bil sklenjen 5. aprila 1993, ter sprejete Slovenije v Svet Evrope potrjujeta preoblikovanje geopolitične podobe Evrope, v perspektivi pa se Slovenija uvršča v krog držav, s katerimi je ES tudi formalno ze sklenila sporazume o pridruženem članstvu.

Do tega prihaja prav v trenutku, ko se utrjuje prepričanje, da lahko v prihodnjih letih prav srednjevro-

pske države, h katerim po zemljepisni legi sodi tudi Slovenija, odigrajo pomembno vlogo stičišča in hkrati aktivnega povezovalca med razvito Evropo in evropskim vzhodom. Sloveniji bo v tem kontekstu pripadla ze zlasti vloga povezovalca med italijansko severovzhodno in zahodno Evropo. Da se lahko ta vizija uresniči, je potrebno s konkretnimi predlogi premagati težnje k zapiranju, ki so bile na krajevni ravni prisotne dolga leta. Nova evropska stvarnost in postopno vključevanje Slovenije v integracijske tokove lahko v procesu postopnega vključevanja Slovenije v ES narekujejo, da se na italijansko-slovenski meji, ki predstavlja edino neposredno stičišče Slovenije z ES, uveljavi drugačno, bolj moderno pojmo-

vanje meje. Razvidno je namreč, da bo meja v perspektivi izgubila značaj črte locnice, ki lahko temelji le na nasprotju dveh sistemov in bo zadobila značaj stičišča-katalizatorja dveh stvarnosti, ki se zblížujeta. Nove predloge za gospodarsko sodelovanje je po mnenju gospodarske komisije SKGZ torej nujno oblikovati v tej logiki, izhajajoč iz spoznanja, da je bil Osimski sporazum, ceprav odklonjen iz političnih razlogov, osnova za sodelovanje na tem območju. Prav mejna območja, ki so v preteklih letih pozivala meddržavne blagovne tokove, lahko v procesu postopnega vključevanja Slovenije v ES odigrajo dragoceno vlogo, kajti treba je poudariti, da se je na italijansko-slovenski meji v nasprotju s težnjo po

samezadostnem zapiranju, ki je bila v minulih petnajstih letih zelo prisotna v Trstu, uveljavil model prekomajnega sodelovanja, utemeljen na posredniški vlogi italijansko-slovenske obmejnega regije.

Komisija za gospodarstvo SKGZ je podprala nujnost, da se krajevni dejavniki zavedajo lastnega položaja in prilagodijo, ki jih po zastarelih shemah ni mogoče izkoristiti. V tem smislu je bil ocenjen kot pozitivna novost manifest italijanskih in slovenskih uglednih osebnosti, ki ga je objavil Piccolo. Komisija SKGZ je sklenila, da bo v kratkem predstavila javnosti izpolnjen dokument z vizijo o gospodarskem sodelovanju med sosednjima državama, za jesen pa je o isti tematiki v nacrtu širši posvet.

PISMO UREDNIŠTVU

Po čigavi odgovornosti še danes nimamo TV oddaj v slovenščini

Členjeno uredništvo! V P.D. ste 13. maja objavili članek z naslovom: Družba Ponteco in televizijske oddaje RAI v slovenscini. Ker se članek tice moje osebe in mojega pisanja Vas prosim, da objavite sledeče pojasnilo.

Najprej glede forme. Vsakdo lahko pošlje neko pismo na uredništvo katerekoli casopisa, toda korektna navada je, da pripombe k nekemu članku, tudi v obliki pisma uredništvu, pošljemo casopisu, ki je sporni članek objavil. To pa iz spoštovanja do bralcev casopisa. Nikakor ni namreč rečeno, da so bralci P.D. brali moj članek v Novem listu iz dne 29.4.93 ob katerega se družba Ponteco zaletava.

Zato bi vam bil, g. urednik zelo hvaležen, če bi v svojem casopisu ponatisnili »inkriminirani« članek, da bodo bralci vsaj vedeli za kaj se sploh gre.

Se vedno glede forme: svetujem dopisniku družbe Ponteco, da si v Slovarju slovenskega knjižnega jezika, zvezek III, str. 516 prebere, kaj pomeni izraz pamflet, ki mi ga pripisuje. Ugotovil bo lahko, da moj stolpec ni noben pamflet temvec preprosto nastevanje nekih dejstev.

Sedaj pa k dejstvom. 1. Ugotavljam, da družba Ponteco ne zanika nobene od šestih trditvev, ki sem jih v svojem shematičnem članku postavil.

2. Navaja »obtožbe«, ki jih v mojem članku ni. Niti ne pripisujem Pontecu krivd, ki jih očitno nima.

3. V tretji točki svojega članka, dovolj natancno pripisujem italijanskemu RAI-u krivde za napacno dodelitev televizijskih kanalov. Torej nikakršnega »napada« na Ponteco.

4. Nihče ne zanika za slug, ki si jih Ponteco lasti z prenasanjem tkz. manjšinske televizije iz Kopa. Med temi sem na zalost na lastne oči videl v italijanskem programu tudi za Slovence gotovo nespremenljive oddaje, z italijanskimi gosti, ki niso zastopali ravno Slovencev prijeteljska stališča. Toda, kolikor vem je to se vedno le zasebna, ceprav se tako hvalevredna pobuda, za katero bi morale poskrbeti javne, to je državne tv strukture Italije in Slovenije.

5. Končno imam ne-prijeten vtis, da pri Pontecu sploh niso razumeli mojega shematičnega članka ne komu je bil namenjen.

Raffko Dolhar
Pripis uredništva: Dr. Dolhar ima prav, ko trdi, da je polemika nerazumljiva za tiste, ki niso prebrali članka v Novem listu, zato naj iz njega povzamemo glavne točke. Pisec poroca o 20 dolgi zgodovini slovenskih TV oddaj in o tem, da je končno decembra lani prišlo do pogodbe med državo in RAI za dodelitev frekenc. »Toda glej ga zlomka, kje tici zajec!« piše dr. Dolhar. »V dobri ali slabi veri ali po »pomoti« je dobila RAI za slovenske programe TV kanal 64, ki ga ima sedaj v zakupu slovensko zamejsko zasebno podjetje Ponteco.« Pomtem ko navaja, da se pogodbe med državo in zasebniki, ki bi morale ze zapasti, podaljšujejo v nedogled »zaradi očitno velikega vpliva privatnega kapitala na vsedržavne strukture«, in pripominja, da je povsem naravno, da se Ponteco se dalje poslužuje podaljševanja, dr. Dolhar tako zaključuje svoje pisanje: »V končni analizi mora ugotoviti, da slovenska manjšina v Italiji ne pride do svojih TV oddaj, ker za to namenjen TV kanal 64 se uporablja slovensko zasebno podjetje Ponteco. Ce to ni farsa!«

Mimo gornje polemike se bo vsekakor Primorski dnevnik k vprašanju slovenskih TV oddaj se povrnil.

Založniška dejavnost ne sme umreti

TRST - Komisija za kulturo Slovenske kulturno gospodarske zveze je na včerajšnji seji med drugimi problemi, ki zadevajo kulturno življenje Slovencev v Italiji, posebej obravnavala problematiko založniške dejavnosti, ki preživlja v tem času se posebno hudo krizo. Prav včeraj je uprava Založništva trzaska tiska izročila odpovedna pisma trem uslužbenecem oddelka knjižnih izdaj, kar odpira hudo praznino na založniškem področju, ki je eden od nosilnih stebrov vsake kulturne stvarnosti, v manjšinskem prostoru pa je toliko bolj nenadomestljiva dejavnost kulturnega razvoja in samega narodnostnega obstoja. Kulturna komisija je ob tem dogodku izrazila veliko zaskrbljenost nad usodo knjižnih izdaj in nad nadaljnjo poklicno usodo odslovljenih urednikov in priznanih kulturnikov, hkrati pa prepričanje, da sedanji udarec knjižnim izdajam ZIT ne predstavlja, kot ne sme predstavljati hujske okrnitve ali celo konca poklicne založniške dejavnosti v slovenskem zamejskem kulturnem prostoru, temvec le čim krajšo prehodno fazo oblikovanja te dejavnosti na novih temeljih, ki morajo upoštevati podjetniški pristop ne da bi obubožali kulturnih razsežnosti in umetniško ustvarjalnega zagona, ki so označevali vso dosedanje dolgoletno in kulturno uspešno ter koristno založniško prakso. Založniška dejavnost se mora, četudi v drugačni obliki in z drugačno upravo, skratka nadaljevati, je bilo poudarjeno na včerajšnji seji, in v oblikovanje njene nove podobe, s poklicno ohranitvijo dragocenih človeških resursov, namerava kulturna komisija vložiti vse svoje napore.

Vittoria Sgarbija prijavila sodstvu ker naj bi jo spolno nadlegoval

RIM - Vse kaže, da zanj dan ni dan, če se o njem ne govori. Le 24-ur zatem, ko je predsednika ANPI Arigora Boldrinija opsoval za »morilca«, je bil liberalni poslanec in umetniški kritik Vittorio Sgarbi tudi včeraj v središču roza kronike. A tokrat v nezavidljivi vlogi spolnega nadlegovalca in pretepaca. Vittoria Sgarbija je včeraj prijaviła sodišču 31-letna pesnica in slikarka Simonetta Corrado iz kraja San Casciano pri Firenci. Policiji je povedala, da jo je Sgarbi ponovi v njegovih sobi v rimskem hotelu Majestic najprej spolno nadlegoval, ko ga je zavmrla pa naj bi jo vrgel na tla ter jo nato butnil skozi vrata izven sobe v zid. Zenska se je zatekla po prvo pomoč v bolnišnico in zdravniki so ji izdali prognozo okrevanja v sedmih dneh. Sgarbi je se pred njenim prihodom na kvesturo telefoniral policiji in »najavil« prihod, rekoč, da ga se mu je hotela zenska prikupiti z namenom, da bi v svojih številnih TV oddajah govoril in reklamiral njeno knjigo. Zanimal je, da bi zensko spolno nadlegoval, kar naj bi potrdila tudi njegova prijateljica pomoževka Milly D'Abbraccio, ki naj bi prisostvovala »dogodku« v njegovi hotelski sobi.

RIM / ZARADI FINANSIRANJA PSDI

Jamstveno obvestilo tudi bivšemu ministru Vizziniju

MILAN - Sodnija je poslala bivšemu ministru za pošto Carlu Vizziniju jamstveno obvestilo v zvezi z domnevnimi nepravilnostmi pri delovanju državnega telefonskega podjetja. Poslanec Vizzini, ki je bil se do nedavnega državnim tajnikom socialdemokratov, se je prostovoljno javil namestnikoma tozilca Antoniu Di Pietru in Paolu Ielu, po zaslišanju pa se je oddaljal skozi stranska vrata, da mu ne bi bilo treba odgovarjati na vprašanja novinarjev. Njegov odvetnik Carlo Taormina jim je pojasnil, da je sodstvo

poklicalo Vizzinija na zagovor, ker je osumljen, da je kršil zakon o javnem finansiranju strank.

Rimsko sodstvo je medtem izdalo se eno jamstveno obvestilo proti parlamentarcu KD Vittorio Sbardelli zaradi istega prekrška oziroma zaradi združevanja v zločinske namene na škodo javne uprave.

Sam pa se je javil rimskim sodnikom Franco Ferlin, konzulent bivega ministra za prevoze Carla Berninija, ki je osumljen korupcije pri javnih licitacijah za dela na železnici.

VIDEM / JUTRI NA POBUDO VZPI/ANPI

Ustavimo strahote vojne!

Srečanje v znamenju solidarnosti z ženskami v bivši Jugoslaviji

VIDEM - Vsedržavno združenje partizanov Italije ANPI zeli prispevati k odpravljanju grozot vojne v bivših republikah Jugoslavije. Zaradi tega je sklenilo, da bo v okviru slovensosti ob 50-letnici osvobodilne borbe pripravilo posvet na temo »Ustavimo grozote, ustavimo vojno - Solidarnost z ženskami iz bivše Jugoslavije«, ki bo v nedeljo, 16. maja s pricetkom ob 9. uri v sprejemni dvorani videmskega gradu.

Pred samim zacetkom bo delegacija VZPI-ANPI položila vence pred mestne spomenike padlim v osvobodilni borbi in žrtvam vseh vojn.

Na posvetu, ki ga je izrecno pripravil zenski koordinacijski odbor ANPI, bodo spregovorili Giuliana Gadola Beltrami, članica predsedstva ANPI, Miuccia Gigante, podpredsednica ANED, poslanec Mario Lizzero, član

predsedstva ANPI, Arrigo Boldrini, predsednik ANPI, Laura Polizzi, članica vodstva ANPI, Augusta Barbina De Piero, podpredsednica deželnega sveta, Jelka Gerbec, članica vodstva ANPI, Mirella Montemurro, novinarka, ter Albertina Soliani, predsednica komisije za enake možnosti v ministrstvu za solstvo.

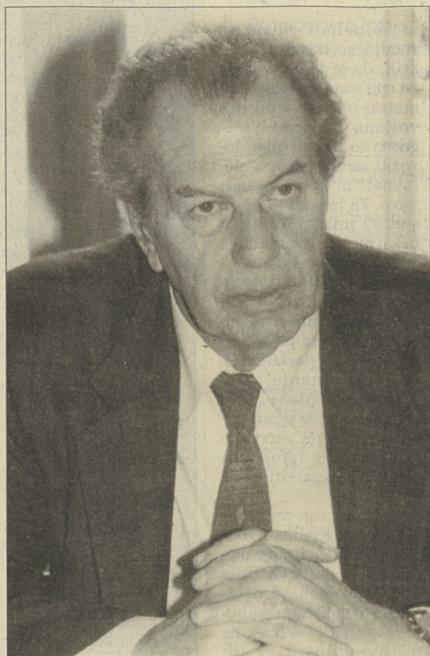
Posveta se bodo udeležile tudi predstavnice zenskih organizacij in gibanj iz nekaterih republik bivše Jugoslavije.

VOLITVE / TAJNIK SKP GARAVINI V TRSTU

»Doslednost terja opozicijo vladi«

Na shodu je govorila tudi Jelka Gerbec, ki je naglasila pomen volitev za Slovence

TRST - Stranko vodita predvsem doslednost in jasnost opredelitev. Tako je vsedržavni tajnik Stranke komunistične prenove Sergio Garavini na srečanju z novinarji pred volilnim shodom na Trgu Goldoni opredelil zadržanje SKP v tem zadnjem, s političnega vidika zelo razburkanem obdobju. Glede na spremembe, ki so nastopile kot posledica referenduma, si stranka v sedanji z volitvami zaznamovani fazi v prvi vrsti prizadeva, da bi manjšinske sile nastopale avtonomno, istocasno pa se zoperstavlja obvezi o sklepanju zavezništva. Tako stranka na junijskih volitvah večinoma nastopa z lastnim simbolom, v nekaterih občinah pa je v soglasju s kaksno drugo silo podprla kandidata za župana, istocasno pa je predstavila lastne kandidate za občinski svet. Avtonomija manjšinskih, opozicijskih sil pa nikakor ne pomeni zavračanja povezovanja

Sergio Garavini med srečanjem z novinarji (Foto KROMA)

npr. v deželni svetovi manj slovenskih svetovalcev kot v komaj zaključeni mandatni dobi. Koristna bi bila zato povezava z drugimi silami za izvolitev slovenskih predstavnikov, vendar se je DSL rajši povezala s PRL, SSK, ki je najprej skušala skleniti volilno zavezništvo s KD,

pa se nikakor ni hotela odreči svojemu sodelovanju s to stranko, zaradi česar se SKP kot zavestna opozicijska sila ni mogla povezati s to stranko. Podpolkovnik Cerceo pa je svoje sodelovanje na listi SKP utemeljil z željo, da bi preprečili korupcijo iz politike. (bip)

VOLITVE / POGOVOR Z DEŽELNIM ODBORNIKOM DARIOM TERSARJEM

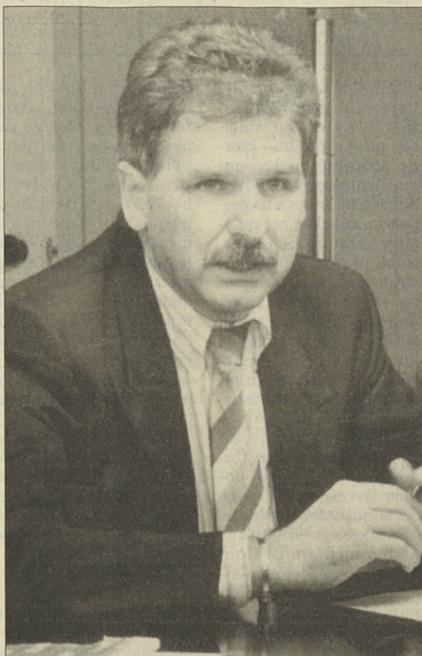
Prenoviti ves deželni zakonodajni sistem

Obračun dela skupščine v minuli mandatni dobi

TRST - Dario Tersar je bil v minuli mandatni dobi deželni svetovalec eden od starih slovenskih deželnih svetovalcev, v zaključni fazi mandatne dobe pa je bil tudi član deželne vlade, saj je vodil resor za prostorsko načrtovanje in za zunanje stike. Vprašali smo ga, kako tudi iz čisto človeškega vidika ocenjuje svoje izkušnje v deželni skupščini.

V deželno skupščino sem stopil po desetih letih sindikalnega delovanja. V začetku je to bilo delovanje v sklopu delavskega gibanja in bitki za kovinarje, pozneje pa sem bil krajevni sindikalni predstavnik. Medtem sem si ustvaril pomembne izkušnje v tovarniških svetih in pri pogajanjih z delodajalci. V boju z nasprotno stranjo, s katero sem se včasih strinjal, včasih pa si bil navzkriž, sem spoznal, kaj sta solidarnost ter zavzemanje in kaksne težave imajo ljudje.

Leta 1988 sem nenadoma (in mogoče nepričakovano) stopil v svet politike, in to na dokaj pomembni ter spodbudni ravni, na zakonodajni ravni. Kot načelnik skupine italijanske socialistične stranke sem sledil skoraj vsemu zakonodajnemu delovanju. Nedvomno je

Deželni odbornik Dario Tersar (PSI)

ta sedmi zakonodajni zbor izglasoval nekaj dobrih zakonov, pa tudi nekaj odvečnih oziroma napačnih zakonov.

Kaj pa namemu sebi očitete, da niste naredili, kar bi lahko, oziroma niste imeli priložnosti ali pogojev?

Sebi, kot vsem ostalim svetovalcem, lahko na

splosno očitam, da se nismo dovolj poslužili zakonodajne možnosti, ki jo ima tudi deželni zbor. Veliko večino zakonov smo namreč izglasovali na pobudo deželne vlade, ki je nedvomno pristojna, da pripravi administrativne zakone, upoštevajoč seveda sporazume z veči-

no in v skladu z državno zakonodajo, ki pa marsikdaj ni sposobna izraziti splošnejših zahtev reformiranja zakonodajnega sistema.

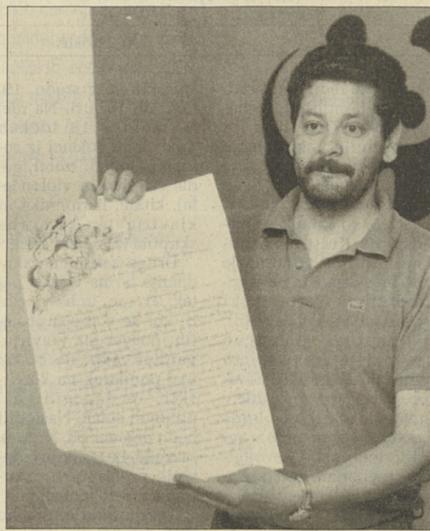
Stevilne zakone, ki so bili odobreni v zadnjih mesecih, je skoraj bolje pozabiti. Mnoge bi moral novi deželni zbor razveljaviti, ker so izraz nesrečnega obdobja, v katerem so nekateri mislili, da je mogoče sprejeti slabo mnenje, ki ga imajo občani o političnem razredu, s skoraj smešnimi zakonodajnimi pobudami.

Kaksne so torej po vašem mnenju - ne glede na to, ali boste spet izvoljen - prioritete naloge novega deželne sveta?

Trba je revidirati celoten deželni zakonodajni sistem in ga prilagoditi novim potrebam ekonomije, razvoja, družbe, pravic in teritorija, seveda z evropskega vidika in v okviru vse skromnejših sredstev države, ki je v finančnih težavah in mora okrepiti svojo produktivnost in zmogljivost, tudi tako, da se takoj odpove razpisnosti in klientelizmu. Poleg tega je vrniti institucijam, in torej tudi Deželi, popolno avtonomijo, ki jo je treba osvoboditi vsiljivosti strank in lobijev. To seveda ne bo lahko.

PODELITEV »ATILOVE NAGRADE« DEŽELNEMU ODBORU

WWF: Deželna vlada FJK se do naravnega okolja obnaša slabše kot Huni

TRST - Deželna delegacija Svetovnega sklada za naravo WWF dodeljuje vsako leto posebno »Atilovo nagrado« tistim, ki so po mnenju naravovarstvenikov najbolj kvarno vplivali na okolje. Letos so to nagrado dodelili celotni deželni vladi Vinicia Turella, oziroma, kot piše v duhoviti utemeljitev, »Hunom deželne odbora«. Na račun Turellrove vlade ima WWF celo vrsto kritičnih pripomb, ki bi jih lahko strmili v obzorb, da se deželna vlada ne samo ne zmeni za varstvo okolja, ampak je sprožila vrsto ukrepov, ki gredo prav v nasprotno smer.

Na sliki (foto Ferrar/KROMA) predstavnik WWF z »diplomo«, ki so jo večeraj podelili deželni vladi.

TELEVIZIJA / NOVA ODDAJA PO TV KP

»Stežice« so se najprej spopadle z vprašanjem slovenskih medijev v FJK

Voditelj Marij Čuk z dvema gostoma oddaje Rudolfom in Jole Namor (Foto KROMA)

DOLINA - Prikazati pestrost in tudi protislovnost dogajanja med Slovenci in Italiji, po drugi pa pritegniti široko slovensko publiko, da bi se seznanila s problematiko, kateri skorajda ne posveča pozornosti. Tako je v svojem uvodu namen in pomen televizijskega niza Kam vodijo naše stežice.

Vsekakor pa lahko vsakdo v nedeljo ob 18. uri prisluhne temu, kar so povedali Sasa Rudolf, odgovoren za informativni program Radia Trsta, Jole Namor, odgovorna urednica Novega Matjurja, Stojan Spetič za tednik Iskra, Dusan Jakomin za Katoliški glas, Ravel Kodric za Delo in Helena Jovanovic za Novi list; v oddajo pa je bila vključena tudi izjava odgovornega urednika Primorskega dnevnika Bojana Brezgarja; ki se snemanja ni mogel udeležiti.

Marij Čuk predstavil pisano paleto informacijskih sredstev, s katerimi razpolagajo Slovenci v Italiji, prevelika prevadnost vseh udeležencev in nato pomankanje časa pa sta preprečila, da bi se razgovor razvil v pravo soocanje mnenj.

Vsekakor pa lahko vsakdo v nedeljo ob 18. uri prisluhne temu, kar so povedali Sasa Rudolf, odgovoren za informativni program Radia Trsta, Jole Namor, odgovorna urednica Novega Matjurja, Stojan Spetič za tednik Iskra, Dusan Jakomin za Katoliški glas, Ravel Kodric za Delo in Helena Jovanovic za Novi list; v oddajo pa je bila vključena tudi izjava odgovornega urednika Primorskega dnevnika Bojana Brezgarja; ki se snemanja ni mogel udeležiti.

GORICA / MEDNARODNO SREČANJE POD GESLOM EVROPA SKUPAJ

Posebno topel sprejem za učence iz Osijeka

Nocoj bodo z vrstniki iz raznih držav nastopili v goriškem Katoliškem domu

GORICA - V Katoliškem domu v Gorici se nocoj s prazničnim nastopom vseh sodelujočih skupin iz tujine (ob 19. uri) zaključijo tridnevno srečanje soloobveznih otrok Evropa skupaj. Ze sinoci, ko je med drugimi nastopil zbor goriške slovenske srednje sole Ivan Trinko, so nagradili zmagovalce na natečaju o združenji Evropi (trije med nagradjenimi so Trinkovci).

Med gosti goriškega srečanja so poleg dijakov iz Nemčije, Madžarske in Slovenije (dvajset deklet iz Nove Fuzine pri Ljubljani) tudi učenci sole iz Osijeka, ki so bili v Gorici deželni se posebno toplega sprejema, saj sta mestni ze v času vojne na Hrvaškem navezali tesne prijateljske stike. Včeraj sta jih v parku zupanstva (na sliki - foto Studio Reportage) sprejela goriški zupan Erminio Tuzzi in pokrajinska odbornica Aleksandra Devetak, ki je otrokom izročila solske potrebščine - sad nabirke po goriških solah v sodelovanju z zvezo Unicef. Tako Devetkova kot Tuzzi sta poudarila prijateljstvo med narodi kot cilj, ki ga gre zasledovati v korist zolitja.

NOVICE

V Vidmu je Slovenska skupnost predstavila svoje kandidate

VIDEM - »Tudi od glasov, ki jih bo Slovenska skupnost prejela med Slovenci na Videmskem, bo odvisno, kako bodo oblasti obravnavale vprašanje nase narodnostne skupnosti v tej pokrajini.« Tako je povedal deželni tajnik SSK Ivo Jevnikar na včerajšnji predstavitvi kandidatov za deželne volitve. Uvodoma je Jevnikar podčrtal krivični deželni zakon, zaradi katerega obstaja nevarnost, da slovenska stranka ne bo imela svojega zastopnika v deželni svetovi. Sicer z odzivom volilcev so dokaj optimisti, saj je že zbiranje podpisov za pokrajinske volitve presešlo pričakovanja in zato ni razloga, da bi tudi na volilni preizkusni ne dosegli zastavljenega cilja. »Reaktivnost« Slovencev, je dodal Jevnikar, ki bo tudi na Videmskem ob prof. Marinaru Vertovcu (neodvisen) nosilec liste, se je pokazala tudi pri sestavi kandidatnih list, saj je ponudbo SSK sprejelo več oseb, ki niso neposredno izraz stranke.

Stevilne zakone, ki so bili odobreni v zadnjih mesecih, je skoraj bolje pozabiti. Mnoge bi moral novi deželni zbor razveljaviti, ker so izraz nesrečnega obdobja, v katerem so nekateri mislili, da je mogoče sprejeti slabo mnenje, ki ga imajo občani o političnem razredu, s skoraj smešnimi zakonodajnimi pobudami.

Kaksne so torej po vašem mnenju - ne glede na to, ali boste spet izvoljen - prioritete naloge novega deželne sveta?

Trba je revidirati celoten deželni zakonodajni sistem in ga prilagoditi novim potrebam ekonomije, razvoja, družbe, pravic in teritorija, seveda z evropskega vidika in v okviru vse skromnejših sredstev države, ki je v finančnih težavah in mora okrepiti svojo produktivnost in zmogljivost, tudi tako, da se takoj odpove razpisnosti in klientelizmu. Poleg tega je vrniti institucijam, in torej tudi Deželi, popolno avtonomijo, ki jo je treba osvoboditi vsiljivosti strank in lobijev. To seveda ne bo lahko.

Tokrat pa je na vrsti Demokratska stranka levice, ki je najavila prihod vsedržavnega tajnika Achilla Occhetto. Le-ta bo spregovoril na Trgu Venerio v Vidmu in sicer v ponedeljek, 17. maja ob 21. uri. V primeru slabega vremena bo shod v občinski dvorani Ajace. Occhetto bo nato imel volilni shod tudi v Trstu. (R.P.)

Danes v Trstu predstavitev kandidatnih listi PSI

TRST - Odgovoren za organizacijo socialistične volilne kampanje sen. Arduino Agnelli bo danes na strankinem sedežu v Ul. Trento v Trstu predstavil kandidatni listi PSI za deželne in pokrajinske volitve. Na tiskovni konferenci bo sen. Agnelli tudi orisal politične smernice trzasko federacije PSI.

Jutri v Bazovici o izvajanju zakona za zaščito Krasa

TRST - Na pobudo Slovenske skupnosti bo jutri zjutraj ob 11.15 v kinodvorani v Bazovici javno srečanje o zakonu o razvoju in zaščiti Krasa. Ob tej priložnosti bodo tudi predstavili knjigo Zakon o Krasu. Spregovorili bodo pokrajinski tajnik SSK Martin Breclj, kandidata Peter Mocnik in Alojz Debelis ter deželni tajnik Ivo Jevnikar.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo trzasko tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PR.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-779699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno narocninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI
Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (sirina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu: IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 45 SIT
Narocnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

EUROSAVA

EUROSAVA s.r.l.

34133 Trst
Ul. Cicerone 8
Tel. (040) 361177
Fax (040) 361839
Telex 460561

distributer
pnevmatik

NOVICE

Lep poslovni uspeh zavarovalnice Sasa

Skoraj 50-odstoten porast prometa s 102, 9 milijarde zbranih premij in s 40-odstotnim porastom čistega presežka, ki je dosegel 727 milijonov: to so glavni podatki iz lanskega poslovnega obračuna trzasko zavarovalne kompanije Sasa iz grupe IRI, ki ga je včeraj sprejel upravni svet družbe pod predsedstvom Leonarda Buonvina. Obnemu zboru delničarjev, ki je sklican za konec junija, bodo upravitelji predlagali akantonačijo celotnega presežka, kar je v skladu s triletnim razvojnim programom.

V petek v Zgoniku večer Avsenikove glasbe

V zgoniskem Sportno-kulturnem centru se obeta v petek, 21. maja, izjemen večer narodnozabavne glasbe. Na prireditvi z naslovom 40 let

Avsenikove glasbe se bo prvič v zamejstvu predstavil občinstvu ansambel Gasperji (na sliki), ob njih pa bo gost v Zgoniku tudi sam harmonikar Slavko Avsenik, »izumitelj« slovenske narodnozabavne glasbe.

Večer bo popolnoma posvečen glasbi, ki jo ze stiri desetletja igra Avsenik. Tokrat pa Slavko ne bo nategoval meha. Skupaj z občinstvom bo poslušal mladi ansambel, ki je po njegovih lastnih izjavah nekakšen »nadaljevalec Avsenikov«. Gasperje je namreč sam Slavko »odkril« in tudi piše skladbe zanje. Na koncertu bodo mladi iz Preddvora predstavili svojo kaseto (vse nove pesmi je napisal Slavko Avsenik s sinom Slavkom mlajšim), izvajali pa bodo tudi vrsto Avsenikovih hitov.

Pokopališče pri Sv. Ani ne ustreza potrebam

Na včerajšnjem srečanju s trzaskim občinskim odbornikom Perellijem je arhitekt Franco Stagni predstavil prvi del načrta za preureditev katoliškega pokopališča pri Sv. Ani, ki mu ga je bila poverila občinska uprava. Iz dokumentacije so jasno razvidne številne pomanjkljivosti: pokopavanje posmrtnih ostanov na raznih pokopaliških poljih ni homogeno zaradi pomanjkanja prostora; družinske grobnice so si tako blizu druga drugi, da pescu mestoma sploh ni mogoče hoditi med njimi; kostnice so nameščene tako visoko, da starostniki ne morejo do njih in tako naprej. Dalje primanjkuje na pokopališču telefonskih govornic za nujnostne primere, tudi sicer pa za normalno rabo. Poleg tega bi kazalo uvesti električna vozila, s čimer bi olajšali ljudem obisk, a tudi omejili stvelo dovoljenj za promet z osebnimi avtomobili.

Adriano Sofri gost krožka Miani

Gost krožka Ercole Miani, ki ga vodi Maurizio Fogar, je bil včeraj Adriano Sofri. Bil je aktivist politične grupacije "Lotta continua", njegovo ime pa je "zaslovelo" po umoru komisarja Calabresija. Pri umoru naj bi po obtožnici, tudi sam sodeloval. Zaradi tega je poleti leta 1988 prešel nekaj mesecev v zaporu. Bil je oproščen in se vrnil na svobodo, njegovo življenje pa se je temeljito spremenilo. Svoje človeške izkušnje je opisal v knjigi "Le prigionie degli altri", v kateri govori o bridki izkušnji v zaporu in o osebah, s katerimi je bil v neposrednem stiku. Predstavil jo je včeraj ob velikem zanimanju gostov.

LJUDSKA VOLJA / KAJ MENI RICCARDO DEVESCOVI

Nova družba enoten sindikat

Ideološke pregrade nimajo več smisla

DRAGO GASPERLIN

Lanske volitve in nedavni referendum so potrdili, da zahteva prebivalstvo korenit družbeno-politični zasok. Kako ocenjuje to sindikat, ali meni, da je potreben preobrat tudi na sindikalnem področju? To smo povprašali predsednika generalnega tajnika CGIL v Trstu Riccardo Devescovi.

»Kdor v sindikatu misli, da morajo spremembe zadevati le politične stranke, se krepko moti,« nam je odvrnil sindikalist in pripomnil: »V tem važnem prehodnem obdobju, ki ga označujejo velikanske spremembe in zasledovanje nove politične ter institucionalne ureditve, zado bi sleherni dosežanja pripadnost petat konservativnega tako na političnem področju, kjer bo prodril samo, kdor bo sposoben svezih in najširših agregacijskih sredin, kot na sindikalnem področju, kjer nimajo ideološke pregrade nobenega smisla več.

Naj bi vse to pomenilo nastop resnicne sindikalne enotnosti? »Seveda in to je treba zaceti graditi že danes,« zatrjuje Riccardo Devescovi in pojasnjuje: »To bi morala biti velika, enotna, demokratična in plu-

ralistična konfederacija delovnih in upokojenih ljudi, za njeno uresničenje pa je potrebno tvorno soocanje med vsemi sindikalnimi voditelji.« Seveda pa zadeva ni preprosta, nikakor ne zadostujejo retorične izjave, treba je ubrati pravilno strategijo. S problemom so se že spopadli na kongresih CISL in UIL (CGIL pa na programski konferenci), toda marsikaj gre se razčistiti: od avtonomije, decentralizacije in evropske podprtive sindikata pa do pravih sindikalnih demokracij. Ne samo, dodaja Devescovi, tu je se en silno važen problem, ki zadeva z ene strani odnos med sindikatom in včlanjeno delovno silo, z druge strani pa med njim in vsemi delovnimi ljudmi; oba primera sta odločilna za demokratičnost sindikata, kajti njegove odločitve vplivajo na vse delojemalce, torej tudi neclane, zato ni tedaj sindikat več golo združenje, ki lahko omejuje demokracijo zgolj na svoje clane.

Z drugimi besedami: konfederalni sindikat sloni na načelu predstavniške oziroma delegirane demokracije, zato izhaja njegova legitimnost iz konsenza vseh delovnih ljudi, ki jih namerava zastopati. »Priznati je treba, da smo danes glede tega zaostali,« priznava Devescovi s pripombo, da je treba navezati sindikalno enotnost na temeljit reformni nacrt. V to smer na primer že gresta sklep o izvolitvi enotnih sindikalnih predstavnikov, torej taksnih, ki jih svobodno izberejo vsi delavci, in referendum za odpravo enega dela člena 19 Delavskega statuta.

Kakor vidimo, so to vprašanja, ki se med sabo prepletajo, zato jih morajo vsi trije sindikati naglo in s skupnimi močmi razrešiti,« drugace nas bo povozil čas. Riccardo Devescovi vidi odlično odskočno desko za izboljšanje sindikalne enotnosti ravno v skupnem ter učinkovitem nastopanju CGIL, CISL in UIL v zaslubno trzasko gospodarstva in zaposlenosti. Postopek pa je treba pospešiti tudi zaradi političnega scenarija, kakršen prihaja do izraza v zdajšnjem predvolilnem obdobju: nastajanje desničarske politične zruženosti in očitno nacionalistično in konservativno primosjejo predstavlja hudo nevarnost za Trst.

Zahodnokraski rajonski svet je na svoji zadnji seji razpravljal o vrsti vprašanj, ki neposredno zanimajo krajevno prebivalstvo. Eno od teh zadev zaprtje okenca za obnovitev potnih listov in prepustnic na openskem policijskem komisariatu. Policija je letos zaprla ta urad (kot tudi se nekatere v okolici Trsta), zaradi česar morajo interese vlagati prošnje za dokumente le na kvesturi. To povzroča veliko težav in zamudo casa zaradi čakanja v vrstah. Rajonski svet je že februarja zaprosil kvesturo, naj ponovno odpre okenca na komisariatu na Opcinah, sedaj pa je dobil odgovor, da je bila kvestura primorana zapreti urad, ker je morala vse osebe preusmeriti v operativno dejavnost za zajezitev kriminala.

Rajonski svet je zatem razpravljal o kriskem nogometnem igrišču. Pred nekaj dnevi je Obcina najavila, da je odobrila prispevek v višini 50 milijonov lir za preureditev slačilnic. Svetovalci so po eni strani ugodno ocenili prispevek, po drugi strani pa so bili dokaj nezadovoljni z obvestilom občinskega Urada za nepremičnine, ki je »osvetlil nekatere senčne strani urejanja igrišča. Na kratko: potem, ko so igrišče že prekrili z zemljo, ga posejali s travo

in odpeljali odvečno zemljo, so izvedenci odkrili, da je teren »visel« na eno stran za celega polmetra, to je več od dovoljene krivine. Na igrišče so morali spet dovoziti zemljo, ga spet poravnati in spet posejati travo. Ta izredni poseg je stal 92 milijonov lir in nekaj mesečno zamudo... Zahodnokraski rajonski svet je kljub določnim pomislekom izrekel povoljno mnenje o občinskem nacrtu za prilagoditev mestnih parkiršč, k svojemu mnenju pa je pripisal zahtevo, naj Obcina vključi v prihodnje prilagoditev nacrtu (to je prihodnje leto) tudi prepotrebno parkirišče na Proseku.

Ob koncu je predsednik Dusan Krizman »odgovoril« na vprašanje melonarja Rodolfa Gione o »podkupninah« proseskemu jusarskemu odboru. Melonar je »cikal« na protivrednosti, ki jih predvideva delzni zakon 16; Krizman ga je zafrknil, češ, naj se obrne na sodišče, ce ze smatra, da gre za »podkupnine«. Litar je stisnil rep med noge in iz vprašanja ortal izrazil »podkupnine«. Predsednik je zatem obrazložil, da naj bi prispevek iz tega zakona izkoristili za telovadnico na Kontovelu in za ureditev zemljišča na Balancu na Prosku.

ZAHODNI KRAS / RAJONSKI SVET

Kriško igrišče, parkirišča in »podkupnina«

Krizman zafrknil melonarja

Zahodnokraski rajonski svet je na svoji zadnji seji razpravljal o vrsti vprašanj, ki neposredno zanimajo krajevno prebivalstvo. Eno od teh zadev zaprtje okenca za obnovitev potnih listov in prepustnic na openskem policijskem komisariatu. Policija je letos zaprla ta urad (kot tudi se nekatere v okolici Trsta), zaradi česar morajo interese vlagati prošnje za dokumente le na kvesturi. To povzroča veliko težav in zamudo casa zaradi čakanja v vrstah. Rajonski svet je že februarja zaprosil kvesturo, naj ponovno odpre okenca na komisariatu na Opcinah, sedaj pa je dobil odgovor, da je bila kvestura primorana zapreti urad, ker je morala vse osebe preusmeriti v operativno dejavnost za zajezitev kriminala.

Rajonski svet je zatem razpravljal o kriskem nogometnem igrišču. Pred nekaj dnevi je Obcina najavila, da je odobrila prispevek v višini 50 milijonov lir za preureditev slačilnic. Svetovalci so po eni strani ugodno ocenili prispevek, po drugi strani pa so bili dokaj nezadovoljni z obvestilom občinskega Urada za nepremičnine, ki je »osvetlil nekatere senčne strani urejanja igrišča. Na kratko: potem, ko so igrišče že prekrili z zemljo, ga posejali s travo

in odpeljali odvečno zemljo, so izvedenci odkrili, da je teren »visel« na eno stran za celega polmetra, to je več od dovoljene krivine. Na igrišče so morali spet dovoziti zemljo, ga spet poravnati in spet posejati travo. Ta izredni poseg je stal 92 milijonov lir in nekaj mesečno zamudo... Zahodnokraski rajonski svet je kljub določnim pomislekom izrekel povoljno mnenje o občinskem nacrtu za prilagoditev mestnih parkiršč, k svojemu mnenju pa je pripisal zahtevo, naj Obcina vključi v prihodnje prilagoditev nacrtu (to je prihodnje leto) tudi prepotrebno parkirišče na Proseku.

Ob koncu je predsednik Dusan Krizman »odgovoril« na vprašanje melonarja Rodolfa Gione o »podkupninah« proseskemu jusarskemu odboru. Melonar je »cikal« na protivrednosti, ki jih predvideva delzni zakon 16; Krizman ga je zafrknil, češ, naj se obrne na sodišče, ce ze smatra, da gre za »podkupnine«. Litar je stisnil rep med noge in iz vprašanja ortal izrazil »podkupnine«. Predsednik je zatem obrazložil, da naj bi prispevek iz tega zakona izkoristili za telovadnico na Kontovelu in za ureditev zemljišča na Balancu na Prosku.

SDGZ / TRGOVINA NA DROBNO

Povračilo davka IVA ugodnost za trgovce in kupce

Pobudo bodo interesentom predstavili v ponedeljek

V nelahkem trenutku, ki ga preživlja vse nase gospodarstvo, se posebej pa trgovina, je sistem denarnega povračila davka IVA za odjemalce iz drzav zunaj EGS (tim. tax free) se kako pomemben za naše trgovce, saj postanejo bolj konkurenčni. Zadeva je toliko bolj zanimiva, ker je bila 1. januarja letos znizana spodnja meja vrednosti nakupa, za katerega je mogoče dobiti povračilo davka: znasa namreč 300 tisoč lir (brez IVA), porabljenih v eni sami prodajalni.

Slovensko deželno gospodarsko združenje se je v ta namen povežalo s podjetjem Italy Tax-Free Shopping iz Vareseja, ki v okviru organizacije Europe Tax-Free Shopping skrbi za vračanje davka IVA - takoj in v gotovini - vsem kupcem iz drzav zunaj EGS, ki kupijo blago za osebno rabo v vrednosti vsaj 300 tisoč lir in ga neuporabljenega izvozijo iz Italije.

Kot receno, je ta možnost se zlasti zanimiva za trgovce, pa tudi za obrtnike, ki v mestu, na Opcinah in drugod v veliki meri poslujejo z odjemalci iz Slovenije, Hrvaske, Madzarske, Poljske in drugih vzhodnih drzav. Trgovska in obrtna podjetja imajo

namreč s tax free možnost, da ob minimalni dokumentaciji in s preprostim carinskim postopkom - v sodelovanju z obmejnimi poslovalnicami Kompassa (Slovenija) in Avstrijskega avtokluba (Avstrija) - ponudijo svojim odjemalcem dobrodošlo storitev.

Sekcija za trgovino na drobno pri SDGZ prireja v ta namen srečanje s predstavniki podjetja Italy Tax-Free Shopping, ki bodo udeležencem predstavili vse ugodnosti te pobude in na mestu sklepali pogodbe z interesi. Srečanje bo v ponedeljek, 17. maja, ob 16. uri v Gregorčičevi dvorani (Ul. sv. Franciska 20/II), udeleženci pa bodo ob tej priložnosti seznanjeni tudi s protestno akcijo trzaskih stanovskih organizacij, med katerimi je bilo od vsega zacetka tudi SDGZ. Pobuda je naperjena proti neznosnemu in nerazodnemu davcnemu privajanju vseh kategorij samostojnega dela, in torej tudi trgovcev. Udeleženci bodo lahko podpisali protestni dokument in dvignili dvojezične lepake, ki jih bodo vse prizadete kategorije razobesile z namenom, da bi s tem problemom seznanile javnost.

URBANISTIKA / JAVNA RAZPRAVA O STAREM MESTU

Načrt Cireta za Staro mesto ali »urbanistična nekultura«

Kategorično nasprotovanje projektu o sanaciji Ul. Capitelli

Projekt za sanacijo Starega mesta oziroma območja Ulice Capitelli je naravnost gnusen, trzaska občinska uprava in nacrtovalec, konzorcij krajevnih gradbenih podjetij Ciret, pa sta dokazala pravo urbanistično nekulturo. V tem tonu se je o problemu Starega mesta in polemikah okrog njegove sanacije izrekel uvodni poročevalec na včerajšnji razpravi, prof. Gino Bandelli z univerze v Veroni, sicer edini Trzacan izmed nastopajočih. Razpravo, ki sta jo pod naslovom »Trst med preteklostjo in sedanostjo - zamisli za sanacijo Starega mesta« organizirala deželni Institut Gramsci in Odbor za zaščito Starega mesta, je vodila prof. Monika Verzar s trzasko univerze, o izkušnjah nekaterih drugih

mest pa so govorili arh. Benno Albrecht (o primeru iz Rima), arh. Edgarda Felletti (o Benetkah), prof. Angela Pontrandolfo z univerze v Salerno in prof. Francesco Indovina z beneske univerze.

Nastopajoči so se vsekak izrekli proti rušenju in obnovi z dvomljivimi arhitektonskimi kriteriji in se zavzeli za zaščito zgodovinsko-kulturnih in ambientskih vrednot, ki bi jih nacrtovano parkirišče in predor nedvomno kompromitirala.

Trzaska občina je kot vse kaze odločena, da svojo namero uresniči, zato je toliko večje pričakovanje za zadržanje novega odgovornega za spomeniško varstvo in na koncu tudi pristojnega ministra Roncheya.

Poročevalci na posvetu o Starem mestu (Foto Ferrari)

GLASBENO ŠOLSTVO

Zaključne akademije gojencev GM »M. Kogoj«

Prva bo na sporedu že v sredo, 19. maja

JOZE KOREN

Kot že redno od prvih sedemdesetih let, se bodo tudi letos zvrstile zaključne akademije gojencev glasbene sole "Marij Kogoj" Glasbene matice v Trstu. Prve akademije so potekale pretežno v Kulturnem domu, od leta 1986 dalje do lanskega leta pa v gostoljubni Luteranski cerkvi na Trgu Panfili, ki je tudi akustično ustrezala komornemu značaju akademij. Zaradi prenovitvenih del v cerkvi pa bodo letos potekale akademije v avditoriju muzeja Revoltella (z vhodom iz Ul. Cadorna).

Prva od petih predvidenih akademij bo na sporedu že v sredo, 19. t.m., ob 18. uri. Na njej se bodo v 13 točkah predstavili gojenci iz solopetja, pihal, trobil, godal (violine in violončela), kitare, harmonike in klavirja ter komorna skupina (klavirski trio). Druga zaključna akademija bo na vrsti v petek, 21. t.m. in bo v celoti, kot že v prejšnjih letih, posvečena klavirju, vendar tako, da bo na njej poudarek na klavirskih pedagogih oz. njihovih solah. Nastopili bodo gojenci od 3. do 9. razreda iz razredov devetih profesorjev v skupno enajstih točkah.

Tretja akademija bo spet v sredo 26. t.m. in bo, tako kot prva, mesanega značaja. Na njej se bodo predstavili gojenci iz klavirja, violine, klarnete, harmonike in kitare v skupno 15 točkah.

Četrta akademija bo takoj naslednji petek, 28. t.m. Tudi ta bo mesanega značaja, ko se bodo v 13 točkah predstavili gojenci iz klavirja, violine, pihal, trobil, kitare, harmonike in dveh komornih skupin.

Peta in zadnja akademija bo na vrsti v sredo, 2. junija. Na njej bodo nastopile izključno komorne skupine brez klavirja (klavir bo zamenjal cembalo) in sicer duo harmonik, duo flauta-kitara, kvartet kljunastih flavt, kvartet prečnih flavt, barocni kvartet in solski godalni orkester.

Vsi nastopajoči na akademijah so bili izbrani na internih selekcij-

skih nastopih, kar bo še dodatno zagotovilo, da bodo letosnje zaključne akademije nudile res najboljši prikaz pedagoških dosežkov sole GM "Marij Kogoj" in pa rasti posameznih gojencev skozi leta njihovega študija.

Kot prejsnja leta bo akademije tudi letos sne-

Devin-Nabrezina KD profi izrzi

Devinsko-nabrezinska sekcija KD je proti krizi na Obcini in proti razpustu občinskega sveta, ki ga predlagajo svetovalski skupini KPI-DSL in zeleni. V tiskovnem sporočilu, ki ga je podpisal sekcijski tajnik Locchi, se KD zavzema za nadaljevanje upravljanja občine do izteka mandatne dobe. KD obenem ostro kritizira priziv SSK na Dezelno upravno sodišče TAR, s katerim se SSK zavzema za dvojezične napise vseh krajev v občini. KD poziva SSK, naj zato obrazloži svoj položaj tako glede svojega mesta v odboru, kot tudi glede izvajanja programa.

mal trzaski sedež RAI. Vse zaključne akademije gojencev sole "Marij Kogoj" v zadnjih letih je spremljalo lepo stvelo ljubiteljev mladine in glasbe. Prepričani smo lahko, da bo tako tudi letos v novem okolju muzeja Revoltella.

SLOVESNOST / VČERAJ DOPOLDNE V POLICIJSKI ŠOLI PRI SV. IVANU

Stoletni uniformi na prazniku 141 let policije

Dve matuzalemski policijski uniformi, ena iz leta 1868, druga pa se celo iz leta 1810, to je se izpred uradne ustanovitve italijanske policije, sta pozivili včerajšnji proslavitev 141-letnice drzavne policije, ki je potekala na ploscadi policijske sole pri Sv. Ivanu. Najstarejšo uniformo so v zacetku prejšnjega stoletja nosili agenti pomorske policije v Benetkah, zato ni nič cudnega, da je imela širokokrajasto gondoljersko pokrivalo.

Ob teh dveh uniformah je bilo na ploscadi postrojenih na desetine drugih modernih modrih uniform policijskih agentov raznih specializiranih oddelkov: prometne policije, hribovskih enot, soferjev helikopterjev. Premikale so se v ritmu vojskajskih povelj: na mestu odmor, mirno, itn., kot je pac predvideval ceremonial »praznika policije«.

Tudi letos je bil praznik svečan: udeležili so se ga predstavniki trzaskih političnih, upravnih in družbenih sil s prefektom Lucianom Cannarozom na celu, na njem je vodja trzasko policije kvestor Biagio Gilberti

podal skop obracun enoletnega dela policijskih oddelkov, ob koncu pa je podelil priznanja in pohvale več kot 40 policistom, ki so se izkazali pri opravljanju svojega zahtevnega poklica.

Gilbertijevo poročilo bi lahko strnili v nekaj mislih. Stevilo kaznivih dejanj malega kriminala se je skrcilo, policija nadaljuje s preprečevanjem enega od klasičnih zločinov dejanj na Trzaskem - tihotapstvom droge z Bliznjega vzhoda, budno pa sledi dogajanjem in kriminalnim dejanjem, ki so povezana

z vojno v bivši Jugoslaviji (tihotapstvom orožja in pretokom beguncev cez mejo).

Med dogodki, ki so v zadnjem letu najbolj pretresli trzasko policijo, sodi gotovo smrt enega od njenih agentov, Eddieja Walterja Cosine, v atentatu na sodnika Borsellina.

Agent Cosina je bil posmrtno odlikovan z zlato kolajno za civilne zasluge. Odločje je njegovim sorodnikom lanskega novembra izročil predsednik republike Scalfaro na spominski slovesnosti v Rimu.

NOVICE

Na ogled javnosti
pravilniki Pokrajine

Izredni komisar Pokrajine je na seji 28. aprila pozitivno ocenil »Pravilnik o uporabi videoterminolov v pokrajinski upravi ter »Pravilnik o oblačilih za osebe osrednjih in perifernih uradov Pokrajine«. Poleg tega je tudi izrazil pozitivno mnenje o delnih spremembah, ki jih je treba vnesti v trenutno veljavni pravilnik o natečajih. Vse tri dokumente bo moral sedaj odobriti pokrajinski svet. Pravilniki bodo na razpolago na tajnistvu pokrajinske uprave, na Trgu Vittorio Veneto 4, v drugem nadstropju, kjer bodo za 15 dni (od 17 t.m.) na ogled vsem zainteresiranim. Uradi tajništva bodo odprti vsak dan od 9. do 11. ure. Za podrobnejša pojasnila pa se lahko zainteresirani obrnejo na juridni urad, v Ul. S. Anastasio 3 (2. nadstropje), od 10. do 12. ure, ob ponedeljkih, sredah in petkih.

Razpis natečaja
za poletni center
v repentabski občini

Občina Repentabor prireja v obdobju od 5. do 16. julija t.l. poletni center v otroškem vrtcu na Colu. V ta namen je razpisana javna selekcija za dodelitev poklicnega naloga za animatorja-ko. Delovni urnik znaša 8 ur dnevno razen sobote, plus 10 ur za pripravo. Plača brez odtegljajev znaša 1.300.000 lir.

Interesenti lahko predstavijo prošnjo na prostem papirju na občinsko tajništvo do 14. ure dne 29. maja z navedbo naslednjih podatkov: kraj in datum rojstva; potrdilo o italijanskem državljanstvu; točno navedbo naslova in morebitno telefonsko številko; potrdilo o izobrazbi in izobrazbi druge stopnje s priloženo zadevno diplomom ter potrdilo, da kandidat obvlada pisno in ustno slovenščino. Interesenti morajo presegati 18. leto starosti. Za sestavo prednostne lestvice bodo upoštevali dokumentirano obiskovanje specifičnih natečajev in predhodne delovne izkušnje animacije. Glede podrobnejših pojasnil se zainteresirani lahko obrnejo na tajništvo repentabske občinske uprave (tel. 040-327122).

OBVESTILO

Naročnike Primorskega dnevnika, ki so se v začetku leta odločili za plačilo letne naročnine v treh obrokih, prosimo, da poravnajo drugi obrok 105.000 lir najkasneje do konca tega meseca.

Dolžni znesek lahko izročite našim raznašalcem ali položite v blagajno Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici od 9. do 12. ure, ob sobotah zaprto. Pravitko se lahko poslužite tudi okenc pri slovenskih denarnih zavodih in Tržaškem in Goriskem s pologom na tekoči račun PRAE - DZP.

SLOVENSKA SKUPNOST

vabi na razgovor o izvajanju zakona o razvoju in zaščiti Krasa. Ob tej priložnosti bomo predstavili knjigo

ZAKON O KRASU

Spregovorili bodo: pokrajinski tajnik SSk Martin Breclj, kandidata Peter Mocnik in Alojz Debelis ter deželni tajnik Ivo Jevnikar.

JUTRI, 16. MAJA, OB 11.15 V KINODVORANI V BAZOVICI.

VČERAJ-DANES

Danes, SOBOTA, 15. maja 1993
ZOFKA

Sonce vzhaja ob 5.34 in zatonje ob 20.29 - Dolžina dneva 14.55 - Luna vzhaja ob 2.26 in zatonje ob 14.33.

Jutri, NEDELJA, 16. maja 1993
JANEZ

VREME VČERAJ: temperatura zraka 20 stopinj, zračni tlak 1005 rahlo na-

rašča, brezvetrje, vlaga 71-odstotna, nebo rahlo pobleščeno, morje mimo, temperatura morja 15,2 stopinje.

ROJSTVA, SMRTI
IN OKLICI

RODILI SO SE: Arianna Guastini, Chiara Gazerro, Gianfranco Lorenzo Gallo, Lorenzo Degantutti, Simone Degantutti.
UMRLI SO: 66-letni Augusto Bronzini, 91-letna Caterina Rota, 78-letna Leonilda Candino, 75-letna Nerina Weiss, 72-letni Gino Rossetti, 87-letna Maria Ge-

lusi, 87-letna Antonia Indiano, 35-letni Marino Guerrini, 80-letni Arturo Giunta, 92-letna Domenica Delise, 81-letna Antonia Lauretti, 79-letni Antonio Colombin, 94-letni Maria Stocca, 94-letna Maria Marcusa.

OKLICI: uradnik Marco Senn in uradnica Elisabetta Grasso, uradnik Fabio De Luca in uradnica Cristina Vesnaver, uradnik Marco Bertocchi in uradnica Giuliana Mosetti, tonski tehnik Carlo Turetta in delavka Monica Maricchio, prodajalec Italo Amodio in uradnica Fabiana Otta, uradnik Mario Banelli in delavka Assunta Ricciuti, kuhar Giuseppe Ligotti in agent javne varnosti Raffaella Scarpa, kovac Andrej Debelis in geometer Tatjana Kokorovec, zdravniški informator Tommaso Costagliola di Mignovillo in uradnica Alessandra Crisanaz, delavec Maurizio Pisanec in delavka Cristina Messina, uradnik Andrea Sclaunich in prodajalka Maria Grazia Fabbri, uradnik Davide Muhr in uradnica Silvia Malossi, funkcionar Gianfranco Ermanis in scenografka Lorenza Barbieri, pomočnik v kuhinji Michele D'Urzo in strežnica Rita Bortulina, uradnik Simon Terpin in solnica Martina Grahonia, uradnik Massimo Carnelli in prodajalka Rita Bassani, uradnik Massimo Macaluso in uradnica Gabriella Lukac, programater Dario Capilli in uradnica Rossana Furlan, financar Carmine Ibbello in uradnica Rosa Rinaldi, uradnik Paolo Kocjancic in uradnica Erika Vittor, uradnik Alberto Gambel in uradnica Vania Degantutti, tehnični asistent Fabio Penaric in gospodinja Svetlana Jacimovic, mehanik Mladen Carrara in gospodinja Anita Matos, zapriseženi čuvaj Franço Manzin in prodajalka Federica Tollo.

decenten, i. Robert Redford, Demi Moore, prepovedan mladini pod 14. letom.

MIGNON - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »La scorta«, r. Ricky Tognazzi, i. Claudio Amendola, Enrico Lo Verso, Leo Gullotta.

EDEN - 15.30, 22.10 »Ramba e le femmine analmente perverse«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.00, 18.00, 20.00, 22.15 »Sommersby«, i. Richard Gere in Jodie Foster.

LUMIERE - 17.30, 21.00 »Malcolm X«, r. Spike Lee, i. Denzel Washington.

ALCIONE - 17.45, 20.00, 22.10 »Notti selvagge«, r. Cyril Callard, i. Cyril Callard in Romane Bohringer.

RADIO - 15.30, 21.30 »Belle, porcelle scandolose«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

GODBA NA PIHALA IZ RICMANJ VABI NA PROMENADNE KONCERTSKE Pihalni orkestror jutri, 16. in v nedeljo, 23. t.m., ob 17. uri na trgu v Ricmanjih. Nastopili bodo: v nedeljo, 23. t.m. Banda cittadina di Buia (Videm) in Pihalni orkester Logotec (Logatec); v nedeljo, 23. t.m. Società Filarmonica di Bertolio (Videm) in Pihalni orkester Litostroj (Ljubljana) Vabljeni!

SKD TAVOR - Opevska glasbena srečanja - jutri, 16. t.m., ob 10.30 v Prosvetnem domu na Opcinah na sprejeto koncert z naslovom MATINEJA Z GLASBO STARIH MOJSTROV. Nastopajo Daniela Brussolo (flavta), Irena Pahor (oboa), Peter Filipčić (celo) in Riccardo Radivo (klavir). Na sprejeto Vivaldi, Telemann, Quantz in drugi barocni avtorji.

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAZENCEV vabi na predstavitev reprinta Malove ZGODOVINE SLOVENSKEGA NARODA. Govoril bo dr. France M. Dolinar v ponedeljek, 17. t.m. v Peterlinovi dvorani, ob 20.30.

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAZENCEV TRST prireja v sredo, 19. t.m., ob 16. uri v Gregorčičevi dvorani v Trstu v Ul. sv. Franciska 20 predavanje z naslovom: KAKO NAJBOLJSE PREZIVETI III. STAROSTNO DOBO. Predaval bo prof. B. Pavletic, letosnji dobitnik reda dela. Vljudno vabljeni!

GLASBENA MATICA TRST - Sola Marij Kogoj prireja v sredo, 19., petek, 21., sredo, 26., petek, 28. maja ter sredo, 2. junija, ob 18. uri ZAKLJUČNE AKADEMIJE svojih gojencev v Muzeju Rivoltella, Ul. Cadorna 26 v Trstu. Lepo vabljeni!

Praznomo skupaj 40. obletnico umetniškega delovanja S. AVSENIKA v sportno-kulturnem centru v Zgoniku v petek, 21. t.m., ob 20.30. Krstni nastop Avsenikovih naslednikov, Gasperji bodo predstavili svojo novo kaseto. Glasba, zabava, presenečenje! Rezervacije eno uro pred nastopom pri blagajni.

LEKARNE

Od ponedeljka, 10., do nedelje, 16. maja 1993
Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Sentjakovski trg 1 (tel. 727057), Ul. Commerciale 21 (tel. 421121).

OPCINE - Trg Monte Re 3 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Senjakovski trg 1, Ul. Commerciale 21, Ul. Ginnaistica 44.

OPCINE - Trg Monte Re 3 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Ginnastica 44 (tel. 764943).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVI-TA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.
Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka ob 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba
Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 17.00, 22.15 »Magnificat«, r. Pupi Avati.
EXCELSIOR - 17.30, 19.00, 20.30, 22.15 »Sola con l'assassino«, i. Sean Young.

EXCELSIOR AZZURRA - 18.00, 20.00, 22.00 »Belle Epoque«, r. Fernando Trueba.

NAZIONALE 1 - 16.00, 18.00, 20.00, 22.15 »Swings kids«, r. Thomas Carter.

NAZIONALE 2 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Red rock West«, i. Nicholas Cage.

NAZIONALE 3 - 16.00, 18.00, 20.10, 22.15 »Wind-più forte del vento«, r. F.F. Coppola, i. Jennifer Gray.

NAZIONALE 4 - 16.00, 18.00, 20.10, 22.15 »Gli occhi del delitto«, i. Andy Garcia, Uma Thurman, John Malkovich.
GRATTACIELO - 17.45, 19.50, 22.00 »Proposta in-

podbuditi visokosolske pripadnike slovenske narodnostne skupnosti v Italiji k raziskovalnemu in ustvarjalnemu delu. Nagrada je namenjena desertaciji, ki pomeni obogatitev slovenske kulture, zgodovine ali znanosti in ki je sklenila kandidatov visokosolski studij v obdobju med junijem 1992 in aprilom 1993. Zainteresirani naj dostavijo izvod svoje studije najkasneje do 20. oktobra t.l. v NSK v Trstu, Ul. sv. Franciska 20, nakar bo prejeta dela obravnavala komisija, ki jo bo imenoval upravni odbor Sklada. Dobitnik nagrade, ki znaša 2.000.000 lir, bo razglašen februarja prihodnje leto.

AKCIJA TABORNIKOV RMV ob 40-letnici ustanovitve: NAZAJ V TABORNIKI RAJ! Prijave do konca junija 1993. Prijavnice so na razpolago pri članih RMV, v Tržaški knjigarni in v Narodni in študijski knjižnici.

KRUT obvešča člane in interese, ki bi radi koristili zdravljenja v naravnih zdraviliščih, da se javijo na sedežu krožka. Izbrava pravih zdravilišč je za zdravje izredne važnosti, zato svetujemo posvet z zdravnikom. Za vse potrebne informacije obrnite se na KRUT, Ul. Cicerone 8 od 9. do 17. ure, tel. st. 360072 ali 360324.

KRUT obvešča člane in interese, da ima na razpolago nekaj mest za prevoz v zdravilišče Smarjske toplice od 6. do 20.6. Informacije in prijave na sedežu Kruva v Ul. Cicerone 8 od 9. do 17. ure, tel. st. 360072 ali 360324 od ponedeljka, 17. t.m.

ZDRUŽENJE AKTIVISTOV IN INVALIDOV NOB sporoča članstvu, da prireja prevoz v zdravilišče Smarjske toplice od 6. do 20.6. Interesenti se lahko javijo na sedežu organizacije v Ul. Cicerone 8/b, tel. st. 360324 od ponedeljka, 17. t.m.

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAZENCEV v Trstu vabi v ponedeljek, 17. t.m., ob 20.30 v Peterlinovi dvorani na predstavitev reprinta Josipa Mala »Zgodovine slovenskega naroda«. Monumentalno delo bo predstavil dr. France Dolinar.

PRIREDITVE

SLOVENSKI KULTURNI KLUB, Ul. Donizetti 3 vabi danes, 15. t.m. na predavanje z naslovom NACI-ZEM - OD PREVZEMA OBLASTI (LETA 1933) DO PONOVNEGA OBUJANJA IDEOLOGIJ. Govoril bo univez. prof. Joze Pirjavec. Zacetek ob 18.30.

GODBA NA PIHALA IZ RICMANJ VABI NA PROMENADNE KONCERTSKE Pihalni orkestror jutri, 16. in v nedeljo, 23. t.m., ob 17. uri na trgu v Ricmanjih. Nastopili bodo: v nedeljo, 23. t.m. Banda cittadina di Buia (Videm) in Pihalni orkester Logotec (Logatec); v nedeljo, 23. t.m. Società Filarmonica di Bertolio (Videm) in Pihalni orkester Litostroj (Ljubljana) Vabljeni!

SKD TAVOR - Opevska glasbena srečanja - jutri, 16. t.m., ob 10.30 v Prosvetnem domu na Opcinah na sprejeto koncert z naslovom MATINEJA Z GLASBO STARIH MOJSTROV. Nastopajo Daniela Brussolo (flavta), Irena Pahor (oboa), Peter Filipčić (celo) in Riccardo Radivo (klavir). Na sprejeto Vivaldi, Telemann, Quantz in drugi barocni avtorji.

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAZENCEV v Trstu vabi v ponedeljek, 17. t.m., ob 20.30 v Peterlinovi dvorani na predstavitev reprinta Josipa Mala »Zgodovine slovenskega naroda«. Monumentalno delo bo predstavil dr. France Dolinar.

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAZENCEV TRST prireja v sredo, 19. t.m., ob 16. uri v Gregorčičevi dvorani v Trstu v Ul. sv. Franciska 20 predavanje z naslovom: KAKO NAJBOLJSE PREZIVETI III. STAROSTNO DOBO. Predaval bo prof. B. Pavletic, letosnji dobitnik reda dela. Vljudno vabljeni!

GLASBENA MATICA TRST - Sola Marij Kogoj prireja v sredo, 19., petek, 21., sredo, 26., petek, 28. maja ter sredo, 2. junija, ob 18. uri ZAKLJUČNE AKADEMIJE svojih gojencev v Muzeju Rivoltella, Ul. Cadorna 26 v Trstu. Lepo vabljeni!

Praznomo skupaj 40. obletnico umetniškega delovanja S. AVSENIKA v sportno-kulturnem centru v Zgoniku v petek, 21. t.m., ob 20.30. Krstni nastop Avsenikovih naslednikov, Gasperji bodo predstavili svojo novo kaseto. Glasba, zabava, presenečenje! Rezervacije eno uro pred nastopom pri blagajni.

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAZENCEV TRST prireja v sredo, 19. t.m., ob 16. uri v Gregorčičevi dvorani v Trstu v Ul. sv. Franciska 20 predavanje z naslovom: KAKO NAJBOLJSE PREZIVETI III. STAROSTNO DOBO. Predaval bo prof. B. Pavletic, letosnji dobitnik reda dela. Vljudno vabljeni!

GLASBENA MATICA TRST - Sola Marij Kogoj prireja v sredo, 19., petek, 21., sredo, 26., petek, 28. maja ter sredo, 2. junija, ob 18. uri ZAKLJUČNE AKADEMIJE svojih gojencev v Muzeju Rivoltella, Ul. Cadorna 26 v Trstu. Lepo vabljeni!

Praznomo skupaj 40. obletnico umetniškega delovanja S. AVSENIKA v sportno-kulturnem centru v Zgoniku v petek, 21. t.m., ob 20.30. Krstni nastop Avsenikovih naslednikov, Gasperji bodo predstavili svojo novo kaseto. Glasba, zabava, presenečenje! Rezervacije eno uro pred nastopom pri blagajni.

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAZENCEV TRST prireja v sredo, 19. t.m., ob 16. uri v Gregorčičevi dvorani v Trstu v Ul. sv. Franciska 20 predavanje z naslovom: KAKO NAJBOLJSE PREZIVETI III. STAROSTNO DOBO. Predaval bo prof. B. Pavletic, letosnji dobitnik reda dela. Vljudno vabljeni!

GLASBENA MATICA TRST - Sola Marij Kogoj prireja v sredo, 19., petek, 21., sredo, 26., petek, 28. maja ter sredo, 2. junija, ob 18. uri ZAKLJUČNE AKADEMIJE svojih gojencev v Muzeju Rivoltella, Ul. Cadorna 26 v Trstu. Lepo vabljeni!

Praznomo skupaj 40. obletnico umetniškega delovanja S. AVSENIKA v sportno-kulturnem centru v Zgoniku v petek, 21. t.m., ob 20.30. Krstni nastop Avsenikovih naslednikov, Gasperji bodo predstavili svojo novo kaseto. Glasba, zabava, presenečenje! Rezervacije eno uro pred nastopom pri blagajni.

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAZENCEV TRST prireja v sredo, 19. t.m., ob 16. uri v Gregorčičevi dvorani v Trstu v Ul. sv. Franciska 20 predavanje z naslovom: KAKO NAJBOLJSE PREZIVETI III. STAROSTNO DOBO. Predaval bo prof. B. Pavletic, letosnji dobitnik reda dela. Vljudno vabljeni!

GLASBENA MATICA TRST - Sola Marij Kogoj prireja v sredo, 19., petek, 21., sredo, 26., petek, 28. maja ter sredo, 2. junija, ob 18. uri ZAKLJUČNE AKADEMIJE svojih gojencev v Muzeju Rivoltella, Ul. Cadorna 26 v Trstu. Lepo vabljeni!

Praznomo skupaj 40. obletnico umetniškega delovanja S. AVSENIKA v sportno-kulturnem centru v Zgoniku v petek, 21. t.m., ob 20.30. Krstni nastop Avsenikovih naslednikov, Gasperji bodo predstavili svojo novo kaseto. Glasba, zabava, presenečenje! Rezervacije eno uro pred nastopom pri blagajni.

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAZENCEV TRST prireja v sredo, 19. t.m., ob 16. uri v Gregorčičevi dvorani v Trstu v Ul. sv. Franciska 20 predavanje z naslovom: KAKO NAJBOLJSE PREZIVETI III. STAROSTNO DOBO. Predaval bo prof. B. Pavletic, letosnji dobitnik reda dela. Vljudno vabljeni!

GLASBENA MATICA TRST - Sola Marij Kogoj prireja v sredo, 19., petek, 21., sredo, 26., petek, 28. maja ter sredo, 2. junija, ob 18. uri ZAKLJUČNE AKADEMIJE svojih gojencev v Muzeju Rivoltella, Ul. Cadorna 26 v Trstu. Lepo vabljeni!

Praznomo skupaj 40. obletnico umetniškega delovanja S. AVSENIKA v sportno-kulturnem centru v Zgoniku v petek, 21. t.m., ob 20.30. Krstni nastop Avsenikovih naslednikov, Gasperji bodo predstavili svojo novo kaseto. Glasba, zabava, presenečenje! Rezervacije eno uro pred nastopom pri blagajni.

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAZENCEV TRST prireja v sredo, 19. t.m., ob 16. uri v Gregorčičevi dvorani v Trstu v Ul. sv. Franciska 20 predavanje z naslovom: KAKO NAJBOLJSE PREZIVETI III. STAROSTNO DOBO. Predaval bo prof. B. Pavletic, letosnji dobitnik reda dela. Vljudno vabljeni!

GLASBENA MATICA TRST - Sola Marij Kogoj prireja v sredo, 19., petek, 21., sredo, 26., petek, 28. maja ter sredo, 2. junija, ob 18. uri ZAKLJUČNE AKADEMIJE svojih gojencev v Muzeju Rivoltella, Ul. Cadorna 26 v Trstu. Lepo vabljeni!

Praznomo skupaj 40. obletnico umetniškega delovanja S. AVSENIKA v sportno-kulturnem centru v Zgoniku v petek, 21. t.m., ob 20.30. Krstni nastop Avsenikovih naslednikov, Gasperji bodo predstavili svojo novo kaseto. Glasba, zabava, presenečenje! Rezervacije eno uro pred nastopom pri blagajni.

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAZENCEV TRST prireja v sredo, 19. t.m., ob 16. uri v Gregorčičevi dvorani v Trstu v Ul. sv. Franciska 20 predavanje z naslovom: KAKO NAJBOLJSE PREZIVETI III. STAROSTNO DOBO. Predaval bo prof. B. Pavletic, letosnji dobitnik reda dela. Vljudno vabljeni!

GLASBENA MATICA TRST - Sola Marij Kogoj prireja v sredo, 19., petek, 21., sredo, 26., petek, 28. maja ter sredo, 2. junija, ob 18. uri ZAKLJUČNE AKADEMIJE svojih gojencev v Muzeju Rivoltella, Ul. Cadorna 26 v Trstu. Lepo vabljeni!

Praznomo skupaj 40. obletnico umetniškega delovanja S. AVSENIKA v sportno-kulturnem centru v Zgoniku v petek, 21. t.m., ob 20.30. Krstni nastop Avsenikovih naslednikov, Gasperji bodo predstavili svojo novo kaseto. Glasba, zabava, presenečenje! Rezervacije eno uro pred nastopom pri blagajni.

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAZENCEV TRST prireja v sredo, 19. t.m., ob 16. uri v Gregorčičevi dvorani v Trstu v Ul. sv. Franciska 20 predavanje z naslovom: KAKO NAJBOLJSE PREZIVETI III. STAROSTNO DOBO. Predaval bo prof. B. Pavletic, letosnji dobitnik reda dela. Vljudno vabljeni!

OSMICO je odprl Alojz Kante - Praprost st. 18.

OSMICO je odprl Max Kralj - Slivno 12.

OSMICO je odprl Stanko Milic v Zgoniku.

OSMICO sta odprla Pepi in Boris Sanci v Dolini. Točita belo in crno vino.

OSMICA pri Pisancih. Silvano Ferluga vabi na pokušno domače kapljice. Na izbiro nudi malvazijo, sauvignon, rose in refosk. Za prigrizek pa slanino in domače oljke.

KRASKI OVCHAR, edina slovenska avtohtona pasma, primeren po značaju tudi za majhne otroke. Mladice odličnega porekla z rodovnikom prodam. Tel. 226270.

PRODAM prikolico elnaha 3,75 m za 3 osebe + 1, v dobrem stanju. Tel. 228365.

PRODAM avto fiat panda 900, prevoženih 2.700 km. Tel. (0481) 882553.

PRODAM polo GL, letnik 1990. Tel. 213750.

PRODAM na Kolonkovcu lepo stanovanje s kletjo in pokritim parkirnim prostorom. Tel. st. 818182.

PRODAM na Kolonkovcu zazidljivo zemljišče, 600 kv.m. Tel. st. 818182.

ZEMLJIŠČE v Prečniku (kmečko področje E5) prodamo. Tel. st. (040) 200878 po 18. uri.

ORODJARNA isče delavca z izkusnjami in struženju in rezkanju. Tel. v službenih urah na st. (040) 227034.

TRGOVINA JESTVIN isče vajenca/ko. Javiti se v ponedeljek, 17. t.m., ob 17. uri na Proseku st. 124.

DIPLOMIAN AGRONOMIST z dokončanim DITZ Zois isče ustrezno zaposlitev. Tel. 231946.

KAROSERIJA in avtomehanična delavnica Guštin - Ul. Carsia 45, Općine isče resnega in izkušenega avtočarja za takojšnji sprejem v službo. Tel. st. 214522.

PRODAJALKA z dolgoletno prakso nudi pomoč trvdki ali trgovini za prodajo oblačil ali v katerikoli drugi stroki. Tel. st. 828251.

ZDRAVNIK kupi prostore za ambulanto v središču Trsta, blizu železnice postaje, v višjem nadstropju, tudi zasedeno. Tel. st. 225530.

V PETEK, 6.5., sem izgubila kljuke na cesti Padriče-

IZLETI

TABORNIKI RMV Trst - Gorica vabijo člane jutri, 16. t.m. na celodnevni izlet v Tolmin. Odhod avtobusa ob 9. uri iz Fernetičev in ob 10. uri iz Nove Gorice. Vabljeni!

SEKCIJA VZPI-ANPI iz Kriza prireja v soboto, 22. ter v nedeljo, 23. t.m. izlet v pokrajino Brescia. V soboto bodo izletniki sodelovali na odkritju spomenika v kraju Pradolongo (tukaj je padel rojak Henrik Stefanić), v nedeljo pa bodo obiskali Lumezzane, kjer je padel Krizan Josip Verginella. Cena izleta 180.000 lir. Vpisuje Gigi Bogatec (tel. st. 220175).

Sekcija VZPI-ANPI in Partizanski klub Boljunec organizirata, ob priliki 48-letnice osvoboditve, v soboto, 5. junija 1993 izlet v Idrjo na ogled Muzeja stare rudniške opreme in v Cerko na ogled Muzeja NOV in obnovljene bolnice Franja. Vpisovanje v prostorih Partizanskega kluba v Boljuncu. Za informacije tel. 228378.

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - Tajništvo Trst - obvešča solnike, da je razpisano delovno mesto ravnatelja na nižjih srednjih solah s slovenskim učnim jezikom. Za ravnatelja je lahko imenovan kandidat, ki izpolnjuje splošne pogoje, določene z zakonom,

OPERA / SEZONA GLEDALIŠČA VERDI

JAZZ / VIDEM-PALAMOSTRE

Mojstrske kantate v scenski preobleki

JOZE KOREN

V času »suhih krav«, ko so tudi finance gledališč na meji preživetja ali celo pod njo, je pac treba najti take repertoarne rešitve, ki ostajajo v mejah finančnih zmogljivosti obenem pa ne prizadenejo, vsaj ne v občutnejši meri kulturno-umetniške ravni ponudbe. Vodstvo trzaskega opernega gledališča Verdi se je pri tem kar dobro znašlo, ko je v repertoar operno-baletne sezone 1992-93 vključilo odrske novosti v prvi izvedbi sicer na note dveh mojstrov koncertne glasbe: Johanna Sebastiana Bacha in Johannesa Brahmsa. »Krivec« za to, po svoje držen in zato tvegani gledališki poskus, je Piero Buscaroli, idejni avtor projekta, postaviti na deske opernega gledališča Bachovo »Kaffee-kantate« in Brahmsovo kantato »Rinaldo« in jima dati ob glasbi se scensko podobo. Ob tem ali mu je ta intelektualistični poskus uspel ali ne, se bodo se vnevale razprave, ostaja pa dejstvo, da je prav Trst v dvorani Tripčevih doživel se eno odrske primicije, kar bo pa ostalo zapisano v analih. K realizaciji scenske postavitev obeh kantat je pomemben delež dodal tudi režiser in obenem scenograf in kostumograf Ivan Stefanutti, saj so njegove

rešitve nujno morale biti izvirne in taksne, da je glasba dveh velikih mojstrov našla cim ustrežnejši okvir tako glede na samo glasbeno snov kot na njeno zgodovinsko in stilno pogojenost. Besedilo, ki ga je uglasbil Bach za »Kaffee-Kantate«, je napisal Picander (s pravim imenom Johann Friedrich Henrici) in sodi v cas prvih let osemnajstega stoletja, ko se je v Nemčiji, posebej med zenskami, razširila moda uživanja kave in proti kateri zlepa ni mogla ukrepati nobena oblast. Tako tudi starem Schlendrianu ni uspelo ne z groznjami ne z obljubami pripraviti svoje hčerke Lischen (v italijanski verziji Lisette), da bi se odpovedala kavi. Tudi z obljubo, da se bo lahko omožila, ce bo opustila pitje kave, ni bilo nič, ker je navihana hčerka našla izhod tudi iz te zagate.

Bachova baročna glasba, nekakšen komični intermezzo, je v kantati, edinstvenem primeru v celotnem skladateljevem opusu, dobila v skladu z besedilom saljivi prizvok ne da bi se v slogovnem oziru mnogo oddaljila od vzorov cerkvene kantate. Kantata nima uverture v pravem pomenu besede, Bach sam pa ji je pri izvajanju v Zimmermannisches Caffee-Hausu po

modi takratnega casa, za uvod izbral kak stavek iz svojih koncertov. Avtor scenskega projekta kantate Buscaroli, se je zaradi ustrezne tonalitete, odločil za prvi stavek iz slovitoga »Brandenburgskega« koncerta, za sceno pa je Stefanutti uporabil motiv družinskega salona slikarja tistega casa, Pietra Longhija.

Vokalni parti so bili zaupani sopranistki Gemmi Bertagnolli, basistu Ildebrandu D'Arcangelu (na sliki s sopranistko) in tenoristu Lyntonu Atkinsonu. Delovali so v dokajšnji glasovni ubranosti s pravnico mero komičnosti in živahnosti, v čemur so svoj delež prispevali tudi nosilci v ne-

mih epizodnih vlog. Z učinkovito glasovno karakterizacijo je izstopal zlasti basist D'Arcangelo, tudi sopranistka Bertagnolli se je predstavila z mikavno živahnostjo in glasovno čistostjo. Angleski dirigent Charles Farncombe je orkester vodil z izkušenostjo baročne glasbe in obenem s preudarnim poudarjanjem komičnih odsevov v partituri.

Brahmsova kantata »Rinaldo« na besedilo Wolfganga Goetheja, povzeto po Tassovi »Osvoboditvi Jeruzalema« oziroma po epizodi Rinalda in Armide v njej, ima vse značilnosti simfonično-zborovske epske kompozicije za orkester, moški

zbor in solista. Besedilo pripoveduje o duševnih mukah Rinalda med usklajenostjo v čustva in dolžnostjo heroja, da se izvije iz Armidinega objema in odzove križarjem na osvobodilni pohod. Odrska realizacija Brahmsove kantate je v nekem smislu se bolj tvegano dejanje kot Bachove, ker jo teži nevarnost wagnerjanske statičnosti, po drugi strani pa prevlada herojskih elementov nad psihičnimi. Vendar je treba reči, da je idejnemu avtorju projekta skupno z režiserjem uspelo primerno uskladiti to dvojnost in se izogniti prevladni enega nad drugim s scensko učinkovitim manevriranjem z zborom, dogananim odmerjanjem solistovega deleža in neme Armidine prisotnosti. Lepo so učinkovale tudi scene, ki jih je scenograf uporabil po motivih Giambattista Tiepola. Vloga Rinalda je s patosom herojskega tenorja, pa vendar ne brez trenutkov intimnih odsevov, tolmacil odlični ameriški tenorist Janes O'Neil. Moški zbor gledališča Verdi, ki ima v kantati vodilno vlogo, je - neglede na občasno pretirano hrupnost - kot vedno solidno pripravila Ine Meister. Dirigent Farncombe je pripravil orkester do zvočno polnega podajanja te močoge simfonično-zborovske partiture.

Ob zaključku sezone Giuffre-Bley-Swallow

Koncert slovitnega tria bo v ponedeljek ob 21. uri

MARIAN KEMPERLE

V Vidmu se bo v ponedeljek z izjemnim koncertom zaključila letošnja revija Udine jazz '93. V dvorani Palamostre bo nastopil eden od zgodovinskih jazzovskih triov, tisti, ki ga sestavljajo klarinetist in saksofonist Jimmy Giuffre (na sliki), pianist Paul Bley in kontrabasist Steve Swallow. Trio se je ponovno združil pred dvema letoma, da bi skupno praznoval 30-letnico prvih snemanj majhne, skorajda komorne skupine. Remake je bil nadvse uspešen, saj je glasba trojice naletela na zelo ugodne ocene kritikov in na navdušen sprejem pri ljubiteljih jazz-a.

Teklo je torej leto 1961, ko je saksofonist Jimmy Giuffre povabil pianista Paula Bleya in kontrabasista Steva Swallowa, da bi zaigrali v triu, ki ni imel dotlej primere v jazzovskem svetu. Giuffre je bil takrat star 40 let, njegova ustvarjalnost je bila na visku, pa ceprav je svojo najbolj znano skladbo Four Brothers, ki je zaslovela v »drugi credi« Woodyja Hermana, napisal že 14 let prej. Giuffre se ni oklenil Hermana (stirje saksofonski »bratje« so bili Getz, Steward, Sims in Chal-lof), iskal je novih poti, pri čemer se je ob saksofonu vse bolj posluževal klarineta in tudi flav-

te. V začetku šestdesetih let je njegova glasba pljusknila na obalo porajajočega se free jazz-a, a ni bila tako deroca in vrtincasta, kot tista, ki so jo ustvarjali Ornette Coleman, Cecil Taylor in drugi freejevci. Giuffre je ostal vpet v melos, njegovo glasbo je označevala melodija, včasih preprosta, skorajda prozorna, kar je bilo navsezadnje tudi glasbena izkaznica novega tria.

Pianist Paul Bley se je takrat tudi »potepal« na

obalah free jazz-a, a tudi v njegovi glasbi je bila opazna občutljivost, ki je bila pred njim značilna za Billa Evansa. Bley, ki smo ga lani občudovali v Trzicu v duu s kontrabasistom Garyjem Peacockom, je dal triu svoj pečat, poln namigovanj, dvomov, sugestivnega molka. Po treh desetletjih se je Paul Bley se bolj globil v samega sebe, njegova glasba izvira iz notranje umirjenosti.

Kontrabasist Steve Swallow jih je imel le

nekaj nad dvajset, ko je pristopil k triu. Kljub mladosti je prevzel takoj nase nelahko breme povezovalca obeh vodilnih instrumentov. Bil je skorajda neopazen, a neobhodno potreben za ustvarjanje tistega sounda, ki ga trio po več kot treh desetletjih spet predstavlja jazzovskemu ljudstvu.

Koncert v videmskem Palamostre se bo začel ob 21. uri.

Predprodaja vstopnic: Trst: Utat viaggi, Pasaza Protti 2 (tel. 040/630063) in Gorica: Agencija Appiani, Korzo Italia 60 (tel. 0481/530266).

UMETNOSTNA OBRT / NA LETOŠNJI MAJENCI

Raznolik prikaz ustvarjalnosti skupine umetnikov-obrtnikov

Razstavi je dala primeren okvir cerkva Sv. Martina

JASNA MERKU

Dolinska cerkva Sv. Martina je ob Majenci zazivila z razstavo umetnostne obrti (foto Krizmančič). Skupno so se tu predstavili uveljavljeni ustvarjalci, ki svoje napore za dalj časa usmerjajo k cedalje spretnosti in poglobljeni obrtni dejavnosti, a vzporedno oplajajo tudi vsebinsko komponento posameznih kreacij: sad občutljivosti in zavestnega doživljanja spornosti, ki jo vsak umetniški proizvod posreduje gledalcu. Arhitektonsko ubrana notranost cerkve pa je ustvarila simbiozo z razstavljenimi objekti, medtem ko je umirjena glasbena podlaga nudila obiskovalcu primerno zbrano med ogledom. Tik po vhodu nas je privabil topel objem tkanih zavese, prtov, preprog in salov umetnice Magde Tavcar. Lanene prte, zavese in brisače smo doživljali kot lahkotem preplet posameznih niti, ki zarisujejo in soustvarjajo dragoceno teksturo. Zivahni motivi tkanih preprog avtonomno zazivajo s posebno izvirno paleto barvnih kombinacij. Prav tako postanejo barvni prelivi osnova za ročno obarvane moške kravate posebno elegantnega videza.

jih zna Gabrijela Osbich stalno obnavljati. Preveva jih globoka ljubezen do rodnih tal: cvetovi s kraske gmajne se vpletajo v keramično podlago in se spretno vgrajujejo v posamezne forme. Posebnost predstavljajo klasični motivi iz langobardske tradicije, ki jih umetnica za vrsto let raziskuje in jim posveča pozornost.

Lesene skrinjice s tipičnimi slovenskimi motivi Bogomile Doljak se navezujejo na naše korenine in na toplino domače tradicije. V lesnih skulpturah zazivajo obrisi zenskih likov, kot so npr. perice ali materinstvo. Med stenski leseni obesi posledimo umetnicin poklon dolinski majenci in simbolično interpretacijo v cast Sv. Martinu z vabljenimi grozdi. Različni so tudi okrasni predmeti v

lesu, ki se prav tako navezujejo na ljudsko izročilo.

Draguljarna Malalan se je predstavila s prstani, uhani in zaponkami Paula Kralja in Petra Malalana, prvi je svoj studij kot zlatar izpopolnil s studijem načrtovanja draguljev, drugi je prav tako priznan zlatar in poznavalec dragih kamnov. Paulo Kralj je predstavil prstane strogo sintetični oblik, krivine dovoljujejo s svojimi prehodi usmerjenost leska in ovrednotijo tako dragocene dragulje. Prstane Petra Malalana označuje rahla asimetrija, ki dovoljuje dinamičen splet zlatih površin s posebno izdelanimi oblikami trdih kamnov.

Silva Bogatec je svoj umetniški trud uveljavila s kreacijo usnjenih ovojnic, ki jih krasijo nabozni motivi. Sam Papež

Janez Pavel II. je prejel ob svojem lanskem obisku posebej izdelan usnjeni ovitek. Motivi so na usnje naslikani in se sklicujejo na gotosko tradicijo. Ovojnice se razlikujejo tako po velikosti, kot po raznolikosti okrasnih motivov. Poleg teh je umetnica razstavila se vrsto ikon, kjer prevladujejo zlata in toplejši barvni toni, zlasti rjavih odtenkov.

Kameni objekti Pavla Hrovatina predstavljajo na izviren način ta dragocen material iz naših krajev. V kamnite intarizije vgraja poleg repna in nabreznica tudi kose kapnikov, ki postanejo tako del zahtevnejših arhitektonskih rešitev. Geometrijsko stilizirani predmeti za vsakdanjo uporabo se obenem vežejo z lokalno tradicijo, istocasno izstopajo po posebno sodobni liniji.

KNJIŽEVNOST

Ali je Primož Trubar poznal hebrejščino? Odkritja in pogledi dr. Francke Premk v knjigi »Korenine slovenskih psalmov«

IVANKA HERGOLD

Večer, ki sta ga v ponedeljek družno organizirala Slavistično društvo in Društvo slovenskih izobražencev, je bil na visoki strokovni ravni zaradi vsebine razprave dr. Premkove. Ta namreč obravnava absolutne začetke slovenske književnosti in so iz nje izhajajoča spoznanja pomembna za slovensko kulturo nasploh. V tem smislu sta tudi poslušalce uvodoma nagovorila predsednik DSI Sergej Pahor in predsednica SD Majda Kavcic Basa.

Avtorico knjige »Korenine slovenskih psalmov« dr. Francko Premk je nato predstavila profesorica z Univerze v Vidmu dr. Fedora Ferluga Petronio, ki je bila tudi pobudnica te predstavitve. V prvem delu svojega posega je najprej orisala življenjsko in znanstveno pot dr. Premkove (roj. 1943), hčerke znane literarne zgodovinarke Marje Borsnik in kemika Taborja Skerlaka, ki je lani padel kot zrtev ostrostrala v Sarajevu. Po studiju francosčine in rusčine je odšla studirat v Svico, kjer je doktorirala pri prof. G. Pouletu z disertacijo, ki ze napoveduje premik k duhovnosti, »Smrt in sedanost« pri M. de Montaigneu. Po več diplomah na Filozofski fakulteti v Ljubljani je začela svojo znanstveno pot pri SAZU, najprej kot asistentka v Delavnici za historično slovarje SAZU, kasneje Sekciji za zgodovino slovenskega jezika. Ferluga se je spoprijela spomnila tudi svojega profesorja - pokojnega etimologa Franceta Bezajca, ki je poleg svojega znanstvenega dela in kot ustanovitelj te sekcije v 70. letih znal tako vzporedno vplivati na mladi znanstveni naraščaj. Tedaj se je začelo garasko delo - brez računalnika - namreč ekscerpcija (več kot tri milijone listkov!) popolnoma leksikalnega izpisa za izdelavo Slovarja slovenskih protestantskih piscev, in to delo na Slovenski akademiji za znanost in umetnost traja se danes. Ob tem je Premkova spoznala, da brez hebrejščine pri leksikografskem delu ne gre. Tako se je 1978. l. udeležila tečaja hebrejskega jezika v Jeruzalemu, kamor se je vrnila se l. 1985, ko je pripravljala doktorsko disertacijo o Trubarjevem in Dalmatinovem prevodu Davidovega Psaltra v luci hebrejskega izvirnika. V knjigi Korenine slovenskih psalmov je v razširjeni obliki obdelala to pomensko in stilistično problematiko.

V drugem delu posega je prof. Ferluga spregovorila o tem delu in ga zaradi novega pristopa, novih spoznanj, globine interdisciplinarne osvetlitve označila kot pionirsko studijo. Knjiga sama ima 750 strani, po 40 straneh uvodnega teksta, ki napove zgradbo raziskave, vso problematiko prevajanja in izvirnikove leksike, in po dokazilih, zakaj je smiselno vzporejanje besedil naših protestantov z izvirnikom izpred 2500 let, sledi pomenska in slogovna analiza 10 reprezentativnih Davidovih psalmov (Sefer Tehellim), in to v vzporejanju nekaterih mest s Trubarjevimi, Dalmatinovimi, Luthrovim prevodom ter z Vulgato in s sodobnim slovenskim prevodom ter se z drugimi jeziki - oziroma obratno. Iz analize je razvidno, da se je Trubar oziral na hebrejski izvirnik. To je revolucionarna misel, ker je Trubar na začetku svoje prevajalske poti trdil, da hebrejščine ne pozna. Filozofska analiza pa dokazuje, da je ta jezik (kasneje) poznal. Prof. Ferluga je poleg drugega opozorila se na drug drugega dopolnjujoče povzette v tujih jezikih in na ponazarjalno gradivo vseh 10 psalmov, izvirna hebrejščina pa je celja prečkovana. Poudarila je se, da ta »orjaska« in inovativna raziskava odkriva Trubarja kot izrednega besednega ustvarjalca in pesnika, tako tudi Dalmatina. Drugeče pa da bi slo le za suboparno znanstveno delo.

Besedo je potem imela avtorica studije. Povedala je, da je po predstavitvi na Trubarjevem domu na Rašici in v Cankarjevem domu to že tretja predstavitev »Korenin«, in to tako rekoč na tretjem Trubarjevem domu v Trstu, saj je bil Trst zanj sončno zatočišče v njegovih mladih letih, napolnjevanj z upanjem, psalmi in pesmimi. Tu da je spoznal italijanscino, nemščino in dobrega škofa Bonoma ... Poseg dr. Premkove je bil v resnici izčrpano predavanje, zato ga je treba tukaj skrciti le na nekaj bistvenih točk, s katerimi želimo poudariti novosti njenega pristopa. Najprej je to pac Trubarjev odnos do hebrejščine. Analogno v začetku ni poznal niti hrvascine, kasneje (1562. leta) pa ze kritično ovrednotil hrvaski prevod. Trubarjev Psalter je izšel l. 1566, pisal ga je 11 let, lep cas, v katerem se da marsičesa naučiti. Iz njegove na novo odkrite korespondence z Bullingerjem pa izhaja, da se je Trubar naslanjal na prevode Biblije svicarskih reformatorjev (Musculus in Gwaltherja) in da pri svojem slovenskem prevodu ne bi bil mogel upostevati v hebrejščini napisanih Musculusovih opomb, ce ne bi bil poznal vsaj hebrejskih crk. Ce pa se je Gwalther oddaljil od hebrejskega izvirnika, pa mu Trubar ni sledil. Te ugotov-

vitve (natancno in globinsko dokumentirane v razpravi) prof. Premkove namreč izpodbijajo ustaljeno prepričanje, da se je Trubar pri prevajanju naslanjal le na sekundarne vire, ne pa na hebrejščino. A tudi iz priverjev, ki jih je določil prof. Altbauer, največji strokovnjak za primerjanje prevodov s hebrejskim originalom, kot so poetizmi, tipične hebrejske figure (npr. misliti v srcu), merizem (ki se od antiteze razlikuje po tem, da dva nasprotna pojma paralelizira kot celoto (npr. dan in noc), paralelizmi in hebrejsko ime za zakon itd.), iz teh kriterijev izhaja potrditev teze, da je Trubarjev prevod souposteval original. Za Jurija Dalmatina pa znanje hebrejščine sploh ni sporno, tudi njegov prevod in celo marginalije je Premkova kajpak temeljito raziskala, prav tako Luthrovo delo.

Vmitev k izvirov, h koreninam prvotne Besede pa je bil eden od bistvenih razlogov prevajalskega reformatorskega gibanja, teh nevidnih korenin bi se bilo treba bolj zavedati. Raziskave, ki jih je Premkova opravila v casu studijskega bivanja na Univerzi v Vidmu pri mentorici Ferlugovi, pa so odkrile, da so bili hebrejski učenjaki v Trubarjevem casu na ljubljanskem območju (a tudi na videmskem, kjer so bile znane hebrejske sole) ves cas prisotni, in to kljub Maksimiljanovemu ediktu l. 1515, po katerem so vsi Judje morali zapustiti Ljubljano. Tudi kasneje so Slovenci imeli odlične hebraiste (kot Presemov sodobnik Kocjancic). Hebrejščina je bila na ta večer kot vecpomenski prvotni jezik svetih tekstov tudi sicer temeljito osvetljena, saj so podobe, s katerimi se izraza, povsem konkretne, abstrakcija je namreč naknadna. V znanstvenem pristopu do hebrejščine in prevajanja Premkove je se ena novost, v spoznanju namreč, da mora prevajalec iz stare hebrejščine ves cas graditi na sebi, samega sebe uglasti s sakralnostjo predloge. Tako je znanstvenica prepričana, da je Trubar to delo pisal pod tem prevajalskim navdihom, zato je po njegovi intuitivni poti prislo do prezrcaljenja izvirnika. V tej luci so seveda Trubarjevi prevodi poleg z znanih kulturnih, književnih in jezikovnih vrednot se nekaj cisto drugega. Avtorica je v predstavitvi in tudi kasneje v pogovorih svoje delo prikazala se z različnih drugih strogo znanstvenih vidikov. Njeno delo je izšlo l. 1992 ob kakšni manjši pomoči pravzaprav v - samozaložbi z imenom Trubarjevo društvo. Knjiga pa ni samo modra, ampak tudi lepa.

VOLITVE / PREDSTAVITEV KANDIDATOV IN PROGRAMA

SSk optimistično gleda na volilno preizkušnjo

Stranka je z lahkoto zbrala podpise in računa na povečanje konsenza - Damijan Terpin glavni kandidat za Pokrajino

Lahkoto s katero je zbrala 1.400 podpisov za predstavitev na pokrajinskih volitvah, kar pomeni polovico njenih volilcev, navdaja Slovensko skupnost z optimizmom, je predsinoci na predstavitvi kandidatov SSK dejal pokrajinski predsednik stranke Stefan Bukovec. Dodal je, da računa SSK na večji konsenz tudi zaradi krize drugih strank, za katere navadno volijo Slovenci. Za mesto predsednika Pokrajine kandidira Damijan Terpin, nosilec liste za deželne volitve pa je Ivo Jevnikar.

Medtem ko je deželna preizkušnja letos zaradi novega volilnega zakona veliko in drzno tveganje, računa SSK na zanesljivo izvolitev svojega predstavnika na Pokrajini, kjer naj bi mesto dosejdanega svetovalca Mirka Spazzapana prevzel Damijan Terpin: tudi v primeru neizvolitve kot predsednik mu je namreč zagotovljeno svetovalsko mesto, če stranka zbere dovolj glasov.

Terpin je predstavil program za Pokrajino, kjer se bo SSK zavzela predvsem za specifična vprašanja manjšine, za utrjevanje sožitja, da se tudi z ustrezno toponomastiko prizna prisotnost manjšine, da se v kulturi primerno upošteva slovenska prisotnost. Na

sploh naj bi pokrajina delovala v zavesti, da je prisotnost manjšine bogastvo, ki ga gre ovrednotiti. V izvlečku programa, ki so ga razdelili novinarjem, so nadalje razčlenjena stališča stranke glede gospodarstva, racionalizacije prevozov, varstva okolja, socialnega skrbstva, sole, sporta in prostega časa, pri čemer se SSK zavzema za količinski in kakovostno izboljšanje posegov Pokrajine. Glede morebitnih zavezništva po prvem krogu pa je pokrajinski tajnik Hadrijan Corsi dejal, da bo SSK skusala kot vsa povojna leta ostati v upravni večini, s kom pa bo odločala sele po izidih 6. junija.

O deželni volilni preizkušnji je spregovoril Ivo Jevnikar, ki je skusal ovreči razširjeno prepričanje, da je ta za SSK že vnaprej izgubljena. Z izrednim naporom na Trzaskem ni nemogoče podvojiti glasov, kar je pogoj za izvolitev svetovalca v tistem okrožju, je dejal. Na Goriskem je sicer izvolitev deželnega svetovalca nemogoča, pač pa predstavlja po Jevnikarjevem mnenju vsak glas za SSK nekaj plebiscit o slovenski prisotnosti, ki ga bo mogoče postaviti na tehtnico v podporo zahtevi po priznanju zajamčenega zastopstva.

Corsi, Bukovec in kandidat SSK za Pokrajino Damijan Terpin (foto S. Reportage)

Rino Serri in Roberto Antonaz (foto SR)

Edi Maligoy

VOLITVE / PREDSTAVITEV KANDIDATOV SKP

Sociala na prvem mestu programa

Med kandidati štirje Slovenci - V programu tudi zavzemanje za ureditev statusa manjšin

Gospodarska problematika, socialna varnost, prizadevanja za mir in razorožitev, zlasti v obmejnih področjih, vsebinska in ne zgolj formalna avtonomija Dezele, ureditev statusa manjšin.

To so osnovne smernice programa, ki ga ob skorajšnjih deželnih in pokrajinskih volitvah predstavlja Stranka komunistične prenove. Včeraj popoldne sta na tiskovni konferenci na pokrajinskem sedežu stranke v Gorici o tem spregovorila Roberto Antonaz, ki je tudi nosilec liste SKP za deželni svet v goriskem okrožju in član vsedržavnega tajništva stranke Rino Serri. Stranka komunistične prenove, sta dejala, se predstavlja kot najmočnejša opozicijska levičarska sila v trenutno zelo zapletenem političnem položaju v državi, ko se cena za zaustavitev recesije skuša preložiti v glavnem na bremena manj premožnih slojev prebivalstva, ko se postoma skuša odpraviti ali vsaj znatno skrajšati v dolgih desetletjih zgrajen sistem socialne varnosti. SKP napoveduje ostro opozicijo do teh namer in boj za ohranitev pridobitev delavskega razreda.

Prav računajoc na socialni poudarek v programu, stranka računa na močno uveljavitev na skorajšnjih volitvah. Za predsednika pokrajine je kandidiral Silvana Buttignona iz Ronk. Za pokrajinski svet pa na listi SKP kandidirajo štirje Slovenci: Edi in Stanko Maligoy (v prvem oziroma drugem goriskem okrožju), Vilma Braini (v šestem goriskem okrožju) in Viljem Gergolet v okrožju Zagraj (ki obsega tudi občini Sovodnje in Doberdob). Nosilec liste za deželni svet je na Goriskem Roberto Antonaz, med kandidati za deželo pa je tudi Edi Maligoy.

SKP je po srečanju z novinarji včeraj priredila tudi zborovanje v Trzicu, pred ladjedelnico, saj ima prav med tem podjetju zaposlenim precej svojih volilcev in somišljenikov. Dobre tri tedne pred volilno preizkušnjo hitijo s predstavljanjem kandidatov in programov tudi druge stranke. Tako so se predstavili kandidati KD. Za mesto predsednika Pokrajine stranka kandidira dosejdanega podpredsednika Alberta Bergamina.

Sinoci so o kandidatih in programu spregovorili tudi na srečanju liste Citadini per l'Isontino in liberalne stranke, danes pa bo predstavitev kandidatov na listi PSI.

NOVICE

Posvet o odpadkih in njihovi predelavi

V pokrajinski sejni dvorani bo danes celodnevni posveti strokovnjakov o aktualnem vprašanju pobiranja, predelave in uničevanja odpadkov. Posveti se bo začel že ob 9.45 s poročilom inž. Walterja Ganapinija, člana Tehnično-znanstvenega odbora pri Ministrstvu za okolje. Govorili bodo še dr. Giuseppe Gamba, inž. Riccardo Tenti, prof. Armando Desensibus, dr. Elena Bellen in dr. Salvatore Suriano. Posvet se bo zaključil z javno razpravo popoldne.

Na Telefriuli nocoj oddaja o gospodarstvu na Goriskem

»Economia Isontina« je naslov nove mesečne oddaje, ki jo bo zasebna postaja Telefriuli posvečala vprašanjem goriskega gospodarstva. Oddaja pripravljiva Nuova Immagine iz Krmina v sodelovanju s Trgovinsko zbornico. Prva oddaja bo na spredu nocoj ob 19.30 in bo med drugim vsebovala pogovore s predsedniki Trg. zbornice Bevilacqua, Goriske hranilnice Tripanijem in deželnega letališča Maroccom, poleg tega pa bo prispevek posvečen Zadrzni kleti v Krminu. Eden med cilji teh oddaj, pravijo avtorji, je ta, da bi ponudili širsi deželni javnosti možnost boljsega poznavanja goriskega ekonomskega potenciala in perspektiv tudi mimo njegove današnje krize.

Rajonski svet v Štandrežu

V ponedeljek ob 20.30 se bo sestel rajonski svet v Štandrežu, ki bo moral med drugim nadomestiti dva svetovalca: pred kratkim preminulega Walterja Resslerja s prvim neizvoljenim na listi PSI in Giancarlo Paciosellija, ki je odstopil z mesta svetovalca PSDI. Na seji bo tudi govor o ureditvi Pilošca.

Potapljač utonil pri Panzanu

V četrtek zvečer so v zalivu Panzano, približno eno miljo od obale, našli truplo 60-letnega potapljača Itala Pudduja iz Trzica, ul. Plave 5. Puddu se je okrog 10. ure odpravil na morje z manjšim colnom. Ker se do poznih popoldanskih ur ni vrnil, so se sorodniki obrnili do pristojnih oblasti. Okrog 21. ure so v zalivu našli coln in nedaleč stran tudi plovce s katerim je potapljač označil mesto spusta. Nedaleč so v globini približno 3 m našli truplo.

Prepoved plovbe v zalivu zaradi razstrelitve mine

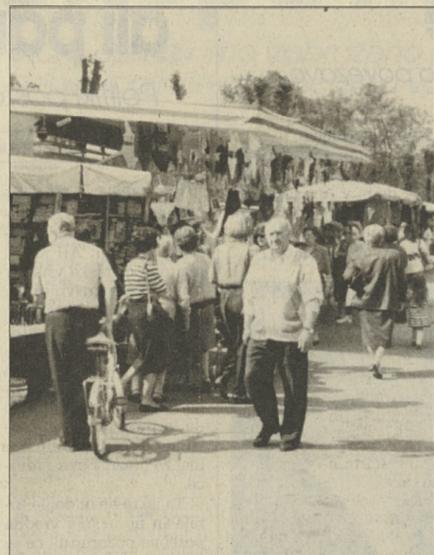
Precej veliko območje v zalivu Panzano bo danes prepovedano za plovbo. Razstrelili bodo namreč podvodno mino, ki so jo pred kratkim našli na tem območju. Za varnost bodo poskrbele posadke colnov vojne mornarice. Prepoved dostopa, oziroma plovbe bo veljala od 8. ure do konca operacije, ki jo bodo izpeljali člani posebne operativne enote iz Ancone.

GORICA / ODSLEJ VSAK PETEK DOPOLDNE

Stojnice na Catterinijevem trgu

Poziv na omikano sožitje s prebivalci tega območja

Catterinijeva ulica in Catterinijev trg sta včeraj prvič dobila podobo, kakršno bosta odslej imela vsak petek: krošnjari so razgnili stojnice in s tem je področni (rajonski) sejem dobil domovinsko pravo. Gre za gospodarsko pobudo krajevnega značaja, za kar so si prizadevali zlasti v rajonskem svetu, čeprav je bilo slišati zlasti s strani stanovalcev in preden je občina sprejela dokončno odločitev, tudi precej pomislekov. Včeraj, sredi dopoldneva, so sejem tudi formalno odprli. Po krajšem nagovoru zupana Tuzzija, predsednika rajonskega sveta Renata Boegana in predsednika združenja ASCOM Rovisa, je sledil obred blagoslovitve, ki ga je opravil župnik don Martinis.

"Vsaka razširitev dejavnosti menjava svet. Tako je tudi s trgovino", je menil Rovis, medtem ko je predsednik rajonskega sveta Boegan omenil dosedanja prizadevanja. Skromna slovesnost

se je seveda končala s kozarcem domačega in s sprehodom med stojnicami, kjer je bilo opaziti tudi precej ljudi iz sosednjega območja. V neposredni bližini, na Skabrijelovi, je namreč mejni prehod.

Fiorelli oproščen na preturi

Na preturi sta bila včeraj se dva iz serije sodnih dvobojev med bivšim zupanom Antoniom Scaranom in svetovalcem Zelenih Renatom Fiorelljem. V prvem je slavil Fiorelli, ki ga je pretor povsem oprostil. Slo je za dogodek 4.10.91, ko je na občinski seji o novem statutu občine Fiorelli po vrsti besednih spopadov zalucal proti zupanovemu pultu mapo s sveznjem listov. Tako javna tožilka dr. Beltrame kot zagovornik Maniaco sta predlagala oprostitev, ker Fiorelli ni zagrešil kaznivnega dejanja (svrgel sem papirje v znak protesta zoper samovoljo uprave, ces, sprejmite si sami vas statut«, je včeraj pojasnil). Drugi proces (Fiorelli naj bi Scarana označil za pijanca), ko poročamo, se traja.

GORICA / DAN POLICIJE PRAZNOVALI NA GRADU

Policija hoče biti blizu ljudem

Kvestor Davini predstavil obračun enoletnega dela policijskih enot

Slovensot policije na Seghizijevem trgu na gradu (foto Studio Reportage)

V navzočnosti predstavnikov civilne in vojaške oblasti ter delegacije UNZ iz Nove Gorice je goriska policija včeraj na gradu praznovala svoj letošnji praznik. Prvič so izbrali lokacijo izven kasarne, med ljudmi, kot je poudaril kvestor dr. Oreste Davini, da bi izpricali željo po se tesnejši povezanosti s prebivalstvom. Glavna skrb policije je

namreč varovanje svobode in varnosti vseh in pri tem računa na aktivno pomoč ljudi. V enoletnem obračunu je v stovkah izraženo zahtevo delo policijskih enot v pokrajini: preiskovali so 1.870 kaznivih dejanj, prijavi 451 domnevnih storilcev (22 mladoletnih), aretirali 102 osebi. Obračun dopolnjuje delo prometne policije (11.500 glob,

952 nesreč od teh 15 smrtnih in 503 z ranjenici), železniške policije (3.200 pregledov, 463 ugotovljenih prekrškov), postne in mejne policije. Na slovesnosti so tudi podelili priznanja najzslušnejšim mozem: kar stiri je prejel nacelnik letetelega oddelka Giovanni Sparagna, posebno pohvalo pa je prejel tudi slovenski agent Valter Peateani.

KINO

- GORICA VITTORIA 20.00-22.00-24.00 »Notti selvagge«.
- CORSO 18.00-20.00-22.15 »Proposta indecente«. Prep. ml. pod 14. letom.
- VERDI 18.00-20.00-22.00 »Ossessione d'amore«.
- TRZIC EXCELSIOR 18.00-20.00-22.00 »Un distinto gentiluomo«.

OBVESTILA

OBCINA SOVODNJE sporoca, da bo ul. Brenner (in železniški podvoz) zaprta do konca rusenja hiše st. 1. SPD GORICA obvesca udelezence jutrisnjega izleta na Golico, da bo avtobus odpeljal točno ob 7. uri iz Rozne doline, za Kompasovim kioskom. KD OTON ZUPANCIC organizira "2. BEACH VOLLEY" za ženske in moške ekipe v Štandrežu. Vpis do 18. maja na tel. 521053 (Tanja) in 21841 (Erika). OBCINA DOBERDOB namerava pogodbeno poveriti sprejemanje davčnih prijav 1993 ter prijavo ICI. Interesenti lahko predložijo prošnjo na občini do 10. ure 17.5.93.

ČRPALKE

- Danes popoldne in jutri so na Goriskem dezurne bencinske črpalke: GORICA IP - Ul. Crispi ESO - Ul. Lungo Isonzo MONTESHELL - Ul. Aquileia ERG - Smihelova Ulica AGIP - Ul. Trieste TRZIC MONTESHELL - Ul. Boito IP - Ul. Matteotti AGIP - Ul. Cosulich KRMIN AGIP - Drev. V. Giulia RONKE AGIP - Ul. Redipuglia

LEKARNE

- DEZURNA LEKARNA V GORICI BASSI THEA, Rastel 52, tel. 533349
- DEZURNA LEKARNA V TRZICU OBCINSKA 1, Ul. Terenziana 26, tel. 482787

POGREBI

Danes: 12.00 Edvige Bizail iz splosne bolnišnice na glavno pokopališče, 12.00 Maria Teresa Selli na glavnem pokopališču, ob 13.15 Lucia Shumann vd. Thomann iz splosne bolnišnice v Gradez.

VREDNOST VOLVA 460

VELIKI VOLVO V KOMPAKTNI VERZIJI. TUDI PRI CENI OD 23.800.000* LIR DALJE kljuci v roke

VERZIJA S 4 IN 5 VRATI: 1600 Z VBRIZGOM IN 83 KM* • 1700 Z VZBRIGOM IN 102 KM • 2000 Z VBRIZGOM IN 110 KM • 1700 TURBO IN 122 KM NA RAZPOLAGO SERIJSKO OPREMLJEN ALI PO ZELJI Z DODATNO OPREMO.

ZASTOPSTVO **CRALI PIETRO** GORICA Ul. III ARMATA, 180 - Tel. (0481) 21721 - 21073

VOLVO Kakovost in Varnost

NOVICE

Po konferenci o prihodnosti Evrope

LONDON - V Londonu se je končala štiridnevna konferenca o prihodnosti Evrope. Poudarek je bil na političnem ter ekonomskem razvoju in evropski varnosti, problemih okolja ter na naraščajoči nestrpnosti skrajne desnice.

Med 30 povabljenimi državami je bila prvič tudi Slovenija kot edina država nekdanje Jugoslavije. Predsednik parlamentarnega odbora za mednarodne odnose Zoran Thaler je v pogovoru za Republiko povedal, da je »postavil Slovenijo na zemljevid te konference« ter razložil slovenski položaj in stališča. Poudaril je, da vamost Slovenije pomeni tudi varnost Evrope.

Med obiskom v Londonu se je Thaler srečal tudi s predsednikom britanskega parlamentarnega odbora za zunanje zadeve Davidom Howelom. (A. Kosak)

V Angoli kmalu konec državljanske vojne

ABIDJAN - Tiskovni predstavnik Združenih narodov je sporočil, da je angolska vlada na pogajanjih na Slonokoskoci obali v celoti sprejela besedilo mirovnega sporazuma. Plenarna seja se je nadaljevala po devetdnevem premoru, ker so se predstavniki uporniškega gibanja Unita morali vrniti v domovino na posvetovanje o podpisu sporazuma.

Uradni viri poročajo, da je nekaj vprašanj se vedno odprtih, vendar ne gre za ključne točke sporazuma. (Reuter)

Nove žrtve v Afganistanu

KABUL - V petek so se afganistanske enote spopadle z uporniški gverilskimi skupinami v pouličnih bojih, med sabo pa so obračunavali tudi s tezkim topništvom, zaradi katerega so morali zapreti kabulsko letališče in moseje, kar je ob sovpadanju z islamskim praznikom povzročilo še dodatno zmedo. Zagrizeni boji, ki so samo v dveh dneh zahtevali več kot tisoč človeških živelj, so v noči na petek ponehali, dan pa je prinesel nove krvave obračune. (Reuter)

Uran iz ruskega orožja v ameriške nuklearke

MOSKVA - Rusija je pripravljena podpisati sporazum, po katerem bo Združenim državam prodala 500 ton obogatene rumene uranove pogače iz razstavljenega ruskega jedrskega orožja. Iz visokih krogov v ruskem ministristvu za jedrsko energijo so sporočili, da obstaja velika verjetnost, da bosta nekdanji zagrizeni tekmiči podpisali sporazum še ta mesec.

Povedali so tudi, da bodo Američani za kilogram pogače, ki jo bodo porabili v svojih jedrskih centralah, plačali 780 dolarjev, kolikor je tudi približna vrednost na svetovnih trgih. (Reuter)

STRASBOURG / MINISTRSKI ODBOR

Evropski ministri o BiH in Hrvaški

Prvič enakopravno tudi slovenski minister

BARBARA KRAMZAR / STRASBOURG

STRASBOURG - Slovenski zunanji minister Lojze Peterle je v petek sodeloval na svojem prvem, za druge pa 92. sestanku zunanjih ministrov Sveta Evrope, kjer so razpravljali o položaju v Rusiji in nekdanji Jugoslaviji.

Napoved srečanja je bila se posebej zanimiva zaradi Hrvaške in pripočila predsedujočega Douglasa Hurda, naj bi razpravljali tudi o morebitnih sankcijah proti Hrvaški zaradi njene vpletenosti v vojno v BiH.

Znano je tudi aprilsko poročilo Mednarodne federacije novinarjev (IFJ), ki je zaradi kršenja

pravic manjšin in svobode obveščanja Svetu Evrope priporočilo, naj Hrvaške ne sprejme v svoje vrste. Hrvaške zastave res ni bilo med slovensko, estonsko in litovsko, ki so v petek simbolično naznanile tri nove članice Sveta Evrope.

A tudi razprava o notranje- in zunanje-političnem obnašanju južne sosedne Slovenije je bila milejša od priporočila predsedujočega britanskega zunanjega ministra. Ministri razumejo hrvaške težave zaradi vojne v sosesčini in zaradi 700.000 beguncev iz BiH.

Med razpravo o polo-

čaju v nekdanji Jugoslaviji pa je ministrski odbor Sveta Evrope pozvali k uresnitvi mirovnega načrta Vancea in Owna ter se pogovarjali o gospodarskih težavah sosed Zvezne republike Jugoslavije zaradi prepovedi trgovanja z njo. Poudarili so, da Svet Evrope ne more uveljavljati novih odločitev, saj nima mehanizmov za njihovo uresničevanje.

O tem bodo razpravljali oktobra na vrhunskem sestanku na Dunaju, do takrat pa bodo lahko množična kršenja temeljnih človekovih pravic se naprej obeleževali samo na papirju novih resolucij.

HRVAŠKA / OBISK NEMŠKEGA ZUNANJEGA MINISTRA KLAUSA KINKLA

Zagreb je začel izgubljati zaveznike, ES pa mu grozi s sankcijami Evropa ne razlikuje Hrvaške od Hrvatov v Bosni, zatrjuje Tuđman

ZAGREB - Hrvaško-nemški odnosi so se precej ohladili, čeprav si Zagreb in Bonn prizadevata, da bi javnosti dokazala ravno nasprotno. Nemški zunanji minister Klaus Kinkel, ki je v petek prispel na »leteci« obisk na Hrvaško, kjer se je s predsednikom Franjom Tuđmanom in zunanjim ministrom Zdenkom Skrabalom pogovarjal o vpletenosti Hrvaške v spopade v BiH, je ze ob prihodu v Zagreb napovedal spremembo v politični usmeritvi njegove države proti Hrvatom. Morebitna izguba tradicionalnega zaveznika bi mo-

rala biti Tuđmanu v najresnejši opomin, saj ga je nemški politični vrh dolej z velikimi simpatijami podpiral.

Kinkel je povedal, da bo Nemčija, »kolikor bo mogoča«, se naprej pomagala Hrvaški, vendar pri tem ni pozabil opozoriti na resne zamere ob zadnjih hrvaških akcijah. Dogajanja v srednji Bosni in Mostarju (Nemčija obtožuje Hrvaško, da izvaja etnično čiščenje Muslimanov po srbskem vzoru) bi lahko Nemčijo, tradicionalnega prijatelja, obrnila proti Hrvaški. Prva graja je prišla iz Bonna konec januarja,

povedal, da bosta državi sredi junija podpisali sporazum, ki bo upošteval interese obeh strani, po besedah tiskovnega predstavnika gruzijskega veleposlaništva pa je gruzijski voditelj povabil Jelcina na podpis sporazuma v Tbilisi.

Sogovornika sta se dogovorila tudi za posebno delovno skupino, ki se bo ukvarjala samo z abhazijskim vprašanjem.

Nekdanji sovjetski zunanji minister je predlagal, da bi v Abhazijo pod okriljem OZN poslali kot mirovne cete enote gruzijske vojske. (Reuter)

Boris Jelcin in Edvard Ševardnadze (Foto: AP)

GORAN MORAVCEK

ko v Zagreb ni prispela pričakovana podpora vojski akciji pri Maslencih, ampak je Kinkel hrvaško vojsko obtožil, da je izvedla agresijo na tako imenovano Krajino.

Nemčija ni več pripravljena, sporoča Kinkel, nad Hrvaško držati svoje zaščitniške roke, ker »prek njihovih vojskih akcij proti Muslimanom ne sme molče«. Kazen je zaradi neprimernega obnašanja Hrvatov ze prišla: Nemčija je odstopila od odobritve pomoči, vredne pet milijono

BRUSELJ - Ena izmed velikih ironij časa po hladni vojni je, da vojska nikoli ni imela tako malo sredstev in nikoli večjih potreb kot zdaj. Po besedah enega izmed visokih funkcionarjev Nata se trenutno vojske sile srečujejo z več prave akcije kot takrat, dokler je trajala groznja hladne vojne.

Po eni strani si vlade prizadevajo oklestiti proračunska sredstva, namenjena za vojske potrebe, in tako izkoristiti mime case ter usmeriti denar v zapleteno gospodarsko področje, po drugi strani pa morajo prav te vlade posiljati enote in opremo v cedalje številnejše mirovne in človekoljubne misije.

Nato nacrta, da bo poslala multinacionalne enote, ki naj bi vzdrževale mir v Bosni in bi stele šestdeset tisoč mož, operacija pa naj bi stala na milijarde dolarjev. Generalni sekretar Nata Manfred Woerner opozarja, da zahodni zavezniki ne smejo prehitro zmanjšati vlaganj v obrambne namene, saj so potrebne zmeraj nove mirovne misije v svetu, ki ni več tako predvidljiv, kot je bil ob času ravnovesja moči med hladno vojno.

»Mednarodni položaj se lahko spremeni veliko hitreje, kot se lahko v odgovor na neko začetno prasko vzpostavi kolektivna moč obrambe,« je dejal Woerner pred kratkim.

Nekot je akcija varovanja miru pomenila, da so poslali nekaj stotin lahko oboroženih modrih celad na območje, kjer je ze bilo doseženo premirje. Temu pa ni več tako. Cedalje več misij OZN zahteva veliko stevilo emot, ki jih podpira težko orožje, ker imajo operacije, kakršna je bila tista v Somaliji, pooblastilo, da smejo vojaki uporabiti orožje, ce je to potrebno za dosego vsiljenega miru.

Pooblastilo za uporabo ognja bo potrebno tudi v Bosni, kamor bodo poslali obsežne multinacionalne enote skupaj s tanki, topništvom in letalstvom, ce bodo vse sprte strani sprejele mirovni nacrt. Čeprav tudi druge države iz Vzhodne Evrope, Afrike in Azije sodelujejo pri takšnih operacijah, je poglavito breme neizogibno na zahodnih zaveznikih.

Ti imajo najboljše vojske in opremo in so izurjeni, da delujejo v okviru Nata, poleg tega pa imajo denar. Generalni sekretar ZN Butros Gali se je brdsko pritoževal, da njegova organizacija nima niti sredstev niti virov, da bi ustregla cedalje večjim zahtevam. ZN trenutno sodelujejo v trinajstih misijah za zaščito miru, v katerih je skupno šestdeset tisoč vojakov, poleg tega pa se policija in civilno prebivalstvo po vsej ze-

meljski obli. Kot pravijo v Združenih narodih, to trenutno stane približno dve milijardi dolarjev na leto.

Tudi številke na drugi strani so enako zgovorne. Članice Nata nacrta, da bi do leta 1997 zmanjšale svoje oborožene sile za četrtino v primerjavi z obsegom ob padcu berlinskega zidu. Stevilne države bodo te stroške zmanjšale hitreje in radikalneje. Sredstva za novo opremo in raziskovanja silovito upadajo. Cela mogočen vojaški stroj ZDA cuti ta pritisk, toda članice z bolj omejenimi viri so se v hujših težavah. Kanadski predstavniki se pritožujejo, da njihova država, ki ima samo 27 milijonov prebivalcev, prispeva desetino mirovnih enot za OZN.

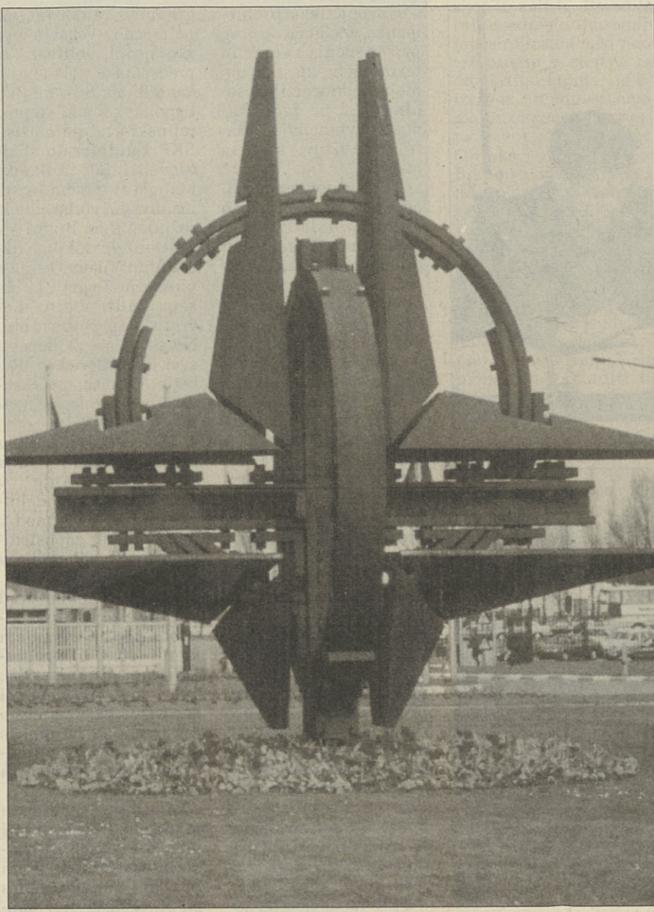
Belgija nacrta, da bo do 1997. leta zmanjšala svoje oborožene sile na približno deset tisoč mož, v zadnjem času pa je po svetu raztresenih več njenih enot kot kadarkoli v novejši zgodovini. Belgijski vojaki so v enotah ZN v nekdanji Jugoslaviji in v Somaliji, lansko leto so jih poslali v akcijo evakuacije iz Zaira, nekdanje belgijske kolonije.

Čeprav pri večini evropskih držav oborožene sile temeljijo na sistemu novčenja, je tveganje, da umres v neki oddaljeni deželi namesto pri obrambi lastne domovine, najbrz preveliko celo za profesionalce.

Poveljniki nizozemske vojske general Hendrik Couzy je pred kratkim vsem poklicnim vojakom napisal pismo, v katerem pravi, naj računajo z možnostjo, da bodo poslani na katero izmed točk na svetu, kjer potekajo spopadi, kot del enot Nata ali pa OZN. V pismu predlaga, naj tisti, ki na kaj takega niso pripravljani, dajo odpoved.

BRUSELJ - Nato je zavnil zahtevo Madžarske glede varnostnih garancij in pa protiletalskih raket, da bi se zaščitila od možnih srbskih poravnih ukrepov v krizi v nekdanji Jugoslaviji, so v petek dejali diplomati.

Madžarska, nekdanja članica varsavskega pakta, ki ima skupno mejo s Srbijo, je prva izmed vzhodnoevropskih držav, ki je zahtevala od Nata tovrstna jamstva od konca hladne vojne. Viri iz Nata pravijo, da je Budimpešta predložila zahtevo ze pred tedni z utemeljitvijo, da potrebuje te garancije v zameno za dovoljenje, da smejo zavezniška letala, ki kontrolirajo bosanski zračni prostor, se naprej leteti cez Madžarsko. (Reuter)

Simbol pakta Nato pred sedežem organizacije v Bruslju (Foto: Srđan Živulović / TRIO)

BRUSELJ / ABSURDI DEVETDESETIH

Tudi vojakom ni lahko

V zvezi Nato tarnajo, da po koncu hladne vojne države zmanjšujejo sredstva za oborožene sile, vojske pa zdaj, ko jih pošiljajo v mednarodne akcije, potrebujejo celo več kot prej

NICHOLAS DOUGHTY / REUTER

clih stirdeset tisoč mož, v zadnjem času pa je po svetu raztresenih več njenih enot kot kadarkoli v novejši zgodovini. Belgijski vojaki so v enotah ZN v nekdanji Jugoslaviji in v Somaliji, lansko leto so jih poslali v akcijo evakuacije iz Zaira, nekdanje belgijske kolonije.

Čeprav pri večini evropskih držav oborožene sile temeljijo na sistemu novčenja, je tveganje, da umres v neki oddaljeni deželi namesto pri obrambi lastne domovine, najbrz preveliko celo za profesionalce.

Poveljniki nizozemske vojske general Hendrik Couzy je pred kratkim vsem poklicnim vojakom napisal pismo, v katerem pravi, naj računajo z možnostjo, da bodo poslani na katero izmed točk na svetu, kjer potekajo spopadi, kot del enot Nata ali pa OZN. V pismu predlaga, naj tisti, ki na kaj takega niso pripravljani, dajo odpoved.

SRBIJA / KRIZA

Četniki ali partizani?

Politiki postajajo oprezni

ZORAN JELIČIĆ / BEOGRAD

BEOGRAD - Nov spor na neprestano razvijajočem se političnem prizorišču v Srbiji: Ali je 13. maj dan cetniške vstaje v drugi svetovni vojni ali praznik varnostne službe (ozne, udbe, supa, mupa)? Pristaši cetnikov zatrjujejo, da so se na ta dan leta 1941 elitni srbski borci uprli okupatorju in da je prav zato komunistična oblast izbrala 13. maj za praznik svoje milice.

Ta iskra ne bi dolgo zarelala in ne bi bila vredna posebne pozornosti, ce se ne bi vkresala v trenutku velikega vrenja duhov in političnih sprememb, drugace rečeno, razgaljanja posameznih strank. Zaradi silovitih reakcij javnosti je moral Milosević za hip omiliti prepoved bosanskim Srbom, da ne smejo v Srbijo. Več kot prvi previden je tudi Seselj: podpira Srbe iz Bosne, vendar Milosevića ne napada, vsaj ne v tolikšni meri, kot to počne ta skrajni radikal, kadar obračunava z »izdajalci srbstva«. Na pomoč Seselju prihaja tudi Demokratska stranka Srbije Vojislava Kostunice, ki zdaj ze glasno kritizira Milosevića, ker ni uresnil celozdravne srbskega naroda in srbskih ozemelj. Čosić odkriva spomenik profasističnemu pesniku Jovanu Dučiću (ki ga imenuje »knez srbske poezije«) ter pošilja pismo svetovnim vodjem, v katerem ponavlja svoj predlog iz Strasbourga o risanju novih državnih meja na Balkanu - kot edinem

nacinu za uresnitvev trajnega miru.

Dobri poznavalci politične zgodovine Balkana opozarjajo, da so se vse balkanske vojne začele z združevanjem dveh nacizmova zoper tretjega, bogastvo kombinacij pa je celo omogočalo menjavo partnerjev med samo vojno.

Socialni in gospodarski položaj v Srbiji ne obeta, da bo kmalu pršlo do tistega in taksnega razslojevanja prebivalstva, na podlagi katerega bi se lahko oblikovalo uravnoteženo politično prizorišče. Institut za ekonomske znanosti iz Beograda je izdelal strategijo upravljanja, socialno in gospodarsko krizo v skladu z optimističnimi predpostavkami (zaustavitev vojne v Bosni do konca tega meseca ter v letu in pol prvi krediti, ki jih bo Srbija dobila iz mednarodnih monetarnih ustanov). Gre za obupen poskus strokovnjakov, da bi vlado odvrnili od uvedbe politično vodene gospodarstva ter jih nagovorili k stvarnemu konceptu z dobrimi obeti za uspeh.

Stanje je idealno za vsake vrste totalitarizem in populizem. Ljudje upogibajo hrbte tudi pred vsakodnevno petodstotno inflacijo, nove vrste pa v Beogradu daljšajo upokojenci, ki cakajo, da se bodo vpisali na sezname za kak kilogram moke in sladkorja po znanih državnih cenah, čeprav jim je prav država izpraznila pokojninske sklade...

Nemški zunanji minister Klaus Kinkel (Foto: S. Z. / TRIO)

SLOVENIJA / KORAK V EVROPO

Svet Evrope so tudi obveznosti

Izziv za slovenski pravni red

MAJDA VUKELIČ

LJUBLJANA - Sprejem Slovenije v Svet Evrope seveda pomeni ob nesporno pomembnem koraku na poti evropskega združevanja tudi izjemno pomemben izziv za slovenski pravni red in za vse tiste, ki jim je naloženo, da skrbijo za njegovo vključitev v zakonodajo in pravno prakso.

Iz slovenske ustave namrec jasno izhaja, da morajo biti naši zakoni in predpisi v skladu s splošno veljavnimi nacionalnimi mednarodnimi pogodbami, ki obvezujejo Slovenijo. Obenem je se določeno, da se objavljene pogodbe, ki jih država ratificira, uporabljajo neposredno. Po razlagi Mira Cerarja, svetovalca državnega zbora za ustavno vprašanja, to pomeni, da moramo šteti navedena mednarodna prava in ratificirane pogodbe za naše notranje pravo.

Ob tem je treba seveda poudariti, da neposredna uporaba mednarodnih pogodb ne bo vedno mogoca (zaradi splošnosti konvencijske določbe ali zato, ker ne bo predvidela sankcij za kršitve), zato bo treba v takšnih primerih počakati na lastno izvedbeno ureditev.

Nasa država je ob sprejemu v Svet Evrope poleg statuta Sveta Evrope podpisala se konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (skupaj z desetimi protokoli), ki jo bo, ko bo svojo zakonodajo z njo uskladila, tudi ratificirala. Pri tem bo, kot je opozorila Milena Smit, svetovalka zunanjega ministra, najzahtevnejši del izvajanja te konvencije gotovo slonel na sodnikih in odvetnikih, ki bodo morali pri svojem delu nujno poznati tudi judikaturo Evropskega sodišča za človekove pravice. Slovenija je z aktom o notifikaciji prevzela tudi nasledstvo šestnajstih od 149 konvencij Sveta Evrope, iz česar jasno izhaja, kakšno delo nas se čaka.

S podpisom konvencije o varstvu človekovih pravic pa je Slovenija svojim državljanom omogočila tudi pravno varstvo pravic, ki bodo domnevno kršene s strani republikanskih državnih organov pred Evropsko komisijo za varstvo človekovih pravic in Sodiščem za človekove pravice, ki sta možni in stanci, potem ko posameznik izčrpa vse pravne poti, ki mu jih daje

lastna država.

Tako je komisija od 1954. leta, ko je bila ustanovljena, sprejela več kot 17.500 pritožb posameznikov, v zadnjih letih pa, kot je ugotovil Arne Mavčič z ustavnega sodišča, prejme blizu 1600 vlog na leto.

Evropska komisija, potem ko preizkusi, ali je vloga dopustna, o posamezni zadevi izda poročilo, v katerem ugotovi, ali je po njenem mnenju prišlo do kršitve človekovih pravic. Takšno zadevo je mogoče v dokončno odločitev predložiti tudi evropskemu sodišču.

Odločitev evropskega sodišča zavezuje prizadeto državo, sicer pa odločitev sodišča, če je to potrebno, zagotavlja oškodovani stranki pravično zadoščenje. O zadevah, ki pa ne pridejo pred sodišče, dokončno in zavezujoče odloči odbor ministrov. Ta tudi nadzoruje izvajanje odločitev sodišča, pojasnjuje Arne Mavčič.

Glede na stanje človekovih pravic pri nas je pričakovati, da bo marsikdo tudi po tej poti poskušal priti do svoje pravice; Bavconov svet je namrec opozoril, da posebej zbujajo skrb brezpravje delavcev.

Avstrijski zunanji minister Alois Mock je od včeraj novi predsednik ministrskega odbora Sveta Evrope. Zamenjal je britanskega ministra Douglasa Hurda. (Foto: Tomi Lombar / TRIO)

Kaj je Svet Evrope

Ustanovili so ga maja 1949, da bi dosegli večjo enotnost med evropskimi državami, nadzorovali skupno dedščino in skrbeli za človekove in državljanke pravice. Prve članice so bile Belgija, Danska, Francija, Irska, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Norveška, Švedska in Velika Britanija. Leta 1949 so se Svetu pridružile Grčija, Islandija in Turčija, leta 1951 Zahodna Nemčija, leta 1956 Avstrija, 1961. Ciper, 1963. Svica, 1965. Malta, 1976. pa se Portugalska in Španija. Novembra 1990 se je kot prva država iz nekdanjega realsocialističnega bloka pridružila Madžarska, dva meseca zatem se tedanja Češkoslovaška.

Najvišje telo Sveta Evrope je ministrski komite, ki se sestaja enkrat ali dvakrat na leto, namestniki ministrstva pa se srečujejo približno desetkrat. Skupščina Sveta Evrope je posvetovalni, nezakonsodajni organ, ki ga sklicuje vsako leto za tri tedne v Strasbourg, da se posvetuje o aktualnih vprašanjih in z drugimi evropskimi ustanovami, na primer z Evropskim parlamentom, ki predstavlja Evropsko skupnost.

Aprila 1955 je Svet ustanovil svoji morda najpomembnejši telesi, komisijo in sodišče za človekove pravice. Tu se lahko država članica pritoži proti ravnanju druge in, kar je se pomembneje, posamezniki iz držav članic se lahko pritožijo proti svojim vladam.

Svet Evrope je odigral pionirsko vlogo pri razvijanju zvezne in demokratične ureditve v Evropi, potem ko se je nacionalna suverenost kot najvišji ideal osramotila v dveh svetovnih vojnah tega stoletja. (Ba. K)

Kaj je Evropska skupnost

Julija 1976 so se združili Evropska skupnost za premost in jeklo, Evropska gospodarska skupnost in Euratom v enotno organizacijo s petimi temeljnimi ustanovami: Komisijo, Svetom ministrov, Evropskim parlamentom, Evropskim sodiščem pravice in Evropsko investicijsko banko. Večina teh ustanov je ES podedovala od Evropske gospodarske skupnosti, decembra 1974 pa so ustanovili se Evropski svet, v katerem se najmanj trikrat na leto sestajajo najvišji voditelji držav članic.

Za razumevanje evropskega združevanja je od vseh temeljnih ustanov najpomembnejša zgodovina Evropske gospodarske skupnosti. Na srečanju zunanjih ministrov Evropske skupnosti za jeklo in premost junija 1955 v Messini je dobil belgijski državnik Paul-Henri Spaak nalogo, naj razisče možnosti združitve Stare celine v enotno gospodarsko, socialno in finančno enoto, ki bo omogočila svoboden pretok dela in kapitala in omejila protekcionistične navade evropskih držav. Spaakovi predlogi so utemeljili Evropsko gospodarsko skupnost (EGS) in 25. marca 1957 so Belgija, Francija, Zahodna Nemčija, Italija, Luksemburg in Nizozemska podpisali zgodovinsko Rimsko pogodbo. Belgijski voditelj je predlagal tudi določilo, ki danes dela sive lase novim kandidatom za evropsko združevanje: rimska pogodba je namrec določila, da lahko vsaka članica z vetom prepriči vstop nove države, čeprav je socialdemokrat Paul-Henri Spaak hotel onemogućiti predvsem Francovo Španijo in Salazarjevo Portugalsko. Toda veto je najbolj prizadevno uporabljal francoski voditelj Charles de Gaulle. Z njim je kljub dolgem mesecem pogajanj v začetku sedstdesetih let uspešno preprečeval britanske poskuse pridružitve skupnemu trgu, pa tudi nadgradnjo evropskih ustanov v trdnjavo gospodarsko in politično enoto. Evropsko združevanje je dobilo nov zagon sele po odstopu francoskega generala aprila 1969. Takoj so k pogajanjem o pridružitvi povabili Veliko Britanijo, Irsko, Dansko in Norveško. Prve tri so leta 1973 postale članice EGS, Norvežani pa so z referendumom odločili, da raje ostanejo samostojni. Zgodovina dvomov o evropskem združevanju se torej danes ponavlja, čeprav drugače. Referendum o članstvu v EGS (prvi referendum v zgodovini države) je namrec organiziral tudi britanski laburistični premier Harold Wilson, toda junija 1975 ga je podprlo kar 67, 2 odstotka Britancev. Danes se britanskemu premieru Majorju, ki bi rad sledil naslednjim korakom združevanja, upirajo celo v njegovi stranki.

Zagovorniki skupnega trga so v 70. letih sklenili sporazum o gospodarskem približevanju tudi z Efto in z lomejskim sporazumom, leta 1975 celo z afriškimi državami. V osemdestih letih so sprejemali nove članice Grčijo, Španijo, Portugalsko, a izgubili Grenlandijo, čeprav je bila del Danske. Zadnjega iz vrste pomembnih dokumentov o združevanju so voditelji evropske dvanajstere podpisali decembra 1991 v Maastrichtu. Z njim poskušajo omogočiti svoboden pretok dela in kapitala, določiti skupno zunanjo politiko in obrambo ter z evropsko centralno banko, ki naj bi začela delovati leta 1995, uveljaviti tudi skupno evropsko valuto. (Ba. K.)

EVROPA / VELESILA ENAINDVAJSETEGA STOLETJA?

Evropa naše prihodnosti

»Stara celina« ima izobrazeno prebivalstvo, gospodarko in surovinsko bogastvo, tehnologijo in potencialno vojaško moč - Se bo posrečila politična združitev?

BARBARA KRAMZAR / STRASBOURG

STRASBOURG - S članstvom v Svetu Evrope je Slovenija prestopila sele prvo stopnico na poti v evropsko združevanje. Evropska trdnjava, kot tujina imenuje najpomembnejšo ustanovo Evropske skupnosti (ES), bo nasi državi velike teze odprla svoja vrata. Pogled v evropsko združevanje pod drobnogledom pojasni, zakaj se dvanajstertica tako zelo boji novih članic. Evropa je celina velikih možnosti. Hkrati pa ima toliko podedovanih težav, da deluje samo kot »velesila z napako«, brez pravega načrta v japonskem slogu in brez ameriške samozavesti.

Zadostuje bežen pogled na diplomacijo, paradnega konja vsake države ali velesile. Se pred bosanskim obdobjem njene zunanje (ne) politike je Evropa osramotila zalivska epizoda. Ob strahu in trepetu evropskih voditeljev pred odločnim obracom s prvimi regionalnim povzetnikom, ki je se pred srbskim predsednikom Slobodanom Miloševićem poskusil izkoristiti praznino po razpadu hladnovojne ureditve, je neki ogorčen belgijski minister imenoval Evropo »gospodarski velikan, politični palček in vojaški kupček nesreče«. Pred tem pa smo lahko v ugledni reviji Foreign Affairs (Zunanja politika) brali popolnoma drugačne besede enako uglednega profesorja Samuela Huntingtona: »Če se bo Evropski skupnosti posrečila politična združitev, ima s svojim suro-

vinškim in gospodarskim bogastvom, izobraznim prebivalstvom, tehnologijo in potencialno vojaško močjo vse možnosti, da postane najpomembnejša velesila 21. stoletja. Japonska se je izkazala v investicijah, Zružene države v potrošnji in nekdanja Sovjetska zveza v oborožitvi, Evropa pa ima vse troje in se več. Če naslednje stoletje ne bo ameriško, bo evropsko.«

Evropa ima vse možnosti, toda njena velika bolečina je zgodovina. Mogočne izkušnje iz preteklosti so nenadoma postale neuporabne in breme razvoja. Sistem suverenih območij ali držav, zaradi katerega Velika Britanija tako vztrajno sumiči Francijo, obe skupaj pa z velikim nezaupanjem opazujeta Nemčijo, je danes največja ovira za združevanje. V obdobju od šestnajstega do devetnajstega stoletja pa je Evropo povzdignil nad vse druge. Britansko-ameriški profesor Paul Kennedy je poleg ugodnih geografskih, surovinskih in vremenskih okoliscin postavil na prvo mesto razlogov za nekdanji evropski vzpon prav nesposobnost lokalnih voditeljev, da bi zavladali nad svo celino. Če je en vladar z nezonsnimi davki onemogočil podjetne trgovce in bankirje, so se ti preselili k drugemu. In noben ljubosumen mogocnez, ki se je bal neznanega in nenadzorljivega, ni mogel preprečiti gradnje cezoceanskih ladij, s katerimi so Španija, Portu-

galska, Holandija in Velika Britanija izmenično osvojile ves svet. Vsaka od njih se je srečala s simptomom, ki ga Kennedy imenuje »pre-

napetost« velesile, toda ko si je ena država zalela prevec za svoje sposobnosti, je njeno mesto takoj prevzela druga. V začetku dvajsetega stole-

KOMENTAR

Ob najnovšem slovenskem diplomatskem uspehu, sprejemu v Svet Evrope, se mi v misli namesto veličastnih besed vztrajno vrivata Gana in Južna Koreja. V začetju sedstdesetih let sta bili ti državi na približno enaki, katastrofalno nizki razvojni stopnji, z 230 dolarji narodnega dohodka na prebivalca in unicujočo dedščino pol stoletja kolonialne vladavine. Gana je danes se vedno med najrevnejšimi državami sveta, Južna Koreja pa lovi najbogatejše in jih bo morda v prihodnjem stoletju celo prehitela. Južna Koreja seveda ni popolna država, huđe težave ima z demokracijo in človekovimi pravicami. Toda Koreja ima v nasprotju z množico tretjerazrednih držav sveta prihodnost. Slovenija je kljub najnovjšemu uspešnemu diplomatskemu koraku se nima.

Razvite severne in zahodne sosede nase države zaradi svojih varnostnih interesov se vedno niso popolnoma odpisale kot nekakšen »cordon sanitaire«, območje, ki jih varuje pred vojno in si zato ne zasluži investicij. In tudi sami se ne znamo privariti tujega kapitala. Vsi mednacionalni in nadnacionalni posli, ki so temeljna značilnost kapitalizma konca 20. stoletja, temeljijo na primerni lastninski zakonodaji, ki omogoča nakup lastnine z določenimi omejitvami tudi tujcem. Sledijo ugodni bančni pogoji - in skrb za socialni, intelektualni in se kakšen razvoj domače družbe. Južna Koreja - in drugi cudezni »azijski tigri« - ni nikoli prisegala na teoretični model laissez-faire, ampak je razvoj svoje države usmerjala premisljeno. Tu so tudi meje slovenske diplomacije, čeprav jo caka jo se hudi napori za vstop v najpomembnejšo trdnjavo Stare celine, Evropsko skupnost. Slovenija potrebuje predvsem politike, ki bodo znali usmerjati njen razvoj.

Barbara Kramzar

tja pa posamezne evropske države niso mogle več tekmovali za svetovno prevlado z večjimi Zruženimi državami in kasneje z do vratu obojeno Sovjetsko zvezo. Najprej so se med seboj dvakrat zapletle v unicujoči vojni, ki ju poznamo z nazivom svetovni. Sueska kriza iz leta 1956, ko sta poskusili Anglija in Francija po Naserjevi nacionalizaciji suiskega prekopa neuspesno zagrti vlogo kaznujoče kolonialne gospodarice, pa je bila labodji spev moči posameznih evropskih držav.

Zaradi tako viharne zgodovine evropske celine je poskus političnega približevanja po drugi svetovni vojni se posebej pogumno, a hkrati nadvse zapleteno dejanje. Večinoma ne prmasa hitrih rezultatov in ima veliko pomanjkljivosti. Vseh napak tudi ni kriva zgodovina, pa čeprav je sprotovanje državljanskih Evrope ponovitvi topilnega lonca Zruženih držav Amerike tako močno, kot da bi bilo vpisano v genih. Včasih so tudi politične odločitve o združevanju takšne, da razburjajo evropske duhove. Zadnja takšna je samo poldrugo leto stara pogodba iz Maastrichta, ki naj bi Evropi prinesla finančno, zunanje-politično in vojaško enotnost. Toda mnogi menijo, da bi bilo dobro Maastricht cimprej pokopati in si izmisliti nekaj novega, bolj demokratičnega, s cimer bi se Evropejci različnih narodnosti in državljanstev laže istovetili. V Maastrichtski pogo-

dbi namrec samo nekajkrat omenjajo 518-članski Evropski parlament, edino ustanovo, ki jo prebivalci Stare celine volijo neposredno. Gonilna sila združene Evrope je Delorsova Evropska komisija, njenih sedemnajst članov pa mora delovati brez ozira na nacionalne težnje in v skladu »z duhom« združevanja in s crko zakonov, ki skušajo odstraniti povsem praktične pregrade med državami članicami. Delo komisije je dragoceno, saj je leta 1985 tedanji komisionar ES za notranji trg Lord Cockfield nastel več kot tristo kritičnih področij za uveljavitev svobodnega pretoka ljudi, uslug in kapitala - od bančnih pooblastil, nadzora kapitala, cilvilnega letalstva do davčnih predpisov, ekološke zakonodaje ali zascitve potrošnikov. Tovornjak, ki potuje od francoskega Calaisa do italijanskega Milana, potrebuje za to pot zaradi mejnih kontrol in postopkov kar 58 ur.

Toda Evropa se kljub vsem težavam ze stiri desetletja vztrajno združuje zato, ker nima alternativne. Nasli so se ljudje kot člani Cecchinijeve komisije, ki so izračunali stroške, ce se celina ne bo poenotila. Za opis njihovega poročila zadostuje beseda »velikanški«. Po drugi strani pa je D. Burstein v svoji knjigi s pomenljivim naslovom Evropski eksplozivni ekonomski izzivi bodo spremenili svet izračunal, naj bi skupni trg prihranil najmanj

200 milijard dolarjev ali približno pet odstotkov vrednosti celotne evropske proizvodnje. Se hujši bi bili politični »stroški« nadaljevanja evropske razbitosti.

Bosna in Hercegovina se je Evropi »zgodila« prepozno. Desettisoči so že in se bodo z življenjem placali njeno nesposobnost, da uredi težave v svoji okolici. Toda ce se Stara celina ne bo naučila ukrepati, kot se za velesilo »spodobiti«, bo morda placala tudi sama. Gospodarsko nazadovanje, ki ga lahko v spremenjenem svetu konca dvajsetega stoletja prepreči samo regionalno organiziranje, bi lahko zbudilo tudi zle duhove evropske preteklosti. Nekaj taksnega se je zgodilo z Jugoslavijo. Slovenci se zato lahko Evropi pridružujejo brez občutka manjvrednosti. Z nevarnimi izzivi, ki jo caka jo, imamo globljo izkušnjo.

France Bučar se spominja

STRASBOURG - Slovenijo so v petek z vsemi castmi, govori, himno in dvignjem zastave slovesno sprejeli v Svet Evrope. Med člani delegacije pa je bil tudi dr. France Bučar, ki se spominja drugacnih casov. Leta 1987 je razburil vso tedanjo Jugoslavijo s svojim govorom pred evropskim parlamentom. Evropske ustanove je pozval, naj ne podpirajo diktatorskega in nedemokratičnega režima v Beogradu.

Toda dr. Bučar je imel tudi veliko srečo. Zaradi svojega govora bi lahko koncal v zaporu. »Jugoslavanska birokracija je bila strahotno počasna. Preden se je zavrtelo kolesje vzhodnih ministrstev, sem govor z objavil v 57. številki Nove revije. Ko so oblasti zagnale vik in krik ter me obtozile izdajstva, so ze ugotovili, da bi ostri ukrepi prevec jasno potrdili represivno naravo tedanjeje režima.«

Barbara Kramzar

SODNIŠKO DRUŠTVO / OBČNI ZBOR

Proti pavšalnim očitkom

Sodniki o aktualnih aferah in reorganizaciji sodstva

MAJDA VUKELIČ

OTOCEC - »Razlika med nami in Italijani je v tem, da imajo oni sodnika Di Pietra, mi ga pa nimamo...« To je le eden izmed očitkov, ki so jih bili v zadnjem času deležni slovenski sodniki, katerim, tudi najvišji predstavniki slovenske politike, pripisujejo, da afere Hit niso razkrili zato, ker pri nas ni neodvisnih sodnikov, tožilcev in policije.

Cepprav je vprašanje neodvisnega sodstva staro kot sodstvo samo, je po izbruhu afer spet aktualno. Zato tudi ne preseneča, da je okoli tristo sodnikov, ki so se včeraj zbrali na rednem občnem zboru Slovenskega sodniškega društva, prav tej problematiki spet namenilo največ pozornosti. In njihov odgovor na takšne očitke?

Veseli jih, da se je zanimanje za sodno vejo oblasti spet povečalo, se bolj pa jih bo, ko bodo tako posamezniki kot institucije spoznali, da neodvisno sodstvo ne pomeni nikakršnega privilegija sodnikov, temveč da je potreba in nužnost za vse, ki potrebujejo pravno varnost. Tudi med slovenskimi sodniki je veliko takšnih kot je v Italiji sodnik Di Pietro. Toda povsem nemotni so, če ne dobijo zahtev ali ovadb od tožilcev. Zato

mora pred družbo vsak, ki predstavlja del kazensko-pravne represije, odgovarjati za svoje delo in povedati, v čem so težave ali morda napake.

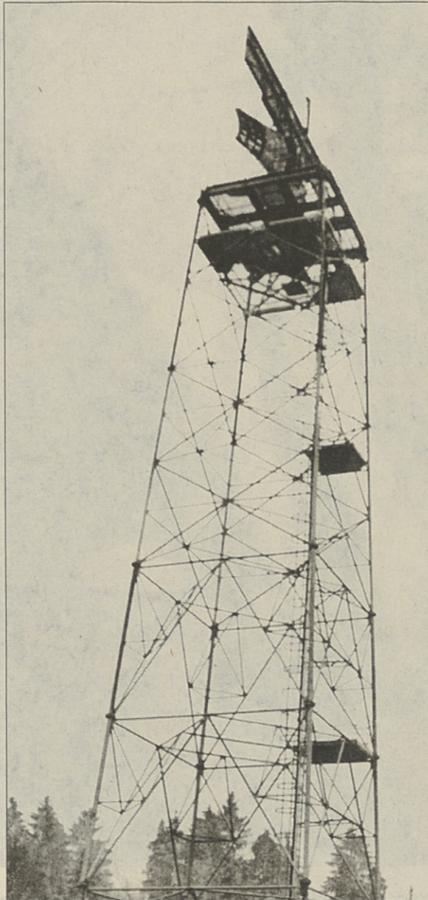
Drugo aktualno vprašanje je reorganizacija sodstva, saj je v pripravi nova zakonodaja. Sodniki ministrstvu za pravosodje predvsem zamerijo, ker jim niso dali dovolj časa za poglobljeno razpravo, ceprav se s predloženimi osnutki zakonov v veliki meri strinjajo, saj v primerjavi s sedanjo zakonodajo utrjujejo neodvisnost in samostojnost sodnikov. Obstaja pa se precej dilem, posebej tistih, ki zadevajo imenovanje predsednikov sodišče s strani pravosodnega ministra, napredovanje mladih sodnikov in podobno.

Na včerajšnji seji so izvolili tudi novega predsednika sodniškega društva. Dve leti mu bo predsedoval sodnik Vrhovnega sodišča Slovenije Ivan Bele. Po izvolitvi je poudaril, da si bo kot predsednik društva posebej prizadeval za takšno preobrazbo sodstva, ki bo omogočala učinkovito sojenje. Pisce osnutkov zakonov pa predvsem zameri, da poskušajo povečati vpliv izvršne oblasti v razmerju do sodstva.

KONTROLA LETENJA / ULTIMAT

Bo slovensko nebo sredi sezone mrtvo?

Zaradi neurejenega statusa kontrolorji grozijo s stavko

Kontrolorji želijo pojasniti o nakupu radarja (Foto: S. Ž.)

Nadaljevanje s 1. strani.

KRANJ - Če bi kontrolorji letenja svojo grozbo o generalni stavki sredi junija uresnili, bi to pomenilo, da bi tako rekoc na začetku poletne turistične sezone Adria letala ostala na tleh, tuji preleti bi sli mimo Slovenije, verjetno pa bi nastale tudi težave s sosednjo Hrvaško, ki zaradi zaprte linije Trst-Tirana (vojna v BiH) za prelete letal v Italijo uporablja slovenski zračni prostor. Ni res, da bi v južni in severni sosednji državi iskali nadomestne kontrolorje letenja, so kratko odgovorili na ministrstvu za notranje zadeve na naša vprašanja, da so se razširile govorice o »slovenskem zavarovanju v primeru stavke kontrolorjev«.

Kot smo izvedeli, želijo kontrolorji dokončno urediti svoj status. Njihovega poklica, trdijo, sploh ni v uradni klasifikaciji poklicev v Sloveniji, močno so nezadovoljni tudi z organizacijo njihovih letal se vedno nič ne plače. Po njihovih podatkih ima najvišje izobraženi kontrolorji letenja v Sloveniji okrog 50.000 tolarjev plače. Nekateri celo menijo, da je Slovenija pred razpadom operativnega dela sistema kontrole letenja. Kontrolorje vseh treh slovenskih letališč (Ljubljana, Maribor in Portorož) danes lahko po upravni

VINE BESTER

poti najdemo v Republiki upravi za zračno plovbo (do nedavnega je bil njen direktor Peter Marn), ki pa je del ministrstva za promet in zveze. Minister Umek pišma kontrolorjev predsedniku vlade ni želel osebno komentirati. V njegovem kabinetu so nam povedali, da z ustreznimi informacijami razpolaga novimenovalni Marnov naslednik Ludvik Bokal: »Zaradi nastalega položaja - na Upravo sem šel prisel - smo stavkovni odbor kontrolorjev prosili za podaljšanje datuma. Najkasneje do 21. maja jim bomo uradno odgovorili in prepričan sem, da bomo našli skupni jezik.« Podobno nam je zatrjela tudi ministrica za delo Jozica Puhar, ki od kontrolorjev pričakuje konkretne predloge za rešitev nastalega položaja: »Ne vidim nobenega razloga, da bi zadevo zaostrovali.«

Kakor koli že, na tem področju ostaja vrsta težav, ki jih bo treba rešiti. Sprašujejo se, zakaj Slovenija za prelete tujih letal se vedno nič ne zaračunava (po izračunih kontrolorjev bi na takšen način zaslužili od 15.000 do 30.000 nemških mark na dan). Nekateri zanima vprašanje se vedno spornega nakupa Siemensovega sistema na letališču. Vse to se dogaja v državi, ki je v jeziku kontrolorjev letenja »dolga deset in široka tri minute«.

DEMOKRATIČNA STRANKA UPOKOJENCEV

Panično vodstvo odstavljeno

Nezadovoljstvo nad partnerji iz Združene liste Odslej predsednik Jože Globačnik

CELJE - Letna skupščina najštevilnejše slovenske stranke, Demokratične stranke upokojencev Slovenije (Desus), se je pričela s kritiziranjem dosedanjega vodstva in Združene liste, koalicijskega partnerja na lanskih volitvah, zaključila pa s sprejemom smernic delovanja in izvolitvijo Ljubljancina Jožeta Globačnika za novega predsednika.

Po besedah delegata skupščine Toneta Delaka je vodstvo Desus pred volitvami zagrabila panika. V nasprotju z voljo članstva so vstopili v Združeno listo. Stranka ima okoli 35 tisoč članov. Če bi na volitvah nastopila samostojno, bi danes imela v državnem zboru od tri do pet poslancev, ne pa en sam poslanski sedež, ki jim ga je naklonila Združena lista.

Člani so razočarani tudi nad vedenjem poslancev Združene liste, ki po njihovem ne samo glasujejo za protiupekonske zakone, temveč jih celo spodbujajo. Zato je v Sloveniji stranka, ki združuje upokojence različnih ideoloških nazorov, se toliko bolj potrebna, ceprav demokratična Evropa, ki upokojencem ne krati iz minulega dela pridobljenih pravic, ne pozna povezovanja upokojencev v stranke.

Na letni skupščini v Celju so delegati iz vse Slovenije odločili, da v vodstvu stranke ne morejo več sedeti ljudje, ki so člani drugih strank. Le tako se bo lahko

BRANE PIANO

vodstvo v prihodnje neobremenjeno in nezavezano drugim političnim računam zavzemalo za pravice upokojencev. S tem pa se Desus ne odpoveduje sodelovanju v poslanskem klubu Združene liste. Se naprej bodo vseh stiri poslanci ZL smatrali za svoje, hkrati pa se bo Desus ob posameznih vprašanjih povezoval tudi z drugimi parlamentarnimi strankami. Skušali bodo doseči, da si država ne bo mogla več poceni sposojati denarja pri Skladu pokojninskega in invalidskega zavarovanja, in sicer tako, da bi bila v skupščini Sklada več kot polovica delegatov iz vrst upokojencev. Ker se upravičeno stejejo za stranko, ki združuje upokojence, eno najštevilnejših populacij v Sloveniji, pa bodo poskušali urediti finančne odnose v ZL tako, da bi tudi Desus iz državnega proračuna prejemal sredstva za delovanje stranke.

Pogovor: Jože Globačnik

Demokratična stranka upokojencev Slovenije je po številu članov največja slovenska stranka, hkrati pa zadnje čase veliko članov izstopa iz njenih vrst. Kako si to razlagate?

Po podatkih s terena je osip članstva večinoma posledica odločitve, da so poslanci Združene liste - razen našega poslanca Ivana Sisingerja - v slovenskem parlamentu glasovali za zamrzitve osebnih dohodkov in pokojnin. Slišati je celo očitke, da je slo s takšnim ravnanjem za izjavo interesov upokojencev. Možno je, da obstajajo še drugi razlogi.

Ali lahko danes izrecna kritika partnerjev z volitev, Združene liste, vpliva na odnose med vami in njimi?

Prizadeval si bom, da čim manj, seveda pa ne bo mogoc spreledati današnje kritike in glasovanja drugih poslancev ZL v državnem zboru. Vrat sodelovanju ne bi veljalo zapirati in upam, da bomo našli nove stične točke. Nikakor pa jih ne moremo najti, kadar gre za napad na temeljne pravice upokojencev.

Ivan Sisinger je edini član Desus v parlamentu in dosedanji predsednik stranke. Kritika je letela tudi nanj. Kako boste z njim naprej sodelovali?

Prehudo bi bilo kritizirati Sisingerja, hkrati pa nič reči o tem, da mu je stranka dajala premalo navodil za delovanje v državnem zboru in za sodelovanje z drugimi strankami.

PRED DANAŠNJO SEJO »MINISTRKE TROJKE«

Bo odgovor Mihe Brejca odprl le nova vprašanja?

Sumi bivšega prestojnika - Zakaj Casino Portorož?

IVANKA MIHELČIČ

LJUBLJANA - Na poročilo ministrske trojke, odgovorne za »spremljanje izvajanja pravic, dolžnosti in pooblastil prestojnika Varnostno-informativne službe«, se je odzval Miha Brejca. Vladi in parlamentarni komisiji za nadzor nad zakonitostjo dela varnostnih in obveščevalnih služb je poslal skupno stiri najstariji pripomb, o katerih bo trojka danes razpravljala na posebni seji.

Miha Brejca je sicer strnil svoje pripombe na vladno poročilo v skupno trinajst točk. Najobsežnejša je tista, s katero pojasnjuje Visov poskus preiskave igralniške dejavnosti, »s posebnim poudarkom na virih financiranja stare SDV«. Zacelo se je s kontrolo Hitovih telefonov leta 1991. O vseh spoznanjih je sproti obvesčeval taktarnega ministra Bavcarja. »Ko smo prisli do nekoliko trdnejših zaznav, sem o tem poročal tudi predsedniku republike Kučanu, Rigelniku, ki je bil tedaj podpredsednik vlade, predsedniku skupščine Bucarju. V vseh primerih je bilo obvesčanje ustno. Razlog je preprost. V prisluskovni aferi sem dal iz rok dokumenta, ki sta se potem pojavljala marsikje. Tedaj sem se tudi odločil, da ne bom več dajal primarnih dokumentov nikomur, v tej zadevi pa se posebej ne,« je zapisal Brejca.

Pojasnil je tudi, zakaj gradiv o Hitu in Casinu

ni želel izročiti nikomur, razen parlamentarni komisiji, in ponovil že znano zgodbo o Janezu Sirsetu. V zvezi s tem, zakaj gradiva ni zaupal niti Janezu Drnovsku, pa je zapisal, da si pač ni znal drugače razložiti svoje nenadne zamenjave, »kot da gre za neko povezavo s Sirsetom oziroma določeniimi interesnimi krogi okrog igralnistva«.

Casino Portorož

Brejca dalje navaja zadeve, ki jih je že večkrat javno pojasnil, predvsem to, da ni vedel, komu od sodelavcev sploh lahko zaupa. Opozarja: »Nekako v istem obdobju smo začeli raziskovati tudi Casino Portorož. Za raziskavo smo se odločili, ker so podatki UKS in nekatere naše zaznave kazale, da je stara SDV iz posojilniške službe pridobivala

zase (in za politiko) precejšnja finančna sredstva. Identificirali smo osebe, ki so imele verjetno ključno vlogo v teh poslih, vendar pa nam še ni uspelo pridobiti zadostnih dokazov. Ko je postal direktor Casina Portorož Lojo Enes, smo ga seznanili z dejstvom, da se Vis ne financira iz posojilniške službe in da od igralnice ne prejema nobenega denarja. Na tej osnovi je Lojo Enes posojilniški službi takoj znižal provizijo. Po zaslugi operativnega nadzora smo prepričali, da bi v portoroško igralnico prišla mafijska družina Controno Salvatore. V Casinu Portorož ni smo zaznali nezakonitega razpolaganja z družbenim premoženjem.«

Brejca pravi, da je odgrlo pomembno vlogo pri raziskovanju afere Hit tudi njihovo sodelovanje s SISDE. Zanimivo je, da v zvezi s tem ni

mogoc zaslediti jasnega odgovora na očitke, zapisan v poročilu ministrske trojke, da sicer o srečanjih službe s tujci obstaja nepopolna dokumentacija, da pa manjka celotna dokumentacija o stikih z Italijo (SISDE, SISMI), Hrvaško, Avstrijo, Egiptom in Zvezno republiko Jugoslavijo. Brejca je namreč o tem le zapisal, »da o protokolarnih stikih s tujino v Vis obstajajo ustrezni dokumenti, kar pa zadeva operativne stike, bi gospodje ministri že lahko vedeli, da se na takšnih srečanjih, ki so navadno na stiri oči, nič ne piše in nič ne sne-ma«.

Dodaja, da je tako ali tako po vsakem takim stiku poročal ustreznim vodjem sektorjev ali liniji v Visu.

Akcija Lipa

Na podoben način Brejca odgovarja tudi na vprašanja, kje je manjkajoča dokumentacija, denimo za 130 delavcev Visa; del dokumentacije o neki akciji Lipa, ki jo je menda Vis vodil v zvezi z JLA; dokumentacija o orožju; dokumentacija o notranji varnosti in raznih notranjih preiskavah.

Zdaj so na potezi komisija in njeni trije člani, Ivan Bizjak, Miha Kozinc in Rado Bohinc. Ni znano, ali se bo njihova današnja seja končala s kaksnim dodatnim pojasnilom ali pa bo zgolj odprla vrsto novih vprašanj.

URADNI OBISK / SODELOVANJE

Obisk iranske delegacije

Iranski gostje ugodno ocenjujejo meddržavno sodelovanje

LJUBLJANA - Predsednik vlade RS dr. Janez Drnovšek je včeraj sprejel namestnika zunanjega ministra Islamske republike Iran gospoda Mahmouda Vaezija. Gospod Vaezi je dr. Drnovsku prenesel sporočilo iranskega predsednika Rafsanjanija.

Visoki iranski gost je zelo ugodno ocenil dosedanje sodelovanje med državama ter možnosti za poglabitev, sa posebej na gospodarskem področju, saj je sedanji obisk iranske delegacije v velikim meri namenjen konkretnim razgovorom s predstavniki različnih slovenskih podjetij. Gospod Vaezi pa se je zahvalil tudi za pomoč, ki jo Slovenija nudi beguncem iz BiH ter za prizna-

devanja za razrešitev krize na tem področju.

To islamsko delegacijo pa je včeraj sprejel tudi predsednik državnega zbora RS Miroslav Mozetič, ki je goste seznanil s sestavo državnega zbora in državnega sveta, jim govoril o vladni koaliciji in parlamentarnih strankah.

Predsednik državnega zbora RS pa se je z gosti več časa posvetil tudi možnim oblikam nadparlamentarnega sodelovanja, za katero je, kot je poudaril g. Vaezi, njegova država močno zainteresirana in predlagal, da bi ustanovili prijeljsko parlamentarno skupino, ki bi bila temelj za okrepljeno sodelovanje med obema parlamentoma. (N. S.)

Drnovšek je sprejel Vaezija (Foto: A. Pavlič/TRIO)

OBISK POSEBNEGA ODPOSLANCA UNHCR

Vrnitev beguncev je dolgoročno vprašanje

Razmere v BiH narekujejo pesimizem

ERIKA REPOVZ

Jose M. Mendiluce in Michele Voyer na tiskovni konferenci (Foto: Aleks Stražar/TRIO)

Ljubljana - Na včerajšnji tiskovni konferenci posebnega odposlanca Visokega komisariata ZN za begunce je Jose Maria Mendiluce v uvodu dejal, da prihaja iz BiH, kjer se je preprical o vse hujših spopadih med Muslimani in Hrvati in o novih razseznostih konflikta predvsem v vzhodni in osrednji Bosni. Posebej je opozoril na dejstvo, da je centralna Bosna trenutno odrezana od sveta in da je neposredno ogroženih 1.3 milijona ljudi.

Mendiluce je dejal, da se zaveda, da postaja problem beguncev v Sloveniji vse bolj perec, vendar pa razmere v njihovi domovini verjetno se dolgo ne bodo zagotavljale varne vrnitve domov. Tudi v primeru podpisa Vance-Ownevega mirovnega načrta, bo po njegovih bese-

dah potreben daljši čas, da bodo okolščine v Bosni zagotavljale vsaj osnovno varnost civilnega prebivalstva in spostovanje osnovnih človekovih pravic. V vojni v BiH je tarča predvsem civilno prebivalstvo, ki je bilo pregnano s svojih domov in največji šok zanje bo spoznanje, da so njihovi domovi porušeni in da se nimajo kam vrniti. Zato je Mendiluce Slovence pozval, naj nudijo svoje gostoljubje pregnancem iz BiH toliko časa, kolikor bo potrebno. Dejaj, da se moramo zavedati, da bodo mnogi prisiljeni ostati v Sloveniji se dalj časa, zato se ne moremo več pogovarjati le o kratkoročnih rešitvah, ampak moramo zaceti razmišljati o tem, kako bi jih lahko čimbolj enakovredno vključili v dru-

zbo. To pa vključuje tudi svobodo gibanja in pravico do dela. Visoka komisarka za begunce Michelle Voyer pa je javnost ob tej priložnosti seznanila, da do 15. junija, ko bo konec solskega leta, ne bodo zaprli nobenega begunskega centra, ceprav je bilo to sprva predvideno.

Mendiluce se je ob koncu svoje devetnajstmesecne misije na prostoru bivše Jugoslavije srečal tudi s slovenskim predsednikom. Ob tej priložnosti se je Kučan zahvalil za vse, kar je Slovenija doslej naredila za begunce iz BiH. Sogovornika sta izmenjala tudi mnenja o sedanjih razmerah v BiH in soglasala, da je pri zadevah za mir v tej državi treba ločiti dve vprašanji: strategijo za čimprejšnjo ustavitve vojne in načrte o prihodnosti BiH.

AVSTRIJA / SPÖ - AK

Izredna seja avstrijskega parlamenta

Sporna prodaja deležev SPÖ

DUNAJ - Delež socialdemokratske stranke Avstrije (SPÖ) pri Narodni banki bo prevzela Delavska zbornica. Tako je začetek tedna proti glasovom delojemnega zastopstva ljudske stranke odločila socialdemokratska večina v vodstvu dunajske delavske zbornice. Opozicijske stranke so zaradi te transakcije zahtevale sklic izredne seja avstrijskega parlamenta, seja se pa bo vršila že v ponedeljek.

Zeleni, svobodnjaska stranka in Liberalni forum so namreč mnenja, da je prodaja socialdemokratskih delnic delavski zbornici prikrito strankarsko financiranje, saj se zbornica financira iz javnih sredstev, vrhu tega pa bi delež kljub temu ostal pod kontrolo (v zbornici večinsko zastopanih) socialdemokratov.

Vodja Zelenih Peter Pilz je s tem v zvezi socialdemokratom očital »nesramno samoposluzevanje«, zahteva po izredni parlamentarni obravnavi pa je utemeljil z okoliscino, da je nacrtovana transakcija mogoča le na osnovi prekrska proti zakonu o delavskih zbornicah.

Za delavske zbornice pristojni minister za socialne zadeve Hesoun naj se zagovarja pred parlamentom. Pri tem

ima minister samo dve možnosti, pravi Pilz: ali razveljavi sklep dunajske delavske zbornice, ali pa se sam bremeni zaradi zlorabe uradnega položaja. Minister Hesoun je v prvi reakciji za avstrijski radio zavrnil očitke ter dejal, da je sklep o odkupu deleža SPÖ pri Narodni banki pravno neoporečen.

Za sklic izredne seja je potrebno 37 podpisov, opozicija skupaj razpolaga s 43 parlamentarnimi mandatarji. Opozicija je letos že enkrat (2. aprila) izsilila izredno sejo državnega zbora - takrat zaradi množičnih se kriznih pojavov v avstrijskem gospodarstvu.

Medtem ko sta takrat obe vladni stranki usklajeno zavračali vse očitke opozicije o neučinkovitosti vladnega dela na gospodarskem področju, bo zadeva tokrat mogoče bolj delikatna. Kajti tudi vladni partner ÖVP je proti nacrtovani socialdemokratski transakciji, ki bi prinesla SPÖ okoli 100 milijonov silingov, hkrati pa bi stranka bolj ali manj obdržala kontrolo nad deležem. Svojo kritiko so predstavniki ljudske stranke do zdaj izrazili bolj zadržano kot opozicija: v ospredju je bil le očitke, da je argumentacija delavskih zbornic brez vsake osno-

AVSTRIJA / MANJŠINE

Bo Haiderjeva FPÖ preprečila hrvaški sosvet?

Zahteva po sedežu

ZELEZNO/DUNAJ - Deželni vodja gradiscanskih svobodnjakov Wolfgang Rauter je kritiziral dejstvo, da FPÖ ni (kot na primer pri sosvetu za koroške Slovence op. ured.) upostevana v sestavu narodnostnega sosveta za hrvaško narodnostno skupnost pri Uradu zveznega kanclerja.

Kot je Republika že poročala, so se pogajanja o ustanovitvi sosveta, ki ima funkcijo svetovalnega organa za zveznega kanclerja, zaradi strankarskih naspotij med ljudsko stranko in socialdemokrati dolgo časa zavlačevala. V aprilu pa je le prislo do kompromisa, sestav sosveta je bil v pogajanjih razčiščen, zdaj vsi samo se cakajo na vabilo iz urada zveznega kanclerja za formalno ustanovitev gremija, kot ga že imajo koroški Slovenci, Madžari na Gradiscanskem in Slovaki na Dunaju.

Cepprav se Haiderjevi svobodnjaki do zdaj niso vključevali v razpravo in priprave glede hrvaškega sosveta, je Rauter kar naenkrat mnenja, da tudi njegovi stranki glede na njeno število mandatorov v deželnem zboru pristojna en sedež v so-

svetvu. Po omenjenih pogajanjih je predvidena naslednja razdelitev sedežev: SPÖ, ÖVP in Cerkev imajo polovico (12) predstavnikov v sosvetu, drugo polovico pa hrvaške narodne organizacije.

Rauterjeva zahteva po sedežu v sosvetu je medtem bila ostro zavrnjena tako od predstavnikov hrvaške narodnostne skupnosti kot tudi od manjšinskega referenta SPÖ v državnem zboru Ernsta Pillerja. Hrvaške organizacije v skupni tiskovni izjavi izpostavljajo, da FPÖ zaradi svoje manjšinam in medetničnemu sožitju sovražne politike nima legitimacije za zastopanje interesov njihove narodnostne skupnosti. Piller pa je Rauterjevo zahtevo dobesedno označil kot »provokacijo napram hrvaški narodnostni skupnosti«. Tako on kot predstavniki hrvaških društev tudi opozarjajo na dejstvo, da so svobodnjaki pri vseh občinskih in deželnozborskih volitvah v dvojezičnih občinah na Gradiscanskem do zdaj vedno slabše odrezali kot v splošnem gradiscanskem povprečju.

NIŽJA AVSTRIJA / DEŽELNOZBORSKE VOLITVE

Skrajna napetost v vseh taborih

Pred vrnitvijo Haiderja na Koroško

IGOR SCHELLANDER / IVAN LUKAN

DUNAJ/CELOVEC - Tudi Erwin Pröll, ki je lani nasledil dolgoletnega nizjeavstrijskega deželne glavarja Siegfrieda Ludwiga, je nervozen. Večina ljudske stranke v deželnem zboru na nedeljskih deželnozborskih volitvah v Nižji Avstriji po vseh napovedih ni v nevarnosti, prav tako ne njegov prestol deželne glavarja. Kljub temu se zna zgoditi, da pri teh volitvah prvič izguba absolutne večine. Največje nazadovanje sicer napovedujejo socialdemokratom, vendar obstajata nejasni postavki - Haiderjeva svobodnjaska stranka in FPÖ-ovski »odpadniki«, Liberalni

forum Heide Schmidt. Izgledi Zelenih za doseg mandata so majhni, cepprav so ekološke teme prevladovali volilni boj.

Po raziskavah Gallupovega inštituta bi 1, 2 milijona volilnih upravičencev - to je skoraj petina avstrijskih volilcev - jutri lahko odločilo tako: 47 odstotkov za ljudsko stranko, 33 za socialdemokrate, 11 za svobodnjake, 5 za zelene grupacije in 4 za Liberalni forum. Leta 1988 je bilo stanje sledeče: 47 odstotkov (29 mandatov) za ÖVP, 37 (22) za SPÖ in 9 (5) za FPÖ.

Nastop večjega stevila strank in spreminjenega volilna aritmetika de-

jansko ogrozata tudi absolutno oblast in cedalje bolj kritizirano avtokratsko samovlado nizjeavstrijske ljudske stranke, ki je v vseh povojnih letih imela več kot polovico volilnih glasov in ki je svoj višek dosegla leta 1983 s 55 odstotki. Toda v zadnjih desetih letih se je tudi ta »črna trdnjava« začela rahljati: 1988. leta je le se 546 glasov zagotavljalo absolutno večino mandatov.

Prve večje volitve po lanskoletnih predsedniških volitvah bodo odločile tudi za svobodnjake ali bolje rečeno za Haiderja ter za njegovo novo konkurenco - Liberalni forum. Nedeljske volitve bodo tako ne samo vseavstrijski politični barometer, marveč v nekem smislu odločilne za osebno politično bodočnost Jörga Haiderja, ki se je z vso močjo angaziral v volilnem boju.

Izid volitev v Nižji Avstriji pa bo - po vseh napovedih - imel tudi takojšnje neposredne posledice na termin deželnozborskih volitev na Koroškem. Politični opazovalci računajo s 3. oktobrom letos, saj je Haider napovedal svojo vrnitev na Koroško za prihodnji ponedeljek...

Deželni glavar Erwin Pröll (ÖVP). Slika: Eggenberger

KOROŠKA / MANJŠINSKO ŠOLSTVO

Še vedno provizorij na šoli v Škofičah

Schiller vztraja pri dvojezični zasedbi

IVAN LUKAN

CELOVEC - Deželni svetnik Herbert Schiller, pristojen za obvezno solstvo pri Uradu koroške deželne vlade, ne namerava kloniti skandalozni odločitvi okrajnega solskega sveta za kraj Celovec-dezela, po kateri za ravnateljsko mesto na dvojezični ljudski šoli v Škofičah ni potrebna dvojezična kvalifikacija. Dejal je, da je slej ko prej veljaven prvoten razpis, torej je mora nov ravnatelj oz. nova ravnateljica imeti dvojezično kvalifikacijo.

Schiller je to stalice zavzel pretekli teden na seji koroškega deželne zbora ter hkrati povedal, da je o sklepu okrajnega solskega sveta izvedel iz časopisov, da pa pismeno do zdaj ni dobil nobene obvestila.

Kot smo poročali, so tako stari kot tudi slovensko prosvetno društvo v Škofičah v začetku solskega leta in po sklepu okrajnega solskega sveta koroške solske oblasti in zvezno ministvo za pouk na Dunaju opozorili, da je sedanjí položaj na šoli nezdržen, saj solo provizorico vodi učiteljica brez dvojezične kvalifikacije.

Med petimi kandidati, ki so se javili za ravnatelj/ico na ljuski (osnovni) šoli v Škofičah, so stirje dvojezični. Schiller je s tem v zvezi dejal, da s strani okrajnega solskega sveta do sledje tudi ni dobil nobene predloga za imenovanje ravnateljice, da pa podpi-

ra smernice deželne solskega sveta, iz katerih je razvidno, da imajo dvojezičnih solah prednost pri zasedbi ravnateljskih mest dvojezični učitelji. »In teh smernic se bom tudi držal«, je poudaril deželni svetnik Schiller na vprašanje svobodnjakega deželne poslanca Oleschka.

Janko Malle, oče k dvojezičnem pouku prijavljenega otroka in član domačega slovenskega kulturnega društva sicer pozdravlja izjave Schillerja, boji se pa, da ima ravnanje okrajnega solskega sveta lahko za posledico, da bo mesto v tem solskem letu ostalo provizorico zasedeno, se pravi z enojezično ravnateljico.

AVSTRIJA / VISOKE ŠOLE

Konservativci dobili volitve

Napredovanje Zelenih

DUNAJ - Visokosolske volitve v Avstriji je dobila Akcijska skupnost, že do zdaj najmočnejša, ljudski stranki blizu stotega studentske frakcije. Pridobila je še dodaten mandat, tako da razpolaga zdaj z 31 mandati v centralnem odboru Avstrijske visokosolske zveze.

Dejanski zmagovalci pa so letos Zeleno-alternativni studentje, ki so podvojili svoje moč (od pet na deset mandatov). S tem so izrinili iz drugega mesta Zvezo socialističnih studentov (VSSTÖ), ki ima - po izgubi dveh mandatov - samo se devet.

Na sedem mandatov so prisle tudi Strokovne liste (plus 1), nekoč močne desničarske stu-

dentske frakcije in pa tudi svobodnjaska lista pa so utrpeli občutljive izgube.

Hud poraz je doživela Zveza socialističnih studentov tudi na Celovški univerzi: VSSTÖ je izgubil dva od doslej petih mandatov in s tem izgubil svojo večino, saj je studentska organizacija ljudske stranke v koroškem odboru obdržala stiri sedeže. Lista neodvisnih studentov in platforma Zelene alternative pa sta osvojili po en mandat.

Volilna udeležba po vsej Avstriji je bila s 34 odstotki vidno višja kot pri zadnjih volitvah (30 odstotkov), na Koroškem pa se je volitev udeležilo 22 odstotkov (plus pet odstotkov).

AVSTRIJA / ŽALOŽNIŠTVO

Neobjavljeni prevodi Cankarjevih »Dunajskih črtic«

Avstrijec Köstler išče založnika

TAMARA DEU

Dunajske črtice. Tako jih poimenuje Erwin Köstler, 29-letni student medicine, ki nekega dne stopi v predavalnico Prof. Pavleta Zdovca na katedri za slavistiko na Dunajski univerzi in pravi: »Pravzaprav sem se želel učiti srbohrvaščine, pa me je usoda potisnila na predavanje slovenskega jezika. Pred menoj sem zagledal moza, ki me je očaral v trenutku. Bil je Prof. Zdovc. Kmalu sem odkril lepote slovenskega jezika, profesor pa me je opozoril na Ivana Cankarja.«

V slovenskem prostoru skoraj neznanec, ki opisuje dogajanje na Dunaju nastale v letih 1900 do 1914, je Erwin Köstler odkril v Zbranih delih Državne založbe Slovenije iz leta 1967 do 1976. Ker sam živi na Dunaju in ga tematika prav teh črtic se posebno zanima, se jih je lotil prevajati kar sam.

Rezultat enoletnega dela je natančen prevod dunajskih impresij Ivana Cankarja. Nikakršnega dvoma ni, da bi Erwin Köstler svoje poslanstvo vzel povrsno, saj se mu pri pogovoru z nami oči svetijo, opaziti pa je tudi kar nekakšno jezo, saj meni, da se Slovenci premalo ukvarjamo s kulturno dedišcino, ki nam jo je zapustil Ivan Cankar. »Prevadena dela, koli-

kor sem zasledil sam, so od večjih samo: Hlapec Jernej, Ilisa Marije pomočnice. Na klancu. In tam pa se pojavi tu in tam kaksna v časopisju takrat v letih od 1900 do 1935.«

Po mnenju Erwina Köstlerja je Ivan Cankar najboljši pisatelj začetka dvajsetega stoletja. Njegov slog je neverjetno doleden in gost, vsak stavek je umetnina. Vsebinski sarkazem prepleten s prijetnim poetično/iriricnim jezikom govori zase.

»Zalostno je le to, da se tisti prevodi, ki jih imamo, niso zrel, ali bolje rečeno, slabi so. In naj povem se to: Mislim, da je izvršenje vasa vega velikega rojaka med socialne realiste, kar nekateri zavzeto delajo, velika napaka. Mogoče bi nam pri njem lahko služil kot izhodišče le simbolizem, to pa je tudi vse. Njegov slog je vendar tako individualen, pustimo mu vendar to samosvojest in ga ne uvrščajmo«, je dejal mladi student v pogovoru za Republiko.

Erwin Köstler bi v prihodnosti rad prevedel se Cankarjeve drame in ostala besedila. V največje zadovoljstvo bi mu bilo, če bi ga povabili v Slovenijo, kjer bi lahko prebral svoje tekste.

Iz želje se je tako porodil kupček prevodov, ki kar sam kliče po založniku.

NOVICE

Mock in Khol nasprotujeta sprejemu Hrvaške v SE in EDU

DUNAJ - Medtem ko je Slovenija ta teden postala polnopravna članica Sveta Evrope, takega podviga za Hrvaško letos očitno ne bo. Dan preden je avstrijski zunanji minister Alois Mock kot predvideno prevzel predsedstvo v Svetu Evrope, je v dunajskih medijih jasno zavrnil vsakršno možnost sprejema Hrvaške v SE. Zunanje-politični referent ljudske stranke v avstrijskem parlamentu Andreas Khol pa je v pogovoru za dunajski dnevnik »Der Standard« dodal, da so tudi pri EDU vrata za Hrvaško zaenkrat zaprta. Dejal je, da se Hrvači kljub vsem dogovorom niso držali sporazumov glede pomoči bosanskim muslimanom; Tudžmanova HDZ je kršila vse tozadevne dogovore z Atrijsko ljudsko stranko o nedotakljivosti teritorija Bosne in Hercegovine in o dostavljanju humanitarne pomoči muslimanom.

Minister Lacina zavrača očitke napram politikom

DUNAJ - Zasliševanje prič v okviru sodniske obravnave takoiimenovane afere Noricum se je tudi včeraj nadaljevalo v prid bivšim vodilnim državnim politikom - kanclerju Sinowatzu, zunanjemu ministru Gratzu in notranjemu ministru Blechi -, katerim v obtožnici očitavajo zatajevanje prodaje Noricumovih specialnih topov 1985. leta vojskojucemu se Iranu ter ogrožanje avstrijske nevtalnosti. Tudi finančni minister Ferdinand Lacina je - kot ta teden že nekdanja referentka za odobravanje izvozov orožja Petrik in bivši vodja državne policije Schulz - s svojimi izjavami pred sodiscem razbremenil obtožence. »Izključujem, da bi takšen posel res lahko dobil privoljenje vlade«, »ne verjamem tezi o komplotu politik«, »mededžerji državnega koncema VÖEST so prelisicili vlado« - to so včeraj bile osrednje izjave današnjega ministra za finance v Vranitzkyjevi vladi, ki je bil leta 1985 pristojen za državno industrijo. Lacina je svoje izjavi podkrepil z negativno oceno vodstva državnih podjetij: komunikacija z menedžmentom je bila takrat zaradi svojevoljnosti in nekooperativnosti direktorjev posebno težavna, to da ve iz lastnih izkusenj in sej nadzornih odborov državne industrije. Očitke, da je po nalogu takratne vlade (po prvem sumu o nerednosti posla) izvedel samo navidezno kontrolo v zvezi z izvozom orožja, je po njegovih besedah brezvezeven, saj naj bi pri njej sodelovali tudi sodelavci finančnega ministrstva (I.S.)

Lauda Air - skorajšnja kolizija nad Rokavskim zalivom

DUNAJ/LONDON - Se srečno je potekel polet boeinga 737 avstrijske zasebne letalske družbe Lauda Air. Na poletu z Londona proti Dunaju se je v isti visini in na isti progi iz nasprotne smeri pojavilo letalo angleske družbe British Airways. Zemeljska kontrolna postaja je preko radijske zveze razglasila alarm ter avstrijskemu boeingu ukazalo takojšnji izogibalni manever. Angleški letalski urad CAA zdaj raziskuje vzrok in ozadje prijetljaja, ki se dogodil že preteklo nedeljo, a je bil sele včeraj objavljen.

Trgovinska zbornica zahteva več dovoljenj za Slovenijo

CELOVEC - Koroška trgovinska zbornica je včeraj od zveznega ministra za promet, Klimo, zahtevala več dovoljenj za cestni tovorni promet s Slovenijo. V tiskovni izjavi zbornica poudarja, da trenutna restriktivna politika glede izstavljanja dovoljenj za kaze negativne posledice pri številnih koroških izvoznih podjetjih, predvsem na področju lesne industrije.

Bo obrat Micro-Precis prevzelo podjetje Kostwein?

BOROVLJE - Novo upanje za nameščenje in delavce od stečaja ogrožene tovarne Micro-Precis v Podgorjah. Labotsko podjetje Kostwein je namreč najavilo svoj interes za prevzem obrata. Kot je dejal stečajni upravitelj Burger-Scheidlin, so pogajanja v polnem teku in bodo morda že prihodnji teden stopila v odločilno fazo.

Specialni tečaj nemščine

CELOVEC - Mednarodni priznan jezikovni inštitut »Deutsch intensiv« redno prireja tudi tečaje za strokovno osebje v gospodarstvu. Naslednji tečaj za gospodarstvenike z dobrim znanjem nemškega jezika bo od 31. maja do 4. junija 1993 v prostorih inštituta v Lidmanskyygasse 3 v Celovcu, cilj tečaja pa je razširitev in poglobljanje jezikovnega znanja na gospodarskem področju (n.p. predstavitev podjetja, vzpostavitev poslovnih stikov, poslovanje, nastop na sejamskih prireditvah itd.).

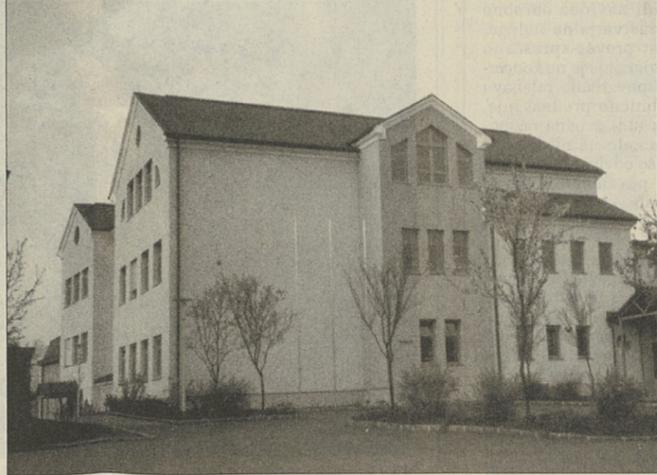
BRUSELJ / POGAJANJA

ES svari Avstrijo pred »bazarskimi metodami«

BRUSELJ/DUNAJ - Avstrija naj pazi, da ne bo sledila svicar-skemu vzgledu, je na nekem predavanju opozoril Bernhard Zepfer, sodelavec predsednika komisije Evropske skupnosti Delorsa.

Dunajsko nastopanje po »bazarski metodi« (misljene so nerealistično visoko zahteve, da bi pri pogajanjih potem izterjali kar najboljšje), je napacna pot, saj Avstriji manjkata tako ustreza velikost in tudi moč za take diplomatske igre.

Vrhu tega, tako sodelavec predsednika Delorsa, to lahko (podobno kot pri Svicarjih) vodi v »slepo ulico«: vzdusje za Evropsko skupnost v Avstriji ni izredno veliko; če avstrijski pogajalci s svojimi (pretiranimi) napovedmi pri bruselskih pogajanjih ne prodrejo, bo to lahko imelo za posledico odklonilno drzo Avstrijev pri referendumu o pristopu k Evropski skupnosti leta 1994.

Novo dvojezično šolo v Škofičah vodi provizorico enojezična ravnateljica.

PRIREDITVE

- Sobota, 15.5.1993**
ZELEZNA KAPLA
Farna cerkev, 19.00 -
»Koncert sakralne glasbe«, nastopajo: Ljubljanski madrigalisti, na orgle bo igral Matje Voje;
- Nedelja, 16.5.1993**
GLOBASNICA
Pri Sostarju, 14.30 -
»Izredni slavnostni občni zbor ob priliki 90 letnice obstoja Slovenskega kulturnega društva v Globasnici«;
- DOBRLA VAS**
Kulturni dom, 15.00 -
Materinska proslava. Otroci so pripravili pester spored, prireditelj SPD »Srce«;
- SLOVENJI PLAJBEBEK**
Gostilna Folta, 14.00 -
»Materinska proslava«, domači otroci obkujajo proslavo za matere;

- Ponedeljek, 17.5.1993**
CELOVEC
Pri Joklnu, Badgasse 7, 20.00 - Predstavitve knjige »Umgevolktes Österreich«, satire proti sovražstvu do tujcev, avtor Erich Demmer;
- Sreda, 19.5.1993**
SENT JAKOB V ROZU
Farna dvorana, 20.30 -
»Vkljenjeni prometj« (Aischylos), nastopajo igralci iz Roza, učenke Visje sole za gospodarske poklice v Sentpetru in člani Godbe na pihala jeseniške zelezarnice;
- Cetrtek, 20.5.1993**
SENT JAKOB V ROZU
Farna dvorana, 20.30 -
Ponovitev predstave »Vkljenjeni prometj« (Aischylos); nastopajo: (kot zgoraj).

KULTURA ŽIVLJENJA / POGOVOR Z WOLFGANGOM FINDEISENOM

Narod z dobrimi angeli varuhi

NATASA PEROVIC

Wolfgang Findeisen živi in dela v Nemčiji kot profesor waldorfske pedagogike, v humanističnih krogih pa je zaslovel z antropozofskimi študijami, ki se ukvarjajo z vzajemnim vplivom duševno-duhovnega in čutno-telesnega. Na povabilo družbe Gallus Carniolus je Findeisen v Sloveniji prejšnji teden pripravil seminar o renesansi v glasbi, na gradu Strmol pa je imel zaključno predavanje z zanimivim naslovom Družba s človeškim obrazom.

Naslov vsega predavanja nehoti vzbujajo vtis, da iscete izhod iz stanja družbe z nečloveškim obrazom. Vsaka družba in tudi vsak posameznik uporablja svoj način približevanja idealni podobi družbe, nekateri so se skozi zgodovino že izkazali kot utopični. Kakšen pa je vas?

Družba je življenje ljudi v skupnosti, torej je človek vsebina pojma družba. Če naj bi družba dobila človeški obraz, moramo vzeti mero za tako družbo na človeku, ki to družbo sestavlja. Predpogoj za oblikovanje človeške družbe pa je - spoznati človeka. Kaj pravzaprav človek je, je v treh pojmih že izrazila franco-

ska revolucija. Vsak človek bi naj imel možnost, da se razvija v teh treh principih, to pa je možno samo z novo ustavo.

In kako to doseči?
Delno so možnosti za uresničenje teh treh principov že uzakonjene. Povsod, kjer so človekove pravice upostevane v osnovnih pravicah zakonodaje, spodbujajo svobodni razvoj človekove osebnosti in jo omogočajo. Navadno pa je tako, da je v zakonodaji preveč dodatnih zakonov, ki te pravice posameznika spet omejujejo. V nemški zakonodaji obstaja člen, po katerem ima vsak posameznik pravico, da svojo osebnost svobodno razvije.

To, kar človek naredi, naj bi tudi zagovarjal, samo v tem primeru je resnično svobodni.

Ali obstaja na svetu država oziroma družba, v kateri bi vsi nasteti pogoji funkcionirali v realnosti?

Države vam ne morem imenovati, obstajajo pa podjetja, kjer uspešno razvijajo model pravičnih družb. En primer od mnogih v Nemčiji je tovarna Opel, ki je reorganizirala proizvodnjo, delo na tekočem traku je odpravljeno, ampak poteka v posebnih skupinah,

znotraj katerih vsak posameznik razume smisel svojega dela. V teh skupinah vsak pozna delo svojega sodelavca in ga zato lahko kadarkoli prevzame. In vsaka skupina je posebej odgovorna za uspeh svojega dela.

Ce je to mogoče na mikro nivoju, zakaj se potem to ne posreči tudi na makro nivoju, ki predstavlja državo ali družbo?

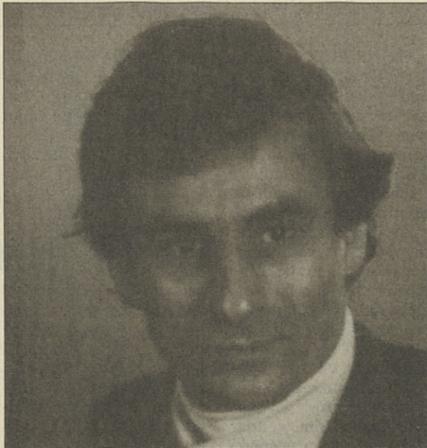
Ni res, da to ni mogoče. Osebnost sem prepričan, da bo nekega dne v neki državi nastala država s takšno ustavo.

Toda vprašanje je, kaj je tisto, kar onemogoča, da bi taka družba že obstajala?

Delitev moči in kompetenc je že formulirano v Maastrichtskem sporazumu, kljub temu pa so sence vse dalje in dalje, in to zaradi tega, ker se na drugi strani hoče ustvariti nekaj novega. Verjamem, da se bo v naslednjih desetih ali dvajsetih letih marsikaj spremenilo na bolje, vendar sem mnenja, da bo moralo pred tem priti do kolapsa sedanjega sistema.

Slisati je, da zelo cenite Slovence. Odkod ta naklonjenost in zakaj cenite Slovence bolj kot morda kak drug narod?

Na to vprašanje je zelo

lahko odgovoriti. Redko sem srečal tako dragocene posameznike kot pravdom. Namreč ljudi, ki znajo tako jasno misliti s srcem.

Mislím, da je to čudež, se posebej, če se spomnim na komunistično preteklost. Verjamem, da ste imeli kot narod dobre angele varuhe. Mogoče se prav zdaj kažejo tiste prave vrednote, ki jih slovenski narod skrival v sebi med najrazličnejšimi pritiski, ki jih je doživljal v preteklosti. V Sloveniji ste imeli samoupravljanje, vendar ga niste izpeljali do zadnje konsekvence, ker se je vanj preveč mesala politika, in zato tudi ni uspel. Menim pa, da je princip samoupravljanja pustil v ljudeh nekaj zelo pomembnega, to je sposobnost samostojnega odločanja.

Vase polje ukvarjanja je poleg družbe tudi posameznik. Ali menite, da bi bilo potrebno tako kot na nivoju družb »reorganizirati« tudi posameznika?

Mislím, da je človeško

telo instrument človeške duše. Vemo, da bolno telo deluje tudi na dušo. Zakaj naj ne bi bila stvar tudi obrnjena, da namreč aktivnost duše deluje nazaj na fizično telo. Iz tega izvira pedagoška konsekvence in konsekvence samovzgoje. Vendar duševnost se ni vse, kar je v človeškem telesu, upoštevati je treba tudi duhovnost. Zato smo mnenja, da mora popolna vzgoja pri svojem delu upoštevati vse tri človeške dele.

Katera so poleg pedagogike se tista področja, s pomočjo katerih bi lahko dosegli to trojno ravnotežje človekovega bivanja?

To je zame centralno vprašanje, saj zadeva ves svet, ne le Evropo. Slovenija si je to temo pravzaprav zapisala v svoj grb. In to s Triglavom, s tremi vrhovi in tremi zvezdicami. En vrh Triglava pomeni svobodo, svobodo kulture, drugi vrh pomeni enakost, enakost pred zakonom, in tretji naj bi pomenil bratstvo, princip, ki naj bi vladal v gospodarstvu.

RECENZIJAZ / SLOVENSKI FANZINI

Tiskana beseda glasbenega podzemlja

VASJA OCVIRK

Fanzin je beseda, ki pomeni magazin za oboževalce in ki jo je bilo v osemdesetih velikokrat slišati v naših subkulturnih krogih, se posebno v povezavi z dogajanjem na t. i. alternativni in underground sceni. V drugi polovici prejšnjega desetletja se je na naših tleh pojavila celo prava fanzinomanija, ki je bila povečini povezana z glasbenima podznanoma hardcore punkom in novim heavy metalom. Razen redkih izjem je slo največ za varijacije na temo srednjesolskih casopisov z očitnim poudarkom na glasbeni vsebini, kakovostno pa je le redkokdaj presegala raven fotokopirne tehnike. Ves sistem je, presenetljivo, kljub temu deloval oziroma rabil svojemu namenu. Temeljni cilj hardkorovskega ali metalnega fanzina pa je bil posredovanje informacij, ki jih ni bilo mogoče dobiti po običajnih medijskih kanalih. Podzemna informacijska mreža je, grobo rečeno, delovala po načelu usnega izročila in v času največjega navdušenja - hiperprodukcije fanzinov - je izmenjava informacij potekala z zaviljivo hitrostjo. Ob koncu osemdesetih pa je navdušenje pojenjalo in fanzinariji so ali prenehali z izdajateljsko dejavnostjo ali pa so se odločili zvisati kakovostno raven in iz fanzinov naredili prave glasbene magazine, tržno privlačne publikacije, ki bi jim kljub njihovi nekomercialno usmerjenosti uspelo pritegniti dovolj občinstva, da bi lahko obstali.

Zdaj obstaja na Slovenskem zelo malo fanzinov - brzkone temu bo truje dejstvo, da je fanzinarstvo predsem konjček, ki mu je poleg obilice prostega casa treba namenjati tudi izdatna lastna finančna sredstva, kulturne institucije pa so preveč zaposlene same s sabo, da bi utegnile temu delu sodobne mladinske kulture pripisati kakršenkoli pomen. Dandanašnji si fanzinariji sicer pomagajo s sponzorji, toda ta vir financiranja žal se ne zagotavlja zanesljivega pravega tona. Prav zaradi težavnega stanja, v katerem se je znašla naša družba in z njo tudi subkulturno dogajanje, je presenetljivo, da so se v letosnjem letu na podzemnem trgu pojavili najmanj trije novi fanzini, ki že presegajo svoje okvire in si vsaj po formi, če že ne po finančni konstrukciji zaslužijo naziv glasbeni magazine.

Prvi med njimi in hkrati najbolj specializiran je Cold Death Magazine, publikacija, ki je izšla iz ljubljanskega kroga ljubiteljev death metala, katerega zastavo nosijo Death, Decide itd., in na stidesetih straneh prinaša ducat intervjujev ter več kot sedemdeset recenzij s tega glasbenega področja. Magazin je napisan v angleščini - to je pravzaprav ena izmed posebnosti, ki so značilne za skoraj vse tovrstne publikacije. Vzrokov za uporabo angleščine je več: internacionalna za-

snova podzemne informacijske mreže, neznan slovenski trg, ozka zanzrska usmeritev in navsezadnje promocija domačih skupin v tujini. Je povsem soliden izdelek z značilno uporniško držo glasbenega undergrounda.

No Name Magazine je vizualno in vsebinsko zrelejši izdelek in prihaja iz Maribora. Kot vsi današnji podzemni magazine je tudi No Name v celoti ustvarjen v računalniškem namiznem založništvu, ustvarjalci te številke pa so se precej potrudili tudi s samim grafičnim videzom. Tudi ta magazine je v angleščini, poglavitni razlog za to odločitev pa je v ciljnem bralstvu - No Name je predvsem namenjen evropskemu trgu, saj ga distribuira nekaj večjih podzemnih evropskih distribucijskih hiš. V tej številki se metalni godbi pridružijo se kakšni Laibach, Kong ali Sonic Violence, kar daje magazinu zanimivejšo podobo. Obseg je isti kot pri magazinu Cold Death, le da No Name nima recenzij, temveč predstavlja glasbenih novosti, kar pomeni tudi več informacij. Ambiciozna poteza z vidni sledovi izkušenj.

Tretji magazin prihaja iz Nove Gorice in je namenjen izključno slovenskemu občinstvu. Rock Vibe, kot se publikacija imenuje, je po uvodnih besedah uredništva poskus drugacnega

načina obravnave brez zanzrskih omejitev, ali kot je mogoče prebrati v kofolofonu, »revija za sodobno rock glasbo« in je hkrati najboljše od vseh treh - na petinpetdesetih straneh je moč najti blizu dvajsetih zapisov - od belega metala do črnega rapa. Sledijo recenzije in poročila s koncertov, bralce pa ze na začetku dobi občutek, da gre za skupino sposobnih ljudi, ki so se posla lotili zelo resno. Rock Vibe («vibe» se izgovarja, kot sev pise) je po strukturi in usmeritvi precej podoben pokojnemu Sub Rocku in predstavlja eno izmed možnih rešitev za tisti del slovenskega medijskega prostora, ki zaradi kratkovidne in elitistično usmerjene kulturne politike ostaja kronično prazen. Če se bo na tem področju kaj spremenilo in se bodo tem in podobnim magazinom lahko pridružile se druge netržno usmerjene publikacije, bo torej brzkone odvisno od slovenskih kulturnih politikov.

Ali se boljše: subvencioniranje neprofitnih rockovsko usmerjenih publikacij lahko pričakujemo sele, ko bodo slovenska kulturnopolitična misel prerasla stereotip o rocku kot civilizacijskem slepem crevesu.

Ali se boljše: subvencioniranje neprofitnih rockovsko usmerjenih publikacij lahko pričakujemo sele, ko bodo slovenska kulturnopolitična misel prerasla stereotip o rocku kot civilizacijskem slepem crevesu.

RECENZIJAZ / KONCERT VOKALNEGA ABONMAJA

Vrednote prepevanja

MILAN STIBILJ

Slovenski komorni zbor je s koncertom v dvorani Slovenske filharmonije 9. maja zaključil drugo sezono svojega obstoja in delovanja. To je prvo poklicno zborovsko združenje naše nacionalne glasbene zgodovine; v življenju ga je priklicala nedeljena podpora Slovenske pevске zveze pri Zvezi kulturnih organizacij in nekaterih posameznikov, ki so v poklicnem pevskem zboru videli tako potrebni pogoj za umetniško rast (ali bolje povedano: obnavljanje zaradi političnega izživljanja propadajoče) glasbene vrsti, ki jo na žalost mnogi in mnogokrat tako zelo upravičeno povezujejo z golobom in kozarkom vina.

Slovenski komorni zbor je pri nas edini glasbeni ansambel, ki svoje delovne obveznosti ni oblikoval sam v vzdušju samoupravnih orgij, kajti odločitev o njegovi ustanovitvi je bila sprejeta na podlagi dokumentacije, dosledno izdelane po vzorih iz evropske prakse, kar pa dandanes delujočim bolj skoduje kot koristi.

Medtem ko so si namreč preostale glasbene ustanove že pred časom prisvojile vlogo in odločanje delojemalca in delodajalca v eni osebi ter jo tudi nadvse uspešno udeleževali in je kulturna politika skrbela za svoj lastni socialni mir z »uravnilovko« to-

ckovanja delovnih mest, zaradi cesar si tudi nikoli ni zelega in se manj usodila postavljati zahteve po kakršnikoli finančni in umetniški odgovornosti, je Komorni zbor ostal tako rekoč na suhem. Enačba je namreč preprosta: zakaj bi delali več (in seveda tudi bolje), če pri sosedu delajo za isto vrednost točke mnogo manj (in seveda tudi mnogo slabše). V vzdušju zanikanja vrednot dela postane tudi delo samo kaj hitro ničvredno.

Lahko se tudi vprašamo, kako da v teh rešnih casih, ko iščemo odgovornost z lučjo celo pri belem dnevu, delo na umetniškem področju zamenjujemo z bogaboječim izrazom »umetnik«, s čimer so resnične delovne naloge povsem zamegljene, ostajajo pa zgolj privilegiji, za upravne organe očitno neresljiv gordijski voz, v resnici pa papirnata us neodgovornosti.

Slovenski komorni zbor nam je že z deloma enkratnimi interpretacijami v prvih dveh letih obstoja predstavil nekatera vrhunška in tudi izvajalsko vrhunsko zahtevna glasbena dela, potem ko si marsikdo med nami sploh ni mogel predstavljati, da bo take kompenzacije sploh lahko kdaj slisal v domači izvedbi.

Tudi obravnavani program bi brez Komor-

nega zbora pri nas težko uresnicili z lastnimi silami. Predstavljen je bil izbor madzarske zborovske glasbe. Poleg duhovnih pesmi Franca Liszta je bilo izvajano skladateljsko delo Zoltana Kodalyja, Bela Bartoka in Lajosa Bardosa iz prve polovice našega stoletja.

Zdi se, da se predvsem ni posrečil izbor dirigenta Gaborja Ugri-na, ki sicer vodi Madzarski državni zbor, pri delu s Slovenskim komornim zborom pa se ni izkazal s trdovratnostjo poustvarjalnih zahtev.

Mlad ansambel gotovo se more biti toliko umetniško ozaveščen, da bi lahko samostojno, brez pedagoških prizadevanj dirigenta reševal tudi navidez obrobne poustvarjalne naloge. Kar preveč sproščeno diriganje je na koncertu povzročilo mlahavo ritmično prednasanje, pa tudi zvočna razmerja celo na mestih, ki niso odvisna od kvalitete posameznih glasovnih skupin, niso bila uravnotežena.

Vsekakor pa je Slovenski komorni zbor pokazal vrednote prepevanja in poklicno resnost v meri, ki bi morala presenetiti in zadovoljiti tudi tiste glasbenike in ustanove, ki ustanovitev poklicnega zbora zaradi parcialnih interesov niso mogli dojeti kot prizadevanje za stvar in so se ji zato tako trdovratno upirali.

Dora Platenjak: Na paši, olje na platnu, v originalu 54 x 44 cm, 1993

Konjušnica za poznavalce

Konj je usodno znamenovito človekovo zgodovino in civilizacijo; skrjal je poti in odločilno pomagal pri delu in bojevanju. Je simbol človekove moči in oblasti, tekmovalnosti, dinamike, lepote, ponosa, privrženosti in vzdržljivosti. Je zival, ki je v umetnosti največkrat upodobljena - morda tudi zato, ker je njena prava podoba akorekoc neulovljiva.

Od tod tudi zamisel Konjeniske zveze Slovenije, da bi zbrala likovne upodobitve konj in jih posredovala ljubiteljem konjenstva in umetnin.

Tako je v Galeriji Smelt nastala razstava, ki bo odprta do 20. maja, ko bo ob 18. uri avkcija razstavljenih del.

Strokovno pripravo razstave je prevzel Peter Bregar iz Galerije Gema, ki se je razstavo v Smeltu odločil zato, ker ima ta hiša že izkušnje z avkcijami, v njenem atriju pa stoji Venetski konj Oskarja Kogojca.

Razstavljenih je 126 slik in kipov, ki jih je v ta namen podarilo oziroma naredilo 30 slovenskih in 23 tujih

umetnikov. Svoja dela so podarili mnogi znani slovenski umetniki: Janez Boljka, Jože Ciuha, Jože Marinc, France Perin, Dušan Premrl, Teo Tavzelj, Mira Sparovec.

Na razstavi pa se nahaja tudi poslastica za numizmatike - zbirka 34. antičnih kovancev z upodobitvijo konja.

Najnižje izhodiščne cene likovnih del so 50.000 tolarjev, najdražje delo na avkciji pa bo Srečanje Philipse Wouwermana, oljna slika iz 17. stoletja. Izhodiščna cena ekspanatov bo v povprečju za deset procentov nižja od prodajnih cen v galerijah. Dobiček bo namenjen napredku konjenstva, med drugim tudi za nagrade, ki jih Konjeniska zveza Slovenije vsako leto podeljuje najbolj odličnim rejcem.

Del sedanje razstave bodo prenesli se v Lipico, kjer bo v začetku septembra Evropsko prvenstvo v dresuri. Nekateri izmed razstavljalcev so se že prijavili, da bodo tam slikali konje v živo. (I.S.)

RECENZIJA / KNJIGA PESMI

Čas, ko ni več časa

DENIS POZ

Svetlana Makarovic, Tisti čas, Založba Mladika, 69 strani, italijanska vezava, cena 2940 tolarjev.

Avtor pričujočega poročila o novi pesniški zbirki Svetlane Makarovic Tisti čas mora priznati, da je za to začetku pisanja postal v neobčajno zadregi. Avtorica pesmi namreč na koncu svoje pesniške zbirke, natisnjeno na posebnem listu (!) ne dovoljuje uporabe teh pesmi v nobenem javnem mediju, ne v tiskani ne v avdio obliki, in sicer velja to za pesmi v celoti kakor tudi za posamezne verzice iz teh pesmi.

Zadrega izvira prav iz te prepovedi: podpisani, ki nekako dvajset let zdržema spremelja slovensko liriko je - o kvaliteti bodo sodili drugi - zagrešil nekaj sto posameznih in nekaj deset zbirnih informacij o najrazličnejših poezijah, vsa ta bera je raztresena po slovenskih in (do pred kratkim) tudi jugoslovan- skih revijah in časopisih. Vedno se je trudil, da bi obcutenje pesmi in razsežnost posameznih poezij, posebej tistih, ki imajo poseben

pomen za razvoj slovenske lirike, ujel skozi značilne verzice; v primeru Tistega časa pa mu je to posebej prepo- vedano in niti najmanj- se volje nima, da bi se podajal na poti, ki se začnejo v poeziji, končujejo pa v zasebnih slehernika posebno in izbrano mesto in se je slehernik tudi čutil za vezan njenemu sporočilu, se poezija Svetlane Makarovic odpira drugačnemu recipientu in mu zato tudi ponuja pe- sem skozi drugačno re- cepcijo: pesem naj ga spominja predvsem na izgubljeni in nemarno zapravljeni, v pis vrze- ni čas čistosti in nedol- znosti, h kateremu se ne znamo, ne moremo, predvsem pa nočemo vrniti. Zato je pesem Svetlane Makarovic, pa naj bo tista o kresnem jutru ali gori ali ona o mušjem letu in igli, ve- dno postavljena v po- smehljivo distanco do »lepega novega sveta«, v distanco, ki se zaveda »nemocene moči besed«, ki jih naslavlja na bralca, se pripravljene prisluhniti govoric, ki je ne more več ojačati nobena tehnična napra- va.

Tisti čas je »nas čas«: v njem vladajo tuje, di-

ne Makarovic so torej »moderni ljudje« v »modernih casih«.

Ce je imela ljudska pesem - v času svojega časa, se pravi v svetu ustnega prenosanja mo- drosti, prepovedi, pa tudi užitka in zabave - v duhovnem položaju slehernika posebno in izbrano mesto in se je slehernik tudi čutil za vezan njenemu sporočilu, se poezija Svetlane Makarovic odpira drugačnemu recipientu in mu zato tudi ponuja pe- sem skozi drugačno re- cepcijo: pesem naj ga spominja predvsem na izgubljeni in nemarno zapravljeni, v pis vrze- ni čas čistosti in nedol- znosti, h kateremu se ne znamo, ne moremo, predvsem pa nočemo vrniti. Zato je pesem Svetlane Makarovic, pa naj bo tista o kresnem jutru ali gori ali ona o mušjem letu in igli, ve- dno postavljena v po- smehljivo distanco do »lepega novega sveta«, v distanco, ki se zaveda »nemocene moči besed«, ki jih naslavlja na bralca, se pripravljene prisluhniti govoric, ki je ne more več ojačati nobena tehnična napra- va.

Tisti čas je »nas čas«: v njem vladajo tuje, di-

vje, nečloveške sile. Pe- sem je tisto ogledalo, v katero se te tuje, divje in nečloveške sile uja- mejo kot ubesedene po- dobe. Ni jih lahko ra- moko tako imenovati, pa je novo obcutenje pa- limpsestnosti: kot pri- poveduje pesem Crepi- njek, sveta ne odkriva- mo več pod plastmi na- pisanega, marveč skozi črepinjasto in ulomnje- no stekelce, kjer je, po- dobnost kot pri pisavi, le luc tista, ki daje »smi- sel«, »zven«, »barvo«, vse drugo pa je zgolj te- ma in nič.

Tistega dne ni treba posebej priporočati v branje: je namreč dogo- dek, ki presega ta samo- tna opravila, kot bi de- jal Lucien Goldmann, a hkrati tudi dogodek, v katerem se tematizira vsa nepojmljivo kruta zapletenost sveta, v ka- terega smo vrženi. Kar pripoveduje Svetlana Makarovic, je eden od obrazcev zoper uroke modernega barbarstva.

RECENZIJA / PREVOD PESMI

Naš Lorca

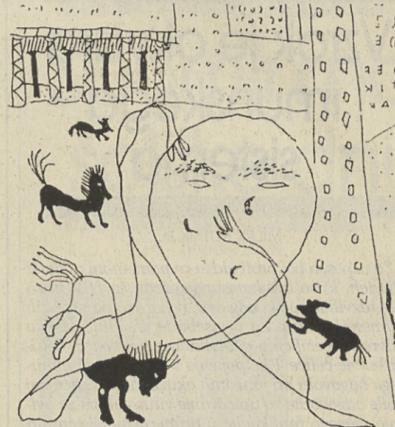
MARKO JENSTERLE

F. G. Lorca: Cante jondo, izbral in prevedel Joze Udovic, založba Karantanija 1993, cena 1365 tolarjev vezana, 998 tolarjev brosirana izdaja.

Prevodi temeljnih del svetovne literature na Slovenskem so več kot hvalevredno dejanje, ponatis taksnih del, ki so pred leti pri nas že izšli, pa so se posebej pomembni, saj je s tem novim bralcem in predvsem kupcem knjig omogoče- no vsaj minimalno spre- mljanje svetovnih lita- rarnih tokov. Slovenija si zaradi stvelja sloven- sko govorečih ljudi pa- ne more privoščiti lu- skuza večjih narodov, ki sproti ponatiskujejo te- meljna dela iz literarne zgodovine in s tem bral- cem omogočajo, da si lahko tudi danes kupijo knjige, ki so prvici izšle pred desetletji ali se prej.

Izid knjige Cante jondo svetovno znanega španskega pesnika Fed- erico Garcia Lorca pri za- ložbi Karantanija je tako v tej luči droben, vendar izredno pomemben ka- men v momeh sestavl- janju mozaika nase in svetovne zgodovine. Fed- erico Garcia Lorca je namreč eden tistih pe- snikov, ki bi morali biti

stalno dosegljivi pred- vem mlajšim bralcem, ne nazadnje tudi zaradi po- trebe po njihovem spo- znavanju bolj ali manj bližnje preteklosti. Koli- kor je Lorca predvsem izjemen pesnik, ga za- rudi njegove opredelitve in smrti ne moremo obra- vnavati mimo njegove življenjske usode. Neiz- podbizna dejstva nam- reč so, da so ga leta 1936 v Andaluziji ubili fasisti, da so po umoru sredi Granade sezgali njegove knjige, v Spaniji pa nato se temeljito po- skrbeli za dolgoletni molk o njem in predv- sem o njegovem delu. Lorca je bil torej tipična umetniška žrtve totali- tarnih sistemov, ki jim ni dovolj le fizična ekse- kucija oponentov, saj se dobro zavedajo, da je njihova duhovna moč veliko večja in s tem vplivnejša. Na srečo te- niti z do potankosti izde- lano reprijo in igno- ranco ni mogoe uniciti. Usoda Federico Garcia Lorca je v tem pogledu torej primerljiva s tisto, ki je doletela ciljskega pesnika Pabla Neruda ali pa kar našega Franceta Balantica, ki ga zaradi njegove smrti (predvsem pa njene vizionske na- povedi) prav tako nikoli ne bo mogoe obrava-

vati neodvisno od nje. Slovenci smo se s knjizevnimi prevodi Lorcovih del sicer začeli srečevati leta 1958, ko sta izšli dve knjigi. Janko Moder je prevedel njego- vo »ljudsko romanco v treh podobah« Mariano Pinedo. Gre za dramo iz leta 1927 o junakinji španskega osvobodilne- ga gibanja, ki je koncala na grmadi. Zaradi tega je tedanja španska vlada v dramo videla napad na diktaturo in poskrbela, da je kmalu izginila iz repertoarja. Leta 1958 je Joze Udovic pri Canka- rjevi založbi izdal tudi prevedeni izbor Lorcovih pesmi z naslovom Pesem hoče biti luc, ki so ga nato kot miniatu- ro ponatisli leta 1969. Mladinska knjiga pa je Lorca (spet v izboru Jo- zeta Udovica) leta 1978 izdala v zbirki Lirika.

Zbirka Cante jondo v zalozbi Karantanije je praktično ponatis te za- dne knjige, saj gre tudi tokrat za Udovicov izbor in prevod. Izdajatelj je iz- prej omenjene knjige iz- pustil le štiri Lorcove

pesmi (Stari kuscar, Se- villa, Olenka in Roman- ca o španski civilni gar- di) ter ob tem ponatisnil tudi Udovicovo spre- mno studijo, pri kateri pa se nerodnost pojavi na začetku, saj je »stiri- deset let od tragicne smrti« morda res minilo leta 1978, ne pa leta 1993. Ker se v obeh knji- gah pojavljajo celo neka- tere skupne tiskarske na- pake (vrsta ciganske na- rodne pesni petenera je preimenovana v petero), je »sorodstvo« izdaj toli- ko očitnejše.

Vsekakor pa je dobro, da se z literaturo pesnika in dramatika Lorca, ki ga tiskajo in berejo po vsem svetu, spet srečamo tudi pri nas, saj se ob vsakem njegovem natisu znova prepričamo o nadčaso- vnosti njegove literarne zapuščine. Pri tem je ra- zveseljivo, da se teh pro- jektov loteva zasebna za- ložba, saj pri večini dru- gih takih zalozb v pro- gramih vendarle prevla- dujejo dela, ki naj bi imela cim hitrejši tržni učinek. (Zgoraj desno Lorcin risba)

IZŠLO JE ... / KNJIGE

Chaim Perelman: Kraljestvo retorike, studija, brosirano, izdalo Znanstveno in publicistično središče (Družboslovje, 3), Ljubljana, 1993, cena 1680 tolarjev.

Ob dokajšnjem po- manjkanju strokovne literature, saj so se doslej z retoriko na Slovenskem ukvarjali predvsem studentje prava, teologije in ra- zličnih oddelkov filo- zofske fakultete, pri- haja Perelmanova studija (avtor je pre- daval na katedri za fi- lozofijo bruseljske univerze) iz leta 1977 v prevodu (in s spre- mno studijo) Jelice Sumic-Riha kot naro- čena.

Posebej zato, ker jo bodo ob studentih z veseljem brali tudi lo- giki (metoda analize se vzorje po Fregejev- em »preizkusu« kla- sicne logike) in tudi oziroma predvsem manj specialisticno bralstvo. Kraljestvo lo- gike se namreč govorn- istvina kljub pozitivni- stičnim teoretskim na- stavkom loteva tam, kjer se le-to pojavlja: v vsakdanjem življenju. Vsekakor pa je osno- vna teza knjige ta, da je tudi govor povezan s misljenjem in logiko - in ne nemara brez medsebojne povezave, kot se nam rado dogaja. (T. D. V.)

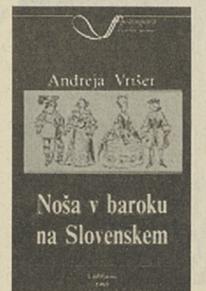
Igor Kosovel: Magija in metamorfoze duha, studija, brosirano, Znanstveno in publicistično središče (Družboslovje, 1), Ljubljana, 1993, cena 1470 tola- rjev

Igor Kosovel, doktor filozofije, je svojo dis- er-tacijo, ki jo je branil leta 1988, zasnoval na »sre- canju« dveh človeških praks, predvsem evrop- skega, s filozofijo preze- tega duha, in prakse ar- haicne, se neekonomske družbe, v kateri menjal- na vrednost ni pogojena z izmerljivimi, pač pa drugacnimi argumenti, s tako imenovano »ma- no«. Ob primerjavi ma- gije z religijo avtor ugo- tavlja, da religiozna pra- ksa temelji na veri v bo- ga, magije pa v človeka, obenem pa je pri vraz- evstvu funkcija maga znana, znan pa je tudi sam rezultat. Avtor zno- traj konteksta tudi ugo- tavlja, da je Vzhod (kot podlaga večine magi- cnih praks zadnjih dese- tletij) razvil nekakšno celovito modrost, ki ima v sebi mnogo magične- ga. Zahod pa je z razpar- celiranjem človeka in sveta na ločene znanosti in vede izgubil smisel za celoto. Zato je knjiga Magija in metamorfoze duha dr. Igorja Kosovela hkrati poudarjeno prijeto berljev poskus s filo- zofskim orodjem pogle- dati del omenjene celo- tnosti. (T. D. V.)

Joško Humar: Jezus med resnico in legendo, Založba Lipa Koper, 1980, 127 strani, 1500 izvodov, 1300 tolarjev

Novogoriški pravnik v pokouju Joško Humar je izdal novo književno de- lo. Po Primozu Trubarju, ro- doljubu ilirskemu je zdaj v samozaložbi zagledala luc sveta se knjiga Jezus med resnico in legendo. Avtorja je gnala v raziskovanje in pozneje tudi v pisanje ra- dovednost, do kod so spo- znanja o nedvomno najbo- lji znani osebnosti človestva Jezusu iz Nazareta resnična in se verjetna dejstva in kje se začneja o njem legenda. Izziv se je začel, kot pravi sam avtor, že nekako od srede tega stoletja naprej, ko so leta 1947 najdeni Ku- mranski rokopisi postavili marsikatero dotlej veljavno versko »resnico« na glavo. Poleg tega so tudi nadaljni zgodovinski viri o življenju Jezusa iz Nazareta, razen ti- stih v evangelijskih, zelo sko- pi. »Ce je bil prvi evangeli- j napisan že (ali sele) okoli leta 70 nasega steta, ko so gotovo se živeli Jezusovi sodobniki, in ko je že nekaj let krožilo ustno izročilo o Jezusu, je težko verjeti, da vse to ne bi imelo podlage v resničnem življenju tak- sne zgodovinske osebnosti. Vendar je prav tako verje- tno, da so že v tem času na- stajale izmisljene zgodbe, kot so podobne nastajale tudi o drugih zgodovinskih osebnostih,« pravi v svo- jem delu avtor Joško Hu- mar. (V. C.)

Andreja Vršer: Noša v baroku na Slovenskem, Znanstveni in- stitut FF, Ljubljana 1993, 164 strani, bro- sirano, 890 tolarjev

Noša v baroku na Slovenskem je bila do nedavnega precej neo- bdelano področje, zato je knjiga se toliko bolj dobrodošla. Kostumolo- sko preučevanje, s ka- terim se ukvarjata etno- logija in kulturna zgo- dovinina, se opira predv- sem na likovne, pisne in ustne vire.

Knjiga je natančen pregled oblačilne kul- ture na Slovenskem v obdobju od srede ses- najstega pa do konca osemnajstega stoletja. Avtorica je nato vsako obdobje razdelila se na mosko in žensko nošo in dodala poglavja o plemiški stanovski in uradniški noši, o uni- formah stanov, zdru- žen in vojaštvu, o noši duhovščine in o kme- cki noši. Kostumolo- sko preučevanje doma- ce oblačilne kulture pa hkrati zasleduje tudi razvoj evropskih mo- dnih tokov tistega časa in njihov vpliv na slo- vensko nošo.

Knjiga je bogato opremljena s sliko- vni gradivom, foto- grafijami in skicami. Slaba ohranjenost muzejskih umetnin pa je onemogocila popol- nejšo slikovno opre- mo. (K. V.)

Akademik dr. France Bemik član Evropske akademije znanosti in umetnosti

LJUBLJANA - Predsed- stvo Evropske akademije znanosti in umetnosti s sedežem v Salzburgu - Academia Scientiarum et Artium Europaea - je spo- rocilo, da je na senatnem zasedanju 12. marca letos izvolila za svojega redne- ga člana prof. dr. Franca Bemika, literarnega zgodovinarja in sedanjega predsednika Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Dr. Bemik je peti član elitne evropske ustanove iz nase države in prvi Slovenec s podro- čja humanističnih ved, ki mu je bil dodeljen ta cas- tni naziv. Listino o član- stvu bo akademiku Bemiku slovensko izročil pre- sednik Evropske akade- mije znanosti in umetno- sti prof. dr. Felix Unger 18. junija, ko bo uradno obiskal Ljubljano in Slo- vensko akademijo znanosti in umetnosti. (P. R.)

Kdo bo letošnji Kresnik?

LJUBLJANA - Kot se spo- minjate, je lansko nagra- do Kresnikovega sklada za najboljši slovenski ro- man leta 1991 (v visini ti- soč nemških mark jo po- deljujeta DSP in Delo) prejel Feri Lainšček za de- lo Namesto koga roza cveti - in to na prav hollywoodski prireditvi na Muljavi, kjer bo podeli- tev tudi 19. junija letos. Znano je že, da so zalo- žniki letos prijavili 20 ro- manov, komisija, v kateri so Peter Božič, Igor Bra- toz, Peter Kolšek, Matevž Kos, Tomo Virk, Franc Zadavec (predsednik) in Vlado Zabot, pa bo imela do konca maja obilo bra- skega dela, saj romani

Milosa Mikelna, Petra Malika, Milana Kleca (- dva), Aarona Kronskega, Toneta Partljica, Francka Rudolfa, Petra Stoparja, Janeza Svajncerja, Rafaela Zormana, Lidije Asta, Mi- lene Stojkovic, Igorja Skamperleta, Iva Zorma- na, Vinka Oslaka, Dusan- a Jelincica, Draga Kuharja, Nedeljke Pirjevca, Ferda Godine in Katarine Ma- rince obsegajo približno 4000 strani. Ce vzamemo, da bodo vsi člani ziri- je posteno in znanstveno pristopili k nalogi, mora- jo v mesecu dni med za- ključkom razpisa in kon- cem maja, ko pride na vr- sto ozi izbor (pet roma- nov), prebrati dnevno po- najmanj 130 strani izbra- noga slovenskega roma- nopisja. Pa to očitno ne bo prehudo, vsaj prime- rjalno z ziri-jo (se neusta- novljeno) Sklada Vladi- mirja Slejka, na naslov katerega je do konca nate- caja menda prišlo kar 72 se neobjavljenih sloven- skih romanov. (T. D. V.)

Puologija spet na Veseli znanosti

LJUBLJANA - Tretje v se- rijii predavanj, ki zadeva- jo medveda Puja, se je v sredo po daljšem času zopet odvijalo v Kudu F. Prešeren. Tokratni govornik je bil Miha Zadnikar, ki je naslovno temo Me- dvedki in čebelice pre- skocil in se posvetil apli- kaciji zgodb o medvedku na slovensko realnost. Poleg tega je razpravjal se o različnih stopnjah odnosov med medved- kom in njegovim prijate- ljem Christopherjem Robinom, o značajskih po- sebnostih glavnih juna- kov ter o posebnem hu- morju, ki preveva celotno knjigo. Predavanje je po- tekalo v tako rekoc dru- zinskem krogu, večino- ma mladi poslušalci pa so se prijetno zabavali.

LITERATURA IN HUMANISTIKA

Prihodni teden se obeta predavanje Dubravke Ugresic. (V. S.)

Publikacije mariborskega pokrajinskega arhiva

MARIBOR - Pokrajinski arhiv Maribor je v avli mariborske univerzitetne knjižnice odprl razstavo Publikacije pokrajinskega arhiva Maribor do leta 1993. Razstavo si bo mo-

goče ogledati do 22. ma- ja. Pokrajinski arhiv letos slavi 60 let obstoja in 20 let intenzivne založniške dejavnosti. Najstarejši eksponati na razstavi so pu- blikacije z naslovom Gra- divo za zgodovino Mari- bora. V 18 zvezkih je si- stematično predstavljeno starejše arhivsko gradivo od 1159. do 1772. leta. V seriji Viri so izdali pet knjig, od katerih je v treh zajeta gradbena zgodovi- na mesta do leta 1850 in

od tega leta do leta 1965. V drugih dveh knjigah sta zbirka arhivskih list- in od 1246. do 1865. leta in zbirka listin La- vantinske škofije med le- ti 1225 do 1917. Serija Inventarji v četrtem zve- zku prinaša pregled me- stne občine Maribor od 16. stoletja do leta 1941. V petnajstih zvezkih se- rije Sodobni arhivi pa je objavljenih 233 stroko- vni referatov, razvršče- nih po posebnih temat- skih sklopih. (STA)

Valvasorjeva Velika grbovna knjiga

BOGENSPERK - Na gradu Bogensperk, nekdanjem domovanju historiografa in polihistorja Johanna Weicharda Valva- sorja, katerega tristoletnico smrti pra- znujemo prav letos, so včeraj slovesno predstavili novo publikacijo Valvaso- rjevega odbora, ki deluje pod okriljem Slovenske akademije znanosti in umetnosti, z naslovom Velika grbovna knji- ga (Opus insignium armorumque), fak- simile istoimenskega Valvasorjevega dela. Original je s prodajo baronove knjižnice in graficne zbirke prešel v za- grebsko Biblioteko Metropolitanano, kjer je unikatno saseval vse do danes. Za ta grbovni slikovni album je Valvasor potrdljivo zbral cez 2000 grbov - v prvi vrsti kranjskega plemstva (po hierar- hični razvrstitvi) - mest in trgov, prela-

to, ljubljanskih zupanov, sosednjih dežel Stajerske in Koroske, evropskih držav in pokrajin, njihovih cerkvenih ustanov, prelatov in mest od Neaplja prek Nemčije do bruskega Königsberga, švicarskih in zahodnofrancoskih, zraven pa se dolgo vrsto grbov iz bližnjih in daljnih srednjeevropskih de- zel. Po baronovih napotkih je grbe v gvasu prenesel v slike in barve slikar Bartolomej Ramschissl, ki se je s slika- njem Velike grbovne knjige trudil dve leti (1687-88), ustvaril pa je pomemb- no delo, saj so grbi v barvah. Faksimile ima za slovensko heraldično stroko izjemen pomen, ne samo kot dolgolet- n desiderat kulturne zgodovine, tem- vec tudi kot dobrodošla izdaja, ki je za- polnila vrzel v slovenskih heraldičnih predstavitvah in virih, saj je pri nas do danes izšla samo knjiga O srednjeve- skih pečatih mest in trgov avtorja Boza Otorepca, kjer na pečatih lahko za- sledimo tudi nekatere izmed sloven- skih grbov. Faksimile Valvasorjeve knjige je prilo- žena se studija o Valvasorju (Branko Reisp), o značaju in namenu knjige gr- bov in njen kritičen pretes (Božo Oto- repc) ter o slikarju Bartolomeju Ramschisslu in njegovi slogovni usme- ritvi (Emilijan Cevc). Vsa besedila so prevedena v nemščino in angleščino. Faksimile, ki je bil predstavljen na lan- skoletnem frankfurtskem knjižnem se- jmu in v Udinal, je natisnjen v origi- nalnem formatu, na posebnem za to izdelanem papirju; vezan je v celo usnje z zlato obrezo in z medeninasti- mi zaponkami. Knjiga je izšla v 999 dragocenih in ostevljenih izvodih, naprodaj pa je po ceni 2.500 nemških mark. (M. T.)

AIDS

Vzrok je okvara imunskega sistema

MILAN KOTNIK JR.

Za uspešen boj proti aidsu so pomembni podatki o ljudeh, ki so bili izpostavljeni virusu HIV in so nanj razvili imunski odgovor, ne kažejo pa nobenih znakov bolezni. Za te osebe je značilna visoka aktivnost specifičnih citotoksičnih limfocitov T. Citotoksične celice T se pojavijo v zgodnji fazi imunskega odgovora pri virusnih okužbah. Te celice naj bi bile odgovorne za uničevanje virusa ali pa za oviranje njegove replikacije v primerih persistentnih infekcij. Pri aidsu bi bili specifični citotoksični limfociti T lahko odgovorni tudi za sorazmerno latentno obdobje.

Skupina angleških raziskovalcev je odkrila specifične citotoksične limfocite T pri otroku matere, okužene z virusom HIV, otrok sam pa ob tem ni kazal nobenih znakov okužbe. Za ugotavljanje infekcije z virusom HIV so uporabljali detekcijo HIV RNA ali DNA polimeraze. Pri majhnih otrocih je klinično zelo težko potrditi infekcijo HIV. Če pri takem otroku odkrijemo specifične citotoksične limfocite T in pozitivne imunološke markerje, lahko sklepamo na infekcijo z virusom HIV. Če pa se ti znaki okužbe povrnejo na normalo, sklepamo, da je takšen otrok prebolel infekcijo in da trenutno ni okužen. Znanstveniki so tak primer opazili pri petmesečnem otroku.

Druga oblika pojavljanja HIV specifičnih citotoksičnih limfocitov T pri otrocih ne vsebuje pozitivnih markerjev okužbe z virusom HIV. Znanstveniki so dokazali, da specifični limfociti T ne izvirajo od matere. Z veliko verjetnostjo so dokazali, da ne gre za transplacentarni prehod od okužene matere, saj so pri opazovanem primeru z genskimi markerji dokazali, da imajo preiskovani otroci drugačne limfocite, kot jih je najti pri materi.

Studija je zajela 20 otrok seropozitivnih mater; med njimi so trije z visoko aktivnostjo HIV specifičnih limfocitov T postali v toku opazovanja seronegativni.

Takšni primeri vlivajo upanje, da čas od izdelave učinkovite vakuine proti aidsu morda le ni tako dolg. Opravljeni so bili že poskusi s sintetičnimi peptidi ovojnice virusa HIV pri odraslih seronegativnih osebah iz različnih skupin in dali spodbudne rezultate. Pri teh opazovanjih je bil opazen porast specifične imunosti proti virusu HIV.

Foto: Amber Smith

Zdi se, da so trenutno pomembnejše in obetavnejše raziskave neokuženih oseb, ki so izpostavljene virusu HIV, kot pa raziskave že obolelih, ker imajo okuženi že samo z infekcijo okvarjen imunski sistem. Morda je okvara imunskega sistema vzrok in ne le posledica bolezni. Verjetno narava skriva učinkovito rešitev za aids, le najti jo moramo.

PSIHOLOGIJA / POSKUS SAMOMORA JE PREDVSEM MOČAN KLIC NA POMOČ

Samomorilnost

Padajoča življenjska raven postaja vse bolj značilna tudi za Slovence, saj je brez dela že več kot 130 tisoč ljudi

BORUT POGACNIK

V želji za polnejšim življenjem si ljudje izberejo smrt. Paradoxalnost samomorilskih namer samo potrjuje, kako neozavešeno in skrajno nerazumno je dejanje samomora. Toda to ne odvrača več tisoč ljudi v naši državi, da ne bi položili roke nase. Osemstotim od vseh, ki to poskušajo, se to tudi posreči. Zato je Slovenija v tem pogledu prav v svetovnem vrhu. V deželah, kjer je to povprečne veliko nižje kot pri nas, posvečajo temu pojavu veliko pozornosti. V zadnjih letih se ukvarjajo tudi s poglobljenimi analizami pisnih sporočil ljudi, ki jih je življenje zlomilo.

Kot vemo, so vsa sporočila, vse, kar človek napiše v rokopisu, vselej dvopomenska. Eno je tisto, kar zapisovalec sporoča z vsebino, in drugo, kar sporoča o sebi s svojo pisavo. Na podlagi številnih empiričnih podatkov se je posrečilo ugotoviti nekaj zakonitosti tudi v pisavi ljudi, ki so se odločili, da ne bodo več živeli. Toda preden se lotimo takšnih analiz, je dobro, če si samomorilnost ogledamo celostno.

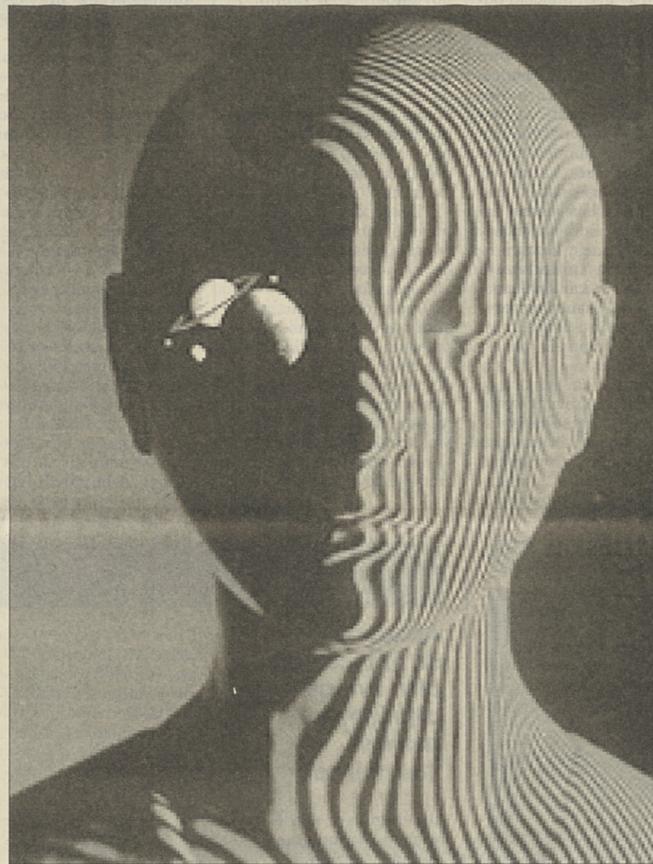
Oblike samomora so različne

Obstaja več vrst samomorov (suicidov) in poskusov samomora (parasuicidov). Med njimi so tudi manipulativni, s katerimi želijo samomorilci in poskusni samomorilci le pritegniti pozornost. E. Stengel primerja samomorilca z Janusom, rimskim bogom smrtnih vrat, ki je z enim obličjem zazrt v smrt in z drugim v življenje. Kakor želijo svoje življenje vrniti, pa po drugi strani apelirajo na družbo, naj jim vendar pusti njihovo mesto v njej. Deshaies pravi se dolocneje: »Samomorilci bežijo le iz življenja, toda ne iščejo smrti...« Včasih gre tudi za izzveni uboj, ko nekdo s samomorilsko tendenco toliko časa izživa, da ga drugi ubije, ali pa ko on ubija v želji, da bi bil smrtno kaznovan. Zadnje sem domneval za Adela Obalija, ki je ubil dva in nevarno ranil se enega črpalkarja. Ko sem se z njim več ur pogovarjal v celjskih zaporih, nisem našel nobenega drugega motiva, ki bi lahko bil vzrok pobojem nemocnih ljudi. Ker pa pri nas ne poznamo smrtno kazni, je Obala računala na oboževanje spopad z milnički. Vsaj tako mi je pripovedoval.

Veliko ljudi okoli nas, ki so se vedno zivi in so videti povsem zdravi, pa je že zdavnaj naredilo parcialni ali duhovni samomor. To stanje nastopi, ko ljudje, ki dozori, ne želijo več osebno rasti in se razvijati. Zakopjejo se v najrazličnejše trde navade in običaje

(prisilnost), otopijo in utopijo svojo prvinsko radovednost, ki bi jih lahko gnala v večjo ekspanzivnost. G. I. Gurdjef je takšno zgodnje vdiranje smrti v življenje preprosto označil z budnim spancem. Dejal je namreč, da večina ljudi sploh ne živi več, ampak spi. Takšni živi mrtveci se sicer sprehajajo po cestah, vozijo avtomobile, govorijo in celo delajo, v resnici pa so že zdavnaj umrli.

Vse oblike počasnega samouničevanja obsegajo različne zasvojenosti, vstevsi tudi nevarne sporte. K. Menninger je že pred 55 leti zapisal, da so organska

Larry Keenan, California 1992

obolenja del obolenja celotne osebnosti. To so le manifestni členi, ki jih zene mehanizem lastnega uničenja. Kajti človek si poišče nesrečo, izbere bedo, izvoli kazen in bolezen. To pa je tudi zelo blizu razmišljanjem našega filozofa in psihoterapevta Matrina Kojca in njegovemu temeljnemu delu Učbenik življenja (1935).

Učbenik nemške kriminologije pa opredeljuje samomor, v svoji izdaji iz leta 1988, kot eno od oblik sprevrženega vedenja.

Tri temeljne teorije

Se laze kot o treh teorijah bo morda spregovorili o

močnega poistovetenja s skupino postajajo vezi in zahteve prevelike, individualna pa je prenizka. Vemo pa, da je individualna po C. G. Jungu eden temeljnih pogojev za človekovo uresničitev.

- Egoistični: Posameznik se nikakor ne more ali noče integrirati z drugimi člani družbe. Zato je pogosto osamljen, izoliran.

- Anonimni: Zaradi močnega družbenega ravnovesja je ogrožen socialni status posameznika. To je zlasti značilno za obdobje gospodarskih kriz z naraščajočo brezposelnostjo in vsem, kar prinaša s seboj.

Prav to je vse bolj značilno tudi za naše razmere, saj vemo, da je trenutno že brez dela več kot 130 tisoč ljudi, kar je glede na število aktivnega prebivalstva spet največ v Evropi.

Po psihoanalitični teoriji pa gre za problem agresivnosti in narcizma. Po Sigmundu Freudu (Zalost in melanholija, 1917/40) se posameznikovi nezavedni impulzi agresivnosti usmerjajo proti njemu samemu. Pri tem se subjekt prevec poistoveti z neko osebo, ki jo pravzaprav želi ubiti, kot na primer z očetom, materjo, prijateljem, predstojnikom... In namesto da bi

svojo agresijo usmeril na to in tako osebo, izpostavi sebe. V bistvu gre za »dopuščen umor« z zamenjavo osebe (moja definicija). K. Menninger, ki je Freudove razlage se razširil, je menil, da gre v bistvu za tri dinamične gonske komponente, in sicer: željo po ubijanju, biti ubit in umreti.

Hkrati pa ne kaže prezreti Freudove teorije o instinktu smrti kot o gonu, ki človeka vleče v smrt. Idejo o Thanatosu je Freud sicer v poznejših delih opustil ali pa jo spreminil. Toda včasih se nam v nekaterih znanih primerih res zdi, kot da so bili na delu takšni motivi. Da je nekoga prav vlekle v smrt. Pa tudi iz pisem samomorilcev lahko zremo isto: »Ne vem, kaj mi je. Že več let me vleče v to. Nisem si znala pomagati. To je močnejše od mene. Kot bi me nekaj vlekle v prepad in bi se prepustila.« (Iz pisma mlade samomorilke D. S. - 1987). Po narcistični teoriji (Henseler 1974) pa je samomorilno ogrožena oseba močno negotova v občutkih o lastni vrednosti in bolna v svojem narcističnem ravnovesju, tako da že vsaka obremenitev izzove notranji zlom. Samomor se tako paradoksalno razodeva kot zadnja možnost, »rešiti integriteto osebnosti« - z uničenjem.

Po psihopatološki teoriji lahko pomenijo nekatere bolezni, predvsem depresija, rizični dejavniki za samomorilne misli in fantazije ter seveda dejanja (Pohlmeier 1983). Podoben prispevek k temu pa je dal E. Ringel, ki je opisal pred-samomorilski sindrom (1974/78). Pri depresivni osebi se pojavi občutek, kot da je izpostavljen izredno grozečim in nepremostljivim položajem, ki jih ne more opaziti. Čuti se majhno in zelo ogroženo. Ponavadi brez medicinskega odnosa, popolnoma osamela, negotova doživlja prisilo in notranjo otropelost (vidimo, da se veliko tega kaže tudi v pisavi samomorilcev!). Dodatni vidik tega sindroma pa je tudi proti lastni osebi usmerjena agresija, ki ne najde drugih poti proti sebi. V samomorilskih fantazijah, ki zmeraj nastanejo pred dejanjem, pa se odslakava boj med samohranitvenimi in samouničevalnimi težnjami.

Po E. Stenglu je vsak samomor končna točka dolgotrajne zgodovine bolečin. Nihanje med hrepenenjem po smrti na eni strani in željo po življenju na drugi je značilno za vsakogar, ki se ubije ali to poskusi. Predvsem samomorilski poskus je močan klic na pomoč v upanju, da ga bo kdo slisal in razumel. (Nadaljevanje prihodnje)

BIOENERGIJA

Psihodinamika in človekova energija

VESELKO TOMIČ

Prepričan sem, da ste vsi že imeli tako izkušnjo, da ste se z zanimanjem zazrli v neznanega človeka, na avtobusu ali v restavraciji, in ta se je po določenem času ozrl, ujel vas pogled in vam

Foto: Marco Glaviano

zelo jasno dal vedeti, da prenehajte. Kako je ta človek vedel, da ga opazujete? Zacetil je skozi energetsko polje. Zakaj vam je dal vedeti, da prenehajte? Ljudje postanejo zelo nerazumni - kadar jih kdo opazuje, saj večina ne zeli, da drugi spoznajo njihovo osebno dinamiko. Mnogi se celo sramujejo tistega, kar bi drugi lahko videli, ko nas pogledajo od blizu. Vsi imamo tezevein skusamo vsaj nekatere prikriti. Bioenergetik pa ima pravi privilegij, saj se v dolgih urah prakse srečuje in spremlja dinamiko mnogih ljudi, medtem ko je v stiku z njihovim energetskim poljem. To lahko povežemo s psihosomatsko terapijo in s strukturo karakterja, kot ji pravijo profesionalni bioenergetiki.

Najprej pa začnimo z osnovami psihoterapije od razvoja v otrostvu. O človekovem razvoju in njegovi rasti je napisanih veliko studij. Erik Erikson je znan po svojem delu na področju faz rasti in razvoja. Te faze so postale del nasega vsakdanjega jezika, na primer, oralna faza, adolescenca, puberteta in tako dalje. Niti ena od teh studij pa ne omenja energetskega polja, avre, saj veliko ljudem, ki so se ukvarjali in se še ukvarjajo s psihologijo, ti pojmi niso znani. Lahko pa bi ravno iz energetskega polja, ce bi ga spremljali in raziskovali, dobili veliko informacij o psihološkem liku in procesu razvoja določene osebe. Kar se razvija v avri v katerikoli fazi rasti in razvoja, je neposredno povezano s psihološkim razvojem v isti fazi. Gledano s stališča energetskega polja, se razvoj vidi kot naraven odraz tistega, kar se dogaja v avri.

Poglejmo, kako se navadno razvija nase energetsko polje od rojstva do smrti. Uporabiti moramo tako psihološke kot metafizične vire, da bi lahko naredili presek človekovih izkušenj. Kogar metafizično vznemirja in moti, lahko vse skupaj razume kot metaforo.

Energetsko polje novorojenčka je sprva samo v morju energije, ki obkroža tudi vse nas. Večja, močnejša energetska polja prvič vplivajo na novo energetsko polje otroka v trenutku rojstva. Tudi veliko morje energije seveda občuti vpliv se enega novega polja, ki se mu je pridružil in ga bogati. Tako je, kot da se je oglasila se ena nota in se pridružila simfoniji življenja.

RADIESTEZIJA / IZBIRA OPTIMALNEGA ZEMLJIŠČA ZA VINSKO TRTO IN POSTAVITEV SODOV

Vinogradništvo in kletarstvo proti vplivom geopatogenosti

V kletarstvu in pri predelavi vin se je radiestezijsko znanje že močno uveljavilo tudi na Slovenskem

Danes bomo predstavili uporabo radiestezijskega znanja v vinogradništvu.

Tudi v vinogradništvu prodirajo radiestezijska spoznanja, deloma hkrati z biodinamičnim kmetovanjem, ki poudarja vpliv planetnega sistema na optimalne razmere v vinogradu.

V novejšem času skusamo radiestezijski pomagati tudi pri izbiri optimalnega zemljišča za vzgojo vinske trte. V praksi je priporočljivo, da so sadike med seboj oddaljene vsaj 1,8 metra, medvrstna razdalja pa

naj bi znašala 2,5 metra. Na vsakem poganjku trte naj bi bilo znatnejše število mladik z zmanjšanim številom oces (sest do sedem). Trto bi morali po biokolektarju obrezovati ob koncu februarja, ko mine nevarnost podhladitev. Pomemben je tudi datum prvega skropljenja; priporočamo 29. junij, dan sv. Petra. Skropili naj bi samo v poznih popoldanskih urah.

V vinogradih se v novejšem času tudi že eksperimentira s posebnimi piramidami, ki naj bi varovale trte pred geopa-

TOMAZ KRISTAN

togenimi zarčenji tudi v premeru do 900 metrov. S takšnimi piramidami poskušamo povečati količino grozdja na trti in vplivati na njegovo kakovost.

V kletarstvu in pri predelavi vina se je radiestezijsko znanje že močno uveljavilo. Včasih si kletarji niso znali pravilno razložiti dokaj pogostega pojava, da je vino iz istega grozdja in pripravljeno po istem postopku iz različnih sodov popolnoma različne

kakovosti. Za ta pojav so navadno »krivili« ali »obtoževali« kakovost posameznih lesenih sodov. Novejša spoznanja so taka mnenja v mnogem ovrgla, saj kakovost sode ni tako bistvena, odločilnejši je namreč položaj sode, ce ta stoji na geopatogenem vozlišču ali pa na nevtralnem mestu. Radiestezijski zato trdimo, da je za kvaliteto vina pomemben tudi položaj sodov. S cedalje širšo uporabo kovinskih sistem oziroma posod iz

pločvine inoksa se je vpliv geopatogenega zarčenja na kakovost vina zmanjšal, saj ta pločevina, v sorazmerju z debelino, na dnu posode deloma zmanjšuje intenzivnost zarčenja. Pri nacrtovanju novih vinskih leti in pri nameščanju novih sodov je potrebno to znanje vsekakor izkoristiti in upoštevati.

Pri nas v večjih in znanih obstoječih vinskih letih se nameščajo najrazličnejše piramide, spirale ali plošče, ki izdatno nevtralizirajo geopatogeno zarčenja. V tujini se uporabljajo

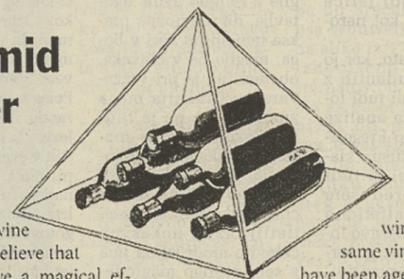
»fenomen piramide« za izboljšanje kakovosti vinskih vinotecnih vin. O tem razpravljajo tudi v vinogradniški strokovni literaturi. Kot primer navajam kratek članek na to temo v angleščini iz finskega časopisa, ki obravnava moč piramide (»piramide power«).

Nasvet tega tedna: Vsak vinogradnik, ki ima vinski klet, bi si moral dati radiestezijsko preveriti položaj vinskih sodov. Sodom, ki stojijo na »dobrih« mestih, bi namenili kakovostnejše vino.

Pa lepo pozdravljeni!

Pyramid power

Some wine experts believe that pyramids have a magical effect on the aging of wine. The basis of this tradition lies with the modern discovery of bacteria-free bread, dating from the days of the Pharaohs, in the pyramid of Cheops. At blindfolded, 3-glass wine tasting trials (the most difficult wine tasting tests), experts have consistently identified

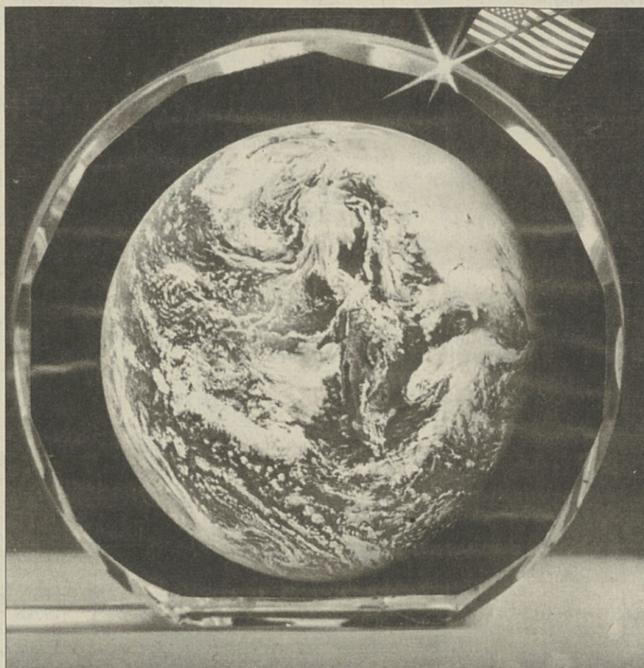

wines — of the same vintage — that have been aged in a pyramid-shaped structure. They can't explain why, but they recognize pyramid-aged wines. The trigonometry of the pyramid is what counts; it doesn't need to be closed or sealed, but it must be non-magnetic and have the same configuration as the Pyramid of Cheops.

MAGELLANUS

Pismo upravnega referenta konzulata v New Yorku

BARBARA B. CENTA

Preselila sem se v prihodnost in se tako za nekaj trenutkov večnosti izgnala vsiljivim vprašanjem sedanjosti. Pardon, da ne bo pomote. To ni reklamiranje bega. Je vrnitev v prihodnost. Revija s pomenljivim naslovom Futur mi je razburkala domisljijo z zapisanim:

Primer A: Android s človeškimi možgani je ponorel. Vprašanje se glasi: Ga bodo poslali v institucijo za duševno bolne, tj. v norišnico na zdravljenje ali nazaj v tovarno na demontažo?

Primer B: Klon je spoznan za psihopatskega morilca. Bo obravnavan kot posameznik ali pa bodo vsi kloni obravnavani enako?

Primer C: Človeško bitje, ki so mu dodali konjske gene, je zagrešilo kriminalno dejanje. Kdo bo obravnaval primer? Kriminalno sodišče ali Društvo za zaščito pred mučenjem živali?

Primer D: Človek konj nekoga ubije. Ga bo obravnaval sodni zbor na klasičnem procesu ali pa bo preprosto

uspavan? Taksna in drugačna etična in proceduralna vprašanja bodo v prihodnosti povzročila družbi veliko skrbi. Trčila bodo z biotehnično revolucijo. Pomen tega, kar je človeško, se bo spremenilo. Doba sodelujoče evolucije bo bolj revolucionarna kot evolucionarna. Spremenili se bodo družina in stil življenja, zakoni in pravo. Res, celo prijateljstvo med rastlinami in živalmi se bo spremenilo. Kmalu se bodo človeški geni mesali z rastlinskimi in ljudje bodo sposobni proizvajati fotosintezo: spreminjati svetlobo v kemično energijo, uporabno za človeško telo. Bo ta mali zeleni moz se vedno označen kot človek - ali pa bo uvrščen v neko novo kategorijo bitij?

Človeštvo si, tako kot njegov osnovni, sestavni del, posameznik, svojo usodo izpiše sam. Človek jutrisnjega dne bo zaprt v svoj ekodom in povezan z drugim svetom prek ekrana in različnih čevlji, skozi katere bo oskrbovan in bo oskrboval. Prehranjeval

se bo s hrano, izdelano v laboratorijih. Seveda bo umetna hrana rezultat programiranega dela robotov. Toda, ali se ne bo s tem usodno spre-

menil tudi pomen dela? Nekoč davno, v času in prostoru nazaj, sb Misl, Ideja, Beseda zasedle mesto Zelje. In danes so nekateri že stopi-

li z obema nogama in rokama v dobo plastičnih informacij. Na voljo je ogromno časa. Klima v sobi je umetno vzdrževana in z racu-

nalnikom se lahko vključis v kateri koli prodajni oddelek. Tvoja osebna izkaznica vsebuje podatke o velikosti tvoje dnevne sobe, barvi sten in zaves, velikosti in obliki pohištva... Na ekran ti zlistajo najnovejše možnosti notranje opreme. Edino, kar moraš narediti, je, da izbereš. Posli, ki imajo največ uspeha, so različni varnostni sistemi, hišna razvedrila in gospodinjstvi servisi, hišna zdravstvena pomoč, izdelava in prodaja vitaminov, kozmetika, ki ohranja mladost, ki preprečuje staranje, ki preprečuje bolezen, ki preprečuje umiranje. Tudi njega pozdravim. Nekaj je nepreklicno minilo. Zdaj je že vse drugače. Zunaj je dan.

Vse, kar je bilo ustoličeno na prestolu t. i. historičnega materializma, se izkaze za popolni amaterizem, ki pa je imel v osnovi podobno izhodišče, kot ga bo imel sistem organizacije in nadzora družbe jutrisnjega dne.

Pisarne prihodnosti bodo imele sobe za kate, meditacijo, kuhinjo in celo sobe za seksualno aktivnost. Zaposlenim bodo vse to nudili zato, ker bo stopnja kriminala tako velika, da se bodo bali zapustiti pisarne...

Kot čuden odmev bodo uporabili tehniko reframinga. Torej lahko tudi na obstoječe stampe pogledam drugače. Torej imajo Američani prav. Prihodnost je že tukaj.

Vstanem s stola, vrnem revijo na ustrezno mesto in prijazno pozdravim uslužbenko slovenskega centra.

Vratar me spominja na upokojenega delavca JLA.

Tudi njega pozdravim. Nekaj je nepreklicno minilo. Zdaj je že vse drugače. Zunaj je dan.

Spomin na šolske dni

DIMITRU RUPEL

Ob začetku - kaj vem katerega - šolskega leta moje gimnazijske mladosti se je razrednik domislil, da bi pomešal ustaljeni sedežni red, in odločil, da bodo fantje in dekleta sedeli skupaj. Eden mojih sosolcev si je zelo zelega sedeti skupaj z eno svojih sosolk, kar je bilo splošno znano.

Razrednik mu tega ni dovolil. Ko smo sosolca dražili zaradi romantičnega neuspeha, je rekel: »Z njo bi sedel? S to grdobo? Ni govora. Niti najmanjšega namena nisem imel, da bi sedel poleg nje.« V svoji uzaljenosti je tako pretiralval za oceno sosolke privlačnosti, da je navsezadnje dobil se ukor. Iz takšnih in podobnih dogodkov se politiki učijo prikrivati svoje dejanske cilje in strategije. Če nekomu ni mogoče dokazati, kakšen je bil dejanski njegov cilj, in če uresničena ni mogoče primerjati z nacrtom, je mogoče početi marsikaj, pa si zaradi tega ne bomo prisluzili negativne ocene.

Seveda nekaterih nacrtov (upov, želja...) ni mogoče prikrivati. Za vsako politično stranko - ali za politika - je naravno, da se hoče preskusiti na oblasti in biti v vladi. Moram reči, da nisem nikoli povsem verjel Milanu Kucanu, ko mi je razlagal, da ne bi bil predsednik, da bi delal kot pravnik ali kaj drugega. Ko me prijatelji sprašujejo o Demokrski stranki in o moji politični karieri, jim povem dve stvari: seveda si prizadevamo, da bi (kardarkoli ze) prisli v vlado, in gotovo mislim, da bi lahko uspešno sodeloval v vladi, morda na enakem ali podobnem položaju, kot sem ga že imel. Toda poleg ciljev so važne tudi strategije in merila uspešnosti. Ali z drugimi besedami: za osvojitve sosolkega srca morda ni nujno sedenje v isti klopi.

Drnovskova vlada ni bila prevec radodarna z razkrivanjem svojih ciljev, strategij in meril uspešnosti - pac vedoc, da so nizki cilji politično neprivlačni, visoki pa nevarni, ce jih ne dosežes. S primerno promocijo in ob nejasnih ciljih je mogoče kot uspehe razglasiati zelo nepomembne dosežke. Vlada, ki je izpeljala osamosvojitvev in mednarodno priznanje Slovenije, je bila drugačna. Zaradi samozavesti in zaradi posebnega zgodovinskega trenutka smo sli v javnost z maksimalističnim programom, ki smo ga tudi uresnicili.

Potihem, takole med vrsticami, si Drnovskova vlada zeli članstvo v Evropski skupnosti, dobre odnose s sosednimi državami, tuje naložbe, polno zaposlenost, dvig standarda...in predvsem varen, udoben položaj vladajoče garniture. Za to zadnje si predvsem prizadevala. Toda vsakemu političnemu opazovalcu je jasno, da je treba polja poznati tudi sredstva in da je treba natančno presoditi okoliščine delovanja. Če tokrat zanemarim mednarodni kontekst, gospodarske probleme, igre na sreco in notranje spore v koaliciji, me vseeno zanima, kako bo Slovenija napredovala in uspela s takšno kadrovsko politiko, ki jo vodi; in kako se misli prebiti v središče evropskega dogajanja z izobrazbeno in družbeno strukturo, kakršno ima danes - in ki je nedvomno posledica tiste politike, ki je opevala združeno delo in zaničevala znanje.

Visoka pesem o združenem delu je bila politika ZKS in njene naslednice, ki se danes imenuje Združena lista. Toda tradicija je zeljezna kletka, nezaupanje do izobrazbe in kulture pa nalezljiva bolezen. Zal niti danes izobrazba ni kaj prevec cenjeno blago, cesar ne dokazujejo le kadrovske poteze »levice«, ampak tudi SKD. Zunanji minister si je (celo protizakonito) za dva najozjih sodelavcev izbral človeka brez visokosolske izobrazbe, za veleposlanika pa poslijla izbranca, ki ne vedo niti tega, koliko poslancev v Evropskem parlamentu ima država, v kateri naj bi delovali.

Naj navedem nekaj skrb zbujajočih stevil. V Sloveniji ima (od prebivalstva, ki je starejš od 15 let) visoko in visjo izobrazbo 8, 8 odstotka prebivalstva, srednje in strokovne sole 42, 8 odstotka, nizjo ali nikakršno izobrazbo pa 46, 9 odstotka. Z izobrazenci je v drugih državah boljše: Avstrija jih ima 16, 6 odstotka, Belgija 14, 1, Danska 13, Nizozemska 13, Velika Britanija 11, 2, Nemcija 16, 3, ZDA pa 23 odstotkov.

Slovenski cilj bi moral biti avstrijski ali nemsko povprečje. V proračunu - strategiji - bi morali namesto stiri ali pet odstotkov nameniti delež družbenega proizvoda, ki nam bo zagotovil prodor v družbo razvitih držav. V politiki (ki postavlja merila in ustvarja družbeno ozračje) bi morali dati zgled s kadrovskimi potezami, ki bi pred strankarsko pripadnostjo dale prednost posteni biografiji in strokovni neoporečnosti. To je nasprotje od znanega gesla »Ni važno, ce je pismen, važno je, da je naš!« Navsezadnje ni bistvo v tem, da LDS, SKD in SDP sedijo v isti klopi!

NAKLJUČJA

Rahla asimetrija

VLADIMIR ŽORC

Konec prejšnjega tedna je v Parizu princesa Diana zapravila deset tisoč funtov (25.000 nemških mark) za novo garderobo. S prijateljicami je odletela v Pariz z zasebnim letalom. Stanovala je v pet milijonov funtov vredni hiši neznanega prijatelja blizu boulojnškega gozda. Kosiila je s francoskim igralcem Gerardom Depardieujem in včerjajal v Ritzu z režiserjem Stevenom Spielbergom.

Dianin neznan gostitelj je javnosti diskretno zaupal, da ji je bila sprostitev nujno potrebna, kajti njen zakon gre skozi težavno obdobje, zato se mora navaditi na življenje zunaj kraljevske hiše. Se vam smili? Seveda ne. Ji zavirate? Lahko re-

cem, da te novice niso pustile niti najmanjše sledi nevoscljivosti v mojem srcu. Tudi ce bi Diana letela s concordom in zapravila 500.000 funtov za oblacila, pila sampanjec iz Channelovih ceveljckov (ali bolje cevljev, ker je velika) od zore do mraka, medtem ko bi jo skupina eksotičnih palckov zabavala, prepevajoc operne arje, bi se vedno samo veselil njene ekstravagance.

Zakaj? Zato, ker se mi malce smili, saj se vziveti v najbolj konservativno družino - najbolj konservativne države - ni lahko. Kljub privilegijem, ki jih uziva. Posebno, ce si v nemilosti kot (ne) lojalni kraljevski subjekt (uradni na-

ziv za podanika njenega velicanstva).

Poljubljanje gobavcev, objemanje bolnikov, ki imajo aids, ali pa predavanja o zgodovini svoje bolezni in predvsem socustvovanje s ponizanimi in razaljenimi vsega sveta, je bil obicajen scenarij, ki smo ga bili delezni, kar se tice Dianinih pojavljanj v javnosti. Kako dolgocasn!

Cprav ne smemo dvomiti, da je Diana vestno in iskreno opravljala poslansko matere Tereze, kot so ji rekli v Buckinghamski palači. Vendar se temu tudi ne bi mogla izogniti. To je namrec del nalog, ki jih javnost v Britaniji pričakuje od pripadnikov kra-

ljevske družine glede na to, da večina nima izvršilne politične funkcije (beri pravtega dela) in so kot institucija reducirani na turistično znamenitost.

Ce vprašate ameriškega turista, kaj si bo ogledal v kratkem času, ki ga namerava preživeti v Evropi, bo najbrz nastel: Pariz, Rim in papeza ter London s kraljevo družino! Zato je prav, da se turistom in domačim gledalcem pričakovanja izpolnijo. Navsezadnje za to placajo. Svojo vlogo pri tem ima tudi Diana.

In ce se je pri vsem tem cirkusu začela kazati njena prava narava - toliko boljše. Nihce ji ne more odrekiti zdravega odnosa do položaja, v katerem se je znašla.

POŠTICA

(Ne) odgovornost?

V dnevniku Republika z dne 5. maja 1993 so bile na prvi strani pod pompoznim naslovom »Na obzorju nova afera« objavljene zahteve predstavnikov Zdruzenih liste glede pojavnosti oz. trgovanju z orožjem, ki da jih bodo zahtevali njihov poslanci.

Poslance Združene liste menda zanima, kakšne so sploh razsežnosti kupcevanja z orožjem, za kakšne količine denarja gre, katera imena so vmesana v to trgovino, kam je denar izginil...

Odrito receno, tudi mene kot navadnega državljana zanima odgovori na zastavljena vprašanja. Verjamem tudi, da poslance Združene liste ta tematika močno privlači, vendar

je njihovo zanimanje razumljivo le, dokler nastopajo v imenu navadnih občanov. Človek si pač predstavlja, da v parlamentu ti isti ljudje zastopajo sirse in ne le osebnih interesov.

In ce so poslanci že sprejeli odgovornost, da bodo v parlamentu zastopali interese, ki bodo v dobrobit Slovenije in njenih prebivalcev, se zdi - milo receno - v današnjem času (dejstva kot so: rob balkanskega kotla, odločno hrvaško vztrajanje glede določevanja države meje... so očitno zaradi nenehnega ponavljanja za nekatere izgubila svoj dejanski pomen) zahteva po razkrivanju dejavnosti, katere namen je lahko

le zaščititi interese Slovenije - neodgovorna. Je kdo že kdaj slišal, da bi katera od tujih držav javno objavljala imena ljudi ki so vmesana v to trgovino?

Poleg (ne) odgovornosti poslancev ZL se ob poročanju z omenjenimi tiskovne konference odpira se vprašanje (ne) odgovornosti novinarjev in posameznih medijev. Le ob predpostavljaju posebnih namenov let-leh je bralcu razumljiva očitna razlika v poročanju. Kar naravnec en dnevnik le omeni med množico izjav s konference, drugi napihne pod skrbno izbran naslov. Zakaj tako?

Jamnik Ljubo, Medvode

POLEMIKA

Ruplu kup medalj

JOZEF ŠKOLC

Gospod Rupel očitno ne more napisati komentarja, ne da bi se obregnil ob LDS. Človek bi pričakoval, da bo pol leta po volitvah le prisel k sebi in začel razloge za volilni poraz iskati tudi pri sebi, ne le pri drugih. Tako bo laze prebolelo dejstvo, da se od zasluga za narod ne da živeti v nedogled, se posebej ne, ce človek dela napako za napako.

In ze smo pri Ruplovih sobotnih zgodbah o LDS in zaslugah za narod.

G. Rupel ima očitno dolg reakcijski cas, saj se ni takoj znasel in svoje strene razpreda mesec kasneje. To ni moj problem in se zaradi tega pretirano ne vznemirjam; prav tako mi je vseeno, kaj g. Rupel misli, da jaz mislim. Vec veselja mi daje neki nehoze izrecen kompliment: »Školca je tako ali tako nemožce prepričati.« To je zame znan refren v ve-

In zato ostajam pri starem: za zasluge ne gredo ne privilegiji ne položaji, temvec spostovanje in medalje.

Kar se tice g. Bucarja, ki je ostal v tekstu neimenuvan, velja povedati dve stvari. Najprej, vsa cast mu za to, kar je koristnega storil. Tega mu nihce ne more vzeti. In drugo, ce prevzema določene obveznosti, potem jih mora izpolnjevati. Ker je po vseh zapletih postal član parlamentarne skupščine Sveta Evrope, sem pričakoval, da bo ta teden ob sprejemu Slovenije tam, ne pa da je izkoristil odsotnost obeh članov komisije za nadzor nad delom varnostnih in obveščevalnih služb, ki jo tudi vodi in poskusal sluziti predvsem stankarskim pajdajem.

Te stvari tudi zaslugam, zal, jemljejo nekaj blescave.

MENJALNIŠKI TEČAJI

14. maj 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 IRL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	72,00	73,10	10,00	10,30	7,68	7,94
AMTK Plus	71,45	72,30	10,10	12,15	7,80	8,00
Atelje 92 Idrija	71,10	72,20	9,80	10,00	7,51	7,74
Avtohiša*	71,50	72,20	9,90	10,30	7,50	7,90
Azur Grosuplje	71,00	72,50	10,00	10,32	7,50	7,83
Banka Vipa	71,51	72,09	10,05	10,15	7,63	7,69
Bela vrtnica	71,90	72,60	10,00	10,30	7,50	7,85
Bobr Trzin in Fužine	71,90	72,30	10,00	10,30	7,55	7,85
BTC Terminal Sezana	71,00	71,90	9,90	10,10	7,55	7,75
BTC d.d. Ljubljana	71,00	72,30	10,00	10,30	7,50	7,70
Come 2 us	72,00	72,90	10,00	10,30	7,50	7,80
Dom Kaffe	72,20	72,90	10,22	10,40	7,75	7,95
Emona Globtour*	71,50	72,50	10,00	10,15	7,38	7,80
Eros Ljubljana	72,00	72,50	10,10	10,30	7,70	7,85
Eros Kranj	70,90	72,50	10,00	10,25	7,60	7,75
Eurotours International	71,30	72,50	9,90	10,20	7,65	7,85
Feniks Koper*	71,50	72,70	10,00	10,98	7,67	7,86
Feniks Markovec Koper*	71,46	72,72	10,00	10,98	7,68	7,88
Feniks Portoroz*	71,50	72,72	9,80	10,80	7,76	7,88
Fiba Koper	71,20	72,50	9,90	10,14	7,60	7,73
Firadas	71,50	72,60	9,90	10,25	7,50	7,80
Galileo Kozina	71,80	72,50	9,90	10,10	7,70	7,85
Golfurist Domžale	71,50	72,50	10,00	10,35	7,55	7,80
Golfurist Ljubljana	71,80	72,50	9,95	10,20	7,50	7,70
Hida*	72,40	72,50	10,20	10,25	7,79	7,84
Hipotekarna banka Koper	71,00	72,60	9,90	10,30	7,58	7,95
Hram Rožice Menges	72,00	72,30	10,25	10,40	7,80	7,90
Hranilno kreditna služba	71,40	72,70	9,97	10,30	7,58	7,95
Idila Sečovlje	71,30	72,70	10,05	10,35	7,70	7,95
Ilirika Ilirska Bistrica	70,80	72,46	9,85	10,02	7,58	7,83
Ilirika Stojnj Gradec	71,45	72,68	10,00	10,24	7,66	7,82
Ilirika Postojna	71,00	72,45	9,81	10,02	7,60	7,80
Ilirika Sezana	71,85	72,40	10,00	10,20	7,70	7,82
Italdesign Nova Gorica	71,10	72,30	9,95	10,20	7,63	7,78
Klub Slovenijales	71,70	72,30	10,20	10,60	7,75	8,00
Komercialna banka Triglav	70,13	71,96	9,92	10,16	7,55	7,83
Kompas Hertz Celje*	71,40	72,30	9,90	10,20	7,40	7,70
Kompas Hertz Velenje*	71,40	72,30	9,90	10,20	7,40	7,70
Kompas Hertz Idrija*	71,40	72,30	9,90	10,20	7,40	7,70
Kompas Hertz Tolmin*	71,40	72,30	9,90	10,20	7,40	7,70
Kompas Hertz Novo Mesto*	71,40	72,30	9,90	10,20	7,40	7,70
Kompas Hertz Krško*	71,40	72,30	9,90	10,20	7,40	7,70
Kompas Hertz Bled*	71,40	72,30	9,90	10,20	7,40	7,70
Kompas Fintrade	71,90	72,39	10,10	10,22	7,55	7,85
Kompas Holidays	71,70	72,20	10,10	10,25	7,65	7,85
Libertas Koper	71,00	72,40	9,95	10,22	7,60	7,85
Ljubljanska banka d.d.	69,30	72,70	9,80	10,33	7,37	7,88
LB Banka Zasavje d.d. Trbovlje	70,00	72,60	9,95	10,32	7,20	7,87
LB Dolenjska banka NM	69,40	72,50	9,80	10,20	7,50	7,80
LB Komercialna banka NG	68,60	71,60	9,51	10,08	7,01	7,69
LB Kreditna banka MB d.d.	69,50	71,90	9,84	10,20	7,20	7,76
LB Splošna banka Celje	70,30	72,80	9,58	10,34	7,30	7,89
LB Splošna banka Koper	69,86	72,65	9,64	10,15	7,36	7,82
Ma Vir	71,70	72,50	9,90	10,40	7,60	7,90
Madai Nova Gorica	71,10	72,00	9,96	10,20	7,58	7,74
Madai Sempeter	71,10	72,00	9,96	10,20	7,58	7,74
Media	72,00	72,50	10,00	10,25	7,80	7,95
Niprom I	71,90	72,50	10,00	10,35	7,70	7,90
Niprom II	71,00	72,00	10,00	10,20	7,64	7,78
Otok Bled	71,10	72,63	10,00	10,18	7,50	7,73
Optimizem Loz	70,30	72,30	9,82	10,25	7,40	7,85
Optimizem Postojna	70,50	72,50	9,80	10,00	7,55	7,70
Petrol	72,00	72,10	10,00	10,20	7,75	7,85
Pigal Solkan*	71,45	72,50	10,05	10,25	7,72	7,85
Pigal Kobarič*	71,45	72,50	10,05	10,25	7,72	7,85
Pigal Obutek*	71,45	72,50	10,05	10,25	7,72	7,85
Pigal Diskont*	71,45	72,50	10,05	10,25	7,72	7,85
Postna banka Slovenije*	71,00	72,00	9,85	10,20	7,30	7,70
Probanka Maribor	69,80	72,50	9,85	10,30	7,40	7,80
Publikum Ljubljana	71,79	71,98	10,10	10,24	7,76	7,87
Publikum Celje	71,50	72,39	10,05	10,35	7,55	7,79
Publikum Dobova	71,00	72,20	9,61	10,80	7,05	7,60
Publikum Kostanjevica	71,00	72,20	9,61	10,80	7,05	7,60
Publikum Krško	71,00	72,20	9,61	10,80	7,05	7,60
Publikum Maribor	70,90	71,69	10,02	10,18	7,40	7,72
Publikum Metlika	71,00	72,00	9,90	10,10	7,50	7,70
Publikum Mozirje	70,70	71,99	9,98	10,38	7,40	7,69
Publikum Novo Mesto	71,00	72,00	9,90	10,10	7,50	7,70
Publikum Piran	71,00	72,50	9,91	10,10	7,55	7,74
Publikum Tolmin	71,00	72,15	10,05	10,19	7,61	7,74
Publikum Sevnica	71,40	72,15	9,95	10,25	7,40	7,65
Publikum Sentilj	70,80	71,73	9,95	10,26	7,40	7,72
Publikum Sentjur pri Celju	71,35	72,25	10,00	10,19	7,55	7,75
Publikum Trebnje	70,20	72,40	9,90	10,10	7,50	7,72
Publikum Zagorje	71,20	72,40	10,00	10,25	7,50	7,82
Publikum Zalec	71,60	72,40	10,02	10,33	7,52	7,78
Roja	71,80	72,30	10,00	10,20	7,20	7,82
Shalaby Koper	71,40	72,60	9,86	10,50	7,66	7,82
Sit-on	72,00	72,80	10,00	10,30	7,70	7,88
Slovenijaturist Ljubljana	71,95	72,30	9,98	10,25	7,63	7,80
Slovenijaturist zel. p. Ljubljana	72,00	72,70	10,05	10,20	7,60	7,85
Slovenijaturist Jesenice	71,00	72,00	10,00	10,20	7,60	7,80
Slovenijaturist zel. p. Maribor	70,60	72,70	9,98	10,20	7,00	7,50
Slovenska investicijska banka	71,40	72,40	9,85	10,25	7,60	7,85
Sl. hran. in posojilnica Kranj	72,00	72,72	10,15	10,30	7,05	7,80
Sonce	71,80	72,50	10,10	10,30	7,60	7,85
SZKB d.d. Ljubljana	71,40	72,70	9,97	10,30	7,58	7,95
Tartarus Postojna	69,89	72,31	9,65	9,93	7,41	7,69
Tentours Domžale	71,90	72,50	10,00	10,40	7,50	7,90
Tori	71,20	72,50	9,90	10,35	7,45	8,00
Tourist service Portoroz	69,30	71,00	9,55	10,04	7,30	7,70
Upimo	72,30	72,40	10,18	10,28	7,78	7,85
Wolf	72,00	72,20	10,10	10,03	7,10	7,85

Tečaj velja danes: * Zaradi tehničnih težav objavljamo četrtkovne podatke: *

MENJALNICA HIDA

Pokriva tržnica Ljubljana

MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKI, KRONE, FUNTE, IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVAŠKI DINARJI

Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 93 z dne 14. maja 1993 — Tečaji veljajo od 15.5.1993 od 00.00 ure dalje

država	cifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	76,2422	76,4716	76,7010
Avstrija	040	šiling	100	957,3030	960,1836	963,0642
Belgija	056	frank	100	327,4062	328,3914	329,3766
Kanada	124	dolar	1	85,1714	85,4277	85,6840
Danska	208	krona	100	1749,1522	1754,4154	1756,6786
Finska	246	marka	100	1951,5084	1957,3805	1963,2526
Francija	250	frank	100	1994,6059	2000,6077	2006,6095
Nemčija	280	marka	100	6733,9833	6754,2460	6774,5087
Grčija	300	drahma	100	—	49,6370	49,7859
Irski	372	funt	1	—	164,2633	164,7561
Italija	380	lira	100	7,3131	7,3351	7,3571
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	5,2000	—
Japonska	392	jen	100	97,2050	97,4975	97,7900
Nizozemska	528	gulden	100	6001,3258	6019,3840	6037,4422
Norveška	578	krona	100	1585,8530	1590,6249	1595,3968
Portugalska	620	escudo	100	69,9661	70,1766	70,3871
Švedska	752	krona	100	1469,3552	1473,7765	1478,1978
Švica	756	frank	100	7446,4387	7468,8452	7491,2517
Velika Britanija	826	funt sterling	1	165,8580	166,3571	166,8562
ZDA	840	dolar	1	108,2488	108,5745	108,9002
Evropska Skupnost	955	ECU	1	131,2588	131,6538	132,0488
Španija	995	peseta	100	88,3499	88,6157	88,8815

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 15. MAJA 1993

st. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarški del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarški del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. JUNIJA 1993:								
26		128,6528%	135,0849%	131,4996%	100,000	643,264	671,732	1,314,996
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. OKTOBRA 1993:								
143		98,0513%	101,1932%	99,6223%	130,000	63,733	65,776	129,509

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

menjalnica	v SLT za 100 HRD	
	nakupni	prodajni
Azur Grosuplje	4,60	5,90
Fiba	4,60	5,80
Hida*	4,60	6,00
Hipotekarna banka Koper	2,00	4,00
Idila Sečovlje	5,00	6,50
Italdesign	4,50	7,00
LB Banka Zasavje	4,00	7,00
Libertas Koper	4,70	6,50
Niprom I in II	4,00	6,20
Slovenijaturist zel. p. Lj.	—	6,00
Shalaby	4,50	6,50

Tečaj velja danes: *

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

valuta	v LIRAH	
	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1460,00	1505,00
nemška marka	915,00	935,00
francoski frank	269,00	277,50
holandski gulden	809,00	835,00
belgijski frank	44,00	45,50
funt sterling	2238,00	2295,00
irski sterling	2205,00	2280,00
danska krona	235,00	243,00
grška dragma	6,40	7,00
kanadski dolar	1148,00	1185,00
japonski jen	12,90	13,65
švicarski frank	1008,00	1031,00
avstrijski šiling	128,50	133,00
norveška krona	213,00	220,00
švedska krona	198,00	205,00
portugalski escudo	9,20	10,00
španska peseta	11,70	12,50
avstralski dolar	1027,00	1058,00
madžarski florint	10,00	15,00
slovenski tolar	12,75	13,50
hrvaški dinar	0,50	0,80

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

država	banka	nakupni	prodajni

ESTONIJA / BANČNI SISTEM

Želijo si več tujih bank

Število domačih bank so prepolovili - Strog nadzor

TALLINN - Nordic Investment Bank bo vložila 121 milijonov dolarjev v Estonijo in tako bo postala največji zahodni vlagatelj na finančno področje te nove baltske države, je včeraj sporočil predsednik estonske vlade Mart Laar. Povedal je, da bo Skandinavska banka, ki združuje tudi deleže finskih in švedskih bank, kmalu dobila dovoljenje za poslovanje v Estoniji, državi, ki je med nekdanjimi republikami Sovjetske zveze najbolj odprta za tuja vlaganja.

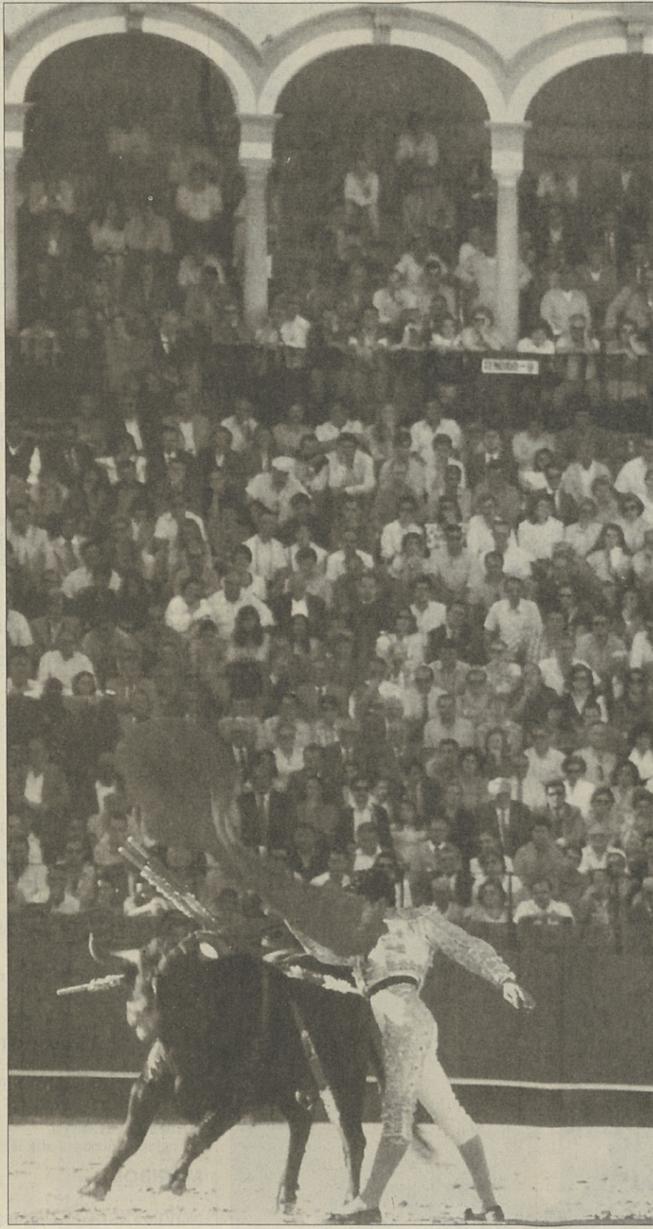
»Pri nas si želimo čim več mednarodnih bank«, je izjavil 33-letni premier. Ta hip je edina banka z mesanim domacin in tujim kapitalom v Estoniji manjša ameriško-baltska banka. Laar je zagotovil, da bo njegova centristično desna vlada podprla Nordic Investment Bank. Njeni ustanovitelji napovedujejo, da se bo banka ukvarjala predvsem s srednjimi in majhnimi podjetji.

V Estoniji je bilo pred znanimi političnimi in spremembami, ki so jim sledile, kar 40 bank, zdaj pa jih je 23. V državi so namreč opravili podroben pregled in reorganizacijo celotnega bančnega sistema, ki je bil v hudi likvidnostni krizi. Razmere v bančnistvu so se precej poslabšale potem, ko so Estonci lani junija

vedli konvertibilno krono. Ob zamenjavi valute je bilo za nemško marko treba odsteti osem kron. Tri največje komercialne banke, prek katerih je potekalo 90 odstotkov plačilnega prometa s tujino - Tartu Bank, Union Baltic Bank in Nord Estonian Shareholders Bank - so takrat zaprli, poleg teh pa se komercialno banko Revalia. Licence za sedem drugih manjših komercialnih bank so razveljavili ter združili 10 krajevnih bank v Estonsko združeno banko.

Minimalni kapital, predpisan za ustanovitev banke, so povečali na 468.750 dolarjev (6 milijonov kron). »Zdaj imamo zelo strog nadzor nad bančnim poslovanjem. Sanacija bančnega sistema je naša prednostna naloga, je izjavil Laar. »Nas glavni cilj je privatizacija celotnega gospodarstva. Smo uspešen primer prehoda na tržno gospodarstvo v primerjavi s preostankom nekdanje Sovjetske zveze«. Od uvedbe stroge denarne politike v lanskem letu, ki jo podpira tudi Mednarodnega denarnega sklada, je Estoniji uspelo znizati inflacijo. Aprila letos je mesečna rast drobno-prodajnih cen dosegla 2,3 odstotke, lani januarja pa je znašala 87 odstotkov.

(Reuter)

Španci so v bikoborbi uspešnejši kot v prizadevanjih za stabilno valuto

ŠPANIJA, PORTUGALSKA / DEVALVACIJA PEZETE IN ESKUDA

Portugalski in španski izvozniki so zadovoljni

Pezeto so devalvirali za 8, eskudo pa za 6,5 odstotka

MADRID - Odločitev o devalvaciji španske pezete za osem odstotkov je v petek sprožila val medsebojnih političnih obtoževanj, pri čemer so opozicijske stranke, sindikati in vodilni poslovneži zahtevali javno obsodbo vladne ekonomske politike.

Odločitev je prišla po večdnevnih velikih prodajah pezete, in kot so mogoče dovoliti tako močnega odliva iz rezerv. Manj kot pred letom dni je imela Španija sedemdeset milijard ameriških dolarjev rezerv, trenutno pa nekateri analitiki ocenjujejo, da je številka verjetno blizu dvajsetim milijardam dolarjev.

Mnenje vlade

Minister za gospodarstvo Carlos Solchaga je dejal, da je bila sicer ena izmed opcij tudi možnost, da bi pezeto izključili iz evropskega mehanizma medvalutnih razmerij, vendar je ni vlada nikoli resno upoštevala. Dejaj, da vlada se vedno namerava z vsimi močmi slediti usmerjenosti k zblizevanju v Evropski skupnosti. Po zadnji prilagoditvi, ki je prišla po petdsetni devalvaciji septembra lani in šestdsetni v lanskem novembru, je zdaj srednji tečaj pezete v evropskem mehanizmu medvalutnih

razmerij na ravni 79,11 za marko in primerjavi z 72,7877, kolikor je bilo prej treba odsteti za marko.

Ekonomisti se strinjajo z ministrom

Ekonomski analitiki se večinoma strinjajo z mnenjem ministra Solchaga, da bi morala osemdsetna devalvacija zadostovati, da se zaustavi spekulativni pritisk na pezeto, ki se je v petek zjutraj ustalil malce nad ravnino 76 s četrtka zvečer. Odločitev je presenetila denarne trge. Čeprav je postajalo cedalje manj verjetno, da bo lahko vlada zdržala do volitev, devalvacije niso pričakovali tako zgodaj. Minister pravi, da so jo sprejeli namenoma, da bi spodnesli spekulante. Deloma so na odločitev vplivale tudi vzemirlijeve številke glede brezposelnosti, ki so v četrtek pokazale porast na 21,74 odstotka v prvem četrtletju z 20,1 odstotka v zadnjem četrtletju lani. V Španiji je zdaj brez dela 3,3 milijona ljudi.

Nemški guverner pozdravlja devalvacijo

Helmut Schlesinger, guverner nemške centralne banke, je izjavil, da je

osemdsetna devalvacija pezete in 6,5-odstotna devalvacija eskuda po cenzurni prodaji »pravilen in v političnem smislu pogumen korak«. Odpravil je skrbi, da bi Nemčija utegnila izgubiti pri izvoznih konkurenčnosti zaradi devalvacij na trgih zunanja območja trdnih valut Evropske skupnosti. »Druge države pridobijo pri konkurenčnosti ob spremembah menjalnih tečajev, toda spremembe so bile vsekakor potrebne, ker so bili tečaji napačni,« je dejal.

Višji izdatki Evropske skupnosti

Evropske skupnosti za kmetijstvo se bodo zaradi četrtkove devalvacije pezete in eskuda predvidoma povzpeli na petdeset milijonov ekujev (sedest milijonov ameriških dolarjev) v naslednjih dvanajstih mesecih, je v petek izjavil predstavnik Evropske komisije. »Povečala bo finančne izdatke in je dodaten dokaz o inflacijskem vplivu medsebojnega mehanizma, ki bi ga morali ukiniti za lani,« je dodal. Četrtkova devalvacija bo za 0,7-odstotne točke povečala razliko med menjalnimi tečaji, ki ga uporabljajo pri kmetijskem trgovanju in tečajem na evropskih denarnih trgih. Trenutna razlika je 20,75 odstotka

in se je po septembrski valutni krizi v ES povečala za šest odstotnih točk. Novi tečaji za kmetijstvo bodo začeli veljati od ponedeljka opolnoči, je dejal predstavnik komisije.

Portugalski poslovneži so zadovoljni

Portugalski poslovneži so pozdravili kot dobrodošlo skromno 6,5-odstotno devalvacijo eskuda v petek, toda ekonomisti menijo, da to ne bo kaj prida spodbudilo gospodarstva v stagnaciji. Devalvacija osrednjega paritetnega tečaja eskuda v evropskem mehanizmu medvalutnih razmerij je bila nizja, kot so pričakovali številni bančniki in ekonomisti, zato opozarjajo, da bi se utegnili spekulativni pritiski nadaljevati.

»Devalvacija bo pomagala izvoznikom, čeprav bi si nekateri želeli, da bi se to zgodilo že prej in obcutneje,« je dejal predsednik portugalske asociacije bank Alexandre Vaz Pinto. Fernando Baes Afonso, ekonomist pri portugalski asociaciji gradbenih podjetij, je dejal, da bi lahko devalvacija sprostila pritisk na denarne trge in omogočila, da se obrestne mere znižajo, kar bi bilo pozitivno za industrijo. (Reuter)

RUSIJA / PRORAČUNSKI PRIMANJKLJAJ

Varčevali bi lahko pri ugodnih posojilih za neuspešna podjetja

Od prvega maja so plače v državni upravi dvakrat višje

MOSKVA - Ruski proračunski primanjkljaj utegne že konec junija dosegti 8 milijard ameriških dolarjev, kolikor je predvideno za vse leto, je v petek sporočila agencija Interfax in navedla besede namestnika guvernerja centralne

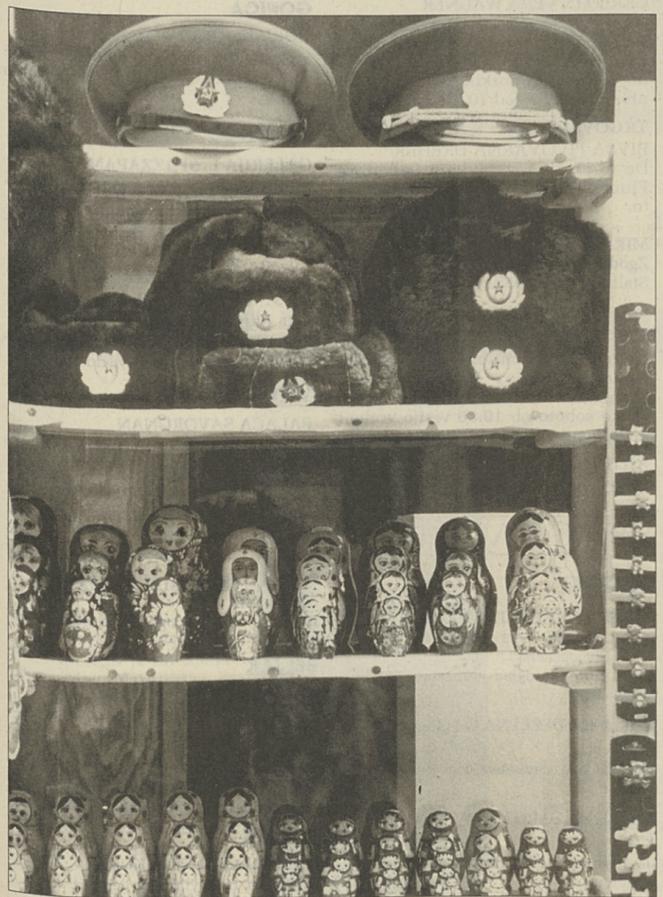
banke Valerija Kulikova. Guverner meni, da je za to krivo predvsem veliko povečanje plač za državne uslužbence. Podpredsednik vlade Anatolij Čubajs je povedal, da se bodo proračunski prihodki za leto 1993 približali vsoti 23 do

25 milijard dolarjev, poroča Interfax. Podatkov o izdatkih ni sporočil.

Predsednik Boris Jelcin je napovedal povečanje plač in drugih ugodnosti za različne skupine uslužbencev pred 25. aprilom, torej pred referendumom,

ki je podprl njega osebno in njegovo politiko reform. Plače za državne uslužbence so se dvignile za 90 odstotkov s 1. majem in tako povečale inflacijo, ki v tem letu vrtočlo narašča po 20 odstotkov na mesec. Predstavniki centralne banke so zato obtožili vlado, da z dodatnimi proračunskimi obremenitvami sabotira proračun. Liberalni vladni ministri pa menijo, da je za naraščanje inflacije kriva predvsem banka s svojimi preveč ugodnimi posojili državnim podjetjem. Drugi namestnik guvernerja centralne banke Aleksander Kandrujev je v začetku tega meseca sporočil, da primanjkljaj v drugem četrtletju utegne dosegti 2,5 milijarde dolarjev, čeprav so prvotno načrtovali 1,5 milijarde dolarjev primanjkljaja. Interfax navaja posamezne neimenovane izvedence, ki menijo, da bi utegnili proračunski primanjkljaj, če se bodo nadaljevali sedanji trendi, v letu 1993 narasti na 20 milijard dolarjev, kar bi pomenilo med 15 in 20 odstotki BDP. Letosnji ciljni primanjkljaj so načrtovali v višini 5 odstotkov BDP v skladu s cilji, ki jih je podprl tudi Mednarodni denarni sklad. A ze prvotni nacrt, ki ga je februarja v nacelu odobril tudi parlament, je racunal z 8-odstotnim primanjkljajem.

Premier Viktor Crnomirdin je v začetku tega tedna izjavil, da si njegova vlada prizadeva znizati stroške državnega proračuna z zmanjševanjem subvencij neucinkovitim podjetjem in z osredotočenjem na prednostna področja. (Reuter)

Ruske babuške so videti zadovoljne (Foto: Srđan Živulović/TRIO)

MADŽARSKA

Ne moti jih, če ga plačuje Kongres

BUDIMPESTA -

Včeraj je madžarska vlada izjavila, da ne vidi nič slabega v dejstvu, da predsednik državnega holdinga prejema večino svoje plače iz investicijskega sklada, ki ga je ustanovil ameriški Kongres. »Lahko samo potrdim, da je za nas zelo ugodno, če nekdanji madžarski državljani z velikimi izkusnjami, širokimi mednarodnimi zvezami in znanjem pomagajo Madžarski s svojim delom,« je predstavnica vlade Judit Juhasz izjavila novinarjem. »Za nas je se posebno ugodno to, da madžarski strani ni treba plačevati tega dela,« je dodala. Ta teden so namreč casniki poročali, da plačuje vlada ZDA Palu Telekiju, vodilnemu poslovnežu v razvejani holdingski družbi AV Rt od 100 do 150 tisoč dolarjev na leto iz madžarsko-angleškega podjetniškega sklada, ki so ga ustanovili leta 1990, da bi podprli zasebno poslovno iniciativo na Madžarskem. Novica o omenjenem plačevanju je pritegnila živahno medijsko pozornost na Madžarskem, kjer so nacionalisti trde linije obtožili vlado, da daje prednost tujcem pred domačimi investitorji v postopku privatizacije gospodarstva. Pri tujih vlaganjih na Madžarskem so podjetja iz ZDA na prvem mestu.

SRBIJA / ZASTAVA IŠČE NOVE MOŽNOSTI ZA PROIZVODNJO

Embargo jih duši

Zdaj izdelujejo tudi invalidske vozičke, ki so jih nekdanj uvažali predvsem iz Slovenije - Tovarne nočejo zapreti

RADMILA LALIĆ

BEOGRAD - Namestnik generalnega direktorja kragujevske Zastave Radivoje Andonović je za Republiko izjavil, da mora to podjetje, čeprav so razmere zaradi izolacije in blokade se tako težke, enostavno proizvajati naprej. Posledice sankcij so za sedanjo proizvodnjo zelo hude, saj bi tudi veliko močnejša gospodarstva, kot je jugoslovansko, težko prenesla takšno osamitev - meni drugi človek Zastave. Najslabše bi bilo, če bi tovarno zaprli, je prepričan Andonović, ki meni, da je dolocitev poslovnih prednosti njihova temeljna naloga. To hkrati pomeni tudi zavrnitev vse glasnejših govoric v srbski javnosti, da se proizvodnja avtomobilov zaradi sankcij bliza svojemu

koncu - je poudaril Andonović. Namestnik generalnega direktorja Zastave tudi meni, da je zelo težko organizirati proizvodnjo avtomobilov na zonenem trgu in brez komunikacije s svetom. Poglavitni cilj je, da tovarna preživi, to pa pomeni ohranitev proizvodnega programa. Eden od ciljev Zastave je, da bi letno proizvodnjo povečali na 120.000 avtomobilov, ce bi v leto 1994 vstopili brez embarga. Italijanski partner Iveco zagotovo ostaja se naprej v Zastavi proizvodnji, zagotavlja Andonović.

V zadnjem času so tekoči trakovi večinoma ustavljeni, med sankcija-

mi pa Zastava načrtuje omejeno proizvodnjo 20.000 do 30.000 avtomobilov ter prodajo za devize na domačem trgu. Cena najcenejšega juga 45 bo, po besedah Andonovića, okrog 7000 mark; zanj bo moral povprečni Jugoslovian odsteti kar 70 mesečnih plač.

Sicer, omenja namestnik generalnega direktorja Zastave, je včasih, v obdobju starojugoslovanskega trga, tovarna v Sloveniji prodala 12 do 15 odstotkov svoje letne proizvodnje, ki je bila namenjena domačemu kupcu. Po Andonovičevih besedah je Zastava na slovenskem trgu prodala tudi do 40.000 avtomobilov na leto.

Gospodarstvo zdaj isče nove poti, in brz ko bodo dane možnosti, bodo tako, v skladu z lastno logiko, nastale nove povezave - zatrjuje Andonović.

Zastava je pred kratkim začela proizvajati invalidske vozičke. Na vprašanje, ali je proizvodnja teh zdaj donosnejša kot izdelava avtomobilov, je Andonović odgovoril, da sta oba izdelka enako pomembna. Ta humanitarna priprava, kot jo imenuje Andonović, govori samo o prestrukturiranju jugoslovanske proizvodnje zaradi sankcij in odcepitve nekdanjih republik, saj je bil po njegovih besedah v bivši Jugoslaviji poglaviti dobavitelj invalidskih priprav za Srbijo slovenski UZR - Soca.

V Sloveniji je dele za Zastavine avtomobile težko najti in včasih je edina rešitev odpad (Foto: S. Živulović/TRIO)

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

Kunst - Stromajer: LA LA SLINA, premiera (sreda, 19. 5. ob 21 uri). Igra PETRA GOVC. V okviru SOU- kulturnega festivala.

DRAMA SNG (061/221-511)

M. Frisch: DON JUAN ALI LJUBEZEN DO GEOMETRIJE (danes, 15. 5. ob 19.30). Za abonma Sobota in izven (konto). Režija Barbara Hieng- Samobor.

MALA DRAMA

A. Nicolaj: PRVA KLASA (danes, 15. 5. ob 20. uri). Za izven in konto. Komedija o starši generaciji za vse generacije.

OPERA (061/331-945)

Giacomo Puccini: TRIPITI- PLASC, SESTRA ANGELIKA, GIANNI SCHICCHI, premiera (danes, 15. 5., ob 19. uri). Dirigent Loris Voltolini, režiser Kresimir Dolenc, scenograf Dalibor Laginja, kostumograf Goran Lelas, koreograf Matjaz Faric. **Repriza:** 16. 5. (za red Torek I); 20. 5. (za red Cetrtek I); 25. 5. (za red Torek II); 27. 5. (za red Cetrtek II).

NETOPIR (ponedeljek, 17. 5. ob 15. uri). Mladinska.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO (061/210-852)

E. Flisar: KAJ PA LEONARDO (danes, 15. 5. ob 19.30 uri). Za izven in konto. **Zadnja ponovitev v tej sezoni!**

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE (061/310-610)

Phillip Burt: TWICE UPON A TIME (danes, 15. 5. ob 19.30 uri) Za izven. Gostuje LIVING LANGUAGE THEATER. Predstava je v angleščini.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE (061/312-860)

O. Scheinpflugova: FILM SE MU JE UTRGAL (OKENCE), premiera (danes, 15. 5. ob 19.30. uri). Za abonma red Premierski in izven, nedelja, 16. 5. ob 16. uri za abonma Nedeljski popoldanski in za izven). **Zadnja premiera v tej sezoni!** Veselo igra v starih dejanjih. Nastopajo: Sonja Pavčić, Jasmina Pecar, Irena Mrak, Bojan Visterm in drugi; igro je pripravil Peter Ovsec.

V LUTKOVNEM GLEDALIŠČU GLEDALIŠČE BOMBOLINI

Zoran More-Igor Sancin: SVETOVNO GLEDALIŠČE KANDRSE (ZELO CUDNA KOMEDIJA) (danes, 15. 5. ob 20. uri PREMIERA; repriza v nedeljo, 16. 5. ob 20. uri). Režija: Z. More-I. Sancin, igrajo: Zoran More, Igor Sancin, Barica Blenkus.

Gledališče Bombolini je gledališče, ki želi zabavati in ne moralizirati, gledališče, ki s tem, ko zabava druge, zabava tudi sebe in preko tega pomaga odraslim, ki so se pozabili igrati. Komedija s podnaslovom »zelo cudna komedija« nas popelje v zakulisje Svetovnega gledališča iz vasi Kandrse...

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

KULTURNI DOM

V ponedeljek, 17. t. m., ob 16. uri - Slovensko stalno gledališče: A.P. Cehov »Česnjevi vrti«. Režija Boris Kobal.

DVORANA TRIPCVOVICH

Opera sezona in Balet 1992/93

Danes, 15. t. m., ob 17. uri (red S) - J. S. Bach »Kaffee - Kantate« in J. Brahms »Rinaldo«. Dirigent Charles Farcombe. Režija Ivan Stefanutti. Peta ponovitev jutri, 16. t. m., ob 17. uri (red G). Predprodaja vstopnic za baletne predstave »Trieste danza«: »Ma mère l'oye« M. Ravela in »La gíara« A. Casselle, v sodelovanju s stalnim gledališčem Furlanije-Juljske krajine je že v teku pri blagajni Dvorane Trpčevičih: 9-12, 16-19 (zaprto ob ponedeljkih).

GLEDALIŠČE ROSSETTI

Nocoj ob 20.30 in jutri ob 17.30 bo v gledališču Rossetti na sporedu produkcija gojnk Centra za klasičen balet.

Predstave z naslovom Balet v gledališču, v filmu in video.

V ponedeljek, 17. t. m., ob 18.30 srečanje z baletno skupino iz Toscanine in ob 21. uri nastop iste skupine.

Ob 20. uri predvajanje Preljocajevga Videofilma; ob 23. uri bodo v Dvorani Ariston predvajali Antonionijev film »Deserto rosso«. Predprodaja vstopnic je v teku, posebni popusti za abonente gledališča Rossetti in Verdi in tudi za skupine. Od 19. do 30. t. m. gostovanje gledališke skupine Teatro di Roma z Goldonijev »La bottega del caffè«. Režija Mario Mis-

KOROŠKA

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠČE

Danes, 15. t. m., ob 19.30 bo na sporedu »Jesus Christ Superstar« - rockopera Andrewa

ZA NAJMLAJŠE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CEKINOV GRAD

Otvoritev razstave MLADI EX TEMPORE SLOVENIJE (ponedeljek, 17. 5. ob 15.30. ure dalje); obisk CEFERINA; lutkovna predstava z osebam iz pravljice o ZVEZDICI ZASPANKI; delavnica - oblikovanje gline - ZMAGO POSEGA in MAR-KER. V organizaciji agencije REMBRANDT in Pionirskega doma.

UMETNIŠKO GLEDALIŠČE (Atelje Viba-filma, Zrinjskega 9, 061/325-971, int. 23)

A. Strindberg: POT V DAMASK (sreda, 19. 5. ob 20. uri - PREMIERA 2; repriza v petek, 21. 5. ob 20. uri). Adaptacija in režija Aleksander Jurc, scenografija Janez Bernik, igrajo: Rade Serbedžija, Stefka Drolc, Ivo Ban, Tone Gogala, Mojca Turk, Joze Babic, Mateja Rebolj in sestri Paternost, celo: Gregor Pirs.

MARIBOR

DRAMA SNG (062/221-206)

Kabaret XX. stoletja: NAMESTO ROZ - avtorski projekt SVETLANE MAKAROVIC ob spremljavi tria Popcorn (danes, 15. 5. ob 21 uri, za izven; v nedeljo 16. 5. ob 21 uri za izven, Mali oder).

MINORITSKA CERKEV

KARAMAZOVI (KAKO JE ALJOSA POSTAL ANGEL) (danes, 15. 5. ob 24. uri in nedeljo, 16. 5. ob 20. uri). Dramaturg in režiser: Sebastijan Horvat.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE (063/25-332)

Ionesco: KRALJ UMIRA (danes 15. 5. ob 19.30). Režiser Matjaz Latin. Gostovanje AGRFT iz Ljubljane. Za izven.

IZOLA

KULTURNI DOM

Milan Klec: VSEGA JE KRIVA MARJANA DERZAJ (danes, 15. 5. ob 20. uri). Režija: Dusan Mlakar; izbor glasbe: Gojmir Lesnjak; ples: Mojca Horvat; igrajo: Alojz Svete, Lucka Pockaj, Vladimir Jurc, Maja Blagovic, Gojmir Lesnjak; poje: Marjana Derzaj.

KRANJ

PRESEKOVNO GLEDALIŠČE (064/222-701)

Ray Cooney: ZBEZI OD ZENE, komedija (danes, 15. 5. ob 20.30 uri). Gostovanje v Novi Gorici.

Miro Gavran: MOZ MOJE ZENE, komedija (danes, 15. 5. ob 20. uri). Gostuje Moje gledališče iz Ljubljane (Spanski borci). Za abonma Sobota II., konto in izven.

Matjaz Faric: POTOPLIS-nastop plesne skupine DERR iz Ljubljane (nedelja, 16. 5. ob 20. uri). Za izven.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

Thornton Wilder: NASE MESTO (danes, 15. 5. ob 21. uri). Režija: Adrijana Rustja, igrajo: V. Jurc, S. Colja, Miranda Caharija, Lidija Kozlovic, Gojmir Lesnjak in drugi.

siroli. Predstava v abonmaju: odrezek st. 11. Predprodaja vstopnic pri blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti.

GLEDALIŠČE CRISTALLO

LA CONTRADA

Od 19. do 23. maja bodo v sodelovanju z občinskim gledališčem G. Verdi na sporedu predstave izven abonmaja z naslovom »L'amore è un treno«. Prislunhili bomo ariam najslavnijših operet z D. Mazzucato, Max Reneo Cosottijem. Režija Francesco Macedonio in glasbena oprema G. Gori, klavirska spremljava Livio Cecchelin.

Sezona gledališča La Contrada se bo zaključila s predstavami »Dentro e fuori mura« - gledališče v narečju. Predstave bodo na sporedu od 24. do 30. maja.

GLEDALIŠČE MIELA

Predstava »Risate selvagge« zaradi organizativnih problemov odpade.

V torek, 25. t. m. - »Il grande pop corn«. Nastopata Anatoli Balasz in Maurizio Grandé. Predstavo organizira Združenje Globogas.

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

GM - Zaključne akademije : v sredo, 19. t. m., petek, 21. t. m., sredo, 26. t. m., petek, 28. t. m. in sredo, 2. junija, ob 18. uri se bodo vršile zaključne akademije gojencev Glasbene matice - sole Marij Kogoj.

LLOYDA WEBBERJA. Ponovitev v torek, 18. t. m., ob 19.30.

Jutri, 16. t. m., ob 15. uri Gaetano Donizetti »Ljubezenski napoj«. Ponovitev v sredo, 19. t. m., ob 19.30.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE (061/314-962)

Boris A. Novak: STOTISOCNOGA (danes, 15. 5. ob 11. in 17. uri). Za izven.

»Vesela, zabavna, pa tudi malo resna igra, v kateri simpatično, živahno, bistro, iskrivo, prisrčno morda malce samosvojo, včasih koketno, najraje pa prebrisano nagajivo Stonogo srečamo v spopadu z vsemi njenimi stotimi cvetli in copati, z mamami in babicami, s tursicami in smazilkami, s prodajalci cvetljev in ne nazadnje tudi z gospo Matildo.«

RAJKO BIZJAK - LABIRINT III.

V trzaski TKG tokrat razstavljajo fotografi Martin Rauchenwald, Maurizio Frullani in Rajko Bizjak, njihovi izdelki pa se tesno navezujejo na ustvarjanje oziroma na »kolege« slikarje.

RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

HALA TIVOLI

HARE KRISHNA FESTIVAL (danes, 15. 5. ob 20 uri). Programske točke: Koncert bhajan glasbe; Multivizijski show; Reinkarnacija; Predavanje iz modrosti indijskih ved; Mantra Rock Dance. Sodelujejo svetovno znani umetniki: GAURANGA BHAJAN BAND, v svetovnem merilu trenutno vodilna spiritualno-glasbena skupina, člani izvajajo tradicionalno glasbo spiritualne Indije, ki je hkrati meditativna in vznemirljiva; NITYA TRIPITA, iz ZDA je avtorica svetovno znane multivizijske produkcije »Krishna Vision«; SRILA HARIKESA SVAMI, vodilni učitelj Hare Krishna gibanja; TITIKSAVA KARUNIKA, slavni rock kitarist iz Los Angelesa.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALIŠČE MIELA

Od 17. do 19. t. m. bo na sporedu ciklus fil-

KINOTEKA

TISTEGA LEPEGA DNE- spominski večer FRANCETA STIGLICA , prvega moza slovenskega filma (sreda, 18. 5. ob 20 uri).

STUDENTSKA ORGANIZACIJA UNIVERZE (061/113-282)

SOU kulturni festival (od ponedeljka, 17. 5. do sobote, 22. 5). Program bo potekal v Krizankah, Gledališču Glej, Cankarjevem domu ter s slikarskimi, fotografskimi in arhitekturnimi razstavami na Starem trgu, Zvezda parku in Vegovi ulici.

KOPER

MAREZIGE

Zveza združenj borcev NOV občine Koper prireja PARTIZANSKI SHOD UPORNE SLOVENSKE ISTRE. (danes, 15. 5. ob 17. uri).

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

ATRIJ NARODNEGA MUZEJA

Koncert kvarteta TARTINI (sreda 19. 5. ob 20. uri). Program: W. A. Mozart, R. Schumann, C. Debussy.

TIVOLSKI GRAD (MGLC)

MUZA PRI MUZI- koncert (sreda, 19. 5. ob 18. uri) Tria ljubljanske Srednje glasbene in baletne sole v zasedbi flavte, violine in kitare, nastopajo glasbenice: Anamarija Tomac, flavta, Nina Ostasevski, violina, Tanja Breclj, kitara.

SLOVENSKA FILHARMONIJA

Sprehod skozi zgodovino jazz-a-Big Band v slovenskem prostoru (sreda, 19. 5. ob 18. uri). Izvaja Big Band RTV Slovenija, dirigant in komentator Emil Spuk.

KRANJ

GIMNAZIJA KRANJ

Tradicionalno srečanje odraslih pevskih zborov občine Kranj (danes, 15. 5. ob 19.30 uri).

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Razstava OSKARJA KOKOSCHKE - Skice s potovanj. Razstavo si lahko ogledate v Galeriji CD do 6. junija.

V Mali dvorani CD razstavlja slikar TONE LAPAJNE.

MALA GALERIJA

Razstava FRANZA WESTA, slovitega dunajskega umetnika.

NARODNI MUZEJ

Razstava ROJSTVO CIPKE.

KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER KRIZANKE

Razstava RIHARD JAKOPIC - To sem jaz, umetnik... Iz življenja in dela velikega slikarja.

MESTNA GALERIJA

Do 22. maja je na ogled razstava izbranih del iz retrospektive avstrijskega umetnika HANSA BISCHOFFSHAUSNA.

CEKINOV GRAD (Muzej novejšje zgodovine, 061/323-968)

Do konca maja razstava MENJAVE DENARJA V 20. STOLETJU V SLOVENIJI in razstava JANINA KLEMENCICA - Popotna fotografija.

GALERIJA KOMPAS

Razstava slikarja iz Sibirije NIKOLAIA RYBAKOVA.

GALERIJA INSULA

Na ogled je razstav grafik akademske slikarke MIRE LICEN KRMPOTIC.

LEKOVA GALERIJA (Verovskova 57)

Do 11. junija razstavlja grafik VENO DOLENC.

LIKOVNO RAZSTAVISCE RIHARD JAKOPIC.

Do 29. maja je na ogled razstava članov Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov.

GALERIJA ASTER- HOTEL HOLIDAY INN

Na ogled so dela iz keramike SNEZANE SOTLAR.

GALERIJA ILIRIJA

Na ogled je razstava slik IRENE POLANEC

MARIBOR

NOVINARSKI KLUB (062/222-251)

Na ogled je razstava slikarja ZLATKA GNEZDA. Na ogled je razstava slikarja TOMA VRANA.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

TK GALERIJA

Na ogled je fotografska razstava Martina Rauchenwalda (Avstrija), Maurizia Frullani (Italija) in Rajka Bizjaka (Slovenija).

GALERIJA CARTESIUS

Do 23. t. m. razstavlja slikar Pino Ferfoglia. Urnik ogleda: 11-12.30, 16.30-19.30, ob praznikih 11-13 (ob ponedeljkih zaprto).

GALERIJA BASSANESE

Do 20. maja je na ogled razstava Paola Patellija. Urnik: samo ob delavnih od 17. do 20. ure.

MUZEJ ZIDOVSKESKUPNOSTI CARLO IN VERA WAGNER

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme židovske liturgije. Urnik ogledov: ob nedeljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrkih od 10. do 13. ure.

TRGOVSKI CENTER IL GIULIA

BIVSA PIVOVARNA DREHER

Do 6. junija razstavljajo Salvatore Fiume, Michele Cascella in Norberto.

MIRAMARSKI GRAD

Zgodovinski muzej

Stalna razstava »Nacrti za Miramar«.

MUZEJ REVOLTELLA

Na ogled je stalna razstava »Da Canova a Burri«. V organizaciji Trzasko letovišcarske ustanove se vsako soboto ob 10.30 vršijo vodeni brezplačni ogledi Muzeja Revoltella.

JULIET

Do 25. maja razstavlja Enrico De Par.

KOROŠKA

CELOVEC

GALERIJA CARINTHIA Alter Pl. 30

Do 30. avgusta 1993 je na ogled razstava Hansa Staudacherja. Do 5. junija na ogled je razstava Jürgena Brodwolfa.

KOROSKA DEZELNA GALERIJA,

Burg, 8

Na ogled je razstava Suse Krawagna, Michael Keinzer.

KAVARNA UMETNIKOV, Goethepark 1

Do 29. t. m. je na ogled razstava Gabriele Schurian.

GALERIJA MEDIA NOX

Razstava modnega nakita LORE BOHING na fotografijah in videu.

BLED

HOTEL ASTORIA

Razstavlja akademska slikarka KLEMENTINA GOLJJA.

CELJE

HOTEL MERX

Do 30. maja razstava slik JOZETA PERCICAJUŠKINA.

MOZIRJE

GALERIJA MOZIRJE Na ogled je razstava akademskega slikarja DUSANA LIPOVCA.

MURSKA SOBOTA

POKRAJINSKI MUZEJ (prostor muzeja Grad 2. nadstropje) Na ogled je razstava SKAVTI IN GOZDOVNICI NA SLOVENSLEM.

NOVA GORICA

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

Table with program schedule for Slovenija 1, including times and titles like 'Radovedni Tacek: Zvon', 'Oscar Junior', 'Pet prijateljev, 7/13 del angleske nanizanke'.

SLOVENIJA 2

Table with program schedule for Slovenija 2, including times and titles like 'Clovek in glasba: Haydn in Esterhazyjevi, 3. del', 'Ljubezen da, ljubezen ne, 1. del'.

KANAL A

Table with program schedule for Kanal A, including times and titles like 'RIS, risanke in spoti', 'Astroloska napoved', 'Borec iz pekla'.

KOPER

Table with program schedule for Koper, including times and titles like 'Istrska paberkovanja'.

RAI 1

Table with program schedule for RAI 1, including times and titles like 'Film: Giallo a Creta', 'Aktualno: La penisola del tesoro (6. odd.)'.

RAI 2

Table with program schedule for RAI 2, including times and titles like 'Aktualno: Mattina 2, vmes (8.00, 9.00, 10.00) kratke vesti'.

RAI 3

Table with program schedule for RAI 3, including times and titles like 'Rubrika o kmetijstvu', 'Neonews in Videl bos'.

RETE 4

Table with program schedule for Rete 4, including times and titles like 'Nanizanke', 'Nad.: General Hospital, Marilena, 9.55'.

CANALE 5

Table with program schedule for Canale 5, including times and titles like 'Na prvi strani', 'Nanizanka', 'Aktualno: Sabato 5, 10.30 Nonsolomoda'.

ITALIA 1

Table with program schedule for Italia 1, including times and titles like 'Otroški variete', 'Nanizanke', 'Odpri studio, vreme'.

TELE 4

Table with program schedule for Tele 4, including times and titles like 'Lastne oddaje', 'Kronika in komentar'.

KOPER

Table with program schedule for Koper, including times and titles like 'Mannix, ameriška tv nanizanka', 'Objestnezi, it. komedija'.

Avstrija 1

Table with program schedule for Avstrija 1, including times and titles like 'Cas v sliki', 'Pica, pica - kosček neba, am. komedija'.

Avstrija 2

Table with program schedule for Avstrija 2, including times and titles like 'Tisoc mojstrov in', 'Pustolovska pot v svobodo: Car prezira, 2. del'.

Hrvaška 1

Table with program schedule for Hrvaška 1, including times and titles like 'Porocila', 'Slika na sliko, pon.', 'Dobro jutro, Hrvaška'.

Hrvaška 2

Table with program schedule for Hrvaška 2, including times and titles like 'Tv koledar', 'Tampere: SP v boksu, prenos', 'Kvalifikacije za EP v kosarki'.

Madžarska

Table with program schedule for Madžarska, including times and titles like 'Baptistični verski program', 'Za otroke, risanke, igra', 'TV-magister'.

HRVAŠKA TV 2

21.15

Večno sladka Irma

Ameriški barvni film

Leta 1963 je ameriški režiser Billy Wilder poskušal obrniti ustaljeno pot filmanja: namesto da bi iz »normalne« podlage naredil musical, je po broadwayski glasbeno-plesni priveditvi naredil filmsko komedijo.

bilo težav z izbiro: mladostno naivni pariški policaj je seveda največja Wilderjeva moska zvezda Jack Lemmon, ki kot z neba s svojo postenostjo in trdnimi moralnimi nazori pade v prijeto - in jasno nasprotno zakonu - pariško skupnost, ki v čudoviti simbiozi, čeprav včasih zivljenjsko ne ravno najpristranejši, živi na pariški trznici Les Halles.

TV SLOVENIJA 2 13.35

NAŠ AVTO, slovenski črno-beli film. S filmom Naš avto zaključujemo cikelus filmov Františka Capa. Osem čeških in pet slovenskih filmov nam ga je predstavilo kot plodnega ustvarjalca, ki je dal odlične pečat naši kinematografiji.

TV SLOVENIJA 2 21.20

BERLINSKA GOSPA (Berlin Lady), nadaljevanka. Evropa v zgodnjih tridesetih letih, nekaj let pred svetovno katastrofo: Pariz, München in Berlin, velika in bogata mesta in soju luči in razkošja na eni in velike bede na drugi strani.

RAI 2 22.25

TEXASVILLE, ameriški film. Film je Peter Bogdanovich (30.7.1939, New York) posnel leta 1990. Trideset let po dogodkih v The Last Picture Show (Zadnja kino predstava) se v tekoškem mestecu Anareni ni nič spremenilo.

PRO 7 20.15

GOLJUFI, ameriški film. Film (The Decelvers) je leta 1988 posnel režiser Nicholas Meyers po istoimenskem romanu Johna Mastera. Smanjanje v Indiji je bilo težavno in spremljivo so ga številne polemike. Rezultat je vsekar zanimiv triler. Igrajo Pierce Brosnan (na sliki), Saeed Jaffrey, Sashi Kapoor in drugi.

RADIO

Slovenija 1 (UKV 88,5; 90,0; 91,8; 92,9; 94,1; 96,4; MHz; od 16,00 SV 918 kHz) 08.10 Porocila 08.15 Slika na sliko, pon. 09.00 Dobro jutro, Hrvaška 10.30 Kaj se mi dogaja, 4. del 11.30 Deček z Andromeda, ponovitev 2/6 dela otroške nadaljevanke Porocila 12.00 Smisel življenja, 3/6 del, ponovitev 12.35 Družina Addams, ponovitev 8/16 dela Glasbena zapeljevanja: Zaradi tvojega imena, ponovitev 14.20 Porocila 14.25 Prizma 15.10 Priscino vasi 15.55 Porocila 16.00 Dan HTV, ponovitev 16.45 Turbo Limach Show Porocila 18.00 Santa Barbara, 404. del 19.05 Na začetku je bila beseda Dnevnik 1 20.30 Glasbeni spored 20.55 Eurosong '93, prenos iz Millstreeta Dnevnik 2 00.15 Slika na sliko 01.15 Porocila 01.25 Sanje brez meja

Slovenija 2 (UKV 87,8; 92,4; 93,5; 95,3; 96,9; 97,7; 98,9; 99,9; MHz) 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila: 19.00 Dnevnik: 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Servisne informacije; 8.30 Sobotni val; 8.40 Kalendar prireditve; 9.45 Sobotna akcija; 11.00 Moped Show; 12.10 Sport; 13.00 Tematsko popoldne, vmes glasbene želje; 13.50 Ocene; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.30 Obvestila; 17.40 Sport; 19.00 Večer na 2; 19.30 PRŠ (pop-rocker); 21.30 Azzuro; 22.20 Ameriški rock na smetišču.

Slovenija 3 (UKV 96,5; 101,4; 102,0; 103,9; MHz; od 19,30 88,6; 93,1; 100,3; 100,6; do 16,00 SV 918 kHz) 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Porocila: 8.10 Dobro jutro; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Zgodnja dela; 11.05 Jazz, blues, dixieland; 13.05 Izbrali smo: 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Zborovske skladbe; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Sobotni feljton; 17.00 Glasbeni arhiv; 18.05 Radjski roman; 18.25 Hector Berlioz; 19.35 Boris Godunov; 23.35 Intermezzo; 23.55 Lični utrinek.

Radio Koper (slovenski program) (SV 549 kHz, UKV 88,5 - 93,8 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz) 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Porocila; 12.30 Dnevnik; 6.00 Otvoritve, napoved programa, koledar; 6.30 Jutranjik, osmrtnice; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45 Servisne informacije;

Radio Općine 11.30, 15.30, 17.30 Porocila; 10.00 Foyer; 15.00 Glasba po željah. Radio Koroška 18.10-19.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION 08.00 Awake on the wildside: European Video Song contest; 11.00 The Big Picture, vodi Ray Cokes; 11.30 Vol; 13.30 XPO; 14.00 Video: European Video Song Contest; 19.00 Braun European Top 20, vodi Pip Danni; 01.00 Video; 03.00 Nočni video. SKY ONE 07.00 Car 54, where are you?; 07.30 Rin Tin Tin; 08.00 Fun Factory; 14.00 Rich Man, poor Man; 15.00 Zaljubljen v poravnico; 19.00 Beverly Hills, 90210; 21.00 Nerešene skrivnosti, vodi Robert Stack; 22.00 Cops I; Cops II. PRO 7 05.25 Serije, ponovitve: 08.20 Dogodivščine treh mušketirjev, pon. fr./it. filma; 10.25 Sunset Limousine, pon. am. komedije; 14.20 Clovek z druge zvezde, 18. del; 15.15 Vročica sobotne noči, am. glasbeni film; 18.15 Doc Savage - bronasti clovek, am. pustolovski film; 20.15 Goljufi, indijsko-brit. pustolovski film; 22.15 Malone, am. kriminalka; 00.30 Neizprosnna peterica: Vojni heroj. PREMIERE 07.00 Romero; 13.15 Noč z Alice, it. komedija; 20.00 David Bowie; 20.15 Gringo, zlato in dekleta, am. vestern; 21.45 Backdraft, am. akcijski film; 00.30 Twilight, am. film; do 06.35 ponovitve filmov. EUROSPORT 08.30 Aerobika; 09.00 Medna-

NOVICE

DANES

Sobota, 15. maja 1993
 NOGOMET
 Under 21
 Finale za 3. mesto
 16.00 v Trstu: Risanese - Breg
 Najmlajši
 18.00 v Trzicu: Romana - Mladost
 Cicibani
 17.00 v Trzicu: Aris San Polo - Mladost
 KOSARKA
 Propaganda
 18.00 v Trstu, Istrska ulica 53: Don Bosco - Jadran
 Minitbasket - trofeja Nistri
 14.30 v Trstu, Istrska ulica 53: Don Bosco - Kontovel;
 16.00 v Trstu, Stadion 1. maj: Bor - Cobolli

ODBOJKA

1. moska divizija
 20.30 v Mosu: Mossa - Soca Valprapor; 20.15 na Opčinah, sola De Tommasini: Sloga - Nuova Pallavolo Trieste
 1. zenska divizija
 18.00 v Dolini: Breg - Zaule; 20.00 v Gorici, Slovenski sportni center: Olympia - Libertas Cormons
 2. zenska divizija
 20.00 v Gorici, Kulturni dom: Dom Imsa - Soca Gostilna Devetak
 NARASČAJNIKI
 Deželni finale
 15.00 v Cordenonsu: Cordenons - Valprapor Soca
 Narasčajnice
 Deželni finale
 15.00 v Roveredo in Piano: nastopa tudi Bor Friulexport
 ROKOMET
 Moskva C liga
 19.30 v Maloju: Malo - Kras Trimac
 NAMIZNI TENIS
 Prvenstvo Treh Benečij
 14.00 v Zgoniku: Nastopata tudi Kras in Bor Cunja R.E.

JUTRI

Nedelja, 16. maja 1993
 NOGOMET
 Najmlajši
 12.00 na Opčinah, Villaggio del Fanciullo: Costalunga - Primorje A.
 KOSARKA
 Dečki
 11.00 v Trstu, Ul. Forti: Servolana - Polet;
 Propaganda
 11.00 v Brisicah, tel. Ervatti: Kontovel Ricreatori
 ODBOJKA
 1. zenska divizija
 11.00 v Trstu, tel. Monte Cengio: Cus - Kontovel;
 TENIS
 Italijanski pokal
 9.00 na Padricah: Gaja - TC Ronchi
 NAMIZNI TENIS
 Prvenstvo Treh Benečij
 8.30 v Zgoniku: nastopata tudi Kras in Bor Cunja R.E.
 BIKE SLALOM
 10.00 Veliki Repen (pri nogometnem igrišču): start najmlajših kategorij

ODBOJKA / NARASČAJNIKI/CE

Za naslov v FJK Valprapor Soča in Bor Friulexport

Oba finala pri Pordenonu

Jutri se bo začel se zadnji deželni odbojarski mladinski finale. Za naslov prvaka FJK se bodo potegovali pokrajinski prvaki med narasčajniki in narasčajnicami (letnika 1979 in 1980). Fantje bodo tekmovali v Cordenonsu, dekleta pa v sosednjem kraju Roveredo in Piano. Sistem je enak kot za ostale kategorije. Tekmovanje se odvija v treh dneh (16., 23. in 30. maja), vsak pa igra proti vsakemu. Kaze, da bo tako kot na pokrajinski ravni, obveljalo pravilo, da se s točko nagradi vsak osvojeni set, kar pa je pravi absurd. Lahko se namreč zgodi, da bo ena ekipa zmagala na vseh treh tekmah, denimo z 2:1, a bo naslov prvaka pripadel ekipi, ki bo zmagala le dvakrat, o obrat s 3:0. To bi bila, kajpak, velika krivica.

Slovenska odbojka bo tudi na tej ravni dobro zastopana. V moski konkurenci bo barve goriske pokrajine branila združena ekipa Valprapor Soca, med dekleti pa bo igral tržaški Bor Friulexport.

Goričani se bodo v prvem kolu pomerili s pordenonskim prvakom Cordenonsom, ostala tekme pa sta il Pozzo iz Pradamana in Pallavolo Trieste. Zdi se, da lahko Goričani računajo na osvojitve prvga mesta.

Borovke se bodo za uvod pomerile z videmskim prvakom PAV Bressa. Ostala prvaka pa sta

Cordenons (Pordenon) in Pro Romans (Gorica). Konkurenca je nepoznana, zato je vsaka napoved v bistvu sila tvegana, prepričani pa smo, da bodo borbene varovanke trenerke Betty Nacinovi dobro zastopale naslo odbojke. **Sporred**

Fantje:
 Nedelja, 16. maja: 15.00 Cordenons - Valprapor Soca; sledi Pallavolo TS - Il Pozzo.

Nedelja, 23. maja: 15.00 Pallavolo TS - Cordenons Futura; sledi Il Pozzo - Valprapor Soca.

Nedelja, 30. maja: 15.00 Pallavolo Ts - Valprapor Soca; sledi Il Pozzo - Cordenons.

Dekleta:
 Nedelja, 16. maja: 15.00 Cordenons - Pro Romans; sledi PAV Bressa - Bor Friulexport.

Nedelja, 23. maja: 15.00 Bor Friulexport - Cordenons; sledi PAV Bressa - Pro Romans.

Nedelja, 30. maja: 15.00 Bor Friulexport - Pro Romans; sledi PAV Bressa - Cordenons.

Svet slovenskih organizacij iskreno čestita svoji članici

SZ Soči

ob napredovanju v C2 ligo in združenju ekipi dečkov

Soca - Val Prapor

ob izrednem uspehu (napredovanje v meddeželno prvenstvo).

CIEMME / GORIŠKI KOŠARKARJI ZGREŠILI CILJ

Bodočnost ostaja negotova

Ce bi veljal pregovor, da v tretje gre rado, bi se morala letošnja kosarkarska sezona končati s slavjem goriskega drugoliga. Razpleti na igrišču pa niso bili niti tokrat naklonjeni goriski peterki. Tudi v tretjem zaporednem nastopu v B-1 ligi so Goričani zatajili in se niso uspeli uvrstiti na eno izmed prvih starih mest ter so se morali ponovno odpovedati sanjam o prestopu v A ligo. Ponovila se je tako slika iz prejšnjih prvenstev, ko so samo na papirju goriski kosarkarji veljali za eno izmed najboljših mostev, na igrišču pa so se stvari zasukale v povsem drugo smer.

Kot je bilo pač pričakovati, so se v kosarkarskih krogih takoj ob koncu prvenstvenih bojov vnele živahne debate in analize o vzrokih tretjega neuspelga poskusa članske peterke v sicer dokaj zahtevnem prvenstvu B-1. Med »krivce« so bili kajpak postavljeni vsi člani društva: »patron« kluba Leo Terraneo, nato trenerska trojica Dalipagić-Dose-Quai in seveda igralci sami.

Res je, da nosi vsakdo svoj delež krivde, velika resnica pa je predvsem ta, da v vseh treh letih ni znalo društvo sestaviti jasnega programa za povratke ekipe v A ligo. Ze pri sestavi igralskega kadra je veljala velika improviziranost. Vsako leto je prišlo

do zamenjave igralcev, pri cemer je Terraneo sicer segel globoko v žep, ni pa mu uspelo pripeljati v Gorico pravega liderja. Letos je sicer kazalo, da bi lahko to vlogo prevzel Angeli, ki pa je prav v zadnjih tekmah zatajil in potrdil, da je sicer dober in talentiran kosarkar, predvsem pa kroničen individualist brez pravega smisla za skupinsko igro in torej večkrat, kljub dobremu osebnemu izkupicku, bolj negativen kot pozitiven za goriske barve.

Tudi izbiro trenerja bi si dovolili postaviti pod velik vprašaj. Društvo je sicer zaupalo taktiko Dalipagiću, ki pa ni smel na klop zaradi pomanjkanja ustreznega dovoljenja s strani italijanske federacije. Dvojica Quai-Dose se je tako s klopi stalno ozirala do bivšega jugoslovenskega reprezentanta, v upanju, da bi jima »Praja« posredoval primerne navete. Ob povsem razumljivih težavah pri samem vodenju tekem, pa gre se dodati, da skozi celo prvenstvo ni ekipa predvajala nobene skupinske igre in da je bila igra v napadu prepisušana pobudam posameznikov.

In ob koncu si svoj delež kritik zaslužijo sami igralci, ki so pokazali premalo navezanosti na društvene barve in so večkrat igrali brez prave motiviranosti in borbenosti. Nerazumljivo je namreč, da je ekipa povsem odpovedala na gostovanjih, kjer je podlegla tudi slabim nasprotnikom, ki so ob koncu izpadli v nizjo ligo.

Kaj čaka torej goriske ljubitelje kosarke? Resnici na ljubo obeti niso najboljši. Po vsej verjetnosti bo kaj kmalu prislo do restrukturacije goriske sportne hale, tako da bo morala večji del prvenstva ekipa odigrati kje drugje. Govori se o stari telovadnici »Ginnastica«, kjer je ekipa nastopala pred sedemnajstimi leti. Kolikor pa bi ta rešitev na ustrezalo bo ekipa prisiljena odigrati svoje tekme »na tujem«, po vsej verjetnosti v Vidmu, kar pa naj bi se bolj oddaljilo vedno manj stilne navijace od ekipe.

Glede ostalih odločitev se seveda že veliko besedi. Finančni mogotec Terraneo bo baje še držal za krmilo goriskega kluba, na dlani pa je, da si je brez večjih investicij težko postaviti vidnejše cilje. Ker pa tudi mladinski sektor ni več tako rodovitven kot v preteklem desetletju, izhaja preprosta ugotovitev, da tudi bodočnost ni ravno najbolj roznata.

Tako ali drugače, pa si ljubitelji kosarke nadejajo, da bi vendarle prislo do sestave kakovostne ekipe, ki bo popeljala gorisko kosarko v A ligo, kjer so Goričani nepretrgoma nastopali celih 15 let zaporedoma. Tudi med samimi navijaci je opaziti v tem času različna si mnenja glede izbire trenerja. Nekateri, med temi tudi sam Terraneo, bi potrdili zaupanje Dalipagiću, kljub temu, da tudi v naslednji sezoni ne bo smel sedeti na trenerski klopi. Glede na letošnje izkuse pa se večina bolj ogreva za prihod izkusenejšega trenerja, ki bi svoje znanje lahko predal neposredno s klopi. Pred časom se je že susljalo o prihodu Goričana Zoržija, kaj več pa bomo prav gotovo zvedeli v kratkem.

Prav gotovo bo tudi v igralskem kadru prislo do konkretnih zamenjav. Mnogo igralcev bo zapustilo Gorico in iskalo drugje kosarkarsko srečo. Kdo bo oblekel dres goriske ekipe ni še dano vedeti. Glede na uspešne zadnje nastope bo morda ostal v Gorici Boris Vitez, ki si je prav zaradi velike poztvornosti morda že zagotovil mesto tudi v prihodnji sezoni. Boris je v pravkar zaključenem prvenstvu solidno osvojil svojo vlogo, predvsem pa je bil zgled za vse ostale soigralce, saj se je srčno boril prav do zadnje minute, potem ko je že marsikdo imel v mislih počitnice. (mal)

Mladost tokrat zmagala »le« s 3:0

V prvenstvu najmlajših

Sanrocchese - Mladost 0:3 (0:1)

Strelci: M. Devetak (2), Sergio. MLADOST: D. Devetak, Princic, Moro, Petijan, Gorjan, Jelen, Sergio, Cernic, M. Devetak, M. Ferletic, Florenin (Jarc, Cotic)

V predzadnji tekmi prvenstva so najmlajši Mladosti gostovali v Gorici pri mostvu, ki zaseda predzadnje mesto na lestvici. V prvem delu prvenstva so Doberdobi enajsterici iz Podturna nasuli osem golov, zato so računali na lahko zmago tudi tokrat. »Plavo-beli« so sicer zmagali, vendar so do obeh točk prišli precej težje, ko to kaže končni rezultat. Zadnji spodrsiljaji so pac opravili svoje. Ko je postalo očitno, da je Mladost ostala odrezana iz boja za vrh razpredelnice, je pri vseh igralcih padla motivacija in gledali smo pac tipično tekmo ob koncu prvenstva, ki ne odloca več o nicemer. Na momente je bil skromni Sanrocchese celo boljši nasprotnik na igrišču. (VIP)

MOTOCIKLIZEM / NEKDAJ OBETAVNI KOLESAR ODSLEJ NA ŽELEZNEM KONJU

Edi Rupel s kolesa presedlal na motor Mags teama

Pred letom dni, ob začetku italijanskih državnih prvenstev v motociklističnih kategorijah Open in Superbike, smo predstavili novonastalo dirkalno ekipo Mags. Med soustanoviteljji je tudi bivši italijanski državni prvak v prvenstvu TT1 (do 1000 kub. cm) Danilo Stoka, ki nam je tokrat razložil delovanje kluba in pa se posebej izbiro perspektivnega domačega voznika.

Kot uvod v pogovor nam bi torej lahko odkril kdo bo letos tekmoval v vaših vrstah?

»Z veseljem lahko po-

vem, da smo za letošnje prvenstvo le uspeli uvrstiti v našo ekipo tudi domačina Edija Rupla. Moram takoj povedati, da je do tega prislo ob prepotrebni finančni pomoči tvrdke Koimpex, ki bo Ediju kot sponzor omogočila nastop na dirkah za državno prvenstvo. Na žalost smo v prejšnjih letih lahko nudili naše motorje in druge storitve samo »tujim« dirkačem, ki pa so nam z dobrimi sponzorizacijami krili vse stroške. Kot vedno se torej vsi problemi vrtijo okrog finančnega vprašanja. Nas

sport je namreč zelo drag, za obstoj pa se moras držati nekaterih pravil.«

Ce ne bi imeli sponzorja bi torej morali se naprej iskati voznike sirom po Italiji?

»To vsekakor, saj ze vrsto let sodelujemo z vozniki iz drugih krajev, ker je tu pri nas zelo težko dobiti finančne podpore. Odločili smo se za Edija, ker verjamemo v njegove zmožnosti in smo prepričani, da se lahko v teku leta z našo pomočjo postopoma se bistveno izboljša. Ta odločitev je razveselila se posebej naše mehanike, to sta Fabio Abbrescia in Mauro Mauri, prava strokovnjaka, ki ze vrsto let zelo uspešno pripravljata motorje in zrtvujeta večji del prostega casa. Nasi tekmovalci nastopajo na vseh dirkah državnih prvenstev Open in Superbike in smo v stalnem razvoju. Prepričani smo, da bo k temu razvoju pripomogel tudi Edi

Rupel. Ze konec tedna bomo nastopili v Misanu v prvenstvu Open in nato za trofejo Estate z vsemi najboljšimi vozniki, sodelovali pa bomo tudi na bolj zahtevnih tekmah Superbike. Ob koncu prvenstva bomo skupaj z Edijem potegnili zaključke.«

Kaj pa o vsem tem meni Edi Rupel, ki je se do pred kratkim tekmoval s kolesom?

»S kolesarstvom sem se bavil 12 let, motorji pa so me od vedno zelo mikali. Z 18 let sem si kupil prvi motor in s prijatelji smo vadili na dirkalnicu na Grobniku, kjer smo vsako leto tudi sledili dirkam za veliko nagrado.«

Si ze kdaj prej tudi tekmoval?

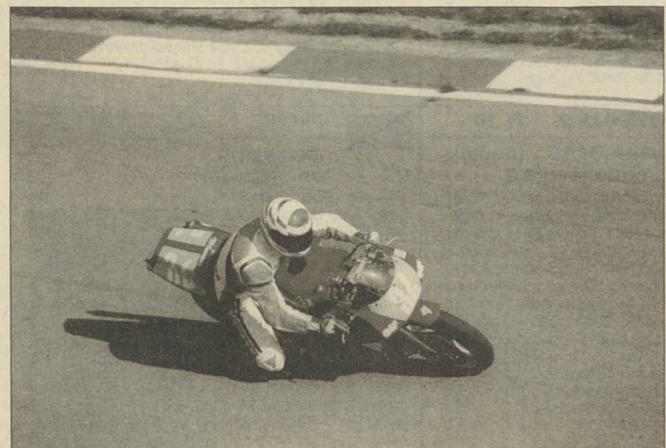
»Edine izkušnje s praviimi tekmovalji sem imel le ob pokalih Alpe-Adria, vedno na Grobniku. Ob teh priložnostih sem leta 1987 zasedel 2. mesto med motorji do 125 ccm

in leta 1989 3. mesto v razredu do 750 ccm, to pa je tudi vse.«

Kdaj si se odločil za nastop na tako zahtevnem tekmovalju, kot je državno prvenstvo?

»Ta skok sem imel ze dolgo v mislih, sam pa ga nisem mogel izvesti. Pred kratkim pa mi je Danilo Stoka zagotovil organizacijsko in tehnično pomoč Mags teama, ki mi nudi tudi motor. Do tega pa je prislo le ob odločilni pomoči Koimpexa, ki mi kot sponzor lahko zagotovi nastope na dirkah za državno prvenstvo. O programih pa ne vem se skoraj nič. Veseli me, da bom lahko tekmoval v najkonkurenčnejših prvenstvih, z najboljšimi italijanskimi vozniki. Upam, da se bom kmalu privadil na motor in uspel izkoristiti vse njegove zmogljivosti, tako da se bo sezona iztekla čimboljše.«

MITJA STOKA

OBČNI ZBOR / SMUČARSKI KLUB DEVIN

Zadovoljstvo nad opravljenim delom in doseženimi rezultati

Na čelu SK Devin tudi v naslednjem obdobju Bruno Škerk

RADO GRUDEN

Z gromkim vzklikom »Devin! Devin! Devin!«, s katerim je Stojan Sosić zaključil svoje poročilo o delovanju alpskih smučarjev, in se bolj gromkim odgovorom: »Hej! hej! hej!« iz grl prisotnih mladih smučarjev bi lahko označili ves optimizem in tudi zadovoljstvo, ki sta veda iz poročil o delovanju SK Devin v preteklem letu.

Priložnost za obracun se je ponudila na 19. rednem občnem zboru SK Devin, iz izvajanja predsednika Bruna Škerka, tajnice Gabrijele Pieri in odgovornih za posamezne sekcije pa izhaja, da je bilo delovanje pestro, doseženi rezultati pa zelo dobri.

Predsednik Škerk je v svojem poročilu največ pozornosti posvetil alpskim smučarjem, ki so bili najbolj aktivni. Nastopili so na številnih tekmovanjih, kjer so dosegli zelo dobre uspehe. Ob tem je izrazil tudi veliko zadovoljstvo, ker se je smučarski odsek okreplil predvsem z novimi mladimi silami, okreplil pa se je tudi strokovni kader, saj sta dva člana letos opravila vadiateljski izpit. Kljub težavam s snegom so letos opravili efektivnih 45 dni na snegu.

Posebno pozornost pa pri SK Devin namenjajo tudi sodelovanju v smučarski selekciji ZSSDI, zavzeli pa so se tudi, da bi v selekciji sodelovala vsa zamejska smučarska društva.

V okviru smučarske dejavnosti so tudi letos

Z občnega zbora SK Devin v Cerovljah (Foto Krizmančič/KROMA)

skupaj s SK Sneznik iz Ilirske Bistrice organizirali Prehodni pokal treh dežel. Tekmovanje je bilo v Podklostru, zal pa tudi letos niso nastopili smučarji slovenskih društev z avstrijske Koroske, pa čeprav je bilo tekmovalje v Podklostru na Koroskem.

Pri SK Devin pa je precej dejavna tudi planinska sekcija. Ta sodeluje predvsem s sorodnim odsekom pri SZ Sloga, s katerim so skupaj organizirali tudi vrsto vzponov in pohodov.

Pred kratkim je bil tudi spominski pohod za Memorial Mirka Skabarja, ki je tudi letos zelo dobro uspel.

Ce ne bi bilo poročila blagajnika, bi občni zbor izzvenel izključno v pozitivnih tonih. Blagajnik pa je opozoril, da se društvo - podobno kot vsa druga - sooca s finančnimi teža-

vami, saj predvsem smučarska dejavnost zahteva velika finančna sredstva. SK Devin je poslovno dobro zaključil z negativnim saldnom, ki pa ga bodo skušali pokriti tudi z organizacijske družbene sagre, ki naj bi zapolnila luknjo v blagajni.

Občni zbor SK Devin je v imenu Združenja slovenskih sportnih društev pozdravil predsednik pokrajinskega odbora ZSSDI Livio Valencic, pozdrave pa so prinesli tudi predstavniki društev iz devinsko-nabrežinske občine in predstavniki smučarskih klubov in planinskih društev.

Na obnem zboru so tudi izvolili novo vodstvo in na celu SK Devin bo tudi v naslednji mandati dobi Bruno Škerk. Podpredsednik bo Jordan Puric, tajnica Gabrijela Pieri, blagajnik Oscar

Cossutta, gospodar pa Franc Brisćak. Glede na uspehe alpskih smučarjev je povsem normalno, da je bil na celu smučarske sekcije kot koordinator potrjen Stojan Sosić, v odboru pa so se: Viviana Declich, Borut Colja, Mario Furlani, David Paulina in Tanja Puric. Planinsko sekcijo bosta vodila Franc Brisćak in Bruno Škerk, sekcija za gorska kolesa pa Danilo Bergamasco (kot pomožni odbornik in svetovalec). David Sosić in Luciano Legisa. Organizacijo izletov bo vodil Jordan Puric, telovadbo Sarah Sosić, za stike s tiskom je bila zadolžena Gabrijela Pieri, evidenco članstva pa bo vodila Jagoda Škerk. Na obnem zboru so izvolili tudi nadzorni odbor, v katerem so Mario Kralj, Lucijan Sosić in Just Fabjan.

Obvestila

SK BRDINA organizira drugi kraski Bike slalom in Vzpredni bike slalom trofeja Lea Motorbike jutri, 16. t. m. v Repnu s pricetkom ob 10. uri.

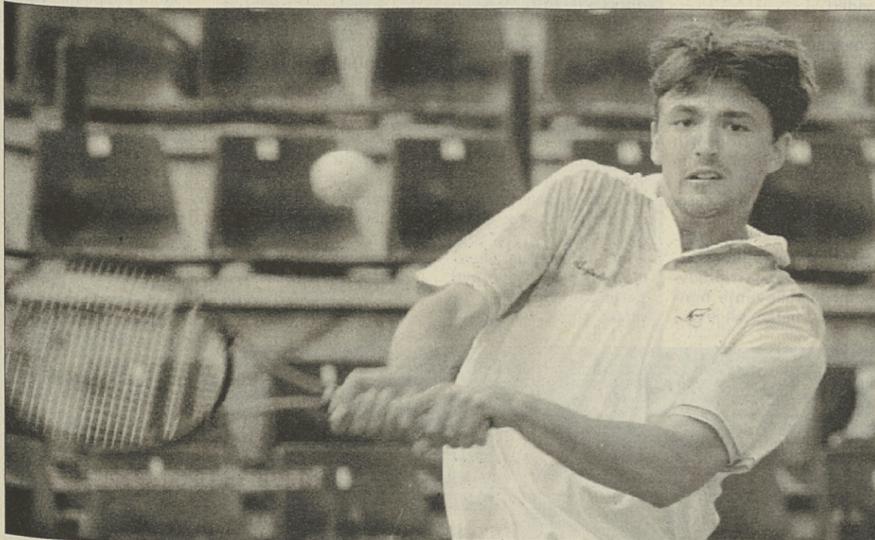
JK CUPA vabi svoje clane, da se polnostevilno udeležijo 1. regate za meddrustveno prvenstvo za kajutne jadrnice "Due fiumi", ki bo jutri, 16. t.m.. Vpisovanje in navodila na se-dezu drustva.

JO GRMADA vabi v nedeljo, 16. t. m. na ogled vsem dostopne jame Pejca na Grmadi, ki bo ob priložnosti primerno opremljena in razsvetljena. Poti iz vasi Cerovlje do jame bodo označene s smerokazi. Društveni jamarji vam bodo na razpologo med 10 in 17. uro. Za informacije tel. na št. 299442.

TENIS / V POLFINALU TURNIRJA V RIMU

Ivanišević proti Samprasu

Goran Ivanisevic (na sliki) je v cetrtninalu v dveh setih ugnal Urugvajca Filipinija (Telefoto AP)

RIM - Hrvaskemu tenisaču Goranu Ivaniseviću je prvič doslej uspela uvrstiti v polfinalne mednarodnega teniskega prvenstva Italije, na katerem nastopajo letos domala vsi najboljši igralci. V prejšnjih letih je Ivanisević na tem turnirju zmeraj izpadel že v prvih kolih. Proti Urugvajcu Filipiniju je Hrvat izgubil uvodno igro, ko je imel servis, nato pa izsilil tie break, v katerem je na začetku zgu-

bljal s 3:1, nato pa nasprotniku prepustil le še eno točko. V drugem setu je slo Hrvat lažje, saj je začetno prednost ubranil do konca.

V polfinalu se bo Ivanisević pomeril s Samprasom, ki je dobesedno osmesil Argentina Perez Roldana. Če odmislimo dvakratno prekinitve zaradi dežja je njun dvoboj trajal le eno uro, za prvega tenisača na svetu po lestvici ATP pa je slo le za slab trening, Perez Roldan je skušal igrati na nasprotnikov backhand. Sampras je izživ mirno sprejel, zagospodaril na igrišču, Argentinec pa svoje taktike ni znal ali ni mogel spremeniti.

Spanec Bruguera je v izvrstni formi, zmagal je v Monte Carlu in se uvrstil v finale turnirjev v Madridu in Barceloni, a je bil proti Courieru povsem brez moči. In glede na igralno površino je American za Spanca neresljiva uganaka, saj mu ni v

vseh dosedanjih medsebojnih dvobojih nikoli odzvel niti seta.

Cetrtninalni rezultati
Ivanisević (Hrv, 4) - Filipinij (Urug, 7): 6:4, 6:4; Courier (ZDA, 2) - Bruguera (Špa, 7): 6:3, 6:4; Sampras (ZDA, 1) - Perez Roldan (Arg) 6:0, 6:2; Chang (ZDA) - Censnokov (Rus).

Polfinalna para
Sampras - Ivanisević, Courier - zmagovalc dvoboja Chang - Censnokov.

NOGOMET / PRVA TEKMA ITALIJANSKE A LIGE

Juventus v mislih že pri Borussii

Danes tekma s »prvaki« iz Parme

PARMA - V italijanskem nogometnem prvenstvu bo že danes na sporedu srečanje med zmagovalci evropskega pokala pokalnih zmagovalcev Parma in Juventusom, ki bo v sredo v Turinu v povratnem finalnem srečanju pokala UEFA branil občutno prednost iz Dortmundu, kjer je slavil s 3:1. Trener Juventus Trapattoni ne skriva zaskrbljenosti pred današnjim srečanjem. »Parma zna biti na valu evforije iz Londona izredno nevarna,« je poudaril trener Juventus, kateremu pa misli, čeprav tega ne prizna, bolj uhajajo k povratni tekmi z Borussia.

Zmaga v sredo bi Turincanom avtomatično prinesla nastop v pokalu UEFA tudi v prihodnji sezoni in to ne glede na uvrstitve v letosnjem italijanskem prvenstvu. Juventus je trenutno tretji na lestvici, v boju za pokal UEFA pa so se drugoplasirani Inter (čeprav morda nekateri se upajo, da bi lahko prehiteli Milan na prvem mestu), ki ima to mesto praktično že zagotovljeno, Parma, Lazio, Sampdoria, Torino, Cagliari in Atalanta.

Italija ima v pokalu UEFA pravico do nastopa s štirih ekip, Parma pa je že sprostita eno mesto, saj bo prihodnje leto branila pokal pokalnih zmagovalcev. Ž zmago v pos-

Roberto Baggio (AP)

skem prvenstvu zmagati Inter (kar je skoraj neverjetno), Milan bi moral osvojiti pokal prvakov (kar je povsem možno), Juventus pa osvojiti pokal UEFA, v prvenstvu pa na lestvici nazadovati za vsaj štiri mesta (kar je spet manj verjetno).

Če se povrnemo k današnjemu srečanju, ne moremo mimo Roberta Baggia, ki je trenutno najboljši omenjan nogometaš, pa ne samo v Italiji. Vse bolj glasno se govori o tem, da naj bi bil on letošnji dobitnik »Zlate Zoge« za najboljšega evropskega nogometaša. Trapattoni se dobro zaveda, kakšen nogometni dragulj ima. Za Baggia bi bila »Zlata Zoga« prva osvojena nagrada, ki pa bi lahko predstavljala dobro vzpodbudo za druge cilje, med katerimi tudi italijanski naslov z Juventusom (seveda ne v tej sezoni) ni nedosegljiv, pa čeprav ni odvisen samo od njega.

Če bodo v Italiji najbrž že v sredo praznovali drugi osvojeni evropski pokal, pa so velike možnosti, da tudi pokal evropskih prvakov pride v Italijo. Veliki favorit je namreč »super« Milan, ki se bo 26. maja v Münchnu v finalu pokala prvakov pomeril z Olympiqueom in skusil za Italijo osvojiti še tretji letosnji evropski naslov.

Kakorkoli se bodo stvari končale, pa bo imela Italija prihodnje leto v evropskih pokalih vsaj sedem ekip, v teoriji pa jih je lahko celo devet. Gre res samo za teorijo, saj bi moral v italijan-

NOVICE

Milan in vstopnice

MÜNCHEN - Zaradi prodaje vstopnic na črnem trgu je vprašljiva varnost navijancev, pravijo pri Milanu pred finalno tekmo nogometnega pokala prvakov, ki bo v sredo, 26. maja v Münchnu. Milansko društvu v ostrem komuniqueju trdi, da ima dokaz o tem, da poteka prodaja vstopnic nemške dotacije in dotacije sponzorjev po nelegalnih poteh in po pretiranih cenah. Veča se torej nevarnost, pravijo v Milanu, mesanja navijancev Milana in Olympiquea na stopniščih stadiona, tudi zato, je se rečeno v sporočilu milanskega kluba, ker je v bilo v Italijo poslanih odločno premalo vstopnic, zanimanje med navijanci pa je zelo veliko. Milan svari svoje navijance pred nevarnostjo ponaredkov.

Rominger povečal prednost

OVIEDO - Švicar Tony Rominger je na včerajšnji 19. etapi kolesarske dirke po Španiji se povečal svojo prednost. Etapo od Gijona do Naranca (153 km) je namreč dobil s 34 sekundami prednosti pred Spancem Cubinom in 44 pred rojakom Züllejem. Do konca Vuelte manjkata se dve etapi, pred Züllejem pa ima Rominger zdaj že 1:17 prednosti.

Fondriest končni zmagovalc

ARCO (Trento) - Maurizio Fondriest je premočno zmagal na kolesarski dirki po Tridentinski. Osvojil je tudi zadnjo etapo od Roncona do Trenta (172 km). V sprintu je premagal rojaka Chiappuccija, drugouvrščenega na skupnem končnem vrstnem redu.

World league z 12 moštv

RIM - 21. maja se bo začela 4. svetovna odbojkarška serija World league, na kateri bo sodelovalo dvanajst reprezentanc, nagradni sklad pa znaša tri milijone dolarjev. Na letošnji izvedbi bosta Finska in Grčija nadomestili Kanado in Francijo. V A skupini igrajo Nemčija, Brazilija, ZDA, Grčija, Japonska in Rusija, v B skupini pa Kitajska, Južna Koreja, Finska, Italija, Kuba in Nizozemska. Prva faza bo trajala od 21. maja do 25. julija. V finalni fazi (30 in 31. julija v Sao Paulu) bodo igrala prouvrščeni ekipi iz vsake skupine.

Todi je pravi človek!

MILAN - »Jean Todt je manjkajoči vezni člen v strukturi našega moštva«, je prihod uglednega francoskega strokovnjaka v Ferrarijev tabor formule ena komentiral njegov rojak Jean Alesi. Francoski dirkač je tudi izjavil, da je obnove njegove pogodbe z italijansko hiso le se stvar detajlov. »Podpisal bom v prihodnjih dneh«, je dejal Alesi. Nova pogodba bo dveletna.

SP v namiznem tenisu

GÖTEBORG - V zadnjem nastopu v predtekmovalni skupini na svetovnem namiznoteniskem prvenstvu v Göteborgu je moska reprezentanca Slovenije premagala Avstralijo s 3:0 in izgubila z Madzarsko z 0:3 ter se bo tako pomerila za uvrstitve od 25. do 32. mesta. Slovenska ženska reprezentanca je bila včeraj prosta, danes pa bodo dekleta igrala z Ukrajino. V skupini reprezentanc, ki se bodo borile za uvrstitve od 25. do 32. mesta so se ekipe Egipta, Grčije, Brazilije in Nigerije.

Rezultati 1. kola - moski; skupina A: Kitajska - Poljska 3:0, Poljska - ZDA 3:0, Južna Koreja - Avstrija 3:0, Japonska - Anglija 3:1; skupina E: Slovaška - Egipt 3:0, skupina F: Tajvan - Skotska 3:0, Argentina - Kuvajt 3:0; skupina G: Brazilija - Portugalska 3:1, Ukrajina - Jordanija 3:0; skupina H: Luksemburg - Bolgarija 3:0, Ekvador - Kenija 3:0; skupina J: Trinidad in Tobago - Čile 3:2, Danska - Iran 3:0; skupina K: Španija - Nova Zelandija 3:2, Sejšeli - Mongolija 3:1; skupina L: Hong Kong - Nigerija 3:1, Savdska Arabija - Tahiti 3:0; skupina M: Grčija - Indija 3:1, Bosna in Hercegovina - Gvatemala 3:1; skupina N: Turcija - Švica 3:1, Kazahstan - Barbados 3:0; skupina P: Finska - Pakistan 3:0, Sri Lanka - Južna Afrika 3:2; skupina Q: Romunija - Hrvaška 3:2, Kolumbija - El Salvador 3:1; skupina R: Indonezija - Irska 3:0, Malta - Alžirija 3:2; skupina S: Izrael - Norveška 3:0, Estonija - Nizozemska 3:0; skupina T: Slovenija - Avstralija 3:0 (Ignjatović - Makaling 2:0, Kovač - Clark 2:0, Skafar - Jamieson 2:0), Gana - Islandija 3:2. V moskem delu končnice za uvrstitve na dve prosti mesti v cetrtninalu je Madzarska premagala Slovenijo s 3:0, Hong Kong Španijo s 3:1, Nizozemska Estonijo s 3:1 in Danska Grčijo s 3:0. Para drugega kroga: Madzarska - Hong Kong in Nizozemska - Danska (zmagovalca se uvrstila v cetrtninalu).

Rezultati - ženske, skupina A, prvi krog: Hrvaška - Litva 3:2, Tajvan - Indija 3:0, Kitajska - Severna Koreja 3:0, Romunija - Madzarska 3:1, ZDA - Danska 3:1; drugi krog: Tajvan - Hrvaška 3:0; skupina B, prvi krog: Nizozemska - Armenija 3:0, Češka - Avstralija 3:1; drugi krog: Nizozemska - Češka 3:1. Zenske bodo s tekmovaljem končale v nedeljo, ko bo finalni dvoboj, moski pa bodo igrali se v ponedeljek. Finalni dvoboj za naslov svetovnih prvakov bo ob 19. uri.

Kmalu znani zmagovalci divizij

NEW YORK - Rezultati finalnih tekem posameznih divizij v ligi NHL: Norrisova divizija: St. Louis - Toronto 2:1 (trenutni izid v zmagah je 3:3); Smythova divizija: Los Angeles - Vancouver 5:3 (Kingsi vodijo 4:2).

Brez Švicarjev na kvalifikacijah

ZÜRICH - Vodstvo švicarske hokejske reprezentance se je odločilo, da njihovi igralci ne bodo sodelovali na kvalifikacijah za uvrstitve na OI, ki bi morale biti septembra v Švici. Njihova odločitev je po izpadu iz skupine A svetovnega hokeja povsem razumljiva in pričakovana. Na kvalifikacijah bi imeli namreč zelo malo možnosti za uvrstitve v Lillehammer, zato bodo denar raje namenili za cimprenjsko vrnitev med najboljše hokejske reprezentance, kar prinaša tudi največ denarja od stevalnih pokroviteljev. Drugo leto bodo imeli namreč v skupini B resnega tekmeča le v igralcih Latvije, v prihodnjih letih pa bodo v skupini B gotovo zaigrali se Slovaki, Ukrajinci, Kazahstanci in Belorusi, tako da bo vrnitev med najboljše praktično nemogoča. (P. B.)

VN AVSTRIJE

Dirkači Honde v prvem dnevu najhitrejši

SALZBURG - Na prvem uradnem treningu pred jutrišnjo Veliko nagrado Avstrije, peto preizkusno za svetovno motociklistično prvenstvo, so se najboljše odrezali dirkači Honde in to tudi v politrskem razredu. Najboljši čas je namreč v tej kategoriji dosegel Avstrelc Michael Doohan, ki je za sabo pustil oba predstavnika Suzukija Scwantza in Barrosa. Na hitri salzburski progi Doohanove težave z zadnjimi zavorami ne pridejo toliko do izraza. V cetrtninskem razredu so največ pokazali italijanski dirkači Romboni, Capirossi in Biaggi, a najboljši čas je v zadnjem hipu dosegel Nemeč Helmut Bradl, v razredu do 125 ccm pa je bil najhitrejši Japonec Sakata, prav tako predstavnik Honde.

500 ccm: 1. Doohan (Avstral, honda) 1:18, 708; 2. Schwantz (ZDA, suzuki) 1:18, 775; 3. Barros (Bra, suzuki) 1:19, 100.

250 ccm: 1. Bradl (Nem, honda) 1:22, 083; 2. Romboni (Ita, honda) 1:22, 112; 3. Capirossi (Ita, honda) 1:22, 325.

125 ccm: Sakata (Jap, honda) 1:42, 264; 2. Girò (Spa, honda) 1:42, 592; 3. Ueda (Jap, honda) 1:42, 887.

NBA / POLFINALNI TEKMI V OBEH SKUPINAH

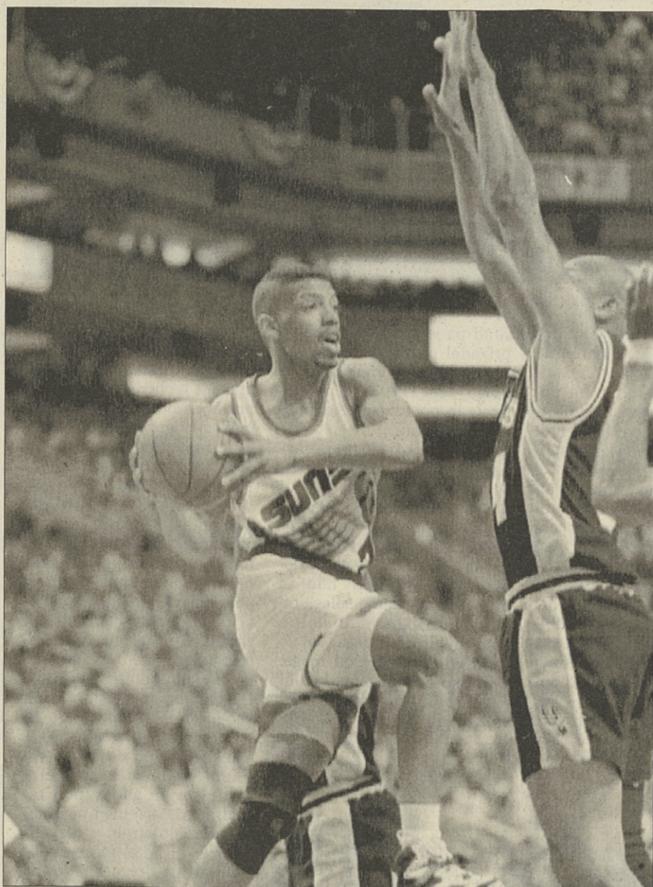
Cleveland spet na tleh Phoenix Suns s težavo

CHICAGO - Tudi Chicago in Phoenix sta na drugem domačem srečanju polfinalnih tekem v obeh skupinah uveljavila premoč domačega igrišča in povedla z 2:0 v zmagah proti Clevelandu oziroma Houstonu.

V »areni« Chicaga so Bullsi z dokajšnjo lahkoto zabodli »konjenike« iz Clevelanda. Skoraj cudno izpade, da je bil v domači peterki najuspešnejši center Horace Grant (20 tock), ob njem pa je bil v napadu najbolj učinkovit »macek« Scottie Pippen, ki je dal točko manj od soigralca. Kaj pa Michael »Air« Jordan? Po močnem zvinnu gleznja na prvi tekmi s Cavaliersi, se je Jordan ob padcu tokrat hudo udaril v zapetje desne roke in je moral v zadnji cetrtni slediti tekmi s klopi. Kljub temu pa je bila razlika v korist Chicaga tolikšna, da o zmagovalcu ni bilo več dvoma. V vrstah Clevelanda sta bila tokrat najuspešnejša Larry Nance (16 tock) in Creig Ehlo (15 tock), manj tock kot običajno pa sta zbrala Daugherty in Price.

Mnogo težje delo so imeli tokrat igralci Phoenixa, ki se mora ponovno zahvaliti ugodnemu razpletu v zadnjih minutah, da so strli zilav odpor mostva iz San Antonia s končnim izidom 109:103.

Po prvih dveh tekmah v vseh polfinalnih tekmah je situacija popolnoma enaka, saj so favorizirane ekipe zmagale na obeh domačih tekmah, sedaj pa imajo Charlotte, Cleveland, San Antonio in Houston priloznost, da

Lloyd Danielsa (S.Antonio) ovira Kevina Johnsona (Phoenix) v prodoru na kos (AP)

na naslednjih dveh tekmah, pred svojimi gledalci, spet vzpostavijo neodločen izid. Zatem bodo ekipe izmenično igrali po eno tekmo doma in eno zunaj, dokler si ne bo ena ekipa zagotovila štiri zmage.

DOSEDANJI IZIDI IN STANJE V ZMAGAH
Vzhod: New York Knicks (1. po prvem delu prvenstva) - Charlotte Hornets(5.) (2:0 v zmagah - 111:95 in 105:101); Chicago Bulls(2.) - Cleveland Cavaliers(3.) (2:0 -

91:84 in 104:85).
Zahod: Phoenix Suns(1.) - San Antonio Spurs(5.) (2:0 - 98:89 in 109:103); Seattle SuperSonics(2.) - Houston Rockets(3.) (2:0 - 99:90 in 111:100).
(V. Jogan)

KOŠARKA / PRED EP

Fučke ni na spisku Messine

»Španija, Grčija, Slovenija in Nemčija z nami na isti ravni«

MILAN - Zadeva je zdaj javna. Košarkarja trzaska Grega Stefanela Gregorja Fučke ni na seznamu 16 kandidatov za sestavo državne reprezentance, ki bo od 22. junija do 4. julija sodelovala na evropskem prvenstvu v Nemčiji. Selektor Ettore Messina, ki je nasledil Sandra Gambo, pred dnevi pa s svojim Knorrom po devetih letih izročil »scudetto« Bologni, je izključitev Fučke iz spiska označil za povsem normalno odločitev: »Gregor je letos zaradi raznih poskodb v bistvu odigral samo dve tekmi na začetku sezone, jaz pa želim imeti v reprezentanci vse tiste igralce, ki so mi v prvenstvu kot nasprotniki grenili pot do osvojitve naslova.«

Zanimivo je, da se Messinov seznam v bistvu ne razlikuje dosti od Gambovega. Reprezentanco upokojitev so sicer doživeli »težki kalibri« Riva, Magnifico in Dell'Agnello, vanjo pa se vračajo Iacopini, Carrera, Tonut in izbrani strelec A-1 lige Mario Boni, torej sami veterani. Poleg omenjenih so na spisku novega selektorja še Gentile, Rossini, Coldebella, Myers, Niccolai, Pittis, Moretti, Bosa, Vianini, Rusconi, Cantarello in Frosini. Reprezentantje bodo do konca meseca trenirali v kraju Folgaria, pred začetkom Sredozemskih iger pa bo Messina dolocil dvanajstercito potnikov za Nemčijo. »Lahko pa se premislim do zadnjega, če bo na primer prislo do poskodb ali padcev zbranosti«, na-

poveduje Messina, kar z drugimi besedami pomeni opozorilo igralcem, da nihče nima vnaprej zagotovljenega mesta v mostvu.

Da piha v taboru »az-zurrov« nov veter, potrjuje tudi pomanjkanje visokodonečih izjav in napovedi o osvajanju medalj, ki so vedno bila značilna za Italijane, uresničila pa so se bolj poredkoma.

»Nas cilj je uvrstitve na eno od prvih petih mest, da bi si tako zagotovili udeležbo na svetovnem prvenstvu. Če bosta nastopili v popolni postavi, sta Hrvaška in Litva za razred boljši od ostalih, moc Rusije in Ukrajine je treba se preveriti, mi pa sodimo v srednji rang, v katerem so se Španija, Grčija, Nemčija in Slovenija«, meni Messina, ki ima očitno zelo dobro mnenje o Drvaricem mostvu.

CRNA KRONIKA

Kajenje v postelji

MARIBOR - V tretjem nadstropju bloka na Kamniški ulici je v četrtek popoldne gorelo in gasilci so morali opraviti svoje. In kako je prišlo do požara? Ugotovili so, da je lastnica stanovanja tisto popoldne v spalnici verjetno zaspala s prizgano cigareto.

Z ogorka je ogenj skočil na posteljo in zagorela je posteljina ter oblacila 81-letne kadike Franciske F. Ognj se je potem razširil na vso sobo. Franciska je v požaru umrla. Skode je za pol milijona tolarjev.

»Trdo« srečanje

LJUBLJANA - Bilo je se sredi dneva, ko je 74-letni Danilo B. pred dvema dnevoma že hodil pijan od sanko do sanko. Na Celovski cesti je bilo njegovo stanje že tako kritično, da pravzaprav ni več vedel, kje je: na cesti, na travi, v Ljubljani ...

In tako se je zgodilo, da je spregledal »zelenca« mestnega prometa, ravno ko je ta speljeval z avtobusne postaje. »Zakoračil« je namreč naravnost vanj in srečanje se za možaka seveda ni končalo najbolje: padel je pod avtobus, ki je s kolesom zapeljal cezenj. Hudo poškodovanega so odpeljali na urgenco Kliničnega centra.

Veliki »bum« na Banjšicah

Skrbna priprava pred razstreljivo (Foto: O'Hara)

NOVA GORICA - Trikrat je močno pocilo, recimoraje zagrnelo - in k vragu stali dve toni smrtonosnega vojnega materiala: topovskih in letalskih granat, min in drugega razstreliva. Vse to je na primorskih tleh zapustila vojna, vecinoma prva, med ucinicnim materialom pa je bilo tudi nekaj min in granat iz druge vojne. Ekipa novogoriškega CZ je pod poveljstvom Bogdana Zorattija in s pomočjo večje strokovne roke pirotehnikarila Bavdaza odstranila se eno nesmiselno preteklost vseh naših vojn. Tako so samo v lanskem letu razstrelili 23 ton eksplozivnih teles, od leta 1987 pa so nasteli vsega skupaj za 85 ton najrazličnejših bomb in bombic - najtežja je bila letalska, ki je tehtala 500 kilogramov. Med razstreljenim so bile tokrat tudi plinske bombe. »V takih primerih pripravimo nekaj več razstreliva, tako da močna eksplozija plin popolnoma uniči,« pravi izkušen pirotehnik Bavdaz, ki je unčil že kar za nekaj vagonov bomb.

Kraj, kjer uničujejo razstrelivo, je precej oddaljen od naselij, domačini pa se kljub temu pritožujejo, da so eksplozije razrahljale hišne vodnjake in stare hiše. Največ teh »igrack« so našli to pomlad med deli na vrtovih, njivah, vinogradih in poljih.

Odgovorni v CZ opozarjajo, da je na Primorskem se veliko takega materiala, ki bo postopoma se prihajal na dan. V zadnjem desetletju so nekateri najditelji kar sami poskusali »obracunati« z razstrelivom... danes jih ni več med živimi... Vojko Cuder

Nočni ples pločevine

LJUBLJANA - Natančno opolnoči je speče na Celovski cesti pri Sloveniji avtu zbudil močan ropot zvijajoče in lomeče se pločevine. V nekaj minutah se je iz spalnih lukenj na cesto spravilo približno sto sišenskih firbcev (nekaterim so izpold jaken kukale se pizdame) in imeli so kaj videti.

Sredi ceste sta bila razmetana razbita avtomobila, na bližnji bencinski črpalki pa je »pocival« tovornjak. Policisti so na obvestilo reagirali hitro in natančno: v desetih minutah je na mesto nesreče prišla celotna potrebna ekipa - dva reševalna in dva gasilska avtomobila ter seveda policija. Promet so preusmerili in se spravili predvsem na reševanje bencinske črpalke, saj je gle-

de na to, da so bili vsi udeleženci nesreče laze poškodovani, edino ta »grozila« z morebitno se večjo nesrečo.

In kaj se je pravzaprav zgodilo: zenska, ki je pripeljala z jugom iz Tugomerjeve ulice na Celovsko, je pozabila preveriti, če to lahko stori varno. Tako je vzela prednost Renaultu 5 turbo, ki je bil tako močan, da je juga odbilo čez zelenico na nasprotna vozna pasova celovske stiripaso-voznice - naravnost pred tovornjak, ki je pripeljal iz centra mesta. Po se enem trenčju je jugo končno obstal na zelenici sredi ceste, tovornjak pa je zaneslo čez kole-sarsko stezo, zelenico in

grmovje, nato pa po približno 50 metrih naravnost na sredo Petrolove bencinske črpalke. Preden se je težko vozilo ustavilo v stebri strešne konstrukcije bencinskega servisa (?), je pred sabo dobesedno »odpluzilo« grmovje, občestno svetilko, kompresor za zrak (s katerim preverjamo pritisk v avtomobilskih zračnicah) in črpalko za nafto. Ravno ta je povzročila vso skrb gasilcem, saj bi vse skupaj morda lahko celo zagorelo...

Po prvih cenitvah je na Petrolo za približno pol milijona tolarjev skode, voznika osebnih avtomobilov pa bosta stopila pred sodnike zaradi izsiljevanja prednosti in prehitre vožnje.

(Tekst in Foto: Vlado Kadunc)

Zjutraj je na prizorišču nočnega »napada« na bencinski servis ostala le še »srežen« sled gasilske pene...

Gasilci: nočni ših

LJUBLJANA - Predvečerašnjim proti deseti uri v noč so ljubljanske gasilce poklicali v Moste ob Zalosko cesto. Zagorelo je na podstresju stavbe gradbenega podjetja Givo in ogenj je hitro zdvijal skozi streho in segel v nebo. Sedem vozil in 17 poklicnih gasilcev ljubljanske brigade je s pomočjo okoljskih enot prostovoljnih gasilcev zelo hitro ukrotilo sprva grozeči požar. Kljub hitri akciji je zgorelo pol ostrišja; skoda se ni ocenjena, vzroke raziskujejo, zrtev ni bilo. Laze sta bila poškodovana le dva prostovoljna člana »lokalnih« gasilcev.

(V. K., Foto: S. Zivulovic/TRIO)

SLOVENSKA DEDIŠČINA

IVAN JAKIČ

Šaleški gradovi

Velenje se lahko pohvali s štirimi grajskimi objekti - Muzejske zbirke v velenjskem gradu - Trikotni stolp gradu Šalek - Skromne razvaline »Ognjenega gradu«

Popotnik, ki ga bo pot zanesla v Velenje, si bo lahko na razmeroma majhnem prostoru ogledal kar štiri grajske objekte. Na strmih griču nad središčem Saleske doline gospoduje nedavno obnovljen velenjski grad z lepimi muzejskimi zbirkami, kazi ga le v neposredni bližini postavljena smučarska skakalnica, na drugi strani mesta pa se nad cestnim predorom dviga saleški grad, ki so ga pod strokovnim vodstvom celjskega vodava za varstvo naravne in

kulturne dediščine pred dvema letoma zaceli sistematično prenavljati ob sodnih arheoloških izkopavanjih in rekonstrukciji obodnega zidovja, v gozdni tišini na grebenu hriba pa samevajo razvaline gradu gospodov Ekenstajnskih, pod grajskim gričem pa počasi propada grascina Gorica.

Velenjski grad (v zgodovinskih virih je prvič izrecno omenjen leta 1322 kot vest Welen), ki danes lepo prenovljen dominira v mestni veduti, je bil pozidan sredi 13.

stoletja, upravljali pa so ga vitezi Kunsperški, za njimi gospodje Ptujski in vitezi Lichtensteinski, nato pa gospodje Lichtenberški, grascaki na istoimenskem gradu blizu današnjega Bogensperka pri Litiji. Z znenitvijo so ga pridobili znameniti Wagni, nato pa je hitro sel iz rok v roke. Se najdlje so ga imeli grofje Sauerji s Kozjaka pri Dobručni na Dolenjskem, od leta 1918 do konca druge svetovne vojne pa grofje Coronini-Cronberg z gradu Kromberk pri Novi Gorici. Danasnja podoba gradu je nastala po številnih predelavah in fortifikacijskih delih v obdobju renesanse, ko so ga Wagensbergi preuredili v utrjeno rezidenco z arhaidnim dvoriščem in obdali z obzidjem, v katerem posebej izstopa mogočen okrogli obrambni stolp.

V gradu so danes številne muzejske zbirke: muzej slovenskih premogovnikov, zbirka o delavskem gibanju in narodnoosvobodilni vojni v Saleski dolini, razstavljena je afriska zbirka ceskega popotnika Frantiska Foita, zbirka svilenih in papirnatih ter platnenih slik (batik), slikarska dela impresionistov in Lojzeta Perka, v nekdanji grajski konjarnici pa hranijo ostanke dveh mastodontov, ki so jih našli v Skalah pri Velenju.

Na prepadnem skalnatem griču na drugi strani Velenja, pod katerim vodi cestni predor, so svobodni gospodje iz Saleka v 12. stoletju sezidali mogočen stolpasti grad Salek (prvič omenjen leta 1287 kot haus Schalecke). Danes v razvalini ohranjeni stirinadstropni stolp s poltretjim

Grad Velenje (Obe fotografiji: Ivan Jakič)

metrom debelimi stenami ima trikotno tlorisno obliko in je prava redkost v fevdalni arhitekturi. Nekoč je bil povezan s stanovanjskim palašom, obdajalo pa ga je močno obzidje. Saleska gospodina je bila posest krške škofije s Koroske, upravljali so jo saleški vitezi, omenjeni že leta 1154, nato pa grascaki z bližnjega Ekenstajna. Vec kot sto let so imeli grad celjski grofje, nato pa številne fevdalne rodbine, nazadnje baroni Gabelkhoven. Med kmečkim uporom leta 1635 uporniki na gradu niso povzročili nobene skode, saj jim je njegov grascak Erazem Rumschuessl obljubil pomoč.

Grad pa je konec 17. stoletja prizadel požar. Kmalu so ga popravili in obnovili, a ne za dolgo. Leta 1770 ga je unicila strela in počasi se je spreminil v razvalino.

Grad Salek pa je bil poškodovan med turskimi vpadi, saj so Turki večkrat divjali po Saleski dolini ter plenili ropali in pozgali po bližnji okolici. Ljudsko izročilo pravi, da so Turki oblegali saleški grad, streljali nanj s topovi in ga skoraj celega razbili, le trikotnemu stolpu niso mogli do živega, saj so se krogle odbijale od njega. Turki so se obleganja kmalu navelicali in na konjih oddrveli plenit po drugih krajih,

gradu pa je bilo tako prizaneseno.

Na skalni kopii vrh gozdnatega grebena, le nekaj minut hoda od gradu Salek, samevajo v gozdni tišini skromne razvaline gradu Ekenstajnskih, pozidanega verjetno v 12. stoletju. Grad je omenjen sele leta 1329 kot vest Ekenstajnskih. Kot krški fevd so ga upravljali vovbrski grofje, nato pa gospodje Ekenstajnski, ki so izumrli v drugi polovici 15. stoletja, ko je leta 1473 v bojih s Turki padel zadnji Ekenstajnski, vitez Sebastijan. Se sredi 17. stoletja je bil grad popolna razvalina. O »Ognjenem gradu« krozi več legend, od tiste, da je bil s podzemnim rovom povezan s Salekom, do tiste o velikem zakladu in množici modrasov in gadov pod razvalinami, »saj med nevihtami udarjajo strele v razvaline, kjer jih nase vleče skrito zlato ali pa dragocena krona kaccjega kralja«. Sedež ekenstajnske gospodine so sredi 17. stoletja prenesli na grascino Gorica ob vnožju grajskega griča, ki jo je iz nekdanje pristave »Ognjenega gradu« pozidala baronica Loewenburg-Gabelkhoven. V zanemarjenem in precej predelanem poslopju so danes stanovanja.

Salek in Ekenstajnski v 17. stoletju

JEDILNIK

SLAVKO ADAMLIČ

jajca s paradiznikom
teleciji pticki z gnjatjo
skutin cmok
kumare v solati
breskvina bovla

Teleciji pticki z gnjatjo

SESTAVINE:

4 teleciji zrezki, pol zemlje, rumenjaki, sesekljane petersilj, naribana cebula, 65 g prekajane gnjati, sol, poper, timijan, masčoba za pecenje, kozarec belega vina, 1/8 l kisle smetane, zlica jedilnega skroba
CAS PRIPRAVE: 45 minut

Zrezke potolcemo, da so cim tanjši. Zemljo namočimo, jo oznemo in zmesamo z rumenjaki, petersiljem in sesekljano gnjatjo. Zacini-mo s soljo, poprom in timijanom. S to zmesjo namazemo zrezke, jih zavijemo in spnemo z zobobrebem. Na vroči masčobi jih opečemo na vseh straneh. Potem prilijemo belo vino in pokrite pecemo naprej. Pecenkini sok zgostimo s smetano, ki smo jo zmesali s skrobom, in zacini-mo s soljo in jurnimi zacimbami.

VEGETARIJANSKI JEDILNIK

NEVA MIKLAJČIČ PREDAN

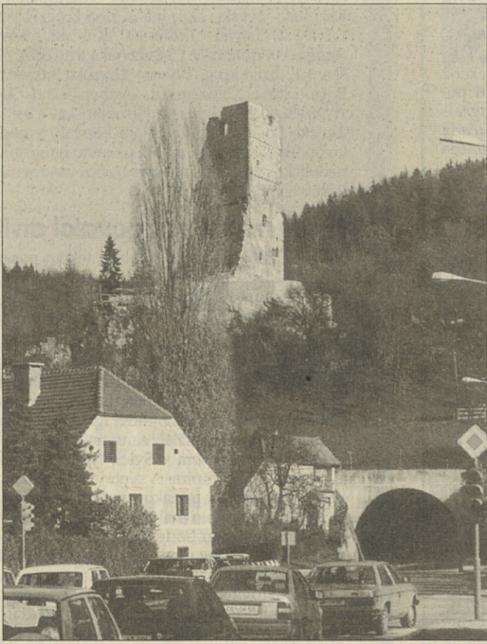
popocene kolerabice
polenta
zelena solata
jagode s sladkorjem in smetano

Popecene kolerabice

SESTAVINE:

6 kolerabic z listi, 1/2 cebule (po zelji), gorčična semena, 3 zlice masla, 1 do 2 skodelici vode, sol, sladkor, kolerabini listi. Za preliv: 1 dl sladke smetane, 100 g nastrganega sira, zlica cele moke, petersilj, 500 g mladih bučk, 2 do 3 zlice masla, malo vode, sol

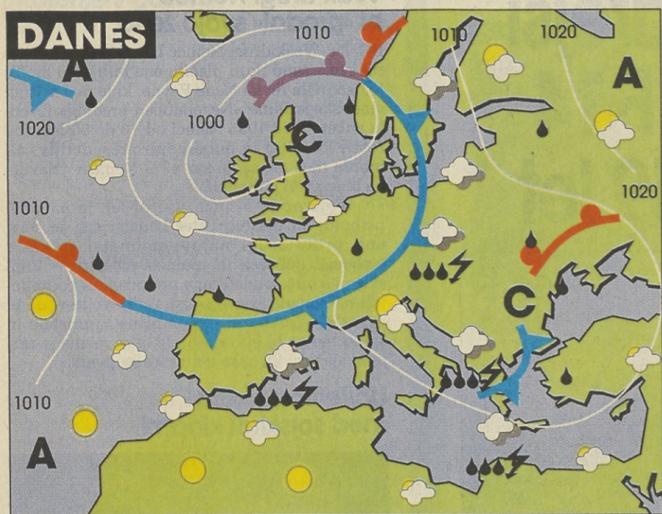
Kolerabice porezemo olesenele peclje, mehke dele in liste pa sesekljamo. Kolerabice olupimo in narezamo na kocke ali na tanke rezine. Na maslu poprazimo sesekljano cebulo in gorčična semena. Dodamo narezane kolerabice, zalijemo z vodo in dušimo 15 minut. Zadnjih pet minut primesamo narezane kolerabine liste, solimo in malo sladkamo. Gotovo jed stresemo v jensko posodo. Za preliv zmesamo smetano, nastrgan sir, moko in sesekljan petersilj. S tem kolerabice prelujemo in jih postavimo v pečico, da se zapečejo.

Razvaline gradu Salek

EVROPA / NA ZAHODU DEŽ, DRUGOD NEVIHTE

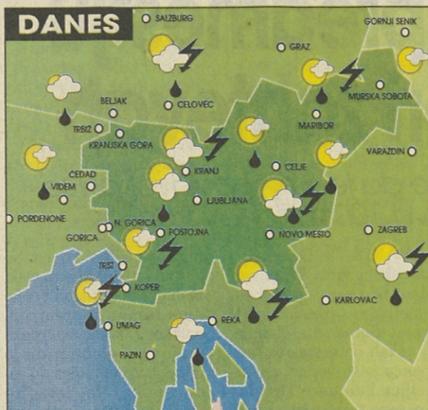

Vremenska slika:
Nad večjim delom Evrope je območje nizkega zračnega pritiska. K nam doteka v višinah z jugozahodnikom toplel in nekoliko manj vlažen zrak.

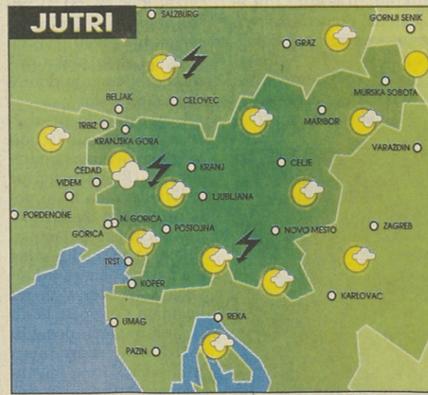
ALPE JADRAN / NESTABILNO, V ALPAH PADAVINE

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
☀ pod 10%	☔ * pod 5
☁ 10-30%	☔ ** 5-10
☁ 30-50%	☔ *** 10-30
☁ 50-80%	☔ **** 30-60
☁ nad 80%	☔ ***** nad 60
VETER	NEVIHTE
↗ 5-10 m/s	⚡
↗ nad 10 m/s	☁
	MEGLA
	☁

Slovenija: Delno jasno bo s spremenljivo oblačnostjo in krajevnimi plohami ali nevihtami. Najvišje dnevne temperature od 20 do 25°C.

Sosednje pokrajine: Delno jasno bo s spremenljivo oblačnostjo, popoldne krajevne plohe ali nevihte. Ob Jadranu več oblačnosti.

V Sloveniji: V nedeljo bo sončno in toplo. Predvsem v severni Sloveniji so popoldne možne nevihte.

Obeti: V ponedeljek bo sončno in toplo.

RAZMERE NA CESTAH V SLOVENIJI
Ceste so večinoma suhe in normalno prevozne. Promet v notranjosti in na mejnih prehodih se odvija brez zastojev.

TEMPERATURE ALPE JADRAN včeraj ob 7. in ob 13. uri	TEMPERATURE PO EVROPI včeraj ob 8. in ob 14. uri
LJUBLJANA..... 11/21	HELSINKI..... 8/21
TRST..... 14/20	STOCKHOLM..... 8/17
CELOVEC..... 11/22	KOPENHAVN..... 12/23
BRNIK..... 11/22	MOSKVA..... 9/25
MARIBOR..... 14/21	BERLIN..... 15/28
CELJE..... 10/23	VARSAVA..... 11/26
NOVO MESTO..... 10/21	LONDON..... 11/16
NOVA GORICA..... 12/22	AMSTERDAM..... 8/13
MUR. SOBOTA..... 12/24	BRUSELJ..... 9/13
PORTOROŽ..... 13/21	PARIZ..... 10/13
POSTOJNA..... 7/14	DUNAJ..... 9/25
ILIRSKA BISTRICA..... 8/13	MÜNCHEN..... 9/21
KOČEVJE..... 7/17	ZÜRICH..... 11/19
CRNOMELJ..... 12/24	ZENEVA..... 11/19
SLOV. GRADEC..... 9/15	MILAN..... 10/20
BOVEC..... 12/20	BEOGRAD..... 12/25
RATEČE..... 7/17	BARCELONA..... 10/19
VOGEL..... 9/9	BUKARESTA..... 9/23
KREDARICA..... 0/2	ISTAMBUL..... 13/17
VIDEM..... 13/24	MADRID..... 11/19
GRADEC..... 13/23	LIZBONA..... 13/18
MONOSTER..... 14/22	ATENE..... 12/18
ZAGREB..... 13/24	TUNIS..... 13/25
REKA..... 17/22	MALTA..... 16/20
	KAIRO..... -/30

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzšlo ob 05.30 in zasllo ob 20.28. Dan bo dolg 14 ur in 58 minut. Luna bo vzšla ob 02.24 in zasllo ob 14.29.

SETVENI KOLEDAR
Luna je v znamenju Ribe, element voda. Posejete ali presadite lahko listnato zelenjavo, kot je solata, spinaca, blitva, motovilce in okopljete te vrtnine in poljskine.

TEMPERATURE JEZER, REK IN MORJA

Ježera: Blejsko NP, Bohinjsko NP.
Jadransko morje: Portorož NP, Trst NP, Gradec NP, Crikvenica 17,7°C, Pulj NP, Losinj NP, Split 18,5°C, Hvar 18,5°C, Vis 18,4°C, Hvar 18,0°C.
Reke: Mura (G. Radgona) 11,6°C, Sava (Radeče) 14,6°C, Savinja (Lasko) 12°C, Ljubljana (Moste) 12,1°C, Bistrica (Sodražica) 10,5°C, Paka (Sostanj) NP, Sora (Suha) 10,9°C, Gradascica (Dvor) 9,4°C, Iska (Iska) 9,8°C.

PLIMOVANJE
Danes: ob 5.31 najnižje -57 cm, ob 11.56 najvišje 27 cm, ob 17.09 najnižje -17 cm, ob 23.09 najvišje 47 cm
Jutri: ob 6.05 najnižje -54, ob 12.38 najvišje 24 cm, ob 17.45 najnižje -11 cm, ob 23.40 najvišje 41 cm

VREME V MINULEM TEDNU

Nevihetni oblaki

JANEZ MARKOSEK

Prisel je čas pomladanske kosnje. Vreme v minulem tednu temu opravi ni bilo naklonjeno. Bilo je precej spremenljivo, zaradi vlažnega zraka v višinah so se pogosto pojavljale krajevne plohe in nevihte. Povprečne dnevne temperature so bile do tri stopinje višje od običajnih za sredino maja. Sicer so maja vednevna obdobja suhega vremena razmeroma redka, zato je toliko bolj pomembno ujeti vremenu primeren čas kosnje, meteorologi pa skušamo pravocasn timer točneje napovedati daljše obdobje suhega vremena. Oblak, ki ga v teh dneh pogosto videvamo na nebu, je nevihtni oblak, imenovan kumulonimbus. To so mocne oblačne gmote z močnimi vzponskimi tokovi na srednji strani oblakov, na zadnji strani pa so padajoči tokovi zraka. Vzponski tokovi v močno razvitem oblaku dosežejo hitrost tudi do sto kilometrov na uro. Zgornji deli oblaka, ki sežejo do višine tropopavze, to je v naših geograf-

Horoskop

piše Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/20-4: Ostro se boste nekoga lotili in odločitev, ki jo boste sklenili v imenu obeh, bo najboljši možni izhod. Preostali del dneva se raje posvetite službeni zadevam.

BIK 21-4/20-5: Obetajo se vam pomembna srečanja. Zmenili se boste veliko in hkrati povedali vse, kar vam leži na duši in zaradi cesar ste imeli občutek, da ne morete naprej.

DVOJČKA 21-5/21-6: Tako prepričljivi boste, da boste z lahkoto pridobili zaupanje neke osebe. Če se vse to drži, potem ste si našli doživljenjskega zaveznika.

RAK 22-6/22-7: Vikend se je začel, vaše misli pa so usmerjene samo na službo in na problem, ki ga ne znate razrešiti. Možnost za napredek, vendar bodo sli zivci.

LEV 23-7/23-8: Za nekaj časa bi se morali izogniti pomembnejšim odločitvam, če bodo le-te imele posledice za vašo kariero. Na silo se boste vrnili le korak nazaj.

DEVICA 24-8/22-9: Počutite se ogroženo v psihicnem smislu. Razmišljate o preteklosti, domu in družini, o vsem tistem, kar ste nekdo že imeli, pa ste po svoji krivdi izgubili.

TEHTNICA 23-9/22-10: Razdražljivi boste zaradi vseh sitnosti doma in prav zato bi se morali prisiliti, da se ognete vsakršni temi, ki vas bo samo se bolj razburila.

ŠKORPIJON 23-10/22-11: Morali se boste izredno truditi, če boste želeli brzdati samega sebe pri pogovorih, ki sledijo danes popoldan. Če besede odpovejo, razkrijte svoja prava čustva.

STRELEC 23-11/21-12: Obeta se vam službeno potovanje ali pa soočenje z družinsko problematiko, ki ste si ji doslej uspešno izmikali. Zvedeli boste tisto, kar so vam prikrivali.

KOZOROG 22-12/20-1: Vse je že kazalo, da se je situacija doma umirila in da se boste končno lahko dogovorili, vendar vas bo družinski član popolnoma spravil ob zivce.

VODNAR 21-1/19-2: Za nekaj časa bi morali opustiti misel na to, da se bosta s sorodnikom končno lahko pomenila. Svojo energijo raje usmerite tja, kjer veste, da vas čaka uspeh.

RIBI 20-2/20-3: Ne pričakujte, da bo po vase brez predhodnega truda in nestrnih ur prepricavanja. Pričakovale ste vso podporo in priznanje, dobili pa nic.

17. SLOVENSKI AVTOMOBILSKI SALON

Zvezde na kolesih

Letos kar stodeset razstavljalcev - Organizator pričakuje sto tisoč obiskovalcev - Veliko blišča

Sedemnajsti slovenski avtomobilski salon v Ljubljani danes odpira vrata za obiskovalce. Vsi, ki bi radi videli, kaj je novega na področju prodaje motornih vozil v Sloveniji, lahko to storijo med 15. in 23. majem. Za ceno 400 oziroma 200 tolarjev (kolikor stane vstopnica), si obiskovalci lahko ogledajo več kot 180 razstavljenih vozil, poleg njih pa se motorna kolesa, vodne skuterje in se maršakaj, kar je povezano z avtomobilsko in spremljajočo industrijo, saj se predstavlja več kot 30 ekskluzivnih zastopnikov tujih proizvajalcev motornih vozil.

Med razstavljenimi vozili jih je več kot dvajset, ki se s sejmom prvič uradno predstavljajo v Sloveniji. Nekatera vozila bodo tudi kmalu v prodajnih programih slovenskih zastopnikov. Glede na to, da so vsi razstavljalci skrbno zloščili svoja vozila in ponujajo veliko na ogled, je težko opisati celotno ponudbo, omenimo pa lahko vsaj nekaj vozil oziroma novosti, ki so jih zastopniki oziroma prodajalci novinarjem predstavili že včeraj.

Pri Nissanu so poleg evropskega avtomobila leta 1993 nissan micra, katerega prežan model si lahko do zadnje podrobnosti ogledajo obiskovalci salona, pripeljali se dve novosti, in sicer terensko vozilo terano II in t. i. van z imenom serena. Oba bosta slovenskim kupcem na voljo v jeseni.

Ob ustaljeni ponudbi, ki jo od aprila lani prek treh pooblaščenih prodajalcev na slovenskem trgu ponuja Mazda, se z avtosalonom uradno zaneja tudi prodaja modela višjega razreda xedos 6 16V.

Pri Subarujevem slovenskem zastopniku, ljubljanskem Industrijaimportu (ki od letos zastopa tudi britanski Rover), so pripravili premiero modela impreza, ki je bil prvič predstavljen na letošnjem zenevskem salonu. Slovenci ga bodo lahko kupili že ob koncu meseca.

Mariborska Jeklotehna, ki bo v kratkem začela poslovati pod no-

M. GREGORIC, M. KRAUTBERGER

Majhen in hiter: novi nissan micra

vega mesta. Cimosov paradni konj se letos imenuje xantia, ob bok pa so mu postavili se ZX z 1,9-litrskim turbodizlom, ZX 16V in AX 1,4 exclusive.

Generalni zastopnik za vozila Audi in Volkswagen na slovenskem trgu ostaja podjetje Tas Ljubljana, ki pa ni pravi naslednik istoimenske sarajevske tovarne.

Tovarna VW Audi bo kmalu imenovala novega pooblaščenega uvoznika, vendar to ne bo spremenilo dosedanje prodajne mreže. Ker razmere niso povsem jasne, letos na ljubljanskem avtomobilskem salonu ni spanskega Seata, ki tudi sodi v Volkswagnovo skupino.

Toliko o nekaterih razstavljalcih in novostih 17. slovenskega avtomobilskega salona v Ljubljani. O uspehu salona in odzivu obiskovalcev, ki si bodo ogledali razstavljenega vozila, pa bo mogoče govoriti, ko bo zaprl vrata. Vsekakor si ga je pred dokončnim zaprtjem vredno ogledati, saj se pod streho Ljubljanskega sejma bleščijo tudi najbolj prestižni ferrariji, maserati in se kaj.

Daihatsu charade: nov od koles do strehe

Odslej je mazda xedos pri nas tudi uradno v prodaji (Vse foto: Primož Močnik)